

Novoles: zaradi snega izredni ukrepi

Skupaj z gozdarji do več potrebne hlobovine

NOVO MESTO — Zaradi izredno neugodnih vremenskih razmer je Novoles ostal domala brez surovin. Zlasti je pomanjkanje hlobovine prizadelo tozda Žaga in Tovarno vrhnih plošč, da bi čimbolj pomagali Novolesu, obljubljujejo, da bodo naredili vse, da bi se dobave le- sa izboljšale.

„Gozdarje lahko samo pohvalimo, kljub slabim vremenskim razmeram so v resnici naredili vse, da bi nam dobavili čimveč hlobovine,“ pravi Vili Pavlič, član KPO Novolesa in direktor tozda blagovni promet. „Zgodnja zima je že novembra in decembra onemogočila gozdarje, ki so nam tedaj lahko dobavljali le dve tretjini dogovorjenih količin lesa. Stanje se je malo izboljšalo januarja, februarja pa so se spet začele obi ne in ponavljajoče se padavine in dobava lesa je bila v celoti onemogočena. Ker ni bilo dovolj domačega lesa, predvsem ne bukove hlobovine, smo uporabljali več eksotov in topola. Ker to posredovanje z drugim lesom ni bilo zadostno, smo proizvodnjo za petino zmanjšali, poleg tega so naši delavci izdatno izrabili dopuste. Kljub vsem tem ukrepom pa ni bilo mogoče ohraniti normalnega ritma proizvodnje. Ker je nemogoče, da bi proizvodnjo pohišva meni nič tebi nič zaustavili — tak ukrep bi zlasti težko sprejeli delavci — smo se odločili za novo akcijo. Na izredni seji poslovodnih organov Novolesa in GG Novo mesto (v petek, 7. marca), smo se dogovorili za izredne ukrepe. Gozdarji so nam obljubili, potem ko smo jih temeljito seznanili z našimi težavami, da bodo sprejeli izredne ukrepe in nam poskušali dobaviti minimalne količine bukove hlobovine. Naš trden namen je namreč, da proizvodnje ne ustavimo. Naj dodam še to, da bomo vse izgubljene ure nadomestili, tako da se v končnih bilancah sedanje pomanjkanje surovin ne bo poznalo,“ je dejal Vili Pavlič.

NA RATEŽU SNEMAJO »ČAS BREZ PRAVLJIC«

RATEŽ — Na poljih med Ratežem in Brusnicami je ekipa Vibe filma iz Ljubljane v ponedeljek posnela prve kadre za nov slovenski celovečerni film, ki bo imel naslov Čas brez pravljic. Scenarij sta napisala Željko Kozinc in Boštjan Hladnik po knjigi znanega slovenskega karikaturlista in pisatelja Boruta Pečarja. Film bodo izdelali v režiji Boštjana Hladnika, medtem ko bo za snemalno kamero stal Jure Pervanje. Večino kadrov za ta film bodo posneli v okolici Novega mesta.

V Krškem trojni praznik Laboda

20 let tozda Libna v Krškem združili z dnevom žena in praznikom Laboda

KRŠKO — Delavci Laboda imajo praznik kolektiva prav 8. marca. Prejšnjo soboto so delegacije vseh tozdov Laboda v Krškem z delavkami temeljne organizacije Libna proslavili še 20-letnico tega tozda.

Skupaj z delavkami senovske Lisce so delavke Laboda številne goste prijetno presenetile z izjemno bogato razstavo ročnih del, h kateri so tokrat prvič pritegnile še srednje tekstilno

● Sekretar občinskega komiteja ZK Krško je pederici delavcev Labodovega tozda Libna izročil državna odlikovanja: Franc Sintič je prejel medaljo dela, Olga Orešnik medaljo zaslug za narod, Lidija Hočev-var, Dragica Vahčić in Ivan Zoher pa red zaslug za narod s srebrno zvezdo.

šo iz Sevnice. Razstava bo odprta do sobote, 15. marca.

Po svečani seji delavskega sveta tozda Libna se je praznovanje preselilo v prostorno jedilnico. Zbrane je pozdravila predsednica sindikata Metka Radej, nato še glavni direktor Laboda Milan Bratož, slavoslovni govornik Edo Komočar, direktor tozda Libna, pa je nanzal dosežke tega 346-članskega kolektiva, o čemer smo poročali pred kratkim.

Pismena priznanja je prejelo 7 dose-
danih predsednikov delavskih svetov tozda Libna: Dragica Vahčić, Amalija Orešnik. Tinka Udvanc, Dragica

Stanič, Olga Orešnik, Stane Novak in Nuška Lapuh. Trije jubilarci so dobili jubilejno nagrado za 10 let dela, 25 delavcev pa za 20-letno zvestobo. Pismena priznanja tozda za snovanje in razvoj Labodovega obrata v Krškem so izročili Zdravku Petanu, Silvu Gorencu, Lojzetu Riherju, Stanetu Nunčiču, Kazimirju Rupniku, OŠ dr. Mihajla Rostoharja, DES — tozđ Elektroindustrija Krško in LB — Temeljni posavski banki. Pismena priznanja za izjemne zasluge pri izpolnjevanju delovnih nalog in samoupravljanju je delovna organizacija podelila 20 delavcem tozda, najvišje priznanje — plaketo Laboda pa je prejel Edo Komočar.

P. P.

KUPILI APARAT ZA KLINIKO

KOČEVJE — V kočevskem Liku smo ob letošnjem dnevu žena prenehali s tradicijo, da so dobile članice kolektiva določeno vsoto denarja kot darilo. Tako privarčevani denar, skupno 230.000 din, smo namenili za nakup ultramonitorja (aparata za poslušanje plodovih srčnih utripov) za ginekološko kliniko Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, je povedala Zlata Arko, predsednica organizacije sindikata v Liku. Ginekološka klinika se je sindikatu Lika za aparat, ki stane 230.000 din, že zahvalila in čestitala kolektivu za dan žena. To zahvalo so v Liku prebrali na proslavi dneva žena, ki je bila 7. marca, na njej je pel moški pevski zbor kočevske Svobode, nastopili pa so tudi varovanci kočevskega vrta.

BERITE DANES!

na 3. strani:

● Sto let grmske kmetijske šole

na 4. strani:

● Brusničani odločno proti deponiji

na 5. strani:

● Belt je rekorder med livarji

na 7. strani:

● Malodušje ne povečuje plač

na 9. strani:

● Obojestransko nezadovoljstvo

na 11. strani:

● Ali dolenski gostilničarji res ne zaslužijo niti za sol?

na 19. strani:

● Reprezentanti brez kopalnice

na 24. strani:

● Porodni krčli dolenskega radia

DAN ŽENA V BETI — V Beti, največji belokranjski delovni organizaciji, ki je hkrati tudi največji ženski delovni kolektiv na sončni strani Gorjancev, so pred praznikom žensk pripravili program otroci iz metliškega otroškega vrta. (Foto: A. Bartelj)

Izplavali, a težav ni konec

Začasnemu organu upravljanja v črnomaljskem tozdu IMV potekel mandat — Več pozornosti posodabljanju opreme in reševanju kadrovskih težav

ČRNOMELJ — 1. marca je prenehal veljati sklep črnomaljske občinske skupščine o uvedbi začasnega družbenega varstva v IMV-jevih tozdih Tovarna opreme Črnomelj in Semič, slednji je sedaj obrat. Ugotovitve članov začasnega organa, strnjene v nekaj besed, povedo, da je črnomaljski tozđ IMV zdrav kolektiv, ki potrebuje le pomoč pri pridobivanju strokovnega kadra in sredstev za prostore in opremo ter da mora izkoristiti prednosti, ki jih ima kot edini večji pridelovalec lesa v črnomaljski občini.

Sicer pa so člani začasnega organa Jože Panjan, Jože Strmec in Milan Golobič v svojem skoraj desetmesečnem delu ugotovili, da ima črnomaljski tozđ s semičskim obratom veliko problemov, da pa so te težave v primerjavi s problematiko delovne organi acije kot celote manj pomembne. Zaradi tega jih v preteklosti niso reševali sproti, ampak na daljše obdobje, površno ali pa sploh ne. Verjetno tudi zato, ker sta — takrat še dva tozda — kljub težavam, torej izrabljenim strojem, slabi energetiki, lokacijski razdrobljenosti in pomanjkanju surovin, svoje obveze v glavnem izpolnjevala. Člani začasnega organa so prišli celo do zaključka, da se delavci v

tozdih obnašajo odgovorno, da pa večina problemov izvira iz neodgo-

● Med težavami, s katerimi se je srečeval začasni organ, so bile zlasti kadrovske. Zaradi manjših stroškov so morali zmanjševati število režijskih delavcev, medtem ko so mnogi, predvsem kvalificirani in dobri delavci, želeli zapustiti IMV. Nekateri so to tudi storili, kajti v občini ni bilo moč uresničiti želje začasnega organa, da uspešne delovne organizacije vsaj začasno ne bi zaposlovala delavcev IMV. Mnogi so zaupstili tozđ zaradi nizkih osebnih dohodkov, ki so se v preteklem letu sicer dvignili za 167 odst., a vsem še vedno niso zagotavljali socialne varnosti, zaradi praznih skladov pa so bili tudi ob druge ugodnosti.

vornega ravnanja odgovornih v upravi delovne organizacije predvsem

Bogata bera prireditvev v čast kongresa

Pred 12. kongresom
ZSMS v Krškem

KRŠKO — Pred 12. kongresom ZSMS v Krškem se bo v tem mese-
cu zvrstila še vrsta zanimivih kulturnih prireditev, prizorišče vsch pa bo Delavski kulturni dom Edvarda Kardelja.

Že jutri, 14. marca, ob 18. uri (ob tem času naj bi se pričele tudi vse druge kulturne prireditve!) priredi Pihalni orkester Djuro Salaj koncert. V ponedeljek bodo v galeriji doma odprli razstavo fotografij Gorana Rovana in Stojana Šobe, članov Literarnega kluba Beno Zupancič iz Krškega. Ta klub pa bo v petek, 21. marca, s prireditvijo »Sonce v predalu« gotovo pritegnil pozornost ljubiteljev kulture, saj bo ravno na predvečer rojstnega dne uglednega pokojnega pisatelja in politika Beno Zupanciča skušal obogatiti svojo 5. obletnico z nekaterimi gosti. Člani kluba bodo uprizarili scenski nastop »Crni konji«, ki je ob krstni izvedbi na Zdolah požel obilo dobrih kritik. Plesni studio iz Celja pa se bo prvič predstavil Krčanom s skupino IGEN, ki spada v sam vrh jugoslovanskega mladinskega plesa. Mimogrede: Celjani so odprli Dneve plesa v Cankarjevem domu, v Krško pa bodo prispeli neposredno z gostovanja v Sarajevu.

Oglejmo si marčevski kulturni spored pred kongresom slovenske mladine v Krškem do konca: v četrtek, 27. t. m. bo l. posavski rock festival, v petek koncert študentov glasbene akademije in srednje šole iz Posavja, v soboto, 29. t. m., bo glasbeni video večer v produkciji SKUC-a in v ponedeljek, 31. marca, še koncert učencev glasbenih šol Brežice in Krško.

P. P.

Deset let filmskih tednov

Že 10. teden slovenskega
filma v Novem mestu

NOVO MESTO — Prihodnji teden, od 17. do 23. marca, se bo v Domu kulture začel jubilejni, 10. teden slovenskega filma v Novem mestu. Jubilej zaokrožuje še nekaj obletnic, in sicer 15-letnica abonmajskega predstava za mladino, 10-letnica akcije s filmsko predstavo v novo šolsko leto in 80-letnica slovenskega filma. Jubileji so hkrati časovni mejniki delovanja odbora za filmsko dejavnost pri ZKO Novo mesto, ki ga že vrsto let uspešno vodi prof. Milka Bobnarjeva.

V desetletju so si obiskovalci novomeških tednov slovenskega filma ogledali 55 slovenskih celovečernih filmov, 24 kratkih in 5 animiranih. Filmska krožka na nekdanji gimnaziji in ekonomski šoli sta redno pripravila tudi Bilten, ki je mladim pomagal pri razumevanju slovenske filmske bere. V času filmske prireditve so se novomeškemu občinstvu predstavili tudi številni režiserji, igralci, snemalci in drugi filmski delavci, od Stiglicia, Pogajčnika, Polha, Marinčeka, Jakca, Klopčiča do Sotlarja, Drolčeve in Kacičeve, če omenimo le nekatero. Prireditve so spremljale razstave in seminarji ter predavanja. Kar lepa bera, če seštejemo vse skupaj.

Vendar v odboru za filmsko dejavnost niso zadovoljni. »Ne moremo biti, ker čutimo, kako filmsko umetnost izpodriva komercialni filmski kič in nasilje. Naši ljudje precej svojega prostega časa posvetijo filmu, zato bi se morali tovrstne vzgoje še bolj sistematično lotiti, da bi tako filmska umetnost dobila v nas tisti pozitivni odmev življenjskih vrednot, ki bi nam prinesle več humanosti in več lepega na vsakdanjo življenjsko pot,« pravi Bobnarjeva.

● Teden slovenskega filma v Novem mestu bo trajal od 17. do 23. marca. V programu so naslednji filmi: Butnska režiserja F. Slaka, Doktor V. Duletiča (te predstave se bodo udeležili režiser Duletič, D. Valič in S. Cerjak), Naš človek J. Pogajčnika, Christophos A. Mlakarja in od petka do nedelje Robarjev film Ovn in mamuti. Mladinske predstave bodo ob 13. in 15. uri, za ostale ljubitelje filma pa ob 18. in 20. uri.

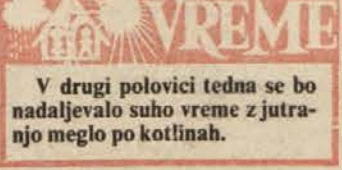
V avli Doma kulture bo postavljena razstava »10-letnica tedna slovenskega filma v Novem mestu«, v torek, 18. marca, pa bo ob 13. uri glasbeni sobi Doma kulture Stanko Šimenc predaval o Karolu Grossmannu in začetkih slovenskega filma.

Omeniti moramo, da praznovanje 80-letnice slovenskega filma v sklopu prireditve novomeškega filmskega tedna ni povsem brez povezave z Novim mestom. Prvi naš filmjenamreč posnel Karol Grossmann, ki je celih 10 let živel v dolenski metropoli.

MiM

OKRASIMO VOLIŠČA!

Danes bomo volili svoje delegacije v temeljnih organizacijah združenega dela, v nedeljo pa še v krajevnih skupnostih. Občinske konference SZDL pozivajo, naj bi za ti priložnosti primerno okrasili volišča in izobesili zastave ter tako tudi na zunaj poudarili pomen volitev, te naše državljanske pravice in dolžnosti.

V drugi polovici tedna se bo nadaljevalo suho vreme z jutranjo meglo po kotlinah.

CELOVITA INFORMACIJA O SAVSKIH ELEKTRARNAH

KRŠKO — Da bi dosegli boljšo informiranost ljudi v Posavju o načrtovani gradnji spodnjeposavske verige hidroelektrarn, sta medobčinski svet SZDL in medobčinska gospodarska zbornica za Posavje sklenila, da bodo predstavniki programskega sveta za Krško polje in slovenskega elektrogospodarstva pripravili celovito informacijo o tem »posegu stoletja« v Posavju. Do 15. marca naj bi bila pripravljena brošurica za vse prizadete krajevnne skupnosti. V začetku aprila bodo še sekcijske razprave, predvsem o vprašanih razvoja kmetijstva, sledile pa bodo še o varstvu okolja, izkoriščanju savskih peskov, geotermalnih voda in drugem.

OSKRBOVANKAM ZA NJIHOV PRAZNIK — V Domu starejših občanov v Šmihelu skorajda ne mine dan, da se v veliki dvorani ne bi dogodilo kaj prijetnega in veselega. Minulo sredo je bila prvič v gotech skupina mladenk Centra srednjih šol Boris Kidrič. Oskrbovankam so ob njihovem prazniku pripravile daljši program. Še posebej pa je presenetila 18-letna dijakinja Marjetka Saje iz Veličke Kala pri Mirni peči, ki je ob tej priložnosti prvič razstavila svoje slikarske poizkuse, poleg pa je še na kitaro zaigrala in zapela svojo pesem, posvečeno materam. (Foto: J. Pavlin)

Na volišča z zaupanjem

Danes so odprta volišča v temeljnih organizacijah združenega dela, v nedeljo se bodo odprla tudi po krajevnih skupnostih. Delavci in občani bodo na njih opravili svojo državljansko dolžnost in uveljavili pravico do izbire najprimernejših ljudi, ki bodo v delegacijah in kot delegati v skupščinah stvorili vez med nami in mesti odločanja, vez, po kateri naj bi živ in pristen interes delovnih ljudi in občanov doval kot gonila moč vsega našega življenja.

Letošnje četrte delegatske volitve imajo poseben značaj: označujejo jih širši in demokratičnejši predvolilni postopki in nekoliko spremenjena volilna zakonodaja, hkrati pa jim dajejo obeležje tudi gospodarske in družbene razmere, v katerih so očitna znamenja krize in potreba po spremembah. Zaradi vsega tega lahko pričakujemo, da bo »glas ljudstva« na teh volitvah tehnejši, odločnejši in bolj premišljen. Saj zares ne gre za prazno obliko, ko volimo, marveč za potrjevanje ljudi, ki bodo v delegatskih skupščinah in različnih funkcijah svoje znanje, izkušnje, zrelost in politično modrost uporabili za premagovanje sedanjih težav. Razmere namreč lahko spreminjamo samo ljudje!

Pojdimo torej na volišča z zaupanjem v nas same!

Na Vinici »bratstvo Kolpa 1986«

Priprave na avgustovsko turistično prirediteljstvo

VINICA — S ponovno oživitvijo viniškega turističnega društva se je porodila tudi dolgoletna želja, da bi pripravili prirediteljstvo, s pomočjo katere bi prikazali Kolpo kot simbol bratstva in enotnosti Slovencev in Hrvatov. S tem pa bi tudi poglobili sodelovanje med obklopskimi občini tako na gospodarskem kot kulturnem področju. Turisti na prirediteljstvo »Bratstvo Kolpa 1986« naj bi bila predvidoma avgusta, trajala pa bi dva dni.

Prvi dan bi na okrogli mizi o tem, kako zaščititi reko Kolpo z ekološkega in drugih vidikov, sodelovali predstavniki črnomaljske, metliške, kočevske, vrbovske, dugoreške in ozalske občine. Pripravili bi tudi razstavo domače obrti, predvsem izvornih spominkov, a tudi kmečkih orodij in pripomočkov, dopolnili pa bi jo z izdelki domače kulinarike. Naslednji dan pa bi skupine iz vseh šestih občin pripravile v viniškem kampu kulturni program.

Turistično društvo, ki mu bodo pri organizaciji pomagali tudi občina, krajevna skupnost in domače kulturno-umetniško društvo Oton Zupanič, je okvirni program prirediteljstva poslalo vsem občinskim skupščinam, izvršnim svetom, zvezam kulturnih organizacij in turističnim zveзам oz. društvom omenjenih občin, sedaj pa pričakujejo dopolnitve in pripombe. Potem bodo dokončno oblikovali program.

Poslabšan položaj izvoznikov

Opozorila s seje občinske organizacije ZK Novo mesto — Za novo predsednico izvoljena Darja Colarič, za sekretarja pa Jože Florjančič

NOVO MESTO — Glasna opozorila na nevrzhen položaj izvoznikov, kulture, izobraževanja in kmetijstva na programsko volilni seji občinske organizacije ZK 10. marca so zaokrožile ugotovitve kritičnih razprav, ki so prej potekale v treh sekcijah.

Kritične razprave o širiritem delu, uspehih, težavah in neuspehih, prisotne že na prejšnjih 43 razpravah v treh sekcijah, so se nadaljevale tudi na sklepni konferenci. Kot je poudaril predsednik komiteja Boštjan Kovačič, pa imajo ljudje dovolj diagnoz, pričakujejo učinkovito zdravljenje. V zadnjem času je nastala čvrstša vez med osnovnimi organizacijami in komitejem tudi s pomočjo rednih sestankov s sekretarji osnovnih organizacij, zaostrene razmere pa potiskajo lik komunista v prvi plan.

V razpravi so bili tokrat najglasnejši in prepričljivi delegati iz tovarne Krka, Novolesa in IMV, treh največjih izvoznikov v občini, ki se jim ob spremenjenih deževnih predpisih močno slabša položaj. Resno razmišljajo o zmanjšanju izvoza in večji prodaji na domačem trgu, če ne bo naglih sprememb, s katerimi bi pripomogli k dohodkovno zanimivemu izvozu. »Od velikega in v Sloveniji nadpovprečnega izvoza novomeška občina trenutno nima drugega kot slabo plačano delo in slabši finančni rezultat,« je zagrenjeno dejal Slavko Medle, delegat Novolesa.

Ni bolj rožnat položaj pa ni v kulturnih dejavnostih in to kljub stalištem in točno določenim nalogam, ki naj bi

privedle do sprememb. Ne samo da zaostajajo osebni dohodki zaposlenih

● Na konferenci so izvolili še nov 30-članski komite in njegove organe. Takoj po seji so se člani novega komiteja sestali in za predsednico izvolili Darjo Colarič iz tovarne Krka. Dolžnost bo opravljala nepoklicno. Za plačanega sekretarja komiteja je bil izvoljen Jože Florjančič, za izvršnega sekretarja pa še nadalje ostaja Bojan Bencik.

v kulturnih ustanovah, slabša se tudi siceršnji gnotni položaj kulture. Vsega skupaj je v kulturnih dejavnostih v občini s skoraj 60.000 prebivalci zaposlenih 55 ljudi, od tega 33 strokovnjakov, medtem ko je imela občina Nova Gorica s približno enakim številom prebivalstva že pred leti v kulturi zaposlenih 139 delavcev. »Opozorjamo več let, pase nič ne zgodi,« so bile zaključne besede razpravljalke Staše Vovk.

Delegati so iz razprav spoznali še zapleten položaj in IMV, čeprav se stanje močno izboljšuje, nemoče razmere v kmetijstvu, ki prav tako nazaduje kljub temu, da je v vseh do-

kumentih zapisano kot prednostna panoga.

R. BAČER

ŠOLARJI V ITASU

KOČEVJE — Doma vzgojeni kader je najcenejši, so ugotovili v Itasu v Kočevju in letos prvi organizirali krožek za obdelovanje kovin za učence sedmih in osmih razredov Osnovne šole Kočevskega zborna. Krožek je bil v Itasovih učnih delavnicah, trajal pa je 30 ur. Na njem so se učenci seznanili z osnovami oblikovanja kovin. Udeležilo se ga je preko 30 učencev, uspešno pa je končalo 18 in ti, uspešni, so prešli na zaključni svečanosti 6. marca v dar anorake z znakom Itasa. Vsi učenci osmega razreda, ki so krožek uspešno končali, so se odločili, da bodo nadaljevali študij na kovinarski usmeritvi.

Spet več izvoza

»Riko« že sklenil izvozne pogodbe za letošnje leto

RIBNICA — »V minulem letu je ribniško Riko povečal izvoz za 36 odst. Izvozili smo kar preko 65 odst. proizvodnje. Hkrati pa smo načrtovani uvoz uresničili le 65-odstotno,« nam je povedal Janez Podboj, vodja izvožno-uvoznega sektorja v ribniški delovni organizaciji RIKO.

Tudi letos bodo izvoz spet močno povečali, in sicer na Zahod za 130 odst., na Vzhod pa celo za 330 odst. Tako bo izvoz na Zahod znašal letos

● Rikov tozdr Ricomag načrtuje za letos 3-krat večji fizični obseg proizvodnje kot lani. Seveda bo to možno zaradi izpeljanih investicij, pa tudi število delavcev bodo povečali od sedanjih 50 na 75 do 80. V proizvodnji bodo poleg sedanjih petih tipov valjarjev uvedli še tri nove. Novi tipi bodo imeli drugačen pogon, zaradi česar bodo imeli mirnejši tek, njihovo vzdrževanje pa bo lažje. Ricomag je od lanske milijarde 250 milijonov dinarjev proizvodnje izvozil kar za milijardo dinarjev, od tega za 310 milijonov na konvertibilno območje. Za letošnje leto so prvotno načrtovali porast izvoza le za 18 odstotkov, vendar bo izvoz znatno večji, saj so že zdaj podpisali pogodb za precej večji znesek, kot so načrtovali.

okoli 3,5 milijona dolarjev, izvažali pa bodo v Francijo, Belgijo, Alžir, Tunis, ZDA, ZRN, Avstrijo, Irak in Iran. Izvozili bodo največ traktorjskih priključkov, stiskalnic za železo in papir, kmetijske mehanizacije, naprav za opravešanje in obiranje dateljcev itd. Izvoz v ZSSR se bo od lanske 13 milijonov klirinških dolarjev letos povečal na 56 milijonov klirinških dolarjev ali za 4,3-krat. Izvažali bodo predvsem stiskalnice, komunalna vozila in krmiljene vozilce za potrebe robotike. S Sovjetsko zvezo imajo sklenjenih tudi že nekaj pogodb za leto 1987, resne možnosti za izvoz vse do leta 2.000 pa so na področju izdelkov za potrebe robotike.

J. P.

NAŠA ANKETA

Pomisleki ob lepi ideji

Zadnje čase je tudi v Jugoslaviji precej slišati o možnosti skrajšavanja delovnega časa. Z nedavno spremembo ustreznih členov republiškega zakona o delovnih razmerjih pa je v Sloveniji dana kolektivno možnost skrajšavanja delovnega tedna od 42 na 40 ur, kar dejansko pomeni ukinitev delovnih sobot. Sprva bo sprememba uvedena poskusno v nekaj delovnih organizacijah. Zahteva pa je, da se zaradi skrajšavanja delovnega tedna ne sme zmanjšati proizvodnja in dohodek, da je treba torej v dveh urah manj narediti vsaj enako kot doslej. Verjetno ga ni, ki ne bi bil za krajši delovni teden vsaj prvi hip. Razmislite pa v nekaterih budi pomisleke. Ideja je privlačna, a delavka v Beti ali kje za trakom, na primer, bi ne mogla nadomestiti dvehurnega izpada, smo slišali. Drugače je verjetno tam, kjer delajo efektivno le nekaj ur, čeprav bi takih sploh ne smelo biti.

TONE BRODARIČ, ključavničar v črnomaljskem Kovinarju: »Sem za to, da bi namesto 42 delani na teden le 40 ur, vendar naj bi norme ostale enake sedanjim, da ne bi bili prizadeti pri zaslužku. Res je, da pošteno delam ves čas, kar sem v službi, ker me v to sili že norma, vendar menim, da bi se tisti dve uri na teden dalo »prinesti noter«, da bi torej kljub krajšemu delavniku dosegel normo. Ne vem pa, kaj bi s tistimi, ki že sedaj delajo le polovico delovnega časa.«

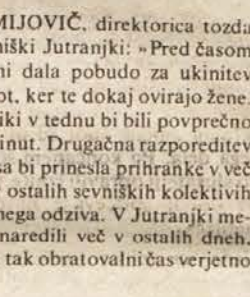
SILVO OPARA, konstruktor v Trimu, Trebnje: »Rekel bi, da je pri nas zelo malo ljudi, ki si ne bi želeli krajšega delovnega časa. Večini industrijskih panog v Jugoslaviji se skrajšanje tudi ne bi dosti poznalo. Izvezem tekstilno, obutveno in še kakšno industrijo, kjer delavci delajo za tekočim trakom in dosegajo evropsko produktivnost. Vendar mi za kaj takega nisimo in še ne bomo zreli. Če bi skrajšali delovni čas, se intenzivnost dela ne bi povečala, ampak bi delali ustrezno manj.«

ERNA BRGLEZ, uslužbenka občinske uprave v Krškem: »Mislim, da ne bi smelo biti ovir, da bi skrajšali delovni čas. V številnih kolektivih so delavci, ki svoje delo dobro opravijo v dosti krajšem času kot drugi. Če se slabo dela, pa ni dovolj niti 42-urni delavnik. Temeljito bi morali proučiti, zakaj na primer so velike razlike v storilnosti delavcev iste panoge. Kar zadeva občinsko upravo menim, da mora biti delovni čas tak, da bodo delavci lahko opravili vse potrebno izven svojega rednega delovnika. To velja tudi za druge urade.«

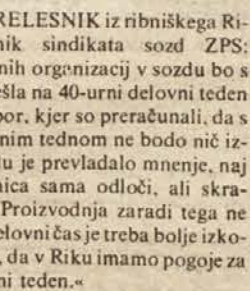
BREDA MIJOVIČ, direktorica tozdra Radna v sevniški Jutranci: »Pred časom sem v tovarni dala pobudo za ukinitev delovnih sobot, ker te dokaj ovirajo žene. Ostali delavniki v tednu bi bili povprečno daljši za 24 minut. Drugačnja razporeditev delovnega časa bi prinesla prihranke v več smereh. Žal v ostalih sevniških kolektivih ni bilo ustreznega odziva. V Jutranci menimo, da bi naredili več v ostalih dneh, zato bomo na tak obratovalni čas verjetno prešli sami.«

LADO ŽAGAR, prometnik pri SAP-tozdr Stojna Kočevje: »Pri nas so vozniki plačani le od prevoženih kilometrov. Če se kolesa ne vrte, ni zaslužka. Če bi bili tako nagrajevani tudi v proizvodnji, ne bi ugotavljali, da delajo ponekod le po 3 do 4 ure, plačani pa so za 8 ur. Zamisel, da bi delovni teden skrajšali, je privlačna. Žal pa bo to vplivalo na nižjo pokojnino. Velja za kolektive, kjer že zdaj povsem izkoristijo delovni čas.«

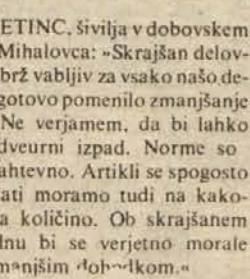
FRANC PRELESNIK iz ribniškega Rika, predsednik sindikata sozd ZPS: »Izmed delovnih organizacij v sozdu bo s 1. aprilom prešla na 40-urni delovni teden Strojna Maribor, kjer so preračunali, da s krajšim delovnim tednom ne bodo nič izgubili. V sozdu je prevladovalo mnenje, naj se vsaka članica sama odloči, ali skrajšanje ali ne. Proizvodnja zaradi tega ne sme upasti. Delovni čas je treba bolje izkoristiti. Menim, da v Riku imamo pogoje za 40-urni delovni teden.«

SLOBODAN UDOVIČIČ—MIKI, svetovalec zaposlovanja iz Metlike: »V naši občini ni tendenc po skrajšavanju delovnega časa. Zakaj naj bi ga v državi skrajševali, če vemo, da v povprečju delamo efektivno le kake 4 ure na dan. Bolje bi bilo, ko bi razpravljali o tem, kako delovni čas čimbolj smotrno in koristno izrabiti. Skrajšavanje gotovo ne bi rešilo problema nezaposlenosti, pa tudi ne popravilo vedno slabših poslovnih rezultatov delovnih organizacij.«

ALBINA ŠETINC, šivilja v dobovskem tozdu Beti iz Mihalovca: »Skrajšan delovni teden je najbrž vabljiv za vsako našo delavko, a to bi gotovo pomenilo zmanjšanje proizvodnje. Ne verjamem, da bi lahko nadomestile dvehurni izpad. Norme so visoke, delo zahtevno. Artikli se spogosto menjajo, gledati moramo tudi na kakovost, ne le na količino. Ob skrajšanem delovnem tednu bi se verjetno morale zadovoljiti z manjšim »oh—tkom.«

MATJAŽ KOLIGAR, delavec v IMV Novo mesto: »Pri nas v proizvodnji ne razmišljamo o skrajšanju delavnika, delali bi še v nedeljo, če bi se dalo. Izkoristitost delovnega časa na traku je popolna. Tam se dela polnih osem ur. Podobno je v lakirnici. V moji skupini dnevno naredimo 200 zadnjih ročic za katere, kar je za 140 avtomobilov, ki pridejo dnevno s traka, preveč. Mi in še kdo v tovarni bi torej lahko skrajšali delovni teden, a kaj bi rekli naši sodelavci s traka?«

Z. L.—D.

Sproti nad pomanjkljivosti

O delu občinske organizacije ZKS Metlika v preteklem obdobju — Velik pomen idejnopolitičnega usposabljanja — Novi predsednik OK je Ivan Malešič

METLIKA — Največ pozornosti na nedavni programsko volilni seji občinske konferencie ZKS Metlika so posvetili delu občinske organizacije Zveze komunistov v tej belokranjski občini v preteklem obdobju. Seveda se pri takem »obračunu« ne v poročilo ne v referatu predsednika in še zlasti ne v razpravi niso mogli ogniti tudi nekaterim dokaj kritičnim ugotovitvam o delu, uspehih pa tudi nedelu in premajhni zavzetosti tako občinske organizacije kot celote, kot njenih teles, posameznih osnovnih organizacij in članov.

Seveda so v na trenutke kar preveč burni razpravi prevladovali kritični toni in poudarki, največ razprav pa je bilo tako ali drugače dotikalo sedanjega težkega gospodarskega stanja, iz katerega izhaja tudi večina drugih težav, ki hočeš nočeš prizadevajo vse

delovne ljudi in občane. Vendar je več razpravjalcev poudarilo, da za vse, kar pri nas ni v redu, pač ni moč kriviti Zveze komunistov in njenega članstva. »Komunisti sami tudi ne moremo vseh stvari spraviti v red, moramo pa vsekoli ustvarjati tako klimo, razpoloženje in razmere, da bomo vsi delovni ljudje lahko tvorino in koristno delali za napredek naše družbe,« je med drugim poudaril sekretar občinskega komiteja Jože Nemančič. Za tako delovanje in uresničevanje svoje vloge, so pogosto poudarjali, pa mora biti član Zveze komunistov primerno idejnopolitično usposobljen; prav ta usposobljenost oziroma neusposobljenost je ena od bolečih točk metliške občinske organizacije ZK in prav od tu izhaja vrsta drugih težav in pomanjkljivosti. Seveda pa je treba te pomanjkljivosti in njihove vzroke odpravljati sproti, ne

pa o tem govoriti samo na programskih konferencah, je poudaril eden od razpravjalcev.

Stane Potočar-Lazar, ki je zadnja štiri leta spremljal delo metliške organizacije ZK, je delo v tem obdobju pohvalil saj je po njegovih besedah v marsikateri drugi občini precej več težav kot v metliški in ZK ne morenihče za to odrekati zaslug.

Na seji so izvolili nov 25-članski občinski komite, novi predsednik je postal Ivan Malešič, sekretar pa je še naprej Jože Nemančič.

A. B.

BORCI DEVE TE — KOČEVJSKE!

Stalni odbor skupnosti borcev ZDO in IX. SNOUB — Kočevske, se je sedaj, po izidu knjige o Zapadnodolenjskem odredu z znanim naslovom Dolenjski puntarji, lotil pisanja monografije o Deveti brigadi kot eni od izredno pomembnih partizanskih enot. Glede na to želi odbor pritegniti k sodelovanju čimveč bivših borcev te enote in druge, da bi začeli zbirati in pripravljati podatke, dokumente, informacije in razne materiale, ki bi bili lahko vključeni v to novo knjigo Knjižnice NOV in POJ. Samo na ta način bo namreč delo lahko popolneje, bolj avtentično, s tem pa tudi z večjo zgodovinsko vrednostjo. Prispevke pošljite na naslov: Odbor skupnosti borcev ZDO in IX. SNOUB — Kočevske, Vrtača 11, 61000 Ljubljana.

Odbor — Zgodovinska komisija

Pomoč za vse več ljudi

Skupščina socialnega skrbstva Novo mesto potrdila lanski zaključni račun in letošnji plan

NOVO MESTO — Občinska skupnost socialnega skrbstva je na osnovi dogovorjene porabe lani smela porabiti 194,2 milijona din. Razporedila pa je okrog 6 milijonov več. S to prekoračitvijo, ki je bila možna zaradi 13 milijonov več dotedenih sredstev, so se sicer »zajedli« v letošnji dovoljeni program, a drugače ni šlo. Ta denar so namenili za enkratne denarne pomoči, po katerih so vse večje potrebe.

Skupaj so lani priznali enkratno denarno pomoč 562 občanom, zanje pa so namenili 5,6 milijona din. Denarno pomoč kot edini vir preživljanja so zagotavljali 122, kot dopolnilni vir pa povprečno 242 občanom. V ta namen so porabili 38,59 milijonov. Plačilo ali doplačilo bivanja v socialnih zavodih je skupnost stalo dobrih 79 milijonov. Opravljala oziroma financirala pa je seveda še vrsto drugih nalog. Tako se je vključevala v izvedbo programa socializacije Romov. O tem delu v letu 1985 so bili celostno seznanjeni delegati na skupščini 10. marca, na kateri so seveda potrdili lanski zaključni račun in sprejeli letošnji začasni plan, ki predvideva, da bo za socialno skrbstvene namene zbrano 353 milijonov din. V zvezi s programom socializacije Romov smo slišali, naj bi bila skrb bolj po načelu »dam-daš«, pa tudi, da se

nihače, ne krajevne skupnosti ne delovne organizacije ne šole ali vrtci ne morejo kar izključiti iz teh prizadevanj, saj so Romi naš skupni problem.

Precej je bilo na skupščini govora o financiranju dejavnosti socialno humanitarnih organizacij, predvsem invalidskih društev. Problem je v tem, da je denarja zanje premalo, poleg tega pa se tudi ob valorizacijah nanje kar nekako pozabi. Tudi letos denarja zanje ni prav veliko. Da bi temeljiteje pregledali programe in potrebe teh organizacij ter morda našli pot za izdatnejšo družbeno pomoč, so se na skupščini dogovorili za skupen sestanek financierjev s predstavniki društev v okviru sveta za družbeni položaj in aktivnost invalidov pri OK SZDL.

Delegati so potrdili tudi zvišanje cen v novomeškem Domu starejših občanov z marcem za 12 odstotkov. Prav tako so potrdili sklep o valorizaciji preživilin s 1. marcem. Vse, ki so bile dogovorjene do konca leta 1984, se zvišajo za 79,4 odstotka, lanske pa različno. Prav tako so dvignili roke za zvišanje denarnih pomoči že z marcem zaradi nagle rasti življenjskih stroškov. Vse družbeno denarne pomoči se zvišujejo za 20 odstotkov, rejnine, ki precej zaostajajo za spozrazumom, pa za 30 odstotkov.

Z. L.—D.

dejanski način proizvodnje in razdelitve politične moči ter dejanskih interesov, prevladujoča moč etatiističnega, skupni-kolastniškega tipa ter oblast aparata in neformalnih centrov družbene moči.

Sedanje razmere v jugoslovanski družbi lahko označimo kot stanje družbene krize. To stanje se izraža v procesih, ki razkrajajo osnove povezanosti in skupnosti jugoslovanske družbe in ki zmanjšujejo sposobnost veljavni ustanov sistema za kontrolo družbenega dogajanja, ogrožajo doseženo raven življenjskega standarda in demokratizacije družbe ter povečujejo odvisnost jugoslovanske družbe od zunanjih dejavnikov razvoja.

Najbolj vidni so kazalci ekonomske krize. Izražajo se v počasnejši gospodarski rasti in razvoju oziroma v zastoji gospodarske rasti, v prevladujočih in neobvladanih inflacijskih gibanjih, v poglobljanju strukturnih neskladij in neravnovesij med posameznimi gospodarskimi panogami in gospodarstvu posameznih republik, pokrajin in območij. Tudi problem nezaposlenosti je v večini republik in pokrajin vse bolj akuten. Prav tako upada produktivnost dela in izkoriščanje delovnega časa.

Pri iskanju vzrokov sedanje družbene krize v Jugoslaviji mnogi opozarjajo tudi na naravne vire kot omejevalen dejavnik v našem razvoju. In ne nazadnje: izvor sodobne krize kaže iskati še v kulturnem sistemu, v konfliktu med tradicionalnimi vrednotami, miselnostjo ter težnjo po modernizaciji družbe in vrednotami, kot so ustvarjalnost, odgovornost, učinkovitost, demokratičnost.

Izhod iz stanja družbene krize je možen le ob poznavanju vseh vzrokov zanjo, zlasti pa z razvojem resnične demokratizacije vseh področij družbenega življenja v smeri poglobljanja samoupravljanja in odpiranja možnosti za ustvarjalnost na vseh področjih življenja in dela.

VINKO BLATNIK

Ljubljansko pismo

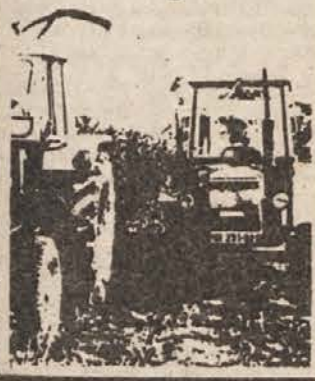
Res natančno poznamo vzroke krize?

Brez tega ni izhoda

LJUBLJANA — Sedanja gospodarska in družbena kriza, ki jo preživljamo, ni naključni pojav in je zato ni možno obvladati s politikom, ki bi vsebovala le pragmatične ukrepe. Krize tudi ne bo možno obvladati, če bomo diagnozo stanja in zdravlila zanjo iskali le na ravni ekonomske politike in ukrepov, saj gre v resnici za zelo zapletene družbene pojave. Pred nami sta le dve poti: ali bomo postajali materialno in kulturno vse bolj siromašna in od tujine vse bolj odvisna družba ali pa bomo zaustavili in preusmerili ta tok in razvili lastno ustvarjalnost in izvorno samoupravljanje. Zelo pomembno je torej, da se dokopljemo do jasnega spoznanja o vzrokih krize in se dogovorimo, kako jo prebroditi.

Z marksističnega stališča družbena kriza ni nujno nekaj patološkega, nekaj, kar odstopa od normalnih gibanj v družbi in logično izhaja iz protislovnosti, ki so glavno gibalno družbe. Pojma krize torej ne smemo opredeljevati nujno negativno. Obdobje slihernega pomembnega zgodovinskega napredka doslej je bilo povezano s krizo. Z vidika zgodovinske, marksistične, revolucionarne zavesti je pojem krize povezan z možnostjo napredka.

Problem je v tem, da se v našem družbenem življenju uveljavlja izrazita dvojnost ekonomskega in političnega življenja. Poleg celovitega koncepta samoupravljanja in uveljavljenih začetnih oblik samoupravne prakse obstaja od nje različen

Sto let grmske kmetijske šole

Praznovanje visokega jubileja šole, ki je zdaj pod Trško goro, bo od maja do konca oktobra — Uvod bo izid zbornika, nato se bodo vrstili: simpozij pedagogov, zborovanje kmetijskih strokovnjakov, razstava živine, tekmovanje

NOVO MESTO — Letos mineva sto let, kar so kmetijsko šolo s Slapa pri Vipavi, kjer je delovala skoraj poltisočletje preselili na Dolenjsko, v Novo mesto. Prostore je dobila na Grmu in to ime se je zdelo tako imenitno, da ga je šola ohranila pri vseh svojih nazivih in tudi še potem, ko se je leta 1983 preselila v novo stavbo pod Trško goro. Ime Grm je postalo svojstven pojem v kmetijskem izobraževanju.

Na grmški kmetijski šoli, ki je začela kot deželna vinarska, sadjarska in poljedelska šola, se je v sto letih do danes, ko deluje kot srednja šola usmerjenega izobraževanja, izšlo nad 3.000 fantov in deklet in do zdaj na njej poučevalo več kot

200 učiteljev. Nikoli pa ni bila samo izobraževalna ustanova, saj je imela pomembno vlogo tudi pri dvigu narodne zavesti. Učenci so prihajali iz vse Slovenije pa tudi iz zamejstva, iz avstrijske Koroške in Štajerske ter iz Italije. Nič čudnega, da so se takrat vsi hoteli šolati na Grmu, saj je bila to prava kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom.

Nedvomno je res, da ima malo-katera slovenska šola tako bogato zgodovino in tradicijo kot prav Srednja kmetijska šola Grm, kakor se imenuje danes, in to kaže ob stoletnici njenega delovanja posebej poudariti. Seveda se je v dolgih desetletjih marsikaj spremenilo in izboljšalo, kar velja zlasti še za razmere, v kakršnih šola deluje. Objekti pod Trško goro omogočajo izobraževanje in prakso kar 450 učencev, v domu pa je prostora za

180 mladih, ki so se odločili za kmetijske poklice. Ob šoli je vrsta gospodarskih objektov, tako hlevi za živino, svinjaki, seniki, silosi, skladišča, remiza strojev, delavnice, vinska klet. Šolski kompleks meri kakih 50 hektarov, sestavljajo ga polja, travniki, pašniki, sadovnjaki in vinogradi. Na drugih lokacijah ima šola še 80 hektarov kmetijskih površin.

Visoki jubilej namerava šola proslaviti z vrsto delovnih manifestacij. Nanj se je začela pripravljati že pred dvema letoma. Izdelali so program praznovanja in imenovali prireditveni odbor, ki ga vodi predsednik novomeškega izvršnega sveta Jože Suhadolnik. Iz programa je razvidno, da se bo praznovanje začelo že v tem šolskem letu, in sicer z izdajo zbornika šole ob koncu maja. Nato bo v prvih dneh junija na šoli simpozij pedagoških delavcev iz jugoslovanskih agroživinskih šol. Pomembnejši del praznovanja pa bo jeseni, v novem šolskem letu. V prvem tednu septembra bodo pod Trško goro pripravili razstavo plemenske živine, štirinajst dni kasneje pa bo zvezno delovno proizvodno tekmovanje oračev »Titova brazda 86«.

● **Glavno praznovanje 100-letnice** bo od 22. do 26. oktobra. V tem času bo na šoli zborovanje kmetijskih strokovnjakov s skupščino kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije, hkrati bo kmetijska razstava s pokušno hrane. Najslavnejši dan se obeta 25. oktobra, ko se bodo na osrednji proslavi zbrali nekdanji učenci — absolventi grmske šole.

Prireditveni odbor in sama šola imata že polne roke dela. Še posebej si prizadeva vodstvo šole, ki bi rado, da bi do osrednje proslave zgradili večnamenski objekt za praktični pouk, oz. šolske delavnice, zgradili in opremlili čebelnjak ter usposobili še 20 sob v domu za učence. Vsi pa se bodo trudili, da bi bilo vse lepo tudi za oko, zato bodo posebno skrb posvetili ureditvi in vzdrževanju okolja šole.

I. ZORAN

Ni več zoprvanja

Kmetje podpirajo projekt o melioraciji Radulje

ŠKOCJAN, ŠMARJETA — Javna obravnavna projekta o melioraciji Radulje je imela 9. marca v obeh krajih čez 80-odstotno udeležbo lastnikov zemljišč. Na javnih obravnavah so kmetje dobili podrobne razlage o nameranih posegih na 1300 hektarov zamočvirjenih zemljišč in so zamislili o projektu Radulja v celoti podprli. Tako so predlagali sprejem občinskega odloka in ostalih dokumentov, da bi dela lahko čimprej začeli. V zvezi z urejanjem zemljišč pa so zahtevali še ureditve bivaljšč za Rome v krajevni skupnosti Škocjan in tudi dokončanje regulacijskih del na več potokih v severniški in krški občini, kajti zemljišča so čisto poplavljeni v spodnjem toku, na območju novomeške občine.

Precej vročih razprav pa je bilo v Šmarjeti, kjer se del melioracijskih ukrepov izvaja v nujnem soglasju Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Ta zavod je del zemljišč predlagal za posebno zaščito kot krajinske parke, s tem pa občani niso bili seznanjeni. Želeli so dodatne sestanke s predstavniki zavoda, da bi jim nameravano zaščito bolj pojasnili in utemeljili.

R. B.

»Daš 30 din, dobiš pa več kot 100«

Gnoj na negojenih travnikih bi v novomeški občini pospešil živinorejo

NOVO MESTO — Pospeševalna služba novomeške kmetijske zadruge se je z vso zaganostjo vključila v splošno republiško gnojilno akcijo. Kmetom pripravljajo, naj takoj, ko bo sneg skopnel, pognojijo doslej slabo gnojene travniške površine. Ta akcija, usmerjena za večjo pridelavo hrane, ima za Dolenjsko in novomeško občino še poseben pomen. Na tem območju je ogromno košenic. Samo v novomeški občini jih je nekaj tisoč hektarov, za katere nihče neskribi ali pa jih kosijo le enkrat na leto.

Če bi te površine pognojili, bi porabili za gnoj, potreben za 1 kilogram mrve, manj kot 7 din. Za prirejo 1 litra mleka pa je potrebno 2 kilograma mrve. Vsi stroški za pridelavo 1 kilograma mrve z dodatnim gnojenjem, vloženim delom in obračunano amortizacijo vred znašajo po ocenah strokovnjakov 15 din. Kako se izplača pognojiti, naj bi kmetje sami izračunali.

Vsa podrobna navodila o nabavi gnojil pod ugodnimi pogoji dobijo kmetje pri svojih združinskih enotah. Novomeška zadruga je v sklopu te akcije dobila pod ugodnimi pogoji denar za nabavo 230 ton gnojil.

R. B.

POKUŠNJA LANSKE LETINE V TRZIŠČU

TRZIŠČE — Danes, 13. marca, bo v Trzišču v Igorjevi zidanci pokušnja lanske vinske letine, ki bo pred tem tudi že ocenjena. Prav tam bo 19. marca še zbor vinogradnikov z zabavnim delom. Predvsem gre za vinogradnike, ki imajo vinograde na Malkovcu in sosednjih gričih. Pridelka je bilo lani tukaj malo, je pa zato vino kvalitetno kot že dolgo ne. Žal pa so vinogradniki zaradi več let slabih letin skoraj povsem opustili misel na obnovo teh vinogradov, ki se jih zaradi strmih terenov ne da obdelovati strojno.

Zasluzek — na račun zdravja

Posavski gostinci izsiljujejo prodajo oporečnih vin; v ospredju le zaslužek — Kakovost vina lani slabša — Nizke kazni ne strezljivo kršiteljev

KRŠKO — Kmetijska inšpekcija medobčinskega inšpektorata Krško nadzoruje tudi proizvodnjo, kakovost in promet vina in trsnih cepeljev v Posavju. Lani so inšpektorji največjo pozornost posvetili prav kakovosti vina v gostinskih obratih in družbenih kleteh. Kakovost vina v primerjavi z letom poprej upadla!

Od 30 prejetih analitičnih izvidov je bilo 13 vzorcev v količini 5 vagonov neustrezne kakovosti, ker so bila vina ciknena, oksidirana in jim je bila dodana voda. V 11 primerih so ugotovili, da zasebni gostinci točijo tako pokvarjena vina, da so jih takoj ob nadzoru izločili iz prometa.

Vinska klet krškega M-Agrokombinata v Leskovcu je dala v promet 38.000 litrov ciknjenega vina, čeprav bi morali po pravno-močni inšpekcijski odločbi oddati to vino v predelavo. Neodgovorno poslovanje se kaže tudi v tem, da je klet kupovala vino, ki mu je bila primešana voda. Inšpekcija je ugo-

točila, da je bilo v kleti 15.000 litrov takega vina, ki ga je potem moral Agrokombinat oddati v predelavo. Tudi predpisana kletarska evidenca v Leskovcu je pomanjkljiva, nerazumljiva in netočna.

Vse pogosteje pa se v Posavju dogaja, da zasebni gostinci in tudi tisti v družbenem sektorju izsiljujejo prodajo oporečnih vin, čeprav na račun zdravja potrošnikov. Poglavitni cilj jim je zaslužkarstvo. Promet neprimernih vin je tudi posledica nestrokovnega ravnanja pri predelavi grozdja, negi in shranjevanju vina ter nestrokovno usmerjenih pospeševalnih služb pri kmetijskih

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Ni vse tako črno

V zvezi z informacijami o delitvi sredstev republiškega sklada solidarnosti za pomoč vinogradnikom, prizadetim od lanske pozebe vinogradov, ki smo jih objavili v zadnji številki Dolenjskega lista, je treba povedati, da je nekaj teh sredstev, čeprav pod nesprijetnimi pogoji, vendar le bilo dodeljeno nekaterim občinam tega območja.

Po pisanju dnevnika Delo 9. januarja letos je odbor podpisnikov družbenega dogovora iz sredstev solidarnosti nakazal akontacije za odpravo posledic zimske in spomladanske pozebe vinogradov v letu 1985 naslednjim občinam našega območja: Brežicam 99.937.000 din, Črnomlju 9.055.000 din, Metliki 13.660.000 din, Sevnici 44.345.000 din, Trebnjemu 7.540.000 din. Občine Novo mesto, Krško, Litija, Grosuplje niso prejele ničesar. V severovzhodni Sloveniji so sredstva v isti namen prejele občine: Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Gornja Radгона, Lenart, Lendava, Ljutomer, Ormož, Ptuj, Slovenska Bistrica, Maribor-Pesnica. Iz istega razloga kot občini Novo mesto in Krško so tu izpadle občine: Murska Sobota, Slovenske Konjice in mariborske občine Pobrežje, Rotovž, Tabor, Tezno, Ruše ter občine Celje, Laško, Velenje, Žalec.

V navedenih območjih, ki so sredstva prejele, so že začeli akcijo za zbiranje podatkov o potrebi obnove vinogradov. Tiste občine, ki so poimensko ocenile škodo zaradi pozebe (na primer v Beli krajini), imajo lažje delo. Tu že podpisujejo pogodbe kljub nesprijetnim pogojem, saj eni in drugi vedo, da je do izpolnitve pogojev čez 4 ali celo 10 let še dolga pot in

nihče ne ve, kaj se bo v tem času zgodilo. Podpisniki neustreznih pogodb si ne belijo glave s pogoji in vzamejo to, kar je na voljo. Uganjajo pač papirnato vojno z neustreznimi pogodbami.

Občinska pomoč

Poleg sredstev republiške solidarnosti obstaja pri vsaki občini še občinski sklad za intervencijo v kmetijstvu in sklad kmetijskih zemljiških skupnosti, o čemer sem pisal na tem mestu 16. januarja letos. Ta sredstva niti niso tako skromna, kot bi kdo mislil, saj je na primer v občini Novo mesto predviden dohodek za sklad intervencije v kmetijstvu leta 1986 v znesku 235.128.000 din. Kot sem zapisal že takrat, pa imajo upravljavci teh sredstev gluha ušesa za pomoč vinogradnikom. Bil sem priča, ko je odgovorna oseba za pospeševanje kmetijstva izjavila, da odločno nasprotuje dodelitvi vsakega dinarja iz tega sklada za vinogradništvo. Ta človek noče videti, da je vinograd sestavni del kmetije. Dokler bomo imeli take upravljavce občinskih skladov, vinogradniki res nimamo nobenega upanja na pomoč pri obnovi vinogradov.

Vsak vinogradnik, ki mora zasajati nov vinograd, je nujno potreben finančne pomoči, saj so stroški obnove narasli do take mere, da jih ni mogoče kriti iz nobenih drugih virov. Odklanjanje vsake pomoči pri obnovi vinogradov bo zato imelo za posledico zaraščanje sončnih vinogradnih gričev s kopinjem in neuporabnim grmovjem. To ni napredek, za katerega so dolžni skrbeti tudi upravljavci občinskih skladov, to je nazadovanje ne samo vinogradništva, temveč celotnega narodnega gospodarstva.

T. DOBERŠEK

Dohodek z dobrim vinom

V lanskem letu je metliška Vinska klet poslovala brez izgube — Velik del dohodka za doplačilo za grozde

METLIKA — Metliška Vinska klet, tozdr tamkajšnje Kmetijske zadruge, je poslovanje v lanskem letu zaključila brez izgube. Sklad skupne porabe in rezervni sklad bosta napolnjena, za poslovni sklad pa bo ostalo zelo malo.

V skladu z dohodkovnimi odnosi, ki jih je vinska klet oziroma zadruga vzpostavila z vinogradniki, je šlo kar 41 milijonov dinarjev za poračun za grozde letnika 1984, to pa je gotovo znesek, ki se bo vinogradnikom krepko poznal. Z vsako poračunovino vina se povečuje tudi delež vinogradnikov.

Ker je bila lanska letina grozdja zaradi katastrofalne pozebe zelo pičila, je glavna skrb kleti, kako čim manj boleče prebroditi letošnje leto. V kleti se zanašajo, da bo v tem »sušnem« letu njihova trgovska dejavnost reševala proizvodnjo gro-

zda in vinarsko dejavnost. Ob sedanjih cenah grozolja računajo, da bo njihova vinogradniška proizvodnja poslovala pozitivno, in to z akumulacijo. V lanskem letu je ta dejavnost pridelala 10 milijonov dinarjev izgube, če bi bila letina normalna, pa bi bilo prav toliko dohodka, se pravi, da je zaradi slabe letine samo v tej dejavnosti 20 milijonov dinarjev izpada dohodka.

V metliški kleti se zavedajo, da bo zaradi manjše kupne moči ob sedanjih cenah vina povpraševanje manjše, vendar računajo, da bodo glede na znane tržne presežke grozdja belokranjskih vinogradnikov in upoštevajoč kakovost in priljubljenost vina iz metliške kleti, vsa vina lahko prodali na slovenskem tržišču. V kleti tudi upajo, da so vinogradniki ob zadnjih doplačilih dokončno prepričani, da zadruga lahko zaupa in da se bodo še bolj trdno povezali z njo.

A. B.

Odškodnina le s pogodbo

V Črnomaljski občini ocenili 400 hektarov vinogradov, ki jih je prizadejala pozeba — Malo pogodb

ČRNOMELJ — Komisije, ki jih je po krajevnih skupnostih imenovala črnomaljska občinska skupščina in ki so ocenjevale škodo v vinogradih po lanski zimski in spomladanski, pozabi so ugotovile, da je od 400 hektarov vinogradov v družbenem, družbeno-organiziranem in neorganiziranem sektorju poškodovanih kar 75 do 90

Kmetje v šoli

Zanimanje za šolanje poseglo vsa pričakovanja

NOVO MESTO — Prejšnja leta so kmete silili k izobraževanju, v seminarje in na tečaje, zdaj so za šolanje sami pokazali veliko zanimanja. V novomeški občini delujeta kar dva oddelka šole za kmetovalce.

Ker veliko kmetov nima izobrazbenih pogojev za pridobitev statusa kmeta in za prevzem kmetije, sta novomeška zadruga in kmetijska šola Grm v tej zimski sezoni organizirala šolo za kmetovalce, ki nimajo ustrezne izobrazbe. Odprli so dva oddelka, enega na grmški šoli, drugega v Šentjerneju, obiskuje pa ju čez 40 kmetov, katerih povprečna starost je 28 let. Program obsega 600 ur pouka, od tega 300 ur v prvem letniku in prav toliko v drugem. V vsakem letniku je v tem programu zajetih tudi 80 ur praktičnega dela. Po končanem šolanju bodo slušatelji opravili izpite, nakar bodo dobili spričevala za poklic »kmetijec«.

Glede na veliko zanimanje po vsem terenu bodo jeseni odprli še en nov oddelik šole za kmetovalce. Menijo, da je to najbolj učinkovit način izobraževanja ljudi, ki bodo ali so že kmečki gospodarji.

R. B.

FINANČNE INJEKCIJE NE BODO POMAGALE

ČRNOMELJ — Predstavniki črnomaljske kmetijske zadruge je na nedavni programsko-volilni seji občinske konference ZKS Črnomelj dejal, da so kmetijstvo v njihovi občini doslej poskušali rešiti s finančnimi injekcijami, vendar ga na ta način ne bo moč potegniti iz težav. Vse, kar v kmetijstvu vložijo, je namreč tržna kategorija, kar pa iz kmetijstva dobi, je socialna. Zato v kmetijski zadruzi predlagajo, da bi v občini ponovno razpravljali o 1-odstotnem združevanju sredstev v občinski interventni sklad, saj bi le s tolikšno prispevno stopnjo lahko omilili odziv kapitala iz kmetijstva. Predstavniki zadruge je tudi poudaril, da je dohodkovno povezovanje med kmetom in kmetijsko zadruzo v zastoju.

B. M.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so rejci ponujali 295 pujskov, starih do 3 mesece, in 9 pujskov, starih nad 3 mesece. Lastnika je menjalo 174 prvih in 3 druge živali. Kilogram žive teže mlajših je stal 600 do 800 din, starejših pa 500 din.

Kmetijski nasveti

Topinambur — zakaj pa ne?

Topinambur, tudi laška repa, papeževa repa in ameriški krompir imenovana poljsčina, je kaj čudna kulturna rastlina. Kar je nad zemljo, je podobno sončnici, le da ima mnogo manjše cvetove, kar skriva v zemlji, je tako kot krompir, le da bolj roglat in robat. Vsekakor pa zasluži več pozornosti, kot je je deležna kljub prizadevanjem dr. Spanringa in drugih poljedelskih strokovnjakov.

Pri topinamburju je užito vse, steblo in gomolji, kar pri krompirju ni. Tudi skorajda povsod uspeva, dobro prenaša sušo in s tem plitva in peščena tla. Uporaben je za krmo živalim in divjadi, pa tudi za hrano človeku. Pomembna je njegova lažnost je, da vsebuje ogljikove hidrate v obliki inulina, ki diabetikom, sladkornim bolnikom, ni škodljiv. Za hrano ga je mogoče pripravljati na vse podobne načine kot sam krompir.

V naših razmerah bi kazalo bolj izkoristiti topinamburjevo skromnost in prilagodljivost, prav tako pa tudi sposobnost, da veče let uspeva na istem mestu. Iz topinamburja bi bilo mogoče na najbolj izpostavljenih mestih narediti naravne ovire divjadi, ki vdira na polja. Topinamburjevi nasadi bi s svojo ponudbo hrane zadržali divjad, ki rada stika za ukusnimi gomolji.

● Prof. Oton Muck v svoji knjigi priporoča topinambur tudi za prehrano domačih živali. Gomolji so sestavljeni podobno kot pri krompirju, le da imajo nekaj več vode, namesto škroba pa inulin in levulozo. Ker nima solanina, kot ga ima krompir, topinamburja ni treba kuhati. Značilno je tudi, da ima za prežvekovalce večjo hranilno vrednost kot za prašiče, kar pomeni, da so za njegovo prehabo potrebne bakterije. Sviri pa pred prevelikimi obroki.

Eno z drugim kaže, da bi bilo vendarle vredno poskusiti. Topinambur se sadi 10 do 12 cm globoko na razdaljo 30 do 40 cm. Med vrstami naj bo razdalja večja, od 60 do 80 cm. Sadi se jeseni ali spomladi, na istem mestu pa raste do pet let. Za krmo se lahko porabi obraščajoča zelena masa ali pa gomolji. Priporočljivo je seveda gnojenje z organskimi pa tudi nimeralnimi gnojili.

Inž. M. L.

Na vsak dinar čakajo trije

Brusničani so odločno proti novi deponiji

V mirnopenškem predelu domala nerešljivi komunalni problemi

MIRNA PEČ — Letos bo 16. marec praznik krajevne skupnosti Mirna peč, minul brez večjih proslav, le z dnevom šole. Med posameznimi vami in krajani je zaradi neresenih komunalnih zadev vse bolj napeto vzdušje.

Kljub temu da Mirnopenčani plačujejo 2-odstotni krajevni samoprispevek za vsake potrebe (ostali občani 1%), ne zmorejo s temi sredstvi niti najnujnejših del. Razen tega so ljudje še zaradi akcije za napeljavo telefonov po vaseh izredno obremenjeni, saj plačujejo po 120.000 din prispevka in prispevajo še po 50 delovnih ur. Kljub temu ne morejo priti do telefonske številke. V mirnopenški telefonski centrali je 40 števil, zgrajena omrežja pa je že toliko, da bi morala biti centrala še enkrat večja. Kdo jo bo kupil?

Drugi za krajevno skupnost nerešljiv problem je vodovod. Gradnja ga več let, a so del Mirne peči, Goriška vas in Vrhovo še vedno brez vodovoda. Prav v teh vaseh pa so usmerjene kmetije, ki potrebujejo vsak dan veliko vode. Ker je bil vodovod obljubljen že pred tremi leti in je bil zapisan v vseh planih, so šli kmetije tudi v večje investicije v kmetijstvo. Zdjaj pa so ostali brez vode. Dovožajo sicer gasilci, vendar je taka voda draga.

Ker je voda v navedenih vaseh osnova za nadaljnje življenje, zahtevajo krajani, naj gre ves mirnopenški samoprispevek za gradnjo njihovega vodovoda. V ostalih vaseh temu nasprotujejo, saj je bil samoprispevek referendumsko izglasovan in namenjen raznim komunalnim delom. Del samoprispevka gre tudi za vodovod, ampak drugod želijo asfalt ali telefon. Gradnja vodovoda je ob današnjih cenah za krajevno skupnost s lastnimi močmi nedosegljiva, mirnopenški vodovod pa je zaradi splošne sisoške suše izpadel iz trdnih občinskih planov in je predviden šele do leta 1990.

R. B.

BRUSNICE — Sestanek, ki ga je 10. marca sklical krajevna skupnost Brusnice s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in društev ter predstavniki ogroženih vasi in na drugi strani z občinsko ekipo, kakršno lahko v kraju vidijo le ob večjih otvoritvah, ni privedel do sporazuma za nameravano dodatno gradnjo deponije za posebne odpadke v Leskovcu.

Vse kaže, da krajani nikomur več ne verjamejo, zato tudi prepričevanje najodgovornejših ljudi iz občine in strokovnjakov ni zaleglo. Največ zato, ker je bilo tudi ob gradnji sedanje deponije za komunalne odpadke vse lepo obljubljeno in zapisano glede na način obratovanja in režim, ki naj bi zlasti onemogočil Romom dostop na smetišče, a se to ne izvaja. Prav zato je nastal dvom, da ne bi »človeški faktor« zatajil tudi ob zahtevnejšem režimu v novi deponiji za posebne odpadke, sicer nujno potrebni tovorni IMV in še drugim novomeškim kolektivom.

Malce pa je krajane pomirila izjava Jožeta Suhadolnika, predsednika izvršnega sveta, ki je povedal, da v občini nasprotujejo predlagani gradnji deponije regijskega značaja in da bodo poskrbeli le za varno in okolju neškodljivo shranjevanje.

Pomenili so se le, da bodo o nameravani izgradnji deponije za posebne odpadke v Leskovcu seznanili še sosednje krajevne skupnosti in da bo od krajanov izvoljena skupina ljudi sodelovalca z občinskimi organi in strokovnjaki v nadaljnji akciji. Vsekakor pa se tudi Brusničani zavedajo, da je izgradnja deponije za posebne odpadke v občini potrebna, gre le za to, da dovidijo, če je teren v Leskovcu najbolj primeren.

R. BAČER

Več denarja za varstvo otrok

Letošnji program novomeške občinske skupnosti otroškega varstva za preko 90 odstotkov večji od lanskega — Glavni »odjemnik« otroški dodatki in vrtci

NOVO MESTO — Dejavnost otroškega varstva in skupnost otroškega varstva sta v novomeški občini glede na večino slovenskih v svojevrstnem položaju. Bistveno več od slovenskega povprečja je v Novem mestu prejemnikov otroškega dodatka, skupnost otroškega varstva pa mora zaradi slabe socialne strukture otrok v vrtcih za večino kriti poleg vzgojnih še večji ali manjši del oskrbnih stroškov. Poleg tega je v novomeških vrtcih še vedno bistveno manjši delež otrok kot v drugih občinah, kjer je tovrstno zajetje že 70 in več odstotno.

Vse to seveda opredeljuje dejavnost otroškega varstva in finančne načrte občinske skupnosti otroškega varstva. Le-ta je lani razpolagala z nekaj več kot 800 milijoni dinarjev. Od tega je četrtno razporedila za denarne pomoči, malo manj kot 235 milijonov za delo 100 oddelkov v vrtcih in 9 varstvenih družin, nekaj nad 232 milijonov pa za nadomestila za poročniški dopust, ki smo jih sicer zbirali na ravni republike in jih je tamkajšnja skupnost prenakazovala občinam. Skupnost je seveda financirala tudi druge dejavnosti, na primer razvojni oddelek, malo šolo, letovanje otrok itd. Ob koncu leta je bilo na žiro računu skupnosti nekaj manj kot 26 milijonov dinarjev presežka. Večino tega, 17.758 milijona din, bodo po sklepu skupščine, ki je bila 5. marca, prenesli med letošnje prihodke, in sicer namensko za izravnavo osebnih dohodkov vzgojiteljc.

CENTER POGOSTIL ŽENE

NOVO MESTO — Tradicionalno proslavljanje dneva žena so v petek zvečer v telovadnici Osnovne šole Katja Rupena pripravili tudi v krajevni skupnosti Center. Aktivisti društva prijateljev mladine so ob pomoči sveta krajevne skupnosti, mladih recitatorjev in Glasbene šole Marjana Kozine pripravili program in pogostitev, ki se ga je udeležilo skoraj sto žena.

SPREJEM ZA 8. MAREC

NOVO MESTO — Za praznik žena je Uroš Dular, predsednik novomeške občinske skupščine 7. marca priredil sprejem, udeležili pa so se ga tudi predstavniki občinskih družbenopolitičnih organizacij. Na sprejem so bile vabljene aktivne udeležence NOB (po delegatskem principu), ki so ostale v javnem življenju delavne vse doslej, ter predsednica sveta za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk pri SZDL. Po krajšem nagovoru so se zadržali ob pomenku in obujanju spominov na praznovanje tega dne v preteklosti ter ob trenutno aktualnih zadevah v občini.

R. B.

večajo družbene obveznosti za zagotavljanje socialne varnosti občanov oziroma otrok. Tak program naj bi zagotovili s prispevno stopnjo 3,13 odstotka (lansko povprečje je bilo 2,82), nadomestila za poročniški dopust pa bomo zbirali postopni 1,45 namesto dosedanjih 1,10 odstotka.

Skupnost bo seveda financirala vse dejavnosti kot doslej. Otroški dodatek zaenkrat prejema 2.411 staršev za 5.453 otrok v povprečni višini 4.300 din. Vzgoje in varstva v vrtcih bo deležno 2.320 otrok ali 75 več kot lani, še vedno pa bodo morali odkloniti okrog 300 otrok. Za otroke, ki niso vključeni v vrtce, bodo organizirali razne vzgojne programe, posebno skrb naj bi namenili razvoju motenim otrokom itd. Letos naj bi tudi poskrbeli za izenačevanje družbenoekonomskega položaja izvajalcev dejavnosti, za kar imajo zeleno luč. Investicij pa skoraj ne bo. Skupnost bo sofinancirala preureditev prizidka ob osnovni šoli Dvor pa dokumentacijo za Vavto vas in vrtce v Novem mestu.

Z. L. — D.

STOPIŠKI ZBOR PRAZNUJE

STOPIČE — Jutri ob 19. uri bo v osnovni šoli proslavil 5-letnico delovanja moški pevski zbor iz Stopič, ki ga vodi Anka Turk. Koncert bo pripravil skupaj s pobratanim mešanim pevskim zborom z Maleda Slatnika.

PRI UPOKOJENCIH VSE NOVO

NOVO MESTO — Novomeško društvo upokojencev je 8. marca s skromno svečanostjo odprlo prenovljene prostore v Društveni ulici. V osmih mesecih, kolikor so trajala nujna obnovitvena dela, so tudi klubske prostore sodobno uredili. Obrtna zadruža Hrast je za dobrih 19 milijonov dinarjev opravila vsa pogodbeno dela. Kot je na svečanosti poudaril Viktor Bartolj, predsednik društva, bo zdaj za 3800 članov društva upokojencev v občini veliko več možnosti za prijetno družabno življenje, česar mnogi pogrešajo. V okviru kluba b bifejem dela tudi več sekcij, razen teh pa že 30 let obstaja mešani pevski zbor. Sredstva za obnovu stavbe, ki je družbena last, sta razen društva upokojencev prispevali še stanovanjska skupnost in enota skupnosti pokojniškega in invalidskega zavarovanja.

R. BAČER

stanovanjskih hiš potrebuje zemljo še v Stopičah in na Selih pri Dol. Toplicah. V programu pa je tudi odkup zemljišč v Žabjeku, kjer je potrebno zagotoviti 26 lokacij za gradnjo romskih hiš.

Poleg vsega tega bo šlo blizu 10 milijonov dinarjev za urejanje zemljišč s komunalno opremo: Upravni odbor sklada, ki ga vodi Boris Škredelj, bo spremljal uresničevanje tega programa, ovrednotenega na več kot 412 milijonov dinarjev.

R. BAČER

Molk o hrupnem disku

Metliški mladinci bi radi iz stare kino dvorane naredili kaj več kot le zasilen prostor za ples

METLIKA — Kakorkoli že ljude gledajo na metliški disko kino, s katerim upravlja metliška mladinska organizacija, vsekakor nihče ne more mimo dejstva, da se v tem prostoru ob sobotah, ko tu privedejo ples ali je na sporedu kakšna druga prireditev, zbere povprečno po 200 mladih fantov in deklet, v glavnem iz Metlike. Brez kakršnegakoli moraliziranja in odveteljih moralik to pomeni, da ta prostor in vse, kar se tam dogaja, mlade Metličane privlači, ali pa govori o tem, da se svet metliške mladine ob sobotah nima kam drugam dati in ne kaj drugega početi, kot da se zbere v stari, neurejeni, slabo zakurjeni in še slabše vzdrževani bivši kino dvorani.

Je pa ta prostor edini, ki jim je sploh na voljo, ki jim je. Čeprav tudi to ni povsem res, kajti stavba stare kino dvorane spada v pristojnost metliške stanovanjske skupnosti, ki pa jo, resnici na ljubo, za simboličen denar daje v najem osnovni organizaciji ZSMS Metlika. Prav tako je res, da je ta mladinska organizacija in vsi, ki v to dvorano zahajajo na ples in na druge prireditve, zaslužna, da vsa zadeva vsaj za silo še deluje. Vse, kar je bilo v zadnjih letih narejenega za vzdrževanje te dvorane, so naredili mladinci s svojim denarjem in delom. Z denarjem, ki ga dobijo od vslopnine, so si pomagale tako metliške rokometiške pa kolesarji, dijakinje Betine šole.

črnomaljski gimnazijci in morda še kdo. Lansko jesen so metliški mladinci več kot 500 tisočakov dali za najbolj nujna vzdrževalna dela — ob tem, da so vse delo opravili sami. Denar, ki ga zaslužijo splesti in, bodimo iskreni, s točenjem alkoholnih pijač, so namenili za smučarski avtobus, ki je to zimo zastoj vozil mladince pa tudi druge občane v Kranjsko goro in na Gače. S tem denarjem so izdelali odmevna metliška Razmerja, katerih vsaka številka je stala okoli 150 tisočakov. Žal so Razmerja prenehala izhajati, a ne zato, ker bi zanje zmanjkalo mladinskega denarja.

Sezaj je v mladinski blagajni okoli 300.000 dinarjev kot izkupiček iz disko kina in s tem denarjem nameravajo kupiti televizor in video rekorder. (Seveda bo treba še kaj dodati.) Mladi bi radi uredili staro kino dvorano in ostale prostore, da bives služilno-menu in potrebam metliških mladincsev, saj se sedaj ne foto ne literarno-dramska sekcija ne plezna in ne glasbene skupine nimajo kje sestajati in vaditi. Ko so metliški mladinci o tem okoli novegale-tid seznanili tudi občinski izvršni svet in ga seveda zaprosili za pomoč pri reševanju svojih problemov, niso dobili niti odgovora.

Kdor molči, nikomur ne odgovori. Še najmanj mladim.

A. BARTEJ

Danes pripravljajo za jutri

V novomeški občini bo letos na voljo še 266 novih lokacij

NOVO MESTO — Ob ukinitvi stavbozemljiške skupnosti v preteklem letu je skrb za pridobivanje in urejanje ter oddajo stavbnih zemljišč prevzel sklad, njegov program in finančni načrt za delo v letošnjem letu pa je pred kratkim potrdila občinska skupščina. Vse kaže, da lokacij za gradnje ne bo več primanjlovalo, bržkone pa bo ob zdajšnjih cenah vse manj graditeljev.

Medtem ko je bilo ob koncu preteklega leta neodanih še 156 lokacij, bo letos na novo pripravljene še 266. Med lanskim letošnjimi lokacijami jih je največ, 72, na Otočcu in 50 na Regerških košenicah, posamezne so ostale še v nekaterih drugih mestnih soseskah, medtem ko v zunanjih krajih prostih lokacij ni bilo, razen v Prečni, Stopičah in na Selih pri Toplicah.

V letošnjem letu bodo na novo pripravljene lokacije, in sicer 134 na območju Novega mesta, možnost graditve pa bo zagotovljena tudi v Stopičah, v okolici Dol, Toplic, Žužemberka, Straže, Šentjerneja, Vavte vasi, Mirne peči, Dolža in Otočca. Največ zunanjih novih lokacij pripravljajo na območju Žužemberka-Stranske vasi, kjer je načrt za 41 individualnih lokacij, na Otočcu jih bo 24, v ostalih krajih pa bodo za zasebnike na voljo le posamezne lokacije.

Program pridobivanja stavbnih zemljišč za leto 1986 je precej široko zastavljen. Predviden je odkup 36

hektarov stavbnih zemljišč po ceni 516 din za 1 m², ta zemljišča pa bodo namenjena bodoči gradnji stanovanj in družbeno usmerjeni gradnji in gradnji zasebnih hiš, gradnji obrtnih delavnic ter drugih objektov za potrebe združenega dela. Nova zemljišča za družbeno lastnino bodo pridobili v soseski Irča v Brod za nadaljevanje gradnje blokov v letu 1987; v Mrzli dolini, kjer bo sčasoma zrastle naselje blokov s 566 stanovanji in 57 stanovanjskimi hišami ter novo šolo. V industrijsko-obrtni coni na Cikavi so nova zemljišča potrebna za Iskro, bo pa tudi 16 lokacij za proizvodno obrt, v Češči vasi bodo pridobljena zemljišča namenjena uresničitvi Pionirjivega načrta, na Otočcu bo šlo za bodočo pozidavo in 33 lokacij; v Dol, Toplicah — pa je zemlja v družbeni lasti potrebna za gradnjo stanovanjske soseske Na kamenju.

V Stranski vasi pri Žužemberku gre za pripravo lokacij za gradnjo zasebnih hiš. Nadaljnja izgradnja

suovin. Če ne bi bilo tako, bi danes njena proizvodnja stala. Če se zadeve ne bodo hitro in učinkovito uredile, kaj lahko pride od tega. Seveda v Beti ne držijo rok križem, ampak si na vse kripilje prizadevajo, da bi kljub prej opisanim razlogom postali izvozno aktivni, se pravi, da bi več izvažali, kot uvažali, s čimer bi si tudi po novem zakonu, ki očitno ne gleda ne levo ne desno, pridobili pravice, da bodo lahko še naprej vsaj za silo nemoteno delali.

V prvem letošnjem mesecu je Beti kljub vsemu več izvozila, kot uvažila, pa vendar zaradi določil zakona ne more uvoziti, oziroma za uvoženo robo plačati niti marke. Če bodo birokrati, ki imajo očitno vse vjeti v svojih rokah, izvolili ugotovljati dejansko stanje na področju izvoza in uvoza samo na pol leta, lahko v tem času marsikoga vzame hudič.

A. BARTEJ

Bo novi zakon ustavil stroje?

Novi devizni zakon ni prinesel Beti nič dobrega, ker je, ne po svoji krivdi, izvozno pasivna — Delajo še na račun lanskega uvoza

METLIKA — Z delovanjem in učinki novega deviznega zakona v Beti v celoti niso še povsem na jasnem, vsekakor pa se je že v tem kratkem času izkazalo, da za največjo belokranjsko delovno organizacijo ne prinaša nič dobrega. Surovine, ki jih Beti potrebuje za svojo proizvodnjo, so na tako imenovanim pogojnem prostem uvozu.

Za to pa morajo imeti priznane reprodukcijske potrebe, ki so jih izdelovalci ali podizdelovalci zakona izračunali na podlagi uvoza posamezne delovne organizacije v letu 1984, in to za surovine, ki so bile takrat na tako imenovanim režimu prostega uvoza. In kaj vsa ta kolobocija pomeni za Beti? Pomeni to, da so te in tako izračunane pravice za sedanji Betin obseg proizvodnje premajhne, kajti v tem času so se precej povečale njene kapacitete, zlasti teksturirane preje. Poleg tega je po novem zakonu odpadel prejšnji način združevanja deviz, ko so kupci Betine preje — tu gre za jugoslovanske nogavničarje — plačevali del cene v devizah, ki jih je Beti potrebovala za uvoz surovini. Novi

zakon je to »elegantan« spregledal in ves uvoz gre na račun Beti, čeprav sama sploh ne potrebuje toliko preje in je bila nova Kodranca načrtovana tudi za potrebe drugih in gradnja s sovlaganjem njenih stalnih poslovnih partnerjev.

Tako je Beti nenadoma postala izvozno pasivna ravno zaradi proizvodnje preje, s katero oskrbuje tudi druge, in je tako pri poslovnih banki za plačilo uvozne surovine postavljena na stranski tir. Zato je letos, odkar velja novi devizni zakon, lahko uvažala le na račun neizkoriščenega dela blagovnih kreditov iz lanskega leta. Na srečo si je že pred sprejetjem novega deviznega zakona ustvarila nekaj več zalog

VARCOST — Na robu Glavnega trga imamo kavarnico, katere lastnik je tako varčen, da ima prižgano največ eno žarnico naenkrat, ključ od stranišča lokala pa zaupa le najzvestejšim strankam. Veliko bolj odprte roke so v trgovinici na križišču Kristanovein Trdinove na Grmu. Bedna baraka se je pod novim vodstvom potihem prelevila v bife, v katerem spijuje kakšno pivce za živce tudi učenci bližnje osnovne šole 15. divizije.

ZUB ALI ZOB? — V zdravstvenem centru Dolenjske dela tudi dr. Ljubica Petrovič, na katere službenem pečatu piše liječnik stomatolog. Pri nas se liječniku še vedno pravi zdravnik, zuba pa zob, zato upravičeno pričakujemo, da se bo tudi pečat prilagodil krajevnim segam.

ZAGROBNA ZAKLONIŠČA — Naše pisanje o zakloniščih je imelo svojevrstno odmevo. Bralec nam je poslal pismo, v katerem se sprašuje, kdaj bo pogrebni zavod poleg pretirane najemnine za grobove začel pobirati še prispevek za zaklonišča. Seveda za rajnike.

Ena gospa je rekla, da ni res, da na računalnik, ki ga je nabavila Studijska knjižnica, ne zna nihče delati in da zato ni v uporabi. Stroček je še kako v obtoku, saj ga, varno odetega v polnilni, redno prenašajo iz pritličja v prvo nadstropje in nazaj.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. februarja do 5. marca so v novomeški porodnišnici rodile: Mira Podrzej-Tisu iz Krmelja — Tjaša, Dragica Klepec s Krasnica — Jožefa, Alojzija Vene iz Podlipje — Nataša, Biserka Belanič iz Erčica — Ivana, Tatjana Gorše iz Obrha — Jasmino, Stanka Popovič s Sela pri Jugorju — Andreja, Zvonka Hrovat iz Gorenje Straže — Miha, Terezija Starič iz Starega trga — Bernardo, Marija Žunič iz Desnica — Petro, Marinka Kaferle iz Cegelnice — Filipa, Jožica Marentič iz Gribelj — Tadejo, Marta Erjavec iz Trebnjega — Mitja, Dragica Bregar iz Trebnjega — Maša, Majda Kolenc iz Kostanjevice — Nino, Nada Ban iz Verduna — Matejo, Milena Jančar iz Leskovca — Roka, Jožica Gorše iz Obrha — Anito, Marija Arh iz Leskovca — Davida, Majda Božič iz Regerče vasi — Jernejo, Milena Bračič iz Loške vasi — Nino, Franciška Marinč iz Dragatuša — Mojko, Jožefa Smerke iz Lutrskega sela — Aleksandra, Marija Medvešek iz Velike Loke — Simono, Anica Zupančič s Krasica — Simono, Martina Nosanič iz Dolenjske Suhadola — Urško, Nevenka Barborič iz Regerče vasi — dečka in Hilda Babič iz Kanizarice — dekleco.

IZ NOVEGA MESTA: Vivijana Žvan iz Ulice Mirana Jarca 35 — Nino. Čestitamo!

Sprehod po Metliki

8. MAREC JE MIMO, v Metliki pa so ga počastili z vrsto kulturnih prireditev. Malčki v vrtcu so imeli program za mamice in redke očke že 6., otroci iz vrtca so nastopili v restavraciji Bete za tamkajšnjo dekleta in žene, Mestna godba pod taktirko Staneta Kržiža je imela v Kulturnem domu Edvarda Kardelja samostojen koncert, na katerem je blestel poleg godbenikov pripovedovalec Matjaž Rus, učence srednje šole tekstilne usmeritve pa so imele na ta dan kulturni dan.

14. MARCA BO v Kulturnem domu Edvarda Kardelja spet živahno, kajti Prečnani bodo razveselili Metličane s komedijo v štirih dejanjih Cvetje hvalično odklanjamo. Predstava bo namenjena učenkam srednje šole tekstilne usmeritve.

NA PRVI SPOMLADANSKI DAN — 21. marca bo zaživel metliški hotel »Bela krajina«. Toni Gašperič pripravlja v njem predstavitev svoje druge knjige humoresk Ljudje za zaščitenimi hrsti. Poleg njemu in nekaj bralec njegovih humoresk bodo obiskovalci lahko prisluhli gostilniško-sankarskemu ansamblu Polinočnega kočije ter harmonikarjema Edu Maceletu in suhorskemu Željku.

TELOVADNICA PRI METLIŠKI osnovni šoli je dograjena. V njej bodo imeli pouk telovadbe osnovnošolski otroci, svoje mesto bo našel metliški TVD Partizan in ne nazadnje učence srednje šole tekstilne usmeritve. Slednje so se vozile skoraj dve leti v Črnomelj.

BRANKO MATKOVIČ, dvorni fotograf glasila Vezilo, je pripravil v čast 8. marca razstavo Ženske in delo. Njegovi posnetki bodo nekaj časa na ogled vsem zaposlenim v Beti Metlika, nato pa se bo razstava selila v Betine TOZD; v Črnomelj, Dobovo, Mirno peč in Žakanje.

Preveč zavor

Po kongresu ZKS tudi v šolstvu na boljše, meni učiteljica Nada Pucelj

ČRNOMELJ — Med petimi delegati, ki bodo črnomaljske komuniste zastopali na 10. kongresu ZKS, bo tudi Nada Pucelj, predmetna učiteljica zemljepisa in zgodovine na tukajšnji osnovni šoli. Črnomaljska delegacija naj bi šla na kongres s pripombami v okviru vzgoje in izobraževanja.

«Pričakujemo, da se bo po tem kongresu v vzgoji kaj premaknilo. Marsikaj bi namreč morali vreči iz programov, spodbujati pa predvsem ustvarjalno mišljenje učencev, kajti le tako bo njihovo zanimanje za učenje večje,» pravi Pucelja. «Poldruge desetletje že delam v šolstvu in prav opazno je, kako je zagnanost učencev, da bi se čimveč naučili, upadla. Res pa je, da bitudi učitelji lahko daleč več od sebe, če bi bilo njihovo delo bolj vrednoteno. Tako pa se tudi njih polasča malodušje, ki se pozna v kakovosti dela. Kriza šolstva je sicer svetovni problem, kar pa nas ne sme uspatiti, ampak moramo težežave reševati v okviru republike.»

Črnomaljski učitelji so imeli konec decembra v okviru ZK tudi problemsko konferenco, na kateri so spregovorili predvsem o njihovem slabem materialnem položaju, ki se je takrat sicer izboljšal, a sedaj zopet nezadržno drsi navzdol. Po besedah Pucelje namreč ni mišnosti, da bi se osebnih dohodki šolnikov v prvem četrtletju količkovito povečali. «Ne jadjakujemo pa zaradi nizkih prejemkov, temveč tudi slabe opremljenosti šol, čeprav dobro vemo, da je povsod težko in je že skoraj nemogoče nekemu vzeti in dati drugemu. A rešitev bomo morali najti, prav tako kot bomo morali presekatati napetost, ki vlada med našimi učitelji kot tudi med učenci in ki je drugje ne poznajo. Za šolo, kot je naša, ki ima 80 članov kolektiva, 1.100 učencev in pouk kar na šestih mestih, je namreč le ena rešitev: razcepitev v dve osnovni šoli,» je prepričana Pucelja.

Nada Pucelj

so spregovorili predvsem o njihovem slabem materialnem položaju, ki se je takrat sicer izboljšal, a sedaj zopet nezadržno drsi navzdol. Po besedah Pucelje namreč ni mišnosti, da bi se osebnih dohodki šolnikov v prvem četrtletju količkovito povečali. «Ne jadjakujemo pa zaradi nizkih prejemkov, temveč tudi slabe opremljenosti šol, čeprav dobro vemo, da je povsod težko in je že skoraj nemogoče nekemu vzeti in dati drugemu. A rešitev bomo morali najti, prav tako kot bomo morali presekatati napetost, ki vlada med našimi učitelji kot tudi med učenci in ki je drugje ne poznajo. Za šolo, kot je naša, ki ima 80 članov kolektiva, 1.100 učencev in pouk kar na šestih mestih, je namreč le ena rešitev: razcepitev v dve osnovni šoli,» je prepričana Pucelja.

Nič sporov med vernimi in družbo

Iz poročila komisije za verska vprašanja

KOČEVJE — »Verske skupnosti spoštujejo občinski odlok o pogrebnih svečanostih, ki se v glavnem opravljajo po obredu rimskokatoliške vere, redkeje pa po obredu Jehovskih prič. To sta edini verski skupnosti v občini, ki imata zakonito pravico javno manifestirati kulturne obrede. Pripadniki drugih verskih skupnosti v občini nimajo kulturnih objektov in tudi ne obredov.»

To je zaključna misel iz poročila komisije za verska vprašanja pri občinski skupščini Kočevje o njenem delu v zadnjih štirih letih. V poročilu je ugotovljeno, da ni prihajalo do zapletov med verskimi skupnostmi in samoupravno družbo, saj se interesi usklajujejo in združujejo v enotno hotenje, da bi dobri odnosi prispevali k boljšemu življenju in sožitju. Ni prihajalo do verskih nestrpnosti in zlorabe vere v politične namene, ker so se vsa odprta vprašanja razreševala sproti.

Tudi vsakoletni tradicionalni novoletni sprejem za predstavnik verskih skupnosti v občini Kočevje so uspešna oblika sproščeni razgovorov, ki s svojim končnim učinkom nudijo pogoje za ustvarjanje sožitja med vernimi in neverujočimi, zlasti pa za odpravo vsakršnih napetosti. Na teh sprejemih so predstavniki verskih skupnosti tudi seznanjeni s pomembnejšimi dogajanja v občini pa tudi z načrti.

ARKO RAZSTAVLJA V LJUBLJANI

KOČEVJE — Razstavo del kočevskega slikarja Janeza Arka so odprli 7. marca v nastanitvenem centru v Ljubljani (Šiška). Odprta bo še do 27. marca. Na otvoritvi je bral svoje pesmi kočevski delavski pesnik Nebojša Ignjatovič. Mladi kočevski slikar Janez Arko, ki je član likovne skupine DKUD Svoboda Kočevje, je doslej samostojno razstavil svoja dela že 12-krat.

Stabilizacija pri otrocih

Ob vsaki podražitvi v vrtcih manj otrok

KOČEVJE — Za vzgojnovarstveno dejavnost je vedno manj denarja, kar že ogroža tako varovance-otroke kot vzgojnovarstvene delavce. Na to opozarjajo člani kolektiva Vzgojnovarstvene organizacije Kočevje v zadnjem obdobju na raznih sestankih. Zatrjujejo, da njihovi programi niso pravilno vrednoteni. Tako so jim na račun večjih materialnih stroškov priznali lani 56 odstotkov več sredstev,

dejsko pa so materialni stroški porasli kar za 92 odstotkov. Hkrati imajo manj dohodka zato, ker se ob vsakem zvišanju oskrbnine za otroka zmanjša število otrok v vrtcu. Tako so od septembra do konca minulega leta imeli v vrtcu v povprečju po 63 otrok manj kot v prvem polletju. Starši iščejo namreč razine načine, da bi v sedanjih težkih časih, ko standard upada, varčevali povsod, tudi pri otroškem varstvu. V vrtcih varčujejo vsepovsod, tudi pri nakupu igrač in drugih učnozvojnih pripomočkov. Varčujejo tudi tako, da člani kolektiva VVO urejajo igrišča. Varčujejo pri mali šoli, kjer imajo le 160-urni program, medtem ko imajo v ostalih VVO v poprečju 420-urnega, v občini Tržič pa celo 600-urnega. V Kočevju načrtujejo šele v letu 1990 300-urni program. Podobno je tudi pri cibanovi šoli, ki traja v Kočevju 100 ur, drugod pa po 200 do 300 ur.

P. PRIMC

OKULIST V TREBNJEM

TREBNJE — Trebnjcem, ki potrebujejo očala ali pa jih bodo, sedaj ne bo treba več hoditi v Novo mesto ali v Ljubljano. Hkrati z okulistično ambulanto bo vsak torek popoldne v zdravstvenem domu deloval tudi okulist. Okulist v trebnjskem zdravstvenem domu bo deloval vsak torek popoldne od 14. do 18. ure.

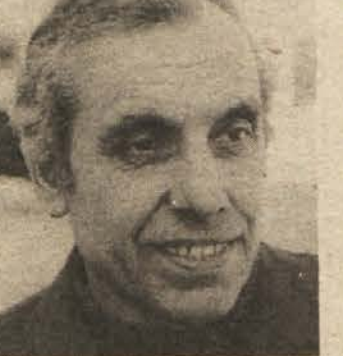
Mirenčani še naprej zvesti IMV

Začasni kolektivni poslovodni organ je Tovarno opreme na Mirni izvelkel iz težav — Zahvale zunanijima članoma ZKPO Francu Bartolju in Maksu Kurentu

MIRNA — IMV-tozd Tovarna opreme na Mirni je lani v prvem četrtletju imela 171 milijonov dinarjev izgube. V občini Trebnje so zato imenovali začasni kolektivni poslovodni organ, ki je dobil nalogo, da uredi tekoče poslovanje in najde tudi dolgoročno rešitev. Ko je konec preteklega meseca potekel mandat ZKPO, so v poročilo lahko zapisali, da izgube ni več, odločeno pa je bilo tudi, da mirenški tozd IMV še naprej ostane v dosežanem sistemu, ob morebitnem formiranju dveh delovnih organizacij — avtomobilske in prikoliške — pa se vključi v delovno organizacijo Adria, to je v prikoliško proizvodnjo.

»Tak sklep seveda ni bil nepričakovan,» pravi Rudi Žibert, dosedanj predsednik ZKPO (člana sta bila še Franc Bartolj in Maks Kurent). »Že doslej je velik del naše proizvodnje delal za prikoliško proizvodnjo. Na dan izdelamo 90 kompletov za prikolice, kar znese v končni vrednosti prikolice okoli 14 odstotkov. V naši konfekciji izdelamo tudi po 160 kompletov za avtomobile na dan. Vendar je vrednost naše udeležbe v avtomobilski proizvodnji le 6 odstotkov. V celoti bomo letos proizvodnjo povečali za okoli desetino, za prikoliško dejavnost pa še za 2 odstotka več. To bomo dosegli ob enakem številu zaposlenih. Menim, da nam bo to uspelo, kakor nam je lani uspelo, da smo brez večjih vlaganj in domala brez pomoči od zunaj izpeljali sanacijo. Ko smo namreč bili imenovani v ZKPO, smo kot prvi

popravili celotno tehnološko dokumentacijo. Normative porabe materiala smo znižali za 3 do 5 odst., norme za izdelavne čase pa smo tudi skrajšali za 7 do 10 odst. Prav tako smo povečali proizvodnjo, ne da bi nadomestili delavce, ki so zapustili tovarno. Skratka, uspelo nam je, da smo splavili iz najhujšega,» je dejal Rudi Žibert, ki je sedaj v.d. direktorja tozda.

Rudi Žibert: Dobro smo pretehtali vse in se odločili, da ostanemo v prikoliški proizvodnji. Tu vidimo perspektivo.

Belt je rekorder med livarji

Vodja Beltove Livarne Peter Štor o uspehih in težavah v kolektivu

ČRNOMELJ — V jugoslovanskem in slovenskem livarstvu je v zadnjih desetih letih rasla fizična proizvodnja za 2 odst. letno, v livarni črnomaljskega Belta pa za 8 odst. Lani je bila ta razlika še večja, saj je rast proizvodnje v primerjavi z letom poprej porasla za 13,3 odst., v vseh slovenskih livarnah skupaj za borih 0,7 odst., če ne upoštevamo Belta, pa je celo za dobra 2 odst padla. Zakaj in od kod takšni uspehi črnomaljskih livarjev, je povedal inž. Peter Štor, ki z nekajletnim predskodom že 13 let uspešno vodi tozdv Livarno, za kar je pred kratkim prejel zvezno priznanje red zaslug za narod s srebrno zvezdo.

— Razlogi za tako povečano proizvodnjo so v boljši izrabi zmogljivosti, saj smo v celoti prešli na 3-izmensko delo, ki je bilo še leta 1984 vpeljano le delno, imamo ustreznejši asortiment ulitkov, res pa je, da je boljše tudi nagrajevanje. Vendar je za tolikšno proizvodnjo livarna že pretesna, saj je bila prvotno zgrajena le za 2.500 ton ulitkov, sedaj pa jih izdelamo na leto že 19.000 ton. Nekaj dodatnih prostorov smo sicer dobili, vendar so bile adaptacije po fazah, tako da prave uskladitve ni bilo moč urediti. ● Posodabljanje vas najbrž ni povsem obšlo, gotovo pa bo potrebnih še veliko vlaganj, da boste lahko ostali med vodilnimi livarji tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji.

— Napredek je pri nekaterih tehnoloških rešitvah, predvsem pri strojni obdelavi jeder, rekonstruirali smo topilnico-polavtomatskim tehtanjem in saržiranjem vložkov, in to z domačo opremo, kar je prvič v Sloveniji. Dobro so rešene tudi barvarna, topilnica in modelarna. Sedaj moderniziramo čistilnico, posodobili pa bomo tudi oblikovalnico, tako da bo mogoča točnejša izdelava ulitkov manjše in srednje teže. Z dodatno elektropečko bomo letos zaokrožili program za izdelavo ulitkov modularne in nizko legirane sive litine. Ta naložba bo predvidoma veljala 1,4 milijarde dinarjev. Hkrati pripravljamo projekt nove jedrnice, tako da bo prihodnje leto modernizacija livarne za proizvodnjo okrog 25.000 ton ulitkov končana. Livarji v Sloveniji

skrb za to že obrestovala, saj imamo kadrovske eno najboljših zasedb med slovenskimi livarnami. A še vedno nam manjka kvalificiranih vzdrževalcev, tehnikov in inženirjev, domačini pa se težko odločajo za šolanje in zaposlitev v livarstvu, zato že nekaj let zapored nismo razdelili vseh štipendij, včasih pa je bilo prijavo celo za polovico manj, kot je bilo razpisanih štipendij.

Inž. Peter Štor

● Boste v livarni kos vsem tem ambicioznim načrtom? — Razmere v gospodarstvu so se lani močno poslabšale. Cene vhodnega materiala so bile višje za 90 do 405 odst., cene naših izdelkov pa le za okrog 70 odst. Glede na to je vprašanje, kako bo moč uresničiti vse naše načrte. Kar pa setiče kvalificiranega kadra, se nam je večletna

DELEGATSKI MOLK

KOČEVJE — Ponovljena seja zbora združenega dela občinske skupščine Kočevje, ki je bila 4. maja, je bila sklepčna. Zanimivo pa je, da pri vseh dvanajstih točkah dnevnega reda ni sodeloval v razpravi niti en delegat, kljub temu pa so za vse, kar je bilo predlagano, delegati dvignili roke. Tudi o tako pomembnem dokumentu, kot je bil predlog družbenega dogovora o temeljih plana občine za obdobje 1986 do 1990 s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov SIS družbenih dejavnosti, SLO in KS, ni noben delegat niti črhnul.

»Za« telefon

Šentlovenčani v nedeljo glasujejo

ŠENTLOVRENC — »Dosedanja samoprispevek je potekel že lani. Vsak naš krajan je lahko videl, kaj vse smo z denarjem naredili v krajevni skupnosti. Zdal pa imamo nove potrebe in brez novega samoprispevka jih ne bomo mogli zadovoljiti. Ker smo se za uvedbo samoprispevka odločili tako rekoč

Zdenek Praznik

vsi krajanji, seveda pričakujem, da bodo v nedeljo, 16. marca, tako tudi glasovali,» je dejal Zdenek Praznik, predsednik sveta krajevnih skupnosti Šentlovenca. In še naprej:

»Mi smo sprejeli sklep, da bi samoprispevek plačevali po 3-odstotni stopnji še nadaljnjih pet let. Po sedanjih cenah naj bi zbrali okoli 48 milijonov dinarjev. Denar bomo uporabili v prvi vrsti za sofinanciranje telefonske naprave, ki se je bomo lotili skupaj z Veliko Loko in Čatežem. Poleg tega moramo položiti zaporne plasti na asfaltne ceste, na novo pa bomo asfalterali tudi dva kilometra ceste proti Kukenberku. Asfalterali bomo priključke na cesto v Gorenjih in Dolenjih Prapročah, rekonstruirali bomo cesto proti Martinji vasi in Medvedjku, Mačjem dolu in Primskovem. Poleg tega bomo naredili vodovod v Vidmu, prispevali denar za centralno ogrevanje v osnovni šoli, uredili prostore za potrebe krajevnih skupnosti, javno razsvetljava, pokopalnice itd. Tak program smo sprejeli po temeljiti javni razpravi.»

ni Trebnje. Kljub zaenkrat zadostnim količinam reprodukcijjskih materialov pa se lahko zgodi, da bo prišlo do zastojev, če bodo težave okoli uvoza in uresničevanja novih predpisov še nekaj časa trajale. Tega se zlasti boje v Tsenilnih in Trimu. Zastoj bo tudi pri izplačilih v tujnino, zlasti pa gospodarstvenike skrbi, ali bo na trgu dovolj deviz. Nasploh pa dvomijo, ali bo nova devizna zakonodaja učinkovita. Nekatero delovno organizacijo, zlasti Trimo, Tsenila in Dana, se boje, da bodo izgubile zunanjetrgovinsko registracijo.

ZA BOLJŠO OBVEŠČENOST

ČRNOMELJ — Leta 1983 je izšlo nekaj številk Informatorja, glasila delavcev in članov črnomaljske kmetijske zadruge, potem pa je tovrstno obveščanje izumrlo, le občasno je bilten še izšel s strokovnimi nasveti pospeševalne službe. Na pobudo sindikalne organizacije v zadrugi pa je Informator začel pred nedavnim zopet izhajati, vendar v začetku le v 100 izvodih. Če bo povpraševanje po njem večje, bo glasilo, ki ga bodo zaposleni in kmetje prejeli najmanj enkrat na mesec, izhajalo tudi v večji nakladi. Nosilec informiranja v zadrugi je sicer sindikalna organizacija, vendar že tarnajo, da bi se potrebovali človeka, ki bi se obveščanju bolj posvetil.

DOKONČATI DOM

RAKITNICA — Na nedavnem občnem zboru gasilskega društva Rakitnica so utovogvili, da delovni elan za dokončanje gasilskega doma nekoliko upada. Vendar so sklenili, da bodo s pomočjo vseh občanov spet poprijeli in ga dokončali vsaj toliko, da bodo lahko v njem spravili gasilsko opremo in dokončno uredili prostor, v katerem bo zbiralnica mleka. Dom namreč ne vsebuje le za potrebe gasilstva, ampak vsled dejavnosti v vasi. Tako bodo za več namenov, ne le gasilskih, uporabljali tudi dvorano, katere dokončana ureditev in oprema bo prišla zadnja na vrsto.

Dvomijo o novi devizni zakonodaji

Trebnje: delegati so se seznanili z razmerami

TREBNJE — Na skupni seji zborov združenega dela in krajevskih skupnosti, ki je bila pretekli teden v Trebnjem, so delegati sprejeli vrsto novih odlokov, predlog plana za financiranje ljudske obrambe, poročilo o realizaciji programov in finičnih načrtov samoupravnih skupnosti, več samoupravnih sporazumov, poročilo o zagotavljanju minimalne socialne varnosti občanov z nižjimi dohodki ter poročilo o delu sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Zbor združenega dela pa se je seznanil z oceno razmer v gospodarstvu občine Trebnje na začetku tega srednjeročnega obdobja.

Pred kratkim sprejeti plani in spremembe zakonov bodo ali pa so že začele vplivati na gospodarstvo v občini.

● V trebnjski občini ocenjujejo, da so lansko poslovno leto dobro zaključili. Večina kolektivov je poslovala brez izgub, imeli so jih le v Trimovem tozdu v Dobovi, v IGK na Račjem selu, medtem ko je mirenška IMV lansko leto zaključila s pozitivno ničo. Trebnjski izvršni svet, ki je pripravil poročilo za sejo zbora združenega dela, je precej podatkov zbral tudi na kraju samem. V vrsti delovnih organizacij so imeli razgovore, na katerih so se seznanili s položajem posameznih delovnih organizacij.

Trebnjske iveri

USPELA PROSLAVA — Dobriški pevski zbor, ki ga vodi Stane Peček, se je preteklo nedeljo prvič predstavil na proslavi dneva žene. Nustop je uspel, prav tako tudi proslava, ki se je je udeležilo lepo število žensk. ŠUSMARJI DELUJEJO — Medtem ko je frizerski salon na Mirni večkrat prazen in Anka Cvelbar s svojo pomočnico pogosto nima dela, pa na Mirni uspešno deluje še en salon, ki pa je odprt tako rekoč od jutra do večera. Žal vedno zanj le nekateri, medtem ko se davkarjem in podobnim očitno niti ne sanja, koliko davkov bi še lahko pokasirali.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Potrjevanje z delom in obnašanjem

I. Kos tudi po občinski politični šoli v Krškem ostaja dober šofer

KRŠKO — Prejšnji teden je končalo 120-urno občinsko politično šolo, ki jo je pripravila krška delavska univerza. 12 slušateljev raznih delovnih kolektivov krške občine. S 46-letnim šoferjem Ivanom Kosom, ki že 15 let dela v temeljni organizaciji Priprava lesa tovarne Djuro Salaj, smo se pogovarjali predvsem o tem, kako so sodelavci sprejeli njegovo občasno odsotnost z dela, o dobrih in slabih platih takega idejnopolitičnega usposabljanja in o liku komunista.

Ivan Kos

«Ker delam v treh izmenah, sem moral vsaj v šolo tudi med delovnim časom, in moram reči, da so mi šli vodilni na roko, sodelavci pa mi niso rekli niti ene žal besede. Občinski politično šolo sem vzel zares, česar ne bi mogel reči za nekaj mlajših slušateljev. Član ZK sem od leta 1973. Pred leti so me motili sprejemi nekaterih v Zvezo komunistov, ki ne bi spadali v to organizacijo, saj je bolje, da so trije dobri komunisti, kot osem slabih. Moti pa me, če ljudje očitajo, češ da smo komunisti vsega krivi, kot da ne bi bili na položajih tudi nekoministi. Sicer pa vsakega poštenega, dobrega delavca štejem za komunista, kajti z delom in obnašanjem se moramo ljudje nenehno potrjevati,« pravi K. PERC

POZIV SZDL OB VOLITVAH 86

KRŠKO — Predsedstvo občinske konference Socialistične zveze v Krškem poziva vse samoupravne organe, družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva, da strnjeno svoje moči in dodelovanje za kar največjo mobilizacijo ljudi in izpeljavo organizacijskih nalog za uspešno izvedbo volitev 13. marca v organizacijah združenega dela in 16. marca v krajevnih skupnostih. Delovne ljudi in krajanje pozivajo naj opravijo pomenbno pravico in hkrati dolžnost v samoupravnem odločanju. Zaradi dneva žalovanja za tragično umrlim švedskim državnikom Olofom Palmejem naj bodo zastave spuščene na pol droga samo 15. marca. Na OK SZDL bodo v nedeljo dežurali.

ČRNINA DIMA — SIMBOLIKA IZGUBARJA?

SEVNICA — Sanitarna inšpekcija medobčinskega inšpektorata Krško je lani opravila kontrolne inšpekcijske preglede za varstvo zraka v sevniških delovnih kolektivih Koptarni, Jugotaninu in Stillešu. Pooblaščenči zavodi so na podlagi poprej izdanih odločb opravili ekološke meritve, ki so postregle z zanimivimi ugotovitvami, medtem ko je v Koptarni in Jugotaninu vse v dovoljenih mejah, so morali Stillešu inšpektorji ponovno izdati odločbo, kajti črnina dima kljub sanaciji kotlovnice še zmeraj presegla dovoljene meje. Kot da bi dim oznanjal žalovanje največjega posavskega izgubarja!

Starostnikom naj bi pomagali kar na domu

Dom upokojencev v Brežicah čisto zaseden

BREŽICE — Letos se v brežiški občini soočijo s posebnimi težavami pri nameščanju občanov v dom upokojencev. Decembra lani so imeli 28 prošenj za namestitev v dom, v brežiškem domu upokojencev pa prostora niso imeli. Zagato so skušali rešiti v sodelovanju z domovi v drugih občinah, a tudi pri sosedih so razmere podobne. Dvema starostnicama so le našli prostor v krškem domu upokojencev.

«Zadnje čase pa na terenu ugotavljamo drugačne potrebe ostarelih občanov. Ostareli ljudje se lestežka odločajo za dom, zlasti upokojenci, ki imajo svoja stanovanja. Ti občani potrebujejo pomoč pri kuhanju, pospravljanju stanovanja, skrbi za oblačila in podobnih opravil, ki jih starostniki sami ne zmorejo več. Ne bi bilo prav, če bi te ljudi silili v dom,« pravi diplomirana psihologinja Mira Dimčič, začasná vodja Centra za socialno delo Brežice v ustanavljanju.

Samo v mestu so ugotovili 15 takih starostnikov, ki nimajo svojcev, da bi jim pomagali. «Prav zato, ker ti ljudje v večini nimajo od kod pričakovati pomoč, se naša služba zavzema za organiziranje obliko pomoči na njihovem domu. Če bi zaposlili negovalko pri domu upokojencev v Brežicah, bi rešili že večino težav. Obrske hrane bi pripravili v domu, negovalka pa bi jih prinesla ljudem na dom. V domu bi organizirali tudi pranje perila. V to obliko pomoči bi morali vključiti še zdravstveno službo in njihovo negovalko, meni Dimčičeva. Center je kot prehodno rešitev pripravil pomoč na domu starostnika, ki jo nujno potrebuje. Nezaposlena delavka je prevzela naloge nego-

Mira Dimčič

valke, storitve pa ji plačuje občan sam. Taka pomoč pa je potrebna večjemu številu starostnikov, zato se je je treba lotiti organizirano, P. P.

ZAKLJUČEK PLESNIH VAJ

V četrtek, 27. februarja, smo imeli učenci 7. in 8. razreda brežiške osnovne šole zaključek plesnih vaj. Povabljeni so bili starši in učitelji. Najprej smo vsi zaplesali osem plesov, ki smo se jih naučili. Sledilo je tekmovalne, ki se ga je udeležil, kdor je hotel. V času, ko je žirija odločala o uvrstitvah, smo učenci izvedli kratki program. Po tem smo se ob zvokih dunajskega valčka zavrteli s starši.

JASMINA RADOVIČ

V GLEDALIŠČU

Učenci 6., 7. in 8. razreda smo za kulturni dan obiskali celjsko gledališče. Ogledali smo si komedijo Iva Brešana Slavnostna večerja v pogrebem podjetju. Delo opozarja na napake v družbi. Vsebina in igra sta nam močno pritegnili. Igralci uporabljajo živ, vsakdanji jezik, kar nas je zelo zabavalo. Igra nam je dala tudi misliti. Za nekatere učence je bil to sploh prvi obisk gledališča, zato ga zlepa ne bodo pozabili.

NATAŠA AVŠIČ, 8.d OŠ Brežice

Manj bo jeze in manj očitkov

Na vrsti vodovod, telefonski kabel, dva mostova, stanovanja, kanalizacija

BREŽICE — Letos bodo tukaj začeli obnavljati centralni vodovod in se tako znebili stalne jeze zaradi neprestanih popravil in nenadzorovanega odtoka pitne vode. To omrežje je zelo staro, iz začetka stoletja, cevi pa že takrat niso bile nove in so bile več desetletij razpeljane po Zagrebu.

Med komunalnimi deli je v tekočem letu pomembna še rekonstrukcija kanalizacije v smeri železniške postaje, kjer bodo šele nato lahko zgradili pločnik. Občani zahtevajo enostranski pločnik že vrsto let, saj je cesta proti železniški postaji ena najprometnejših in za pešce najbolj nevarnih. V kratkem bo na vrsti tudi razbremenilna kanalizacija v mestu, začeli pa bodo graditi tudi kanalizacijo v Dobovi. Črpalnice v Glogovbrodu bo dokončano in povezano z obstoječim vodovodnim omrežjem. Zaloge pitne vode bodo še naprej raziskovali na območju Orlice za bizeljsko-piščeki okoliš ter na oze mlhu Jesenic in Velike Doline, od tam naprej pa vzdolž Gorjancev proti Cerkljam. V tem času bo na vrsti izgradnja kabelske kanalizacije od brežiške avtomatske telefonske centrale do Čateža. To pomeni, da bodo končno le prišli do telefonov krajanje na desnem bregu Save in Krke.

Posodabljanje občinskih cest bo po tekalu po programu petega referenduma. Zgradili bodo dva mostova na meji s Hrvaško, enega čez Sorlo v Drašah na cesti Brežice — Klanjec in enega čez Bregano v Breganskem selu na cesti Brežice — Samobor. V obeh primerih bo prispevala polovico denarja brežiška občina, drugo polovico pa občini Klanjec oziroma Samobor. Za letos je napovedana izgradnja več avtobusnih postajališč in dokončanje ceste Pečice — Goli vrh. Zanj bo prispevala sredstva republiška skupnost za ceste iz vsote, ki je namenjena potrebam splošnega ljudskega odpora.

V stanovanjski izgradnji bo v kratkem dokončanih več začetih objektov. Konec maja bo nared stanovanjsko-poslovni objekt v Do-

Razprodana čateška pomlad

iz rastlinjakov Agrarie so te dni odpeljali na tisoče orhidej in ciklam — Snujejo še veliko novosti

ČATEŽ — Zimski obisk v rastlinjakih Agrarie je prestop v pomlad sredi zasnežene pokrajine, saj so vse hale zapolnjene s cvetjem najrazličnejših barv. Bujnega cvetja vajejo oko obiskovalca pa se v dneh pred 8. marcem kar ne more privaditi na izpraznjene grede ciklam in drugih lončnic, nageljnov, tulipanov gerber, irisov, lilij, vrtnic, strelicij in anturiuma.

Zposleni so zadovoljni, saj pomeni žetev, ki so jo opravili, dohodek za trud več mesecev. Na Čatežu imajo trenutno pod steklom 50 tisoč kvadratnih metrov površin. Rastlinjake ogrevajo s termalno vodo, v najbolj mrzlih zimskih dneh pa morajo uporabiti tudi druge vire energije.

V tem času je največje povpraševanje po cvetočih lončnicah, predvsem po ciklamih, zato jih vsako leto posadijo 15 do 20 odst. več. Lani so jih imeli 70 tisoč, letos 85 tisoč. Sezona zanje se začne novembra in traja do marca.

«Uvoza se izogibamo,« je povedal inž. agr. Branko Bosina, zaposlen kot vodja proizvodnje cvetja. S ciklami zalajajo vse republike in za zdaj računajo, da bi jih lahko prodali vsaj 120 tisoč. Na vrtnarji sami snujejo matičnjake za večino cvetnih vrst.

Zadnja leta se vedno bolj uveljavljajo kot gojitelji orhidej. Z njimi zapolnjujejo prodajo v zimskih mesecih. Mini orhidej prodajo v sezoni do

tekstilova trgovina Ona-on iz Ljubljane.

Poleg Doma upokojencev bo zrasel blok z desetimi stanovanji, v Trnju pa bodo začeli graditi 42-stanovanjsko hišo trg. Nadaljevali bodo tudi s pripravami za prenovalo stanovanjske hiše v Černelčevi ulici, ki zdaj propada. Projekte bodo naročili še za stanovanjski blok ob Stiplovškovi ulici.

J. T.

20 tisoč. Lani so dokupili 800 velikocvetnih sadik, zato bodo imeli letos blizu 20 tisoč cvetov več kot lani. V minuli sezoni so jih prodali 28 tisoč. Trenutno je Agraria največja pridelovalka orhidej v državi.

Na Čatežu so pred kratkim prvič poskusili s hlajenjem tulipanskih čebulic. Uspeli so in čez štiri tedne so vsi zcveteli, zato so sklenili gojenje tulipano vpljati množično. Ta čas pripravljajo tudi nov nasad anturiuma na 200 kvadratnih metrih. Vanj uva-

Branko Bosina

jajo talno grete. Sodobnejša tehnologija jim bo prinesla več dohodka. Naložba je res velika, vendar je inž. Bosina prepričan, da se bo hitro obrestovala.

Največ površin imajo za vrtnice, in sicer 1,8 ha. Letno vzgojijo 1.700.000 cvetov. Nageljne imajo posajene na 1,2 ha površine, letno pa jih natrgajo 170.000. Za nageljne in gerbere imajo zdaj kooperante predvsem v Makedoniji.

J. TEPPEY

PLAN ŠE VEDNO SAMO DELOVNI OSNUTEK

BREŽICE — Gospodarski in družbeni razvoj občine v obdobju 1986 do 1990 še ni dokončno opredeljen, zato ga je občinska skupščina ta teden sprejela le kot delovni osnutek. To so v časovni stiski pričakovali tudi sestavljenci. Odlok jim omogoča, da nekatera poglavja temeljiteje obdelajo.

VODSTVO ZAČELO

SEVNICA — V poročilu s programskih volilnih seje ZK minuli teden smo poročali o besedah predsednika IS Janka Rebernika, ki je delegatov potožil, da začasni poslovodni organ v Stillešu po ukrepu družbenega varstva ni popoln in da je bil do minulega tedna na delu le en član ZKO. Predsednik tega organa, diplomirani pravnik Drago Milinovič, je povedal, da setaki razpravi čudi. Vnaprej je bilo namreč dogovorjeno s sevniškim izvršnim svetom, kdaj bodo posamezni člani lahko prevzemali nove naloge. Dušan Harlander je po besedah tovarša Milinoviča že lep čas v tovarni. Predsednik ZKO Milinovič je prišel predzadnji ponedeljek, kot je bilo dogovorjeno, saj je moral pred tem opraviti še nekatera opravila v prejšnjem kolektivu. Res pa je, da predvidenega direktorja za tozod Stillo pohištvo ne bo v Sevnici. IS bo moral delegatov občinske skupščine predlagati novega članka. Po besedah tovarša Milinoviča bo to sedanja predsednik skupščine občine Idrija Stane Brelih, seja skupščine pa je načrtovana za konec meseca.

REFERENDUM V KS BOŠTANJ

BOŠTANJ — V nedeljo na območju KS Boštanj ne bodo samo volitve, ampak tudi referendum o podaljšanju samoprispevka za nadaljnjih pet let. Sleherno gospodinjstvo na območju te krajevne skupnosti je prejelo lično borošuro. Da je bila izdelava cenejša, so potiskane liste zložili učenci boštanjске osnovne šole, jih speli in tudi raznesli po vseh domovih. Zdaj ne bi smelo hiti človeka na vsem velikem območju (t. j. krajevne skupnosti), ki bi ne bil poučen, za kaj glasuje.

Zakon žuga slabim kmetom

Peterici bodo za pet let odvzeli zemljo

KRŠKO — Kmetijska inšpekcija Medobčinskega inšpektorata Krško pazorno preverja obdelatost zemljišč v Posavju, pri čemer sodelujejo tudi kmetijske zemljiške skupnosti. Brežiška in sevniška KZS sta se strokovno okrepili, zato inšpektorji upravičeno pričakujejo njihovo večjo zavzetost prav pri težnjah, da bi bilo čimveč zemljišč dobro obdelanih.

Inšpekcija ima namreč čez glavo dela z lastniki kakovostnih zemljišč, ki niso obdelana zaradi različnih vzrokov, med temi so: starost in omenoglost kmetov, alkoholizem, odsotnost lastnikov, ki so začasno na delu v tujini, in malomarnost obdelovalcev, ki imajo zemljo v lasti le zato, ker predstavlja določeno vrednost.

Zlasti mečejo slabo luč na zajeten zakon o kmetijskih zemljiških lastnikih, ki so sicer zaposleni in so si pridobili status kmeta, «pozabili» pa so, da je treba zemljo tudi obdelati. Ker je večina takih novih kmetov le posrbelci za vzorno obdelana zemljišča, skuša inšpekcija z izborom petih najbolj kričečih «negativnih primerov», ki kazijo sicer dokaj ugodno podobo, stvari postaviti na svoje mesto. Upravni organi občin Brežice in Krško so že dobili predlog kmetijske inšpekcije, naj «pozabljivcem» za dobo petih let odvzamejo zemljišča, ki jih bodo obdelovali kmetijske organizacije ali drugi bolj marljivi kmetje.

Kmetijski zakon pač dopušča edino to možnost ukrepanja, njegovo izvajanje pa se v Sloveniji še ni uveljavilo. Samo začasen ukrep odvzema ni tako učinkovit, kot bi bila kakšna kazenska sankcija, ki je pa zakon ne pozna. Zato je v praksi to zelo dolgotrajno postopek, tisti, najtrdovratnejši novi kmetje izmed omenjene peterice, ki se jim obeta odvzem zemljišč v Arnovem selu in v Ardu, pa znajo svojo lenobo ali preračunljivost celo politično obvarovati. Odvetniki si ob tako ohlapnem kmetijskem zakonu res lahko manejo roke.

P. PERC

Osmomartčevske kulinarične poslastice

Dobrote žena in gostincev iz Sevnice in Boštanja

STUDENEC — V vseh pogledih so ob 8. marcu pripravile uspešno prireditve marljive žene osnovne organizacije Rdečega križa pod vodstvom prizadevne predsednice Hermine Gramc.

Žene s Studenca so povabile tudi sevniške gostince, ki se niso slabo izkazali. Sodelovali so: hotel Ajdovec, slaštčičar Ajdini, gostilna Olga Colnar, Franci Vrtošek, Kragl iz Vranja, impulski Dom počitka ter sevniška pekarna Mex.

Navedimo še vse prizadevne žene s Studenca z izvrstnimi domačimi dobrotami: Zofka Prah, Mimica Žnidaršič, Angela, Jožica in Terezija Mlakar, Anica Vizler, Anica Kokovec, Nada Popotnik, Tinka Črtnič, Lojzka Češnar, Martina Lipar, Vanja Hočvar in Branka Debelak.

Od 15. do 17. ure zvečer je bila pri Jancu razstava, pred gostijo so nastopili studenski lovski oktet in šolarji, za dobro voljo in ples pa so do zore igrali lovci. Skratka, prireditve, ki se je turisti ne bi branili. Pa naj kdo še reče, da vasi ne sodelujejo!

A. Ž.

Pestrejše turistično ponudbo

Načrti sevniškega turističnega društva — Kako spodbuditi ljudi?

SEVNICA — Je Sevnica v turističnem pogledu to, kar bi lahko bila? Takšna in podobna vprašanja si še v času zime zastavljajo v odboru turističnega društva pod predsedstvom Franca Drobnetja in načrtujejo zanimive akcije.

Tako se dogovarjajo za sodelovanje Vala 202 ljubljanskega radia. Odbor je domala tudi že poravnal skoraj vse račune kar drugega turističnega prostorskega občine. Zanj je dovolj zanimanja. V pripravi je nova karta, tokrat mesta Sevnice.

Tudi v tem letu naj bi opravili

oceno zunanje podobe hiš in okolič. Lani so Sevnčani, predvsem Gosinško podjetje, sodelovali na sejmu Alpe-Jadran. Tudi letos nameravajo sodelovati v zaključeni ponudbi Posavja in Dolenjske.

To pa nalaga obilo dela. Ugotavljajo, da je v mestu in ostalih krajih

občine obilo prireditev, ki bi bile zanimive tudi za turiste. Pripravljajo koledar teh prireditev. Zadnja uspeša poskušnja vin in domačih jedi v Sevnici pod okriljem društva vinogradnikov in dejstvo, da so v Novem mestu očitno vrgli puško v koruzo, navaja nekatere na misel, da bi prireditve razširili. V občini premorejo obilo dobrih kulturnih skupin, nastajajo pa še nove.

Vlado Lamut: VEČERNE VRBE, litografija, 1955 (Po Delu iz leta 1972)

Kje so Večerne vrbe?

To izgubljeno Lamutovo grafiko potrebujejo za objavo v monografiji, ki bo izšla letos

NOVO MESTO — V okviru založništva Dolenjskega muzeja bo letos izšla monografija Vladimira Lamuta, knjiga, za katero so že pred leti dali pobudo častilci Lamutove umetnosti. V monografiji bo poleg obsežnega besedila, ki ga je že napisal dr. Mišek Komelj, tudi okoli 80 barvnih in približno 170 črno-belih reprodukcij Lamutovih stvaritev. Tudi likovni izbor je opravil dr. Komelj.

V izbor za knjižni natis je uvrščena tudi ena od Lamutovih grafik, za katero ne vedo, kje je. Gre za litografijo Večerne vrbe iz leta 1955. To delo je bilo zadnjič reproducirano ob 10-letnici Lamutove smrti, in sicer je reprodukcijo Večnih vrb objavilo Delo hkrati z zgoščenim zapisom o avtorju.

Kje bi lahko bile Večerne vrbe? Nekateri Novomeščani so poizvedovalce opozorili, da so svojčas tako grafiko videli v novomeškem hotelu Metropol še pred prenovo, in sicer naj bi bila obešana v takratni kavarni. To pa je do zdaj edina sled za izgubljenim delom. Ker pa ni nikakršnega zagotovila, da bi po tej poti tudi lahko prišli do omenjene Lamutove litografije, naprošajo sestavljalci monografije vse, ki kaj vedo o Večnih vrbah, da to sporočijo Dolenjskemu muzeju.

Da bi bralci vedeli, za katero Lamutovo ligografijo gre, ponatiskujemo zadnjo reprodukcijo Večnih vrb iz Dela (1972). Obenem naj pojasnimo, da Dolenjski muzej išče izgubljene Večerne vrbe zato, ker je treba grafiko preslikati in jo pripraviti za knjižno objavo.

I. Z.

Občina kaže na sis, prostora pa ni

Kočevska knjižnica ima za svoje dejavnosti (izposoja knjig, čitalništvo, ure pravljic, prireditve za mladino in odrasle) premalo prostora

KOČEVJE — Tukajšnja knjižnica ima dovolj knjig (okoli 35.000) in strokovnih delavcev (4 do 1. januarja letos), da izpolnjuje predpisane pogoje o matičnih knjižnicah, ima pa hkrati za svojo dejavnost občutno premalo prostora. Knjige zlagajo že kar po tleh, ker nimajo več kam namestiti knjižnih polic.

Po veljavnih predpisih bi morali imeti do konca tega srednjoročnega obdobja za našo knjižnico 777 kvadratnih metrov prostorov, imamo pa jih le 248. Ustanoviteljsko občinsko skupščino smo že zaprosili, naj nam dodeli stanovanje nad nami, veliko blizu 100 kvadratnih metrov. Vendar se občinski organi izgovarjajo, da je za to pristojna samoupravna stanovajska skupnost, ta pa spet na organe občinske skupščine. Če bijim bilo kaj za rešitev naših težav, bi že našli izhod, tako se pa le izgovarjajo drug na drugega,» je povedala Ema Štrumbelj, upravnica knjižnice.

V knjižnici imajo prostore za izposoja knjig (oddelek za odrasle in mladinski oddelek), čitalnico, knjižno skladišče, prostor za opremo knjig in pisarno. V teh prostorih opravljajo te dejavnosti: izposojajo knjige, prirejajo ure pravljic (kar v

● Jože Lindič, sekretar občinske skupščine in izvršnega sveta je povedal, da je izvršni svet vloga knjižnice obravnaval in zahteval, od samoupravne stanovajske skupnosti, naj oceni stara stanovanja, saj je po predpisih možno spremeniti v poslovne prostore le stanovanja dveh najnižjih kategorij. Šele ko bo to znano, bodo lahko odločili o prošnji knjižnice.

prostorih čitalnice), pripravljajo druge prireditve za otroke, mladino in odrasle (predstavitev knjig, literarni večeri, glasbeni večeri, predavanja o aktualnih zadevah itd.).

Pesnice za Pedenjžep

Televizijski spet snemali v Beli krajini

ČRNOMELJ — Po uspešnem nastopu otroškega pevskega zbora, ki deluje na semiškem oddelku črnomaljske glasbene šole, na Veselem toboganu januarja v Črnomlju je ljubljanska televizija obe pesmi Silvestra Mihelčiča (Angina in Medved) posnela v priredbi Bojana Adamičja za otroško televizijsko oddajo Pedenjžep. Snemanje je bilo 3. marca v novem prizidku semiške osnovne šole.

Televizijski so ob tej priložnosti posneli tudi druge belokranjske pesnike za Pedenjžep. Otroci enote Loka VVZ Otton Župančič iz Črnomlja so pod vodstvom Nade Cvitkovič zapeli belokranjsko ljudsko pesem Tri tičice. Cvitkovičeva se je izkazala tudi v Adlešičih, kjer je pred televizijsko kamero narisala nekaj pisanic in obrazložila, kako nastanejo belokranjski pirhi.

Silvester Mihelčič in njegov sin pa sta za video predavanje na televiziji posneli Metliško kolo. Sodelovala je Marija Cvitkovič in pokazala izdelovanje domačega platna na statvah.

RADOVIČ V GALERIJU ARS

LJUBLJANA — Novomeški fotograf Bojan Radovič razstavlja od minule srede v ljubljanski galeriji Ars cikel fotografij pod naslovom Telo in izpoved.

Malodušje ne povečuje plač

Je bil »učiteljski« sindikat novomeške občine premalo agresiven v boju za izboljšanje materialnega položaja vzgojno-izobraževalnih ustanov in višje osebne dohodka zaposlenih? — Sedanji osebni dohodek ne zagotavlja učitelju pokojnine, od katere je moč znosno živeti

NOVO MESTO — V novomeški občini je nezadovoljiv materialni položaj vzgojne in izobraževalne povzročil nemalo nevesčnosti, nekajkrat tudi ostre zaplete, ki so zahtevali politično razreševanje. Največ vroče krvi in hudih besed je bilo zaradi neustreznega vrednotenja dela in plačevanja zaposlenih na tem področju. Odkrito nezadovoljstvo so izražali zlasti srednješolski učitelji, katerih plačilne kuverte so postale tako tanke, da so že nevarno ogrožale osebni standard. Olja je prilivalo na ogenj neizpolnjevanje uradnih zagotovil oziroma obljub, da bo družba storila vse, da prejemki učiteljev ne bodo več toliko zaostajali za osebnimi dohodki v gospodarstvu.

Nezapolnjenost se je kajpak nadaljevala in se še, saj so rešitve, ki jih je nekaj le moralo pričurkati po vztrajni terjatvi, samo delno zadovoljile nezadovoljne. Veliko konfliktnih situacij se je precdelo skozi sindikalno soto, pri čemer so iskali in tudi našli odgovore na pereča vprašanja. Premaknilo pa se ni veliko, saj se je marsikaj ustavilo že na prvi višji instanci. To je prosvetnim oziroma pedagoškim delavcem vlivalo kvečjemu še več malodušja, slabilo njihovo družbenopolitično razpoloženje in pripravljenost za delo v samoupravnih organih in delegacijah.

● Na omenjeni skupščini so glasno izražali tudi zaskrbljenost, kaj bo z učitelji potem, ko se jim bo iztekla delovna doba. Obiti za tisti čas so kaj klavni, kar najzgovorneje potrjuje primeri tistih prosvetnih delavcev, ki so se že upokojili. Učiteljske pokojnine so namreč sramotno majhne, znašajo po 30.000 do 35.000 dinarjev, pa tudi manjše so. To pomeni, da si učitelj po 40-letnem delu ni prislužil niti toliko, da bi, denimo, lahko plačal oskrbo v domu ostarelih, če se zanj odloči. Tudi zato, so približno udeleženci skupščine, moramo biti pri vs-

ojih zahtevah za višje osebne dohodek bolj vztrajni in agresivni, da bomo prišli tudi do znosne pokojnine in živeli, kot se spodobi, ne pa bili socialni podpiranci.

Na skupščini občinskega odbora sindikatov delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti, ki je bila minuli četrtek, so samokritično priznali, da niso bili kos zaostajanju in poslabšanju samoupravnih in delegatskih odnosov v sindikatih, na-

stalemu zaradi malodušja in čedalje slabše zainteresiranosti. Obenem so ugotavljali, da bi bilo marsikaj drugače, če bi bili že v osnovnih organizacijah bolj sindikalno agresivni, vztrajnejši pri svojih zahtevah, tako da se ne bi zadovoljevali s rešitvami po kapljicah, ampak le z rešitvijo, ki bi bila hkratna in celovita. Tega pa, so dodali, ne gre razumeti, kot da zdaj sindikat poziva svoje članstvo na nesprejemljive poti za doseganje cilja (npr. na prekinitvev dela), marveč da je treba biti do konca vztrajen in prepričljiv na poti, ki ji pravimo redna, normalna.

I. ZORAN

NOVA RAZSTAVA

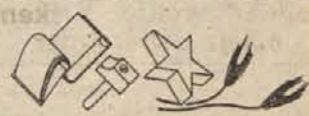
LJUBLJANA — V Galeriji Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (Komenskega 8) v Ljubljani razstavlja svoje slike Ivo Prancič. Na ogled bodo do 5. aprila.

Gledališki festival ob meji

V obeh Goricah že II. srečanje gledališč Alpe-Jadran

NOVA GORICA — Od 21. do 28. marca bo v obeh Goricah, v naši in italijanski, potekalo II. srečanje gledališč Alpe-Jadran. Na njem bodo s svojimi predstavami sodelovala gledališča iz Ljubljane, Nove Gorice, Zagreba, Beograda, Trsta, Torina, Beljaka, Dunaja, Bukarešte, Brna ter iz dežel Veneto in Bavarska. Gre torej za mednarodni gledališki festival, ki hoče biti most za povezovanje gledališke tvornosti dežel Alpe-Jadran z ostalo Evropo. Pomemben del srečanja bodo strokovni pogovori, na katerih bodo obravnavali nove smeri v evropskem gledališču ter govorili o problemih kulturnega sodelovanja med deželami na območju Alpe-Jadran. Dodamo najše, da bodo nekatere predstave II. srečanja ponovili v Ljubljani, Tolminu, Sežani in Izoli.

kultura in izobraževanje

Za najboljšo mlado literaturo tudi nagrade

Razpis pred 12. kongresom ZSMS v Krškem

KRŠKO — Občinska konferenca Zveze socialistične mladine v Krškem samo še do 15. marca pričakuje prispevke mladih literatov. Najboljšo literarno delo, za katerega so ob sodelovanju občinske kulturne skupnosti, občinske izobraževalne skupnosti in Literarnega kluba Beno Zupančič Krško pripravili tudi lepe nagrade, bodo predstavili na prireditvi pred 12. kongresom ZSMS v Krškem.

Na razpis se lahko prijavijo učenci 7. in 8. razredov osnovnih šol (iz vsakega razreda najboljši trije) in drugi mladi do 27. leta starosti. Prijavljeni literati lahko sodelujejo s poezijo, če pošljejo najmanj tri in največ pet pesmi, ali s prozo, pri čemer sta obvezna dva prispevka z največ petimi stranmi rokopisa (oddajo lahko črtico, spis, novelo ali satiro).

Strokovna žirija bo izbrala, oziroma nagradila pet najboljših literatov iz skupine osnovnih šol in pet najboljših ostalih mladih literatov, katerih dela bodo predstavili na literarnem večeru v okviru predkongresnih prireditvev. Vsi izbrani najboljši literati prejmejo knjižne nagrade, denarno nagrado pa si bo prislužil razred z najboljšimi mladimi literati.

Priznanja za učitelje

Podeljevala naj bi jih občinska izobraževalna skupnost — Prvič leta 1987

NOVO MESTO — V novomeški občini imajo res samo najboljši in najzaslužnejši prosvetni delavci možnost, da dobijo katero od Trdinovih nagrad, ki jih tu sicer podeljujejo za izjemne dosežke na kulturnem, vzgojno-izobraževalnem in znanstvenem področju. Kakih drugih priznanj pa za prosvetne delavce v občini ni, čeprav so že večkrat ugotavljali, da bi jih morali ustanoviti.

O tem je ponovno razpravljala občinska skupščina delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter sklenil predlagati občinski izobraževalni skupnosti, da bi ona ustanovila priznanja. To naj bi bila pisna priznanja za učitelje in vzgojitelje, ki bi jih podeljevali enkrat letno, po možnosti na delovnih oziroma izobraževalnih zborskih prosvetnih delavcev.

Predlagajo tudi, naj bi ta priznanja podelili prvič leta 1987, in sicer na jubilejnem, 20. delovnem srečanju šolnikov in pedagogov iz novomeške občine.

Upodobljeni karnevali

Jože Marinč razstavlja v ribniškem bistroju Slovin

RIBNICA — V tukajšnjem bistrou Slovin, ki postaja vse odmevnejše likovno razstavišče, se s svojimi deli predstavlja mladi akademski slikar Jože Marinč, v Kostonjcevi na Krki udomljeni in delujoči rojak iz Dolnje Brige v kočevski občini. Bistro je premajhen, da bi v njem Marinč lahko razstavil večje število slik, vendar je moč tudi iz teh, kiso na ogled, prepoznati njegovo (trenutno) ustvarjalno usmeritev. Zajema iz tradiciji življenja, ki se v »dolenjskih Benetkah« in okolici kaže tudi skozi groteskne povorke oziroma karnevalske svečanosti, odvijajoče se tudi dandanes. Kar pa zadeva sam način Marinčevih likovnih izpovedi in pripovedi, je moč ponoviti ugotovitev Aleksandra Bassina, da Marinč pripada generaciji, ki se je naslonila na izkušnje ekspresionistov, misli in išče pa na sodoben način.

GORIČKI NAVDUŠIL V CANKARJEVEM DOMU!

LJUBLJANA — Loški rojak pianist Bojan Goršek, študent glasbene akademije v razredu pri profesorju Aciju Bertonciju, je imel v torek, 4. marca, solističen nastop v Cankarjevem domu. Kritika je njegov nastop pohvalno ocenila.

VLADKA ŠTOVIČEK V NOVOMEŠKI »KRKI«

NOVO MESTO — V počastitev dneva žena so v avli upravne stavbe tovarne zdravil v Ločni minuli četrtek odprli razstavo del akademskce kiparke Vladke Štoviček iz Leskovca pri Krškem. Umetnica je bila ta dan tudi gostja na prireditvi, ki so jo za ženski del kolektiva Krke pripravili v prostorih centralne raztehtalnice tovarne zdravil. Dela Štovičkove bodo na ogled do 31. marca.

AVTOR O SVOJEM DELU — Na ponedeljkovi predstavitvi novega publicističnega dela Toneta Kneza je avtor sam spregovoril o tem, kako je nastalo in kaj prinaša ta njegova knjiga. Predstavitev so se udeležili vsi, ki so kakorkoli pomagali, da je to pomembno publicistično delo prišlo na svet. (Foto: B. Babič)

Nova knjiga o davnini

Knjigo Toneta Kneza, ki obravnava halštatske grobove v Novem mestu, so predstavili v ponedeljek

NOVO MESTO — V mali dvorani tukajšnjega Doma kulture so v ponedeljek, 10. marca, dopoldne predstavili knjigo Toneta Kneza »Novo mesto I — halštatski grobovi«, ki je izšla kot prvi zvezek nove zbirke Carlota archaeologicala pri Dolenjskem muzeju.

Knjiga obravnava halštatske grobove iz štirih gomil na grobišču v Kandiji, izkopalnih v letih 1967 — 1970, in najdbe iz dveh halštatskih gomil, izkopalnih leta 1894 na Kapiteljski njivi na Marofu.

Delo je bogato ilustrirano, vsebuje 35 slik med besedilom, 86 tabel in štiri priloge. Slovensko besedilo je avtor sam prevedel v nemščino in tako publikaciji odprl pot do mednarodne strokovne javnosti.

Nenavadna je velikost knjige, ki ji je zunanjo in končno notranjo podobo dal oblikovalec Peter Simič. Knjiga je namreč velika za dve običajnejši formata. Povemo naj še to, da so jo stiskali v Tiskarni Novo mesto.

Obiskovalci so si lahko na kraju predstavitev Knezove knjige ogleda-

li še manjšo priložnostno dokumentarno razstavo o arheoloških izkopavanjih v Novem mestu ter dva filmska zapisa. Eden govori o arheoloških najdbah, drugi pa o vlogu v Dolenjski galeriji pred dobri desetimi leti, kraji in ponovni vrnitvi dragoceni arheoloških predmetov, ki jih hrani Dolenjski muzej. I. Z.

TONE KNEZ PREDAVA DANES V BERLINU

Na povabilo Berlinskega društva za antropologijo, etnologijo in prazgodovino bo danes, 13. marca, predaval Tone Knez o arheoloških najdbah iz Novega mesta in širše Dolenjske v muzeju za prazgodovino v Berlinu. Dragocene in zgodovinsko pomembne arheološke najdbe iz Novega mesta vzbujajo veliko pozornost v mednarodnih strokovnih krogih.

pisma in odmevi

GOZDAR NI VSEGA KRIV

Prosím da ni tovariš inž. J. V. sprosti, ker v prispevku Gozdarji niso kos krajam nisede, da so v sodenju republikani cene lesa mnogo višje kot pri nas. Za to prav gotovo ni kriv gozdar. Gozdar tudi ni kriv, če je stavba že več mesecev narejena, predno dobi prosilec gradbeno dovoljenje, na podlagi katerega mu izkažejo les za gradnjo. S tem lesom potem prosto razpolaga. Vztrajam pa pri tem, da če bi bila kontrola strožja, si ne bi upal tega lesa prodati na nezakonit način. Inženir pravi, da se želja po večji kontroli izpolnila, seveda tistim, ki si to želijo. Ne želijo tisti, ki so si napravili veliko zalogo desk in drugega gradbenega lesa in čakajo primerne kupce. V zadregi pa bi bili, če bi jih nekdo od pristojnih pobral, kako in kje bodo porabili ta les. Gotovo ga potem ne bi upali nezakonito prodati. Naj povem, da ne gre za tiste, ki imajo pravico do dveh kubnih metrov, ampak za večje količine lesa.

R. MONIK

Stari hotel zgnil, zdaj je v nevarnosti bazen

V Čateških Toplicah slabo vzdržujejo bazen

Pred nedavnim je radio Brežice objavilo kritično oceno iz poročila medobčinske inšpekcije Krško o stanju bazena v hotelu TERME Čatež. Navedbe v oceni nimajo strokovne niti pravne podlage, zato je Region, ki je projektil hotel Terme, primoran povedati naslednja dejstva:

Termalni bazen za revmatike (10 x 25 m) je bil projektiran za obratovanje pod izredno težimi mikroklimatskimi pogoji za temperaturo vode 35° C in zraka v dvorani 37° C. V enem dnevu izhlapi iz bazena 5376 l termalne vode, zato bi morala ventilacija delovati brezhibno, saj je potrebno dovesti in odvzeti 16000 m³ ogretega zraka v eni uri, da vlaga ne bi preselila gornje meje 50 odst.

Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij Ljubljana pa je ugotovil visokoto prekorajeno mejo vlage, ugotovil je tudi dotrajanost zaščitnih

premazov in močno korozijo na konstrukciji steklene stene. Vlaga je vdrla tudi med trisoljne termopan šipe in poškodovala nosilne dele.

Na nepravilno obratovanje in slabo vzdrževanje bazena smo TERME opozorili že leta 1983, a brez uspeha. Čeprav je že prepozno, je skrajni čas, da se opravijo temeljita vzdrževalna dela. Odstraniti je treba dotrajane zaščitne premaze in vso rjavino, opraviti temeljito zaščito in vzpostaviti takšen režim mikroklima, kot je bil projektiran. V nasprotnem primeru bo prišlo do resne nevarnosti za celotno zgradbo bazena in za goste; podobni primeri niso neznanji. Nepravilno obratovanje in slabo vzdrževanje utegne pripeljati zgradbo v tako kritično stanje, kot se je dogodilo nekoč lepemu lesenemu hotelu Toplice, ki je bil leta 1967 generalno obnovljen, danes pa je zaprt, ker je zaradi vlage dobesečno zgnil.

KARL FILIPIČIČ, dipl. inž. arh.

Strokovnjaki so nas že izučili

Dragatušci ob obrovcih in fenjih ne moremo več zaupati le strokovnjakom, ampak moramo biti ob pomembnih odločitvah vsi predvsem življenjski

V zadnjem času krajane Dragatuša strokovnjaki strokovno prepričujejo, naj že vendar verjamemo visoki strokovnosti, obenem pa v narekovanjih pišejo o osveščeni krajanov in posameznikov. Vse rešitve o odlagališču odpadkov so na papirju idealno zastavljene, v glavnem le pozitivne, negativnih ni zaslediti. V praksi in življenju pa je drugače. Nazor je dejal, da je ideal sad na veji, ki nikdar ga ne doseže človeška roka...

V člankih strokovnjakov je čutili, da so mnenja, da se v ekološke probleme vtikajo »nepoklicani«. Kdo so ti nepoklicani, ki branijo naše, svoje in skupno? Narod ima pravico do dediščine svojih prednikov, taisti narod pa mora zapustiti potomstvo vsaj tako dediščino, kot jo je dobil. In isti narod razmišlja življenjsko, na osnovi zdravega razuma in borbe za njegov in naš čistejši jutri.

Prebivalci krajevne skupnosti Dragatuš ne nameravamo razpravljati in

polemizirati o skrajno nepravilnem vodenju postopka v zvezi s pridobitvijo lokacijskega soglasja za deponijo v rudniški kadunji. Želimo pa se osredotočiti na strokovne teze o primernosti prostora za odlagališče odpadkov pri Kvasici. Poudarjamo, da je javnost v zadnjem času tista sila, ki ne more več verjeti strokovnosti ob raznih obrovcih, fenjih in zadnjem času zelo aktualni bitki proti atomskim elektrarnam in zanje. Naj navedemo primer: s študijami je bilo strokovno dokazano, da je ekonomska gradnja farm s 30 tisoč in več bekoni, po enem letu obratovanja pa so »nestrokovnjaki« ugotovili, da v teh študijah niso dovolj raziskali ekoloških obremenitev okolja. Epilog: sedaj spreminjajo predpise, ki so dovoljevali gradnje velikih farm.

Krajevna skupnost Dragatuš še vedno ni dobila študije o predlagani

Kdo izbira filme?

Kratek odgovor se glasi: Strokovna žirija v Pulju

Če bi bil avtor članka Kdo izbira filme (Dolenjski list 6. marca) res dober poznavalec domače kinematografske produkcije, kot se je sam predstavil, bi mu moral biti boljše poznan repertoar Pulja 85 ter izid te edine filmske manifestacije pri nas. Upam si trditi, da si je gledalec lahko ustvaril sliko in oceno stanja naše kinematografije, saj nam je od 7 filmov uspelo uvrstiti v program 6 nagrajenih.

Kolikor je torej strokovna žirija v Pulju 85 izbirala filme nestrokovno, smo žal tudi v Črnomlju (tako kot v vseh večjih krajih v Sloveniji, kjer je lanske jesen krožila »Pula po Pulju«) ponudili obiskovalcem zgolj nestrokovne in skromne zlate arene Pulja 85. O tem, da je »Pula« po svojem kvaliteten nivoju iz leta v leto skromnejša, ni dvoma. Glede na tradicijo pa smo gledalcem le dolžni ponuditi dosegke (nadpovprečne!) našega filma in jim prepuščati, da sami ocenijo vzpore in padece te kulturno-umetniške vrstni pri nas.

Torej tov. P. Roman, verjemite mi, da vam v Tednu jugoslovskega filma res nismo mogli ponuditi Sedem očetov na službenem potovanju.

NADA BLAŽIČ

KAJ VEŠ O PRIMOŽU TRUBARJU — V sredo, 5. marca, je bilo v kino dvorani v Žužemberku tekmovanje v znanju o Primožu Trubarju. Pomerilo se je 8 ekip od petega do osmega razreda. Zmagal je 8. b. Prirreditve se je udeležil tudi pisatelj Jože Javorek, avtor knjige o Trubarju. Z njim je teklen zanimiv pogovor o Trubarju, protestantizmu, ogroženosti slovenskega jezika in še o vsem mogočem. Javorek je vsem tekmovalcem tudi podelil knjigene nagrade. (Foto: Foto krožek OŠ Žužemberk)

OPRAVIČILO

Uredniki Pustnega poročevalca, ki ga izdaja brežiško turistično društvo, smo se letos še posebej potrudili, da smo sestavili dober časopis. Seveda je v letošnjem Poročevalcu množica pikrih, ki tu in tam označujejo konkretne osebe. Naš namen sicer ni bil slab, vendar smo v želji, da bi s časopisom uspeli, véasih šli predaleč. Zato je prav, da se na spoštljiv način opravičimo vsem, ki se kakorkoli čutite prizadete.

Še posebej naj se opravičimo Vinku Čančeru iz Velikega Obruca 67 pri Dobovi, sicer poslovodji Zeleznine iz Brežic, poslovalnice Emone Posavja. Pri opisovanju nekega dogodka smo tov. Čančeru označevali kot nepridiprava, prevaranta in zlobnega. Sedaj pa želimo vsem bralecem Dolenjskega lista povedati, da je tov. Čančer v okolju, kjer dela, enako seveda v okolju, kjer živi, znan kot prizadoven, delaven, pošten in angažiran delavec in krajan. Samo kot takega ga tudi v brežiškem širšem okolju poznamo.

Tovarišu Čančeru se še enkrat iskreno opravičujemo in se mu zahvaljujemo, ker je odstopil od tožbe.

Odgovorni urednik:

JOŽE ILJAŽ

Glavni urednik:

IVAN KAPUŠIN

KDO JE KLICAL

V poročilu o požaru 28. februarja na Senovem je pisalo, da je gasilce poklicala Vera Čanžek, pri kateri je tudi gorelo. Poklicno gasilsko enoto varne Djuro Salaj Krško je iz vratarne Lisce Senovo klical Vid Blaznik mlajši.

STANKA BLAZNIK

Harmonika Žefranova mame

Prejšnji četrtek popoldne sta se iz vseh učilnic na osnovni šoli XV. divizije Grm v Novem mestu razlivali pesem in glasba. Toda v učilnici slovenskega jezika, kjer domuje 8. c razred, smo doživeli nekaj izjemnega. Ena od naših mam je prišla na roditeljski sestanek s priložnostno ob dnevno ženo v narodnosti, s harmoniko v naročju.

To je bila Žefranova mama, kmetica iz Gotne vasi. To je naredila zaradi Petra, svojega najmlajšega sina, a tudi zato, ker rada igra na harmoniko. Čeprav je samoukinja, odlično igra na glasbilo in harmonika jo spremlja povsod, tudi na izletih, ki jih prireja aktiv kmečkih žena iz vasi. Njena klenja ljudska beseda se je prepletala s humorjem, pesmijo in glasbo, kakršne današnji mladi svet niti ne pozna niti ne ceni, kot bi zaslužila. Toda ona je znala svoj venček narodnih zaigrati in zapeti tako, da so ji pritegnile tudi ostale mame. Še več, ob njenih polkah so zasrbele pete nekatere naše fante in dekleta.

Žefranova mama s harmoniko

Žefranova mama nam je segla v srce tudi s svojo preprosto besedo. Zaskrbelo jo je, ker se za kmetijske poklice odloča premalo mladih. »Nobena tovarna ne bo nikdar mogla narediti ne krompirja ne pšenice za kruh«, je povedala. Zato se je takoj odzvala pozivu učencev, da bi se radi, preden zapuste osemletko, seznanili še s kakim poklicem. Pri njih imajo namreč 19 hektarov veliko, sodobno urejeno kmetijo, kjer dela nikoli ne manjka. Njena pobuda je bila zatorej navdušeno sprejeta. Sredi maja bo šel Petrov razred na Žefranovo kmetijo okopavati krompir. To ne bo le praktično spoznavanje poklica kmeta, to bo doživitev in najbrž nikdar nihče ne bo pozabil kruha iz krušne peči, ki nam ga je obljubila Žefranova mama.

MARJANA ŠTERN

OŠ Grm

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 14. III.

9.00 TEDNIK
10.00 PESEM GIBA: Francoska avantgarda in Balet XX. stoletja
15.40 — 23.30 TELETEKST
15.55 TV MOZAIK — ponovitev dopoldanskih oddaj
17.25 POROČILA
17.30 ZAKAJ, ZAKAJ, otroška oddaja
17.45 MERLIN, 6. del nadaljevanke
18.10 STRES: Stres in posameznik, 2. del izobraževalne serije
18.45 RISANKA

19.00 DANES
OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 AVTOMANIJA, 1. del angleške dokumentarne serije
20.30 MOZAIK KRATKEGA FILMA
20.55 IVO POGORELIČ: PET LET POZNEJE
22.30 DNEVNIK
22.45 POD KRINKO, 9. del ameriške nanizanke

TV ZAGREB

8.10 Poročila — 8.15 Videostrani — 8.25 Daj mi krila — 9.00 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.25 Poročila — 12.30 Divizija Garibaldi — 13.15 Potopis — 13.45 Hollywood — 14.35 Zeleni ste, pogledjte — 15.00 TV v šoli — 16.00 Dober dan — 17.25 Kronika občine Reka — 17.45 Daj mi krila — 18.15 Govorimo o zdravju — 18.45 Številke in črke — 19.05 TV koledar — 19.30 Dnevnik — 20.00 Vihre vojne — 20.55 Ivo Pogorelič: Pet let pozneje — 21.30 Dnevnik — 22.45 V petek ob 22 h — 00.15 Poročila

SOBOTA, 15. III.

8.40 — 22.25 TELETEKST
8.25 POROČILA
8.30 DEČEK Z ZELENIMI PRSTI, 1. del
8.45 ZAKAJ, ZAKAJ
9.00 LUTKOMEDIJA, 6. del otroške serije
9.25 BELA VRANA
9.45 PERISKOP
10.30 POTOVANJE SKOZI OSONČJE: Jasnejša slika Jupitra, 10. del ameriškega niza
11.00 SLOVENSKI LJUDSKI PLESI — vzhodna Štajerska, 2. oddaja
11.30 ODPADEK—SUROVINA, ponovitev izobraževalne serije, 1. del
12.00 AVTOMANIJA, ponovitev 1. dela
12.25 PJ V NOGOMETU — SLOBODA: CELIK, prenosi
15.05 POROČILA

15.10 PLEMENITI TOM, angleško-poljski risani film
16.35 VROČE POLETJE, 1. del dokumentarne oddaje iz angleškega niza
17.00 PJ V KOŠARKI
18.30 NA ZVEZI, oddaja za stik z gledalci
18.50 RISANKA
19.00 DANES
SE NEKAJ ZASE!
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 ZRCALO TEDNA
20.15 IGRANI FILM
..... DNEVNIK
..... REZERVIRAN ČAS

TV ZAGREB

8.45 Poročila — 8.50 Videostrani — 9.00 TV v šoli — 10.30 Poročila — 12.25 Nogomet Sloboda: Celik — 15.45

Sedem TV dni — 16.15 Narodna glasba — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.00 PJ v košarki — 18.30 Prisečno vaši — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zadeva Thomas Crown (ameriški film) — 21.45 Dnevnik — 22.00 Festival Opatija 86 — 23.20 Poročila

DRUGI PROGRAM

12.15 Test — 12.30 Jugoslavija, dober dan! — 13.00 Osvajalec Maracaiba (špansko-ameriški film) — 15.00 Miti in legende — 15.15 Dijaška leta (predstava Mladinskega odra iz Kruševca) — 16.15 Keganovi (ameriški film) — 17.25 Nikola Tesla (5. del nadaljevanke) — 18.30 Vstopilo POŠK: Partizan — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni oder — 20.30 Iz sporeda drugih studijev — 21.15 Poročila — 21.25 Sportna sobota — 21.45 Glasbeni večer

NEDELJA, 16. III.

8.25 — 13.05 in 14.30 — 22.20 TELETEKST
8.40 DANES VOLIMO
8.50 ŽIV ŽAV
9.45 MERLIN, ponovitev 6. dela
10.10 VEČNI KLIC, 9. del sovjetske nadaljevanke
11.15 DOMAČI ANSAMBLI: Ansambl Nika Zajca
11.45 DANES VOLIMO
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 POROČILA
14.45 NIKOLA TESLA, 3. del nadaljevanke
15.50 DANES VOLIMO
16.00 MOZAIK KRATKEGA FILMA: SOKOL SELEC, ameriški film

16.20 ZABAVNOGLASBENA ODDAJA
17.05 DANES VOLIMO
17.15 DALLAS, ameriški film
Gre za klasični vestern z vsemi zakonitostmi te vrste. Glavni junak je nekdanji polkovnik konfederacijske vojske, ki pride v Dallas kot maščevalec in razkrinka tolpo bratov Marlow, ki jo vodi Will. V glavni vlogi igra Gary Cooper.
18.45 RISANKA
19.00 DANES
POTROŠNIŠKA POROTA
19.30 DNEVNIK
19.45 ŠPORT
19.53 VREME
20.00 ŠIVIDOM, 10. del nadaljevanke
21.00 ŠPORTNI PREGLED

21.45 DANES VOLIMO
21.55 JAZ ČEBELA, dokumentarni film
22.15 POROČILA

DRUGI PROGRAM

8.55 Poročila — 9.00 Oddaje za JLA in jugoslovski film Široko je listje — 12.00 Videotilt (oddaja resne glasbe) — 16.00 PJ v judu — 17.00 PJ v boks — 18.00 Glasbena oddaja — 18.25 TV esej — 19.10 Na štirih kolesih — 19.30 Dnevnik — 20.00 Podoba časa 1.760 — 2.060 — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Flandrijski lev (3. del nadaljevanke) — 22.15 Dobre vibracije

PONEDELJEK, 17. III.

9.00 ZRCALO TEDNA
9.20 PESEM GIBA: Eksperiment
9.45 NAŠI OLIMPIJCI: Vmesni čas — Bojan Križaj
15.45 — 23.05 TELETEKST
16.00 TV MOZAIK — ponovitev dopoldanskih oddaj
17.25 POROČILA
17.30 PIKAPOLONICA

17.50 LUTKOMEDIJA, 7. del nanizanke
18.15 VIDEOGODBA — ponovitev 18.45 RISANKA
19.00 DANES PODRAVSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 VIHRE VOJNE, 9. del ameriške nadaljevanke
21.00 OMIZJE
23.05 POROČILA

DRUGI PROGRAM

8.30 Naš prijatelj Tito (3. del otroške serije) — 8.45 Mi in živali (1. del otroške serije) — 9.00 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.25 Poročila — 18.00 Beograjski TV spored — 19.00 Indirekt (oddaja o športu) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost in mi — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.20 Dinastija — 22.00 Odprta knjiga

TOREK, 18. III.

9.00 PRED IZBIRO POKLICA: Računalništvo
9.30 ČLOVEKOVO TELO: Bolečina
9.55 SLIKARSTVO XX. STOLETJA: Nepredmetni svet
15.45 — 00.15 TELETEKST
16.00 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev dopoldanskih oddaj
17.25 POROČILA
17.30 PEDENJŽEP
18.00 JELKA, pravljeno portret slika in ilustratorke Jelke Reichman
18.10 GAVORICA TELES: Zakaj
18.20 SLOVENSKA LJUDSKA GLA-

SBILA IN GODCI: Trstenke, I. oddaja
18.45 RISANKA
19.00 DANES
GORENSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 VEČER ZAHODNONEMŠKE TV (ZDF): G. Simeon: ŠE RASTEJO LESKE, TV drama
21.05 GLASBA ZA KITARO
21.50 ALBRECHT DÜRER
22.10 DNEVNIK
22.25 ROCK POP V BERLINU

DRUGI PROGRAM

8.30 Otroška oddaja — 9.00 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 15.55 Dnevnik — 16.15 Otroška oddaja — 16.45 PJ v košarki (prva tekma končnice) — 18.15 Mostovi-hidak — 18.45 Rumena laguna — 19.30 Dnevnik — 20.00 Folk parada — 20.45 Žrebanije lota — 21.00 SP v umnostnem drsanju, pari prosto — 23.00 Izobraževalna oddaja

SREDA, 19. III.

9.00 Simon Jenko: JEPRŠKI UČITELJ, TV drama
Za Jenkove tri povesti: Spomini, Tilka in Jeprški učitelj, zlasti za zadnjo, literarna mena, da je Jenko v njih pokazal izrazit pripovedni dar in da bi ob večji razglednosti po književnosti utegnili postati utemeljitelji slovenskega realizma. Jeprškega učitelja, tragično zgodbo o bedi podeželskega učitelja iz avstroogorskih časov, je dramatisiral France Vurnik.
9.55 PORTRET ANGELCE JENČIČ — JANKOVE

15.40 — 22.35 TELETEKST
15.55 TV MOZAIK — ponovitev dopoldanskih oddaj
17.25 POROČILA
17.30 DEČEK Z ZELENIMI PRSTI, 2. del
VIDEOSPORT: Mačja veselica
17.45 KO SE KORENIN ZAVEMO: Najhujša preizkušnja, 7. del dokumentarne serije
18.45 RISANKA
19.00 DANES
ZASAVSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.05 FILM TEDNA: BEDNO ŽIVLJENJE, angleški film
Film je nenavaden, celo šokanten, ko predstavlja mlad zakonski par z nemočnim, trpečim, na duhu in telesu prizadetim otrokom. Predstavlja jima breme, ki si ga ne moreta in ne znata olajšati. Avtorji filma na ponudijo rešitve, ker je ni, ampak predstavijo pretresljivo stisko takšnega življenja, ki bi ga le smrt nesrečnega otroka utegnila spremeniti.
21.40 SPOZNANO NEZNANO, oddaja o znanosti
22.20 DNEVNIK

ČETRTEK, 20. III.

9.00 LETEČI MLIN NA VETER, vzhodnonemški film
17.30 ZGODBE O POLUHCU
17.45 POTOVANJE SKOZI OSONČJE: Pioneer odkriva Saturn, 11. del ameriškega niza
18.15 MOZAIK KRATKEGA FILMA: Ziveti v narodnem parku, francoski film

18.40 RISANKA
19.00 DANES
DOLENJSKI OBZORNIK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 TEDNIK
21.05 MAJHNE SKRIVNOSTI VELIKIH KUHAŠKIH MOJSTROV
21.10 NEŽNA JENOČ, 2. del angleške nadaljevanke
22.00 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

8.30 »Fazoni i fore« — 9.00 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.25 Dnevnik — 17.45 »Fazoni i fore« — 18.15 Znanost — 18.45 Golci z evropskih nogometnih igrišč — 19.30 Dnevnik — 20.00 Umetniški večer: W. Shakespeare: Richard II — 22.35 SP v umnostnem drsanju, moški prosto

PROSLAVA ZA NAŠE MAME

6. marca smo pripravili program za vse žene v našem kraju. V šolski telodavnici se je zbralo veliko mamicin babic, radovednost pa je prignala tudi nekaj očetov. Naše mame so bile vesele. Naslednji dan smo z našim programom razveselili tudi delavke v Jutranjki. Lepo so nas sprejele in v navdušenjem spremljale program; zato nam ni žal časa, ki smo ga porabili za vaje.

LIDIJA UDOVČ, 6.b
OŠ Boštanj

DAN ŽENA NA RATEŽU

Tudi pri nas smo praznovali 8. marec. V nedeljo je OO ZSMS Ratež z mlajšimi člani kulturnega društva Kres pripravila kulturni program. Najbolj so navdušili gledalce najmlajši. Že pri vohodu so slavljene pričakali z vejico mačice. Tudi pri nastopu se je vsak kar najbolje potrudil, da bi razveselil svojo mamico. Ob koncu smo najstarejši udeleženci poklonili skromno darilo, potem pa je bila za vse prisotne še skromna zakuska.

DARJA ERJAVEC

ZA DAN ŽENA

V soboto zjutraj so bile stanovalke v ulici V. Vlahoviča prijetno presenečene. V poštenem nabiralniku so namreč našle čestitko in povabilo na proslavo ob dnevu žena. Janja, Mirjana, Manca, Danijela in Sandra so pripravile kratek, a prisrčen program za vse stanovalke bloka. Nekaj recitacij, skeč in pesmica je bilo dovolj za prekatere solzno oči.

IRENA ULČAR
OŠ Brežice

OBOJESTRANSKO NEZADOVOLJSTVO

Pomoč razvitih manj razvitim oziroma nerazvitim v Jugoslaviji (predvsem prek zveznega sklada za kreditiranje hitrejšega razvoja manj razvitih) je bila pri nas skoraj lahko kot zadolževanje v tujini tako rekoč tabu tema. O tem, koliko denarja namenjajo (morajo namenjati) razviti za spodbujanje hitrejšega razvoja manj razvitih, še bolj pa o tem, kaj se s tem denarjem dogaja pri manj razvitih in kakšni so ekonomski učinki pomoči ali vlaganj, ni bilo željeno govoriti. Z zaostritvijo našega celotnega gospodarskega položaja, ki je neusmiljeno odprla mnoge karte, so se stvari tudi na tem področju spremenile, verjetno v precejšnji meri tudi zato, ker so nezadovoljni ne le tisti, ki pomoč dajejo, ampak tudi tisti, ki jo dobivajo. Nezadovoljni in z enakimi že znanimi različnimi prepričanji so se razšli delegati v zvezni skupščini tudi tik pred koncem lanskega leta po končanem sprejetju nekakšnega sistema spodbujanja hitrejšega razvoja manj razvitih republik in pokrajine Kosovo v petletki do 1990.

Razlike v stopnji razvitosti, ki so tako ekonomski kot politični problem, so sicer zakonitost v razvoju vsake družbe, posledica različnosti naravnih danosti, različne strukture gospodarske

stopnje razvoja znanosti in tehnologije, predvsem pa posledica razlik v delovni storilnosti in učinkovitosti gospodarjenja. V svetu prodira spoznanje, da je gospodarski razvoj oziroma dinamika razvoja pogojena s postopnim zmanjševanjem razlik. Pri naporih za enakomernejši in skladnejši razvoj vseh delov gospodarstva gre oziroma bi moralo iti za skladnost ekonomskih, socialnih in družbenopolitičnih razvojnih ciljev, in sicer za tako skladnost, da razviti v tej pomoči ne vidijo (in da to tudi dejansko ni) kot breme, ampak vlaganje, ki koristi obema »strankama«.

V dvajsetih letih obstoja je zvezni sklad za spodbujanje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in Kosova posredoval le-tim skoraj 1.357 milijard dinarjev. S tem denarjem so zgradili okrog tisoč novih tovarn, z njim pa so gradili tudi bolnišnice, šole, ceste, vodovode, knjižnice, nove rudnike in še kaj. V pravkar minulem srednjeročnem obdobju so manj razviti dobili za svoj razvoj skoraj 400 milijard dinarjev, na njihovi tleh pa je trenutno v gradnji 3.600 objektov. Mnoge gradnje počasi in dolgo, kar seveda vpliva na končno ceno.

Od leta 1971 dalje imajo manj razvite republike in Kosovo prioriteto pri najemanju tujih

posojil, pri zagotavljanju deviz za uvoz opreme in gošvinskih plačil za projekte, oproščeni so plačila carine pri uvozu opreme, za del tujih posojil, ki so jih uporabljali manj razviti, je bila porok federacija ipd. V zadnjih petih letih je šlo v manj razvite republike in na Kosovo štiri petine posojil mednarodne banke za obnovo in razvoj. Nekatera vrača država. Kosovo ima kot posebej nerazvito še nekaj posebnih olajšav. Tako npr. jim že od leta 1982 dalje odlagajo plačilo anulet za obdobje po letu 1990.

V dolgoročni program gospodarske stabilizacije smo zapisali, da razvoja manj razvitih ne moremo več spodbujati po starem. Program zahteva drugačen odnos do izvonih prizadevanj in tudi do vračila dolgov v tujini, krepitev lastnih naporov, izkoriščanje notranjih rezerv. Rezultati pričajo, da teh napovedi in zahtev programa stabilizacije ne uresničujemo (kot še mnogih drugih ne, da nam ne bi kdo očital krivico). Lani so manj razviti tudi odstotkovno le malo izboljšali svoj izvoz. Enotni jugoslovanski trg je vse manj enoten, vse večja avtarkija je problem notranje ekonomije. Zaradi vsega tudi združevanje denarja za manj razvite ne gre po pričakovanjih. Razvitejše republike so kajpak bolj zainteresirane za združevanje denarja in skupne naložbe v

manj razvitih krajih. Zakaj? Z združevanjem investitor iz razvitejših krajev dobi materialne pravice in odgovornosti, deli tudi riziko, pa zato postavlja svoje pogoje. Po drugi strani prejetje denarja v obliki posebnih posojil republiškimi in lokalnim oblastem daje možnost vlaganja denarja tja, kamor se njim zdi potrebno, pa četudi ekonomsko ni najbolj ali sploh ni upravičeno. Znano je, da razvitejša gospodarstva že dolgo opozarjajo na neučinkovitost naložb v manj razvitih republikah in na Kosovu. Seveda pa moramo vedeti, da tudi delovne organizacije iz razvitejših krajev niso vedno pripravljene usmeriti denarja tja, kjer bi se bolje obrnil.

Eden od razlogov za obojestransko nezadovoljstvo in različnost stališč o oblikah, metodah in mehanizmi pomoči je gotovo neracionalna uporaba podarjenega ali posojenega denarja, zidanje neproizvodnih objektov, drage neučinkovite ali izgubarske investicije, ki so pogoltnile še in še solidarnostno zbranega denarja, počasna gradnja, prekoračitve investicijskih vrednosti itd. Desetletja so pri nas spodbujali ekstenzivni razvoj, vlaganja v infrastrukturo in kapitalno intenzivno proizvodnjo ob množici delovne sile (dve tretjini denarja sklada je šlo v 20 letih za energetiko in surovinsko proizvodnjo, le malo pa za prioritete in tiste, ki bi odpravile brezposelnost, ki bi povečale dohodek in izvoz), gradili industrijo, ki je bila brez možnosti za vključitev v mednarodno delitev dela. Vedno so bile velike zagate tudi s kadri. Niso redki primeri, da so zgradili tovarno, s katero niso znali gospodariti. Jasno je sicer, da so mnoga zatikanja del davka nerazvitosti, da je treba imeti več potrpljenja in upoštevati čas prilagajanja. Vendar je tudi jasno, da se združevanje dela in sredstev zatika, še posebno, ker v celotnem gospodarstvu manjkajo bistveni elementi ekonomike, saj ni združevanja niti med gospodarstvi razvitejših območij.

V letošnjem letu naj bi republike združile v sklad dobrih 242 milijard dinarjev. Po novem je 60 odstotkov denarja namenjeno združevanju, 40 odstotkov pa pomeni obvezno posojilo, ki ga bo sklad dal pomoči potrebnim z odplačilno dobo 12 let in 10-odstotno obrestno mero. Po zakonu bo 25,2 odstotka tega denarja dobilo gospodarstvo BiH, 8,9 odstotka črnogorsko, 17,8 odstotka makedonsko in 48,1 odstotka gospodarstvo Kosova. Slovensko gospodarstvo bo v letošnjem letu prispevalo v sklad 40 milijard dinarjev.

Bitke okrog združevanja sredstev za manj razvite so bile tudi pred sprejemanjem letošnjih in seveda srednjeročnih planov velike in hude. In, kot rečeno, z rešitvami niso zadovoljni ne eni ne drugi. Mnogim zapletom botruje predvsem to, da po vsej osmih letih ugotavljanj o neustreznih kriterijih nerazvitosti še vedno nismo prišli do ustreznih, morda tudi zato, ker so vse moči marsikje usmerjene le v to, da bi dokazali nerazvitost oziroma manjšo razvitost, ne pa v trud, da bi se bolje razvili. Tudi ob dogovarjanju za petletko do 1990 so kriterije pustili ob strani. ZIS naj bi jih izdelal v letošnjem prvem polletju. Manjšo razvitost so spet določili v glavnem s politično odločitvijo.

Ker ni jasnih meril za ugotavljanje stopnje razvitosti, seveda vsak lahko maha s svojimi argumenti in jih brani z enakimi političnimi stališči. Na Kosovu so prepričani, da bo tudi s stopnjo 1,56 odstotka družbenega proizvoda, ki je obveljala kljub velikim nasprotovanjem, denarja veliko premalo, saj do danes niso zmanjšane razlike v razvitosti. Povsod drugje pa seveda opozarjajo na svoje težave (na Hrvaškem na velikanske izgube, v Vojvodini na slabe rezultate kmetijstva že dve leti zapored, Srbija opozarja na svoje nerazvite občine, ki da zaostajajo bolj kot tiste v manj razvitih, Slovenija pa na stabilizacijo in nujnost naslonitve na lastne sile in združevanje na skupnih dohodkovnih interesih), zaradi katerih se zdijo vsote, ki naj bi jih združili v sklad za pospeševanje razvoja manj razvitih, neverjetno visoke.

Videti je celo, kot da je pot iz tega začaranega kroga vse manj vidna, cilj vse dlje. Vsekakor v osnovi dogovarjanja ne bi smeli pozabljati, da je stvarni napredek tudi na manj razvitih območjih veliko bolj odvisen od dinamike in učinkovitosti našega skupnega družbenoekonomskega razvoja kot pa samo od sistema pospeševanja razvoja manj razvitih.

Z. LINDIČ—DRAGAŠ

TELEVIZIJA ZA STOTISOČ SLEPCEV

Vedno sem in bom trdil, da so športni novinarji fantje posebne vrste. To prepričanje mi je v nedeljo ponovno utrdil Marko Rožman, ki je med televizijskim prenosom poletov na kulmski velikanki po strahotnih helikopterskih padcih treh tekmovalcev vedno znova začutil poklicno dolžnost povedati, na katerem dolžinskem metru pobojča so si lomili kosti nesrečni skakalci. Leporečni Rožman je junakom, ki so najbrž presrečni, da so ostali živi, celo gladko in snažno izračunal uvrstitve, čeprav je bilo tudi najbolj debilnemu gledalcu jasno, da se bodo polomljeni leteči mladeniči lep čas držali čim dlje od prav vsakega s snegom pokritega hribočka. Marko Rožman pa ima poleg reporterskega očitno tudi obširno zdravniško znanje, saj je za našega Grego Peljhana, ki je bil četrta žrtev letošnjega Kulma, mirno dejal, »da si je zlomil samo ključnico, glava je ostala cela« in da smo lahko s fantovimi starši vred spokojni.

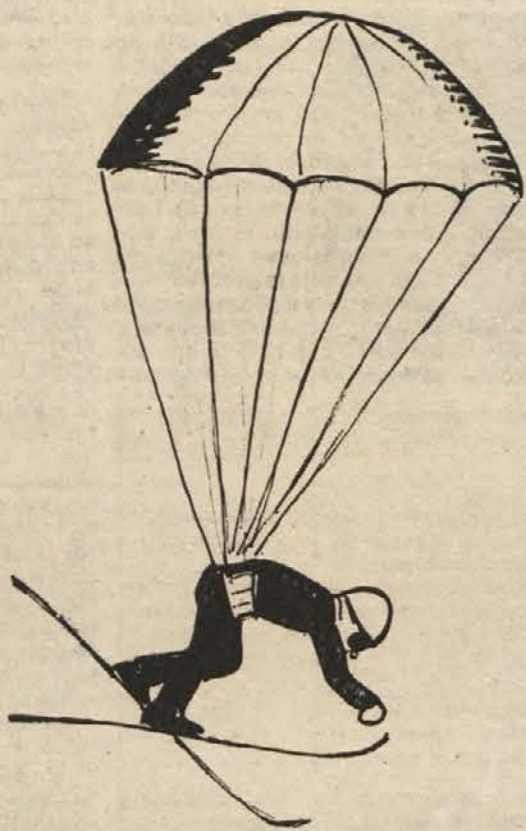
Pa ne moremo biti, predvsem zaradi Rožmana in njemu podobnih. Šport je morda edina človekova dejavnost, ki ga televizija totalno pokriva. Vidimo vsak gib, vsak vzdih, tekmovalci so snemani od spredaj, zadaj, zgoraj, dogajanje je mogoče upočasnjeno ponovno predvajati, celo ustaviti. Kamere beležijo strah, jezo, nemir in zmagoslavje. Vse je na dlani. Prav zaradi tega bi bilo pričakovati, da bodo enaki dogodki, končno smo vsi ljudje, vzbudili podobna čustva in reakcije.

Pa jih očitno ne. Po tako strahotnih padcih bi bila prva reporterjeva dolžnost poskrbeti za sproten dotok novic o počutju ponesrečenih. Prenos bi bilo treba v precejšnji

meri podrediti tej človeški gesti in notranji potrebi, za sliko in vtis nadaljevanja poletov so več kot dovolj skrbeli kamere in gledalčevi čuti ter pamet. Konec koncev reporter samo opisuje to, kar že sami vidimo, slavno televizijsko komentiranje je med drugim stavek: »Skakalec je že v zraku.« Kot da bi pred ek-rani sedelo sto tisoč slepcev.

In kako malo bi bilo treba storiti. Če že sam komentator ni mogel s stolpa (zaradi merjenja dolžine in ocen sloga morebitnih sledečih padcev), bi lahko po zdravstvene novice poslal enega od svojih brezimnih pomočnikov, kot pravijo na televiziji ljudem, ki ambiciozno opravljajo manj slavna dela. V trenutkih, koso bile misli televizijskih gledalcev v ambulanti hišici ob vznožju kulmske velikanke, bi bilo tudi to, da ni novic, novice. Športni komentator pa bi dokazal, da mu ljudje pomenijo več kot prečne črte na skakalnici.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

del za letalskim krmilom več kot 10.000 ur, letel je na 155 modelih in tipih letal.

Downing Street v Londonu, mala ulica, v kateri je sedež britanskih predsednikov vlade je dobila ime po siru Georgu Downingu. Ta je to zemljišče dobil kot nagrado, ker je rojalistom izdal skrivališče, v katerem je po polomu revolucije ždel njegov nekdanji dobrotnik polkovnik Ohey, eden od revolucionarjev, ki so obsodili na smrt kralja Karla I.

V ZDA pravijo dedku Mrazu Santa Claus. V ameriški zvezni državi Indiani je mesto Santa Claus, v katerem deluje šola, ki »usmerjeno izobražuje« ljudi, ki potem decembra nastopajo, predvsem v veletrgovinah, kot dedki Mrazi.

Ko se je Avstralec Ray Marinko s popotovanja po Evropi vrnil v Melbourne, je dokaj presenečen spoznal, da so mu neznan nepridipravi ukradli enonadstropno vilo — z vsem pohištvom, opremo in garažo vred.

Wellingtonski vojvoda, vojskovodja, ki je skupaj s Prusi v bitki pri Waterlooju porazil Napoleona, se je na stara leta bolj kot s pripovedovanjem junaških spominov ukvarjal z izumiteljstvom. Tako je med drugim izumil sprehajalno palico, na kateri je bila pritrjena zločljiva trobenta za naglušne.

Leta 1945 je bilo v ZDA 16.500 televizijskih sprejemnikov. Danes jih je okoli 110.000.000 in lahko izbirajo med 960 televizijskimi postajami.

Mark Twain je napisal kratko študijo o smrčanju. Neprijetnost je imenoval »bizaren in po eni strani čudovit pojav«. Zakaj? Zaradi tega, ker najhujši smrčaji spe popolnoma mirno, kljub dejstvu da nekaj centimetrov od lastnih ušes proizvajajo zvok, ki bi lahko prebudil vso mestno četrt.

V vrtu rezidence guvernerja otoka Sveta Helena (najbolj zakotna britanska kolonija) žive štiri želve (Emma, Frieda, Myrtle in Jonathan), za katere je zanesljivo, da so (vsaka posebej) stare najmanj 255 let. To pomeni, da so na otoku dokaj starčevsko grizle travo že v času, ko je tam neprostovoljno živel Napoleon Bonaparte (1815—1821).

Chuck Yeager, ameriški poskusni pilot, čigar lik je prikazan v filmu Pot v vesolje, je bil, kot vemo, prvi pilot, ki je oktobra 1947 prebil zvočni zid. Kasneje je Yeager kot prvi človek letel dvainpolkrat hitreje od zvoka, bil je tudi prvi ameriški pilot, ki je z zemlje poletel z letalom na raketni pogon. Yeager je med svojo dolgo letalsko kariero prese-

Kino

GINGER IN FRED

Nekaj na videz paradoksnega je v današnjem kinematografskem trenutku. Film je dosegel tisto točko zrelosti, ko se lahko napaja zgolj iz svoje lastne zakladnice. Zdi se, da ni več filma, ki bi se s svojo vsebino ali pa formo ne skliceval na neki že videni film, na neko preteklo obdobje filmske zgodovine. Nedolžnih podob ni več. Toda hkrati tudi skorajda ni več kritičnega teksta, ki bi ne govoril o slepi ulici, v kateri se je film znašel, o zastoji, iz katerega ga lahko reši le navezava na druge medije — pa naj gre za gledališče (Oliveira), slikarstvo (Wenders) ali video (Godard).

Resnica je prav v tem videzu, v paradoksu, dojeti pa jo je mogoče ob zadnjem filmu Federica Fellinija Ginger in Fred. Zgodba je zelo preprosta: Ginger (Giulietta Masina) in Fred (Marcello Mastroianni) sta bila v štiridesetih letih par, ki je izvajal plesne točke Freda Astaierja in Ginger Rogers. Razšla sta se, po štiridesetih letih pa se spet srečata v show-programu nekega privatnega televizijskega kanala. Njen pri-

hod na rimsko železniško postajo, vožnja v hotel, srečanje s Fredom, skupen nastop v studiju, njen odhod — to je vse. Toda znotraj tega »vsega« je še en »ves« — ves Fellinijev filmski svet: tu so nestvarne rimske ulice (kot v Fellinijevem Rimu), tu je razgibana množica (kot v Sladkem življenju), tu so trenutki nostalgije (kot v Amarcordu), tu je spektakel (kot v Klovnih).

Ginger in Fred je film o filmu in o televiziji, nikakor pa ne proti televiziji. »Film proti televiziji! To bi bilo tako, kot če bi hotel narediti film proti sili gravitacije,« pravi Fellini. Sporočilo je jasno: res je, televizija je tista, ki z reklamami prekinja filme, res je, televizija je tista, ki poenostavlja in krči, toda televizija je tudi tista, ki nam neprenehoma nudi nove podobe, ki uči pogled. Ignorirati to dejstvo bi pomenilo vnaprej pristati na poraz. Treba je stopiti vanjo in jo

izkoristiti, treba jo je pripraviti do tega, da nam nudi užitek. In če rabimo televizijski okvir za to, da bi se spomnili nečesa lepega iz zgodovine filma — zakaj pa ne? Fellini to ve in to počne. Če bi ne bilo tistega neumnega programa v studiju, bi se Ginger in Fred morda nikoli več ne srečala. Zdaj, po odhodu njenega vlaka, se res ne bosta nikoli več, toda trenutki, ki sta jih preživela skupaj, so bili pomembni za oba. Bili so lepi in film nam govori o njih.

V tem je tudi že odgovor na začetni paradoks: film je res dozorel, morda celo umrl, toda zdaj se vrača, vrača se z vso svojo zgodovino, z vso svojo močjo, ki je tolikšna, da lahko brez strahu za svoj obstoj vstopa v gledališke dvorane, na slikarska platna in na televizijske zaslone.

Naslednji Fellinijev film bo Amerika, po Franzu Kafki. STOJAN PELKO

Glasba

ARCADIA

Pred dnevi je tudi v naše trgovine s ploščami prišel album »So Red The Rose« skupine Arcadia. Trio Arcadia sicer ni znana skupina, so pa zato toliko bolj znani njeni člani. Vsi trije, Simon Le Bon, Roger in Nick Rhodes, so namreč člani verjetno vsem znane popularne skupine Duran Duran. Pravijo, da se je ideja o ustanovitvi Arcadie porodila v času snemanja plošče Duranovcev »A View To A Kill«. Po petih letih skupnega dela so začutili potrebo, da naredijo nekaj drugačnega od tistega, kar so delali v skupini. Ta v tem času tudi ni natanko vedela, kaj naj bi v prihodnje počela. Zmanjkalo je novih idej. Želje trojice v Arcadii so se nekoliko razlikovale od vsega, kar je do takrat počel Duran Duran, poleg tega sta preostala dva člana skupine že imela novo skupino Power Station, s katero sta posnela tudi ploščo.

Pravijo, da delo v Arcadii poteka povsem drugače kot v Duran Duranu. Tudi pesmi, ki so bolj tople in sproščene, nastajajo povsem drugače. V Duran Duranu so v studiju stalno kričali svoje predloge drug čez drugega. V Arcadii Simon in Nick zaigrata na klavirju začetne ideje za pesem, na kar se naveže Roger z idejami o ritmu. Potem pa o vsem mirno razpravljajo in se dogovorijo za končno izvedbo.

Arcadia je vključila tudi nekaj zelo raznolikih znanih glasbenikov, ki je vsak dal svoj pečat skupini, čeprav jim je na koncu na albumu »So Red The Rose« vendarle uspelo doseči izenačen zvok. Že na začetku pa so se odločili, da bo basist vseskozi isti, ker menijo, da je zelo pomembna

enakost in trdnost ritma. Odličili so se za Marka Egana, ki do takrat sploh ni igral rock ali pop glasbe, ampak je bil tipičen jazz in funk basist. Posebno pazorno so izbirali tudi posamezne kitariste. Tako so pri ustvarjanju plošče sodelovali Mosami Tsuchiya, kitarist na Japonskem zelo popularne skupine Prudo (ni le igral kitaro, ampak je pomagal tudi Nicku naklaviaturah), njegovo čisto nasprotje Carlos Alomaro pa Dave Gilmour, kitarist že legendarnih Pink Floydov. Veseli so, da jim noben še tako znan glasbenik ni odklonil sodelovanja, tako tudi ne odlični saksofonist Andy McKay nekdanje skupine Roxy Music.

Za predhodnico oziroma najavo albuma »So Red The Rose« so izbrali pesem Election Day. Zakaj ravno ta in ne

kakšna druga pesem? Člani Arcadie pravijo, da zato, ker so želeli, da bo prva samostojna plošča prodorna, da bo to plesna pesem z albuma, ki bo povsem jasno pokazala razliko med Arcadio in Duran Duranom. S to željo so posneli tudi predstavitveni video-spot, ki je povsem drugačen od siceršnjih spotov skupine Duran Duran.

Postavlja se seveda vprašanje, če pomeni Arcadia konec skupine Duran Duran, oziroma kako bo Arcadia vplivala na nadaljnje delo duranovcev. Člani Arcadie pravijo, da je karkoli v zvezi s tem težko napovedati. Jasno pa je, da sta to dve povsem različni skupini, da je Arcadia nastala spontano, iz »notranje potrebe«, in da se bo delo trojice v Arcadii v določeni meri odrazilo na novem albumu skupine Duran Duran.

ZAKAJ DOLENJSKI GOSTILNIČARJI NE ZASLUŽIJO NITI ZA SOL?

Vsem stalnim gostom pa tudi naključnim obiskovalcem kavarnice Dušana Kmeta na vogalu v samem središču Novega mesta bo vzelo sapo, ko bodo zvedeli, da je bil lanski dnevni iztržek v tem gostinskem zavetišču (1 dl vina 200 din) komajda 10.000 din. Se težje bo tistim, ki zahajajo v bife Športne dvorane. Tam je najemnik Dušan Košiček, ki ima neprimerno manj prometa kot Kmet, prijavil še enkrat večji dnevni iztržek (20.000 din) in obračunal 3,5-krat več prometnega davka. Zagotovo pa bi izgubil stavo vsak, ki bi trdil, da je najbolj donosna gostilna v Škocjanu Marinčičeva, katere glas in specialitete v obliki štrukljev poznajo celo Kitajci, Rusi, Francozi, da naših direktorjev in drugih velikih mož niti ne omenjamo. Stava je izgubljena, saj je ta gostilna pridelala manj ostanka čistega dohodka kot veliko manj znana gostilna v istem kraju. Zlobneži bi pristavili, da se lastnica te gostilne Vlasta Pungerčar naučila le polovice tega poklica pri svojem nerentabilnem sosedu, kjer je bila vrsto let zaposlena. Gostilničar Franc Pavlin iz Mačkoveca je v devetih mesecih prigaral kar 1,7 milijona dinarjev izgube, pokrili niti osebni dohodkov zaposlenih delavcev. Podobno stanje je pri sebi ugotovila Jožica Pirkovič, lastnica nove gostilne v Šmarjeti, pa tudi v bifeju Mire Žura v istem kraju

so imeli le izgubo. S prazno mošnjo mahata nadalje lastnika bifeja na Ragovski Slavko Malnar in Jože Murgelj v Bršljaju. Slabo gre lastniku nove gostilne Štupar na Dvoru. Janez Žlajpah, ki je prodal lokal ob železniški progi v Kandiji, se je s tem rešil velikega stroška. V izgubo je zapeljala tudi gostilna Turk v Maharovcu. Kljub posebni skrbi za organizirane skupine z naročilnicami ni iztržila niti za kruh, kaj šele, da bi kaj ostalo lastniku. Kaže, da je bil lani dolgčas tudi v znani gostilni ob avtocesti, za katero je nova lastnica Janja Pirc dala skoraj vse svoje premoženje, prinaša pa ji le izgubo.

V zasebnem sektorju je še vrsta taknih primerov, ko gostinci kljub garaškemu delavniku ne zaslužijo niti za minimalni osebni dohodek, kaj šele, da bi plačevali obveznosti za najnižjo pokojninsko osnovo. Koliko pravzaprav

lastniku gostinskega lokala ob koncu meseca pade v žep? Ne boste verjeli, mnogi morajo še dodajati (tako vsaj so prikazali v davčni napovedi), da bi dosegli vsaj zagotovljeni povprečni dohodek. Med manjšimi takšnimi obrtniki je lani na mesec največ zaslužila lastnica bifeja Marija Bobič na Partizanski cesti in sicer 36.000 din. Marija Šali, lastnica »Slončka« ob Cesti komandanta Staneta, je ob mesecu spravila v žep 31.000 din, gostilničar Janez Tekavčič v Sušicah 30.000 din, gostilničar Hinko Kocjančič na keg-ljišču v Loški vasi 27.000 din, lastnik gostilne Stravs v Podturnu pa se je moral zadovoljiti le z 19.000 dinarji na mesec. Gostilna na žužemberškem trgu prinaša svojemu gospodarju Jožetu Zupančiču mesečni zaslužek 21.000 din, gostilna Martine Jerič na Potoku 15.000 din, gostilna Rozi Drenikove na Cikavi 13.000 din; bife Na le-

tališču obdari najemnika le z 9000 dinarji mesečno, gostilna »Marička« v Bučni vasi, kjer med tednom dopoldne ni moč najti praznega sedeža, pa svoja gostilna Milana Krofina pušča brez plače. Žal moramo na koncu zapisati še to, da se bo mnogim višina dohodka še znižala, ko bodo na občini obračunal davke.

Seveda pa v tem zapisu ne smemo mimogledati, ki so s poslovanjem lahko svetel vzor, saj so nekateri, kljub temu da imajo svoje gostilne v isti občini kot kolege zgubarji, dosegli in prijavi kar velik ostanek dohodka. Takšna »bela vrana« je gostilna Vovko na Ratežu z 1,8 milijona ostanka, gostilna Stefan na Slatniku ima le 100.000 din manj, gostilničar Novljan v Mirni peči je pridelal 1,15 milijona, okrogel milijon pa je po 8 mesecih poslovanja prijavi gostilničar Prešeren v Krovnem.

Najbrž bo ob teh podatkih odveč komentar, komu naj v bodoče zaupamo razvoj gostinstvo-turistične ponudbe v občini. Na upravi za družbene prihodke vedo povedati, da je kljub »izgubam« veliko zanimanja za odpiranje novih gostinskih objektov, da so lokacije za kavarnice najbolj iskane po mestu. Gostinci menda vedo, da se da prav tam veliko zaslužiti.

Za konec še izjava namestnika direktorja uprave za družbene prihodke Marjana Pavlina: »Naši inšpektorji so na delu in bodo kmalu imeli poročila o dejanskem stanju. Kazni za kršitelje niso nizke, mnoge prijave bodo zrele tudi za obravnavo na drugih mestih. Pripominjam, da bi lahko gostinci — obrtniki pridelali še mnogo večje izgube, kot so jih prikazali v svojih napovedih. V poročilih, ki so jih priložili, ni nekaterih stroškov, do katerih so upravičeni. Tako ni obračunana amortizacija, le redko je videti stroške za domače pridelke in nabavo na trgu, ni knjižnega doma pridelanega vina in žganja, ni računov za živo glasbo, nikjer ni stroškov za pogodbeno zaposlovanje delavcev in vrste drugih reči. To med drugim kaže, da se ti stroški pokrivajo iz neprijavljenega prometa.«

Danes so bili na vrsti gostinci. Je v novomeški občini podobno tudi z avtomehaniki, ličarji, frizerji, instalaterji in drugimi storitvenimi možmi, ki nas znajo vedno presenetiti z visokimi računi, davkarji pa z bednimi ali nikakršnimi zaslužki?

JANEZ PAVLIN

Intervju Dolenjskega lista

PETICE ŠE NISO POSEBNA NADARJENOST

na učni uspeh posameznika, ampak bo odvisna tudi od tega, če se dijak ali študent šola v kraju bivanja ali drugod.

Nazoren primer je, denimo, učenec z dobrim učnim uspehom (velja za vse prve letnike srednjih šol), ki je doslej prejel 11.744 din za 480 točk, kjerkoli se je šolal. Po novem bodo velike razlike. Isti učenec bo ob šolanju v domačem kraju dobil 8.497 din za 365 ocenjenih točk, za šolanje izven kraja stalnega bivališča pa bo dobil 20.486 dinarjev za 880 točk. Podobno je pri študentih. Vozači bodo dobili toliko točk, kot da stanujejo doma, pripadal pa jim bo dodatek na vožnjo. Kadrovska štipendija za podiplomski študij pa bo najmanj tolikšna, kot znaša osebni dohodek pripravnika z visoko šolo.

● Nekaj prednosti je bilo že zdaj pri štipendiranju za deficitarne poklice. Kako je to področje urejeno v spremenjenem sporazumu?

»Štipendija za deficitarne poklice se po novem lahko poveča do višine zajamčenega osebnega dohodka v SRS, vendar le za tiste poklice, za katere se udeleženci sporazuma v posamezni občini vnaprej dogovorijo.«

● Štipendiranje iz tako imenovanih združenih sredstev je v štirih dolenjskih občinah tudi dokaj široko zastavljeno. Bo poslej še več možnosti?

»Štipendije iz združenih sredstev so namenjene predvsem slabše situiranim družinam in se podeljujejo za poklice, za katere združeno delo ne kaže interesa. V glavnem gre za štipendije v prvih letnikih šol

usmerjenega izobraževanja za pedagoške in družboslovne poklice. Pogoji za pridobitev take štipendije bodo vsako leto določeni na osnovi ugotovljenih življenjskih stroškov in sredstev, ki so v ta namen na razpolago. Osnova za določitev višine štipendije pa se poveča za dijake od 25 do 30 odst. poprečnega slovenskega zaslužka. Novo je, da prispevek staršev ne bo več različen glede na to, če je šolanje v domačem kraju ali ne. Prispevek bo enoten: od 0 — 50 odst. poprečnega mesečnega dohodka na člana družine.«

● Omenili ste, da bo mogoče pridobiti kadrovske štipendije za posebno nadarjene učence. Mar doslej talentirani te možnosti niso imeli? Kako se ugotavlja posebna nadarjenost?

»Praksa je pokazala, da doslej posebno nadarjeni za posamezne poklice niso dobili kadrovske štipendije, ker enostavno ni bila razpisana. Iz združenih sredstev pa mnogi zaradi nekoliko ugodnejših gmotnih razmer staršev niso prišli na vrsto. Tako so se šolali za poklice, ki niso povsem ustrezali njihovemu interesu in sposobnostim. Za posebno nadarjene smatramo učence, ki so bili zmagovalci na različnih občinskih in medobčinskih tekmovanjih v matematiki, fiziki, na jezikovnih tekmovanjih in podobno. Po novem bodo lahko dobili štipendijo za smer, ki jim ustreza, ne glede na zaslužek staršev, če njihov osebni dohodek le ni tolikšen, da bi morali plačati davke. Za podeljevanje tovrstnih kadrovskih štipendij bo pripravljen poseben pravilnik z natančnejšimi merili. Že zdaj pa lahko zatrdim, da v nobenem primeru ne bo do štipendije za posebno nadarjene upravičen tisti, ki se izkaže le z odličnim sprejelom. »Petice« s posebno nadarjenostjo pogosto nimajo zveze. Kandidate za take štipendije bodo lahko predlagali sveti šol.«

● Koliko mladih ljudi na Dolenjskem bodo novosti in spremembe pri štipendiranju neposredno zadevale?

»Po zadnjih podatkih naše strokovne službe imamo v štirih občinah dolenjske regije 2131 kadrovskih štipendistov, od teh jih je nad polovica iz novomeške občine. Iz združenih sredstev pa prejema na Dolenjskem 846 dijakov čisto štipendijo, 510 pa jih dobiva razliko med uradno ugotovljenimi življenjskimi stroški in kadrovske štipendije. Za vse navedene bodo spremembe pomembne, novosti bodo zajele širši krog mladih, ki doslej sploh niso imeli možnosti za štipendijo.«

RIA BAČER

Nezadovoljstvo mladih, izraženo z očitki o nepravilnih merilih pri podeljevanju kadrovskih štipendij, je privedlo lani do širših javnih razprav in predlaganih sprememb v samoupravnem sporazumu o štipendiranju na območju Slovenije. Prav zdaj se izteka rok, v katerem naj bi v združenem delu odločali o potrditvi teh sprememb, vendar zadevo več ali manj poznajo le ljudje, ki se bavijo s kadrovske službo, medtem ko prizadeti dijaki, študentje in njihovi starši ne poznajo podrobnosti. Gre pa za pomembne novosti in spremembe. Prestavljamo jih v pogovoru z dipl. psihologinjo Viko Avsec, vodjo skupine za poklicno usmerjanje pri občinskih skupnostih za zaposlovanje.

● Katere so glavne spremembe v sporazumu o štipendiranju in kako se odražajo v gmotnem položaju učenca ali študenta? Lahko to razložite na najbolj značilnem primeru?

»V splošnem bo več možnosti za kadrovske štipendije. Novi pogoj za pridobitev take štipendije je, da dohodek na člana družine v preteklem letu. Trenutno ugotovljeno poprečje je 54.986 dinarjev, veljalo bo za leto 1987, če bodo spremembe v sporazumu sprejete. Dosedanji pogoj je bil 85-odstotni povprečni zaslužek v SRS. Višina štipendije ne bo več različna samo glede

zorne grafoskopske liste, tako da ob prislovični predavateljevi kleni besedi ni bilo nikomur dolgčas. Seveda ni govoril le o škarjah — te kaže nestrokovnjakom prvo leto sploh odvzeti — temveč o skrbi za drevo nasploh.

Inž. Lombergar ima dober vpogled v sadjarstvo po svetu. Švicarji sadijo sadno drevje na sleherni prazen kosček zemlje. Vzdož cest gojijo orehe. Tudi najhujše vzpetine niso brez sadnega drevja, drage terase pa so opustili. Poti imajo speljane tako, da je možna strojna obdelava. Ne zametujejo niti starih sort. Če so takšna drevesa še sposobna roditi (običajno je to izmenično), jih negujejo, sicer pa zapoje žaga in na staro mesto pride novo drevo. Sama od sebe se ponuja primerjava z nami. Celu na planjavah okrog domačij se kitijo razne srebrne smreke in japonske češnje, lepe za oko, vendar brez haska za lastnikov žep in našo sadno predelavno industrijo, ki toži zaradi pomanjkanja surovin. Tudi ostarele jablane okrog voglov bi v najboljših primerih še rodile, če ne bi bile prepuščene na milost in nemilost škodljivcem. Kot zanimivost je Lombergar povedal, da so svetovi s sadnim drevjem zasadiли prostrane planjave. V velikimi tablamami so označili, da so sadike prispelje iz Jugoslavije.

Inž. Lombergar je pohvalil sadjarje v sevniški občini, ki kljub ujmam niso vrgli puške v koruzo. Žal na zadnji natečaj v kooperaciji ni bilo širšega odziva za obnovo oziroma širitev nasadov. Marsikoga moti obveza o desetletnem oddajanju tržnih presežkov.

Vsekakor pa bi se veljalo učiti od južnih Tirolcev. Ti imajo dobre izkušnje z osemvrstnimi sistemi sadnih nasadov, Švicarje, kjer se je uveljavilo med drugim tudi

načelo, da količina dela dobiček, pa smo že omenili. Pri nas ima danes prednost majhno drevo. Veliko zanimanje je za orehe, lešnike ljubljansko žito nudi bojda še vedno zastoj, iskane so robide (vrsta brez trnov), bezek. Iz njega so skuhal v Pohoriskem dvoru izvrstno žganje.

Sadjarji grešijo tudi v preveliki vnemi za večji pridelek. Za primer je inž. Lombergar navedel Krčane, ki so upogibali vrhove dreves na vrhno žico. To je še nekoliko sprejemljivo pri sorti gloster, sicer pa drevesu škoduje. Priporoča umiritev drevesa, kar dosežemo z rezjo na stransko vejo. Inž. Lombergar svetuje saditev novih nasadov v hribe, kajpada z ustežno opreznostjo glede na rastišče in klimo kraja (da ne izberemo mrazišča!). Gloster se je izkazal kot odporna sorta. Lombergar pravi, da še ni našel pozeblega drevesa. Nežnejši japonski matso in tudi jonagold sta v nižinah pozebla. Nekateri pretiravajo z upogibanjem idareda, ki je k temu že sam nagnjen. Kupci imajo radi predvsem bogato obarvan jonagold. Takega pa lahko obiramo le, če predčasno, najmanj 14 dni pred obiranjem, razredčimo vrhove. Na ta način lahko bogato »obarvamo« vsaj še eno tretjino plodov, ki se jih tudi izbirična tujina ne brani.

Pri ogledih novih sadovnjakov Lombergar opaža, da marsikdo še vedno greši tudi s tem, da mlada drevesca pregloboko zakopava v zemljo. Zasaditve koreninskega vrata je škodljivo. Cepljeno mesto mora biti vsaj od 15 do 20 cm nad rušo. Ker bo marsikdo na kakšnem sejmu še našel sadike iz drugih republik, bo storil dobro sebi in našemu sadjarstvu, če bo pri tem pozoren. Nekateri tovrstne sadnike izza Sotle so namreč biološko že tako hudo okužene, da, kot trdi inž. France Lombergar, ne zaslužijo več imena rastlina ali drevo, ampak sodijo že med nekakšne živali — po škodljivih mikroorganizmih, katerim še škropiva niso kos. Proti temu bi morale ukrepati že inšpekcije.

A. ZELEDNIK

Sadjarstvo

VEČ KOT POL PRIDELKA DA ZNANJE

Kmetijstvo sevniške občine prizadevajo zadnja leta druga za drugo hude ujme. Najprej so bile to dve leti zapored hude toče, lani pa pozeba. Slednja je naredila za 700 milijonov dinarjev škodo, od tega v družbenem sektorju kar 400 milijonov. Najbolj jo je skupilo sadjarstvo. V zimskem mirovanju, ko ni toliko drugih zunanjih opravil, umen kmet poskrbi za svoje znanje. Zato je (Mercator) tozdr Proizvodnja sevniškega Kmetijskega kombinata povabil medse znanega slovenskega sadjarja, sodelavca mariborskega Kmetijskega zavoda inž. Franceta Lombergarja.

Predavanja so se udeležili številni delavci kombinata in tudi vse številnejši kmetje kooperantje. Inž. Lombergar naj bi pravzaprav govoril o rezi in to v poškodovanih sadovnjakih na Čanju in Blanci tudi pokazal. Ker je prav tisti dan metlo kot za stavo, v sadovnjaku ni bilo mogoče delati. Ugledni sadjar je bil kako-pak pripravljen tudi za tak primer. S sabo je imel na-

JE MOGOČE BITI ŠE BOLJ DRUGAČEN?

S svojo pojavo, oblačenjem in obnašanjem Julijan Bor že na prvi pogled daje vtis nenavadnega človeka, ki mu je vse, kar je konvencionalnega, vkalupljenega, povprečno zdravorazumarskega tuje, da se za stvari in način obnašanja, na katerega pristaja velika večina, ne samo ne mena, ampak eno in drugo odpravi bolj ali manj zviška in z gibom roke, v katerem je tudi nekaj zvišenega prezira.

Vsekakor pa je Julijan Bor zanimiv človek, tudi zato, ker je drugačen. Življenjsko zgodbo tega 46-letnega moža je težko ali skoraj nemogoče povedati, ker je celo glede najbolj osnovnih podatkov o sebi nenaavadno molčeč, kot bi se nekako bal, da bi mu lahko človek, ki bi mu zaupal, kje se je rodil in kako je preživel otroška leta in mladost, usodno spremenil njegovo sedanje življenje. Ko sva se pred časom srečala v hotelu Delfin v Zeleni laguni pri Poreču, kjer je bil Bor na zimskih pripravah z zagrebškimi kolesarji, mi po daljšem pogovoru, ki se je zavlekel pozno v večer, in potem, ko mi je napisal posvetilo v svojo knjigo »Osnove vegetarijanske prehrane«, na vprašanje, ali je Julijan Bor njegovo pravo ime, ni hote povedati nič določenega. Da je in da ni. Kot da bi vdrl v njegov intimni svet in tam s tem podatkom lahko naredil razdejaje in mu porušil indentiteto.

Kakorkoli že: Julijan Bor je človek s številnimi poklici, nenavadnimi zanimanji, in vsako stvar, za katero se zavzema, najprej preizkusi na sebi. Pred časom je zagrebška televizija posnela oddajo o tem nenavadnem človeku, o tem, kako živi v neobičajni hiši v Markuševcu pri Zagrebu, ki jo je sam načrtoval in zgradil, pravi, da po meri, ki ustreza njemu in njegovemu načinu življenja. Z njim živijo še pes, dve mački in koza, živali, ki jim je rešil življenje. Mački sta se menda pritepli, koza so hoteli zaklati, psa pa je pobral povoženega, ga sam zdravil in negoval z — vegetarijansko hrano.

NAJHITREJŠI KLESAR NA SVETU

Kaj pravzaprav je Bor po poklicu, tega niti sam ne ve oziroma se noče odločiti samo za eno stvar. Vsekakor je kipar in slikar. Likovno umetnost je študiral deset let, od tega štiri leta v tujini, kje, ni hotel povedati, diplomiral pa je v Zagrebu pri znanemu kiparju Avgustiniću. Dosele je v Zagrebu imel pet ali šest kiparskih in toliko tudi slikarskih samostojnih razstav. »Vendar me to že nekaj časa ne zanima več in se nimam več za umetnika, čeprav še vedno pripravljajo moje razstave. Prepričan pa sem, da sem še vedno najhitrejši klesar na svetu. Že kot študent sem delal v Louvru v Parizu, kjer smo restavrirali baročne elemente. Delal sem z znanimi portugalskimi klesarji, a sem bil hitrejši od vseh,« se je pohvalil. Nasploh se je Bor precej ukvarjal z restavracijami in sam pravi, da ima najvišji restavracijski rang. Med drugim je restavriral dvorec Pejačević v Našicah, z zlato je delal pri restavriranju gledališke stavbe na Reki, sodeloval pri restavracijskih delih na zagrebški katedrali, pa v Korčuli, kjer je delal z znanim kiparjem Vinkom Fabrisom. »To je bilo leta 1982, od takrat tega ne delam več, ljudje tega dela ne znajo ceniti in spoštovati.«

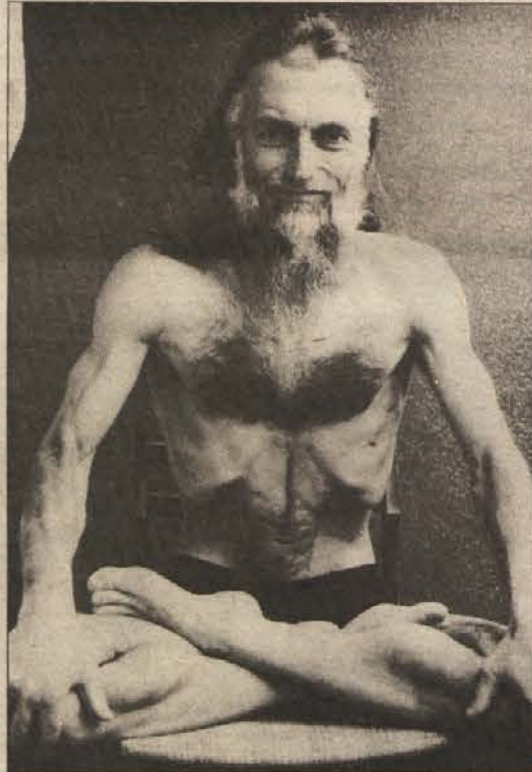
Dlje časa se je Bor intenzivno ukvarjal z jogo in je bil več let vodja jugoslovanskega joga centra v Zagrebu. »Imam tudi priznanje za velik prispevek za širjenje hatha joga v Jugoslaviji. Zaradi premajhnega zanimanja sem sčasoma opustil ta center, moje delo pa na nek način nadaljuje moja prijateljica Mirjana Miljako- vić, ki vodi žensko rekreativno sekcijo hatha joga v Zagrebu. Napisal sem tudi nekaj knjig o jogi, vendar se sedaj z joga ne ukvarjam več, pravzaprav, natančneje

povedano: ne delam več redno jogijskih vaj, jaz joga živim, celotno moje življenje poteka nekako po načelih joga.« Vendar se je Bor za fotografiranje še z dokošnjo lahkoto spravil v položaj, imenovan v hatha jogi »lotosov cvet«. Nazorno je tudi pokazal, kako se da vodo piti skozi nos. Skozi nos je vpeljal tudi gumijasto cevko, katere drugi konec je potegnil ven skozi usta in si tako s to cevko čistil nos, kar da po njegovem prepričanju in izkušnjah najbolje odganja in preprečuje nahod.

OD LETA 1963 NITI KOŠČKA MESA

Prvo in najbolj zavzeto prepričanja Julijana Bora pa je vegetarijanstvo. Trdi, da od leta 1963 ni niti pokusil nobene jedi, ki bi kakorkoli »dišala« po mesu. Njegova knjiga »Osnove vegetarijanske prehrane« je izšla leta 1984 v Zagrebu v samozaložbi v 1.200 primerkih in je ni več mogoče dobiti, ker je razprodana. »To knjigo sem začel pripravljati že pred 15 leti in naj poudarim, da nimam od nje niti dinarja zaslužka, sicer je pa nisem za to napisal. Konec lanskega leta sem sodeloval na mednarodnem vegetarijanskem kongresu Raveni v Italiji, kjer je bila moja knjiga glavna knjiga kongresa. Prevedli so jo v Indiji in na Japonskem, v kratkem bo izšla tudi v Italiji, kjer so že prevedli posamezne

odlomke za časopis L'idea vegetariana.« In kako je Bor postal prepričan vegetarijanec? »Kot študent sem, da sem kaj zaslužil, delal kot natakar v restavraciji v ministrstvu za zunanjo trgovino, tam je bilo mesa na pretek, samo meso smo jedli, meso z mesom. Potem sem zbolel, v bolnici mi niso mogli povsem povrniti zdravja. Imel pa sem takrat prijatelja, ki se je resno ukvarjal s kolesarstvom in je bil vegetarijanec. Rekel mi je: Vegetarijanec sem, pa sem bolj zdrav, močnejši in sploh fizično bolj sposoben kot ti.« Takrat sem se odločil, da bom s tako prehrano poskusil še jaz. »Sprva sem se odpovedal mesu in moje zdravstvene težave so prešle. Nekaj časa sem še jedel ribe, potem pa sem tudi s tem nehal, čeprav sem bil strasten ribič in sem cela poletja preživel ob rekah, tam kar spal, lovil in si pekel ribe. Spoznal sem, da ne morem biti dober človek, če bom še naprej lovil ribe, jih ubijal in jedel ter celo užival pri tem početju.« Nekako v tistem času je Bor postal učenec indijskega jogija in guruja Mahariši Svami dev Murtija, ki je prišel v Jugoslavijo s cirkusom Globus. »Pod njegovim vplivom sem nehal hrano tudi soliti, odpovedal sem se tudi jajcem in sladkorju, in tega se držim še danes. Dve leti, kolikor sem živel v Italiji, so v pekarni zame pekli celo neslan kruh, tega si, žal, pri nas ne morem privoščiti, in je tako kruh edina soljena hrana, ki jo uživam. Velika laž je, da

človek od neslane hrane zboli, da se ne more potiti in kaj vem kaj vse še napletajo. Z naravno vegetarijansko hrano dobi človek dovolj soli za normalno delovanje organizma. Vsaka naravna hrana vsebuje sol, nekatera celo preveč, na primer paradiznik. Preveč soli je strup! Nobena žival na svetu ne soli hrane in nobena nima toliko boleznih kot najpametnejša — človek.« Še preden je postal vegetarijanec, je Bor opustil alkohol in cigarete. »Ko sem bil v vojski, sem pred zajtrkom spil pol litra žganja, nekdo pa sem za stavo v 35 minutah pokadil 60 cigaret. Norec!«

Bor pa se ni ustavljal samo pri tem, da se je odpovedal mesu, soli, jajcem in sladkorju. »Sem let sem živel brez mleka, mlečnih proizvodov in meda, dve leti brez olja, nekaj mesecev brez kruha. Občasno pa sem se odločil tudi za terapevtsko gladovanje po 20 dni. Vse večje težave sem pregnal z gladovanjem. Enkrat sem gladoval mesec dni, shujšal za 20 kilogramov, počutil sem se kot novorejenec in takrat sem spet začel piti mleko, in to kozje, ki je najbolj podobno materinemu. Prav tako spet uživam med in tudi malo olja si kanem na solato. Posebej naj poudarim, da ves ta čas, odkar sem opustil meso, nisem bil resno bolan, ves ta čas nisem nikoli vzel nobenega zdravila. In kaj jem? Za vegetarijance je izbira velika, in vse jedi si brez težav pripravimo sami. Rad imam krompir, polento, zelje, riž, pijem čaje, sadne sokove, uživam proso, ovsené kosmiče, ajdo, vse sadje vse po vrsti in takrat, ko sem lačen. Vegetarijanci smo nasploh zdravi ljudje in malo debeluhov je med nami.«

KOLO IZ TITANA IN ZLATA

Da bi dokazal pravilnost svojih trditve, da je vegetarijanska prehrana bolj zdrava in tudi za športnike nadvse primerna, je Julijan pred tremi leti začel kolesariti. Ali zaradi prehrane, ali zaradi zagrizenosti, ali zaradi obojega je hitro napredoval. Čeprav se nikoli prej ni ukvarjal s kolesarstvom kot športom, je bil v teh treh letih dvakrat drugi na veteranskem prvenstvu Jugoslavije, na neuradnem svetovnem gorskem prvenstvu za veterane na Vršič, ki se ga je udeležilo kar 500 kolesarjev, pa je na cilj pripeljal tretji. Kot kolesar in slikar je naredil močan vtis na znamenitega italijanskega konstruktorja dirkalnih koles Luigija Montagnara. Bor mu je podaril sliko, ki je bila Montagnaru najbolj všeč, on pa mu je za to in za 3. mesto na Vršiču podaril kolo. A to ni navadno kolo in tudi ne le boljše ali odlično dirkalo kolo. Bor trdi, da je to najdražje dirkalo kolo v Jugoslaviji, vredno najmanj 500 milijonov starih dinarjev. »Okvir je iz titana in zlata, serijo delov za to kolo pa so naredili ob 50-letnici tovarne Campagnola in je sploh najdražja serija na svetu. Malo se vozim z njim, čuvam ga za dirke, ki se jih bom udeležil letos. Sicer pa je zagrebška televizija tudi o tem kolesu posnela posebno oddajo.« Ukvarjanje s kolesarstvom je Julijana pripeljalo v kolesarski klub Maksimir, katerega predsednik je sedaj. »Tudi med našimi kolesarji, ki jih je okoli 50, je kakšnih 10, 15 vegetarijancov.

PRIJATELSTVO JE VEČJE OD ZMAGE

»Nekateri so bili že prej, nekateri pa so postali pod mojim vplivom oziroma, ko so prebrali mojo knjigo. Da bi dokazal prednosti vegetarijanske prehrane tudi v športu, pripravljam novo knjigo. Trdim, da je meso tudi za športnika najslabša oblika prehrane. Da je lahko vegetarijanec tudi vrhunski športnik, govori veliko primerov, o tem pričča tudi naš vrhunski kolesar Vlado Fumić, ki je prav tako vegetarijanec. On pravi: Vse več vrhunskih športnikov sprejema brezmesno prehrano, jaz pa je ne priporočam samo športnikom, ampak tudi vsem ostalim. Poleg tega ne pozabimo, da je še nekaj nad zmago, to so načela prijateljstva, človečnosti in dobrote do vsega, in tudi tu je vegetarijanstvo v prednosti.« Jaz pa pravim: Nikjer na svetu boleznih ne zdravijo z mesom, v lekarni ne prodajajo mesal.»

V želji, da bi s svojim zgledom opozoril na prednosti vegetarijanske prehrane, je Bor pripravil marsikaj narediti. Ko je živel v Italiji, je naredil podvig, o katerem so pisali časopisi. S člani alpinističnega kluba je na višini okoli 4.000 m v večurnem pohodu prečkal ledenik pod Monte Rosso, in to — bos. Stvar, ki se je lotil pred letom dni, je pa bolj prijetna — ukvarjati se je začel z disko plesom. Na lanskem državnem prvenstvu, na katerem je bil drugi najstarejši več kot 25 let mlajši od njega, je Julijan Bor prišel v polfinale in samo točka mu je manjkala za uvrstitve v finale. Za letos napoveduje, da bo državni prvak.

A. BARTELJ

Šport

NOVOMEŠKI ATLETI SO ŽILAV ROD

Največji dogodek občnega zbora novomeških atletov je bila samoupravna potrditev sporazuma o sodelovanju novomeške Iskre Tenel z atletmi in o preimenovanju Atletskega kluba Novo mesto v Atletski klub Iskra Tenel. Športni kolektiv, ki praznuje desetletje neprekinjene prisotnosti v državni reprezentanci, se je povezal z delovno organizacijo, katere ime je danes že sinonim za uspešno gospodarjenje. Oba partnerja nove zveze povezuje še nekaj: izredna zagnanost za delo, s katero premagujeta še tako zapletene ali težke razmere.

Atletci so že enajsto leto zapored izdali bilten, tako da imajo zadnje desetletje svojega delovanja zelo natančno opisano. Usoda novomeške kraljice športov je bila tudi lani povezana z delovnimi razmerami. Te se niso bistveno spremenile: stadion ostaja neurejen in vedno manj uporaben, objekt ob njem prav tako. Na srečo so atleti žilav rod in jim to ni vzelo poguma. Osvajali so naslove republiških in državnih pravkov in medalje na mednarodnih tekmah in prvenstvih. V seniorskem državnem moštvu je nastopil Darko Cujnik, pri mladincih pa Primc, Fabjan in Zupančič.

Cujnik je na vseh pomembnih tekmah premagal državnega rekorderja v metu kopja Krdžalića: zmagal je v finalu atletskega pokala Jugoslavije, postal posamični državni prvak, pred Krdžalićem pa je bil tudi na seniorskih BAI, kjer se je uvrstil na 4. mesto. V večini lanskih nastopov je s kopjem presegel 79 m in s tem

dosegel povpreček sezone, ki mu ga v jugoslovanski atletski zgodovini skorajda ni para.

Državni mladinski prvak in rekorder v metu diska Igor Primc je trikrat presejal rekord, ki je 16 let pripadal Zdravku Pečarju, edinemu slovenskemu atletu doslej, ki je študiral in treniral v ZDA, kjer je nad njim bedel tedanji svetovni rekorder Jay Silvester. Primc je Pečarjev rekord popravil skoraj za 2 m. Na mladinskih BAI je osvojil bronasto medaljo, na EP pa se je uvrstil v finalni del, kjer je bil dvanaesti. Tretji državni prvak

lanske sezone, Matjaž Fabjan, je močno popravil osebni rekord v teku na 3000 m, osvojil drugo mesto v finalu APJ za st. juniorje in sedmo mesto na mladinskih balkanskih igrah. Skoraj za 20 sekund je pred naslednjim najboljšim slovenskim mladincem. Fabjan je kandidat za nastop na 1. svetovnem mladinskem prvenstvu v Atenah.

Državni reprezentant na BAI je bil tudi Matjaž Zupančič, najboljši slovenski mladinec v teku na 110 m z ovirami.

Vsi trije so bili kandidati za najboljšega lanskega mladega atleta SRS. V anketi, kjer je bila med šestimi mladinci kar polovica Novomeščanov, je močno zmagal Igor Primc.

Posebno priznanje strokovnega sveta Atletske zveze Slovenije je tudi število atletov, ki so jih uvrstili v projekt skupinskega dela z najboljšimi v republikli. Na seznamu so Cujnik, Primc, Fabjan, Zupančič, Lapanje in Tekstor.

Lani so novomeški atleti osvojili 11 naslovov republiških pravkov, 17 srebrnih prvenstvenih medalj in 9 bronastih. Na državnih prvenstvih so osvojili 3 naslove pravkov in po 1 srebrno in bronasto medaljo. Na mladinskih BAI je Primc osvojil bronasto medaljo, na članskih pa je Cujniku za las ušlo tretje mesto.

Glavni moštveni uspehi so bili: prvo mesto mladincev v moštvem prvenstvu SRS in tretje mesto iste ekipe na državnem prvenstvu. V ekipnem sestevku APS so bili mladinci drugi.

V poročilu o realizaciji lanskega programa dela je dosedanji predsednik kluba Miloš Suštar poudaril, da so na pomoč prisloščile tudi delovne organizacije Beti, Labod in Vodnogospodarsko podjetje, ki so s prispevki pomagale atlete opremiti in jih pošiljati na treninge v kraje, kjer so atletske steze pokrite s plastiko. Za boljši zimski trening gre zahvala tudi Srednji šoli tehniških in zdravstvenih usmeritve, ki razen svojim učencem atletom omogoča v svoji zgradbi treninge tudi skupini drugih atletov.

V načrtih AK Iskra Tenel za sezono 1986 so naslednji pomembnejši ukrepi: redna fizioterapevtska pomoč najboljšim posameznikom in poškodovanim atletom, več priprav na stehaz iz umetne snovi in več nastopov na neobveznih tekmovanjih, ki so prejšnja leta odpadla zaradi šibkega denarnega položaja kluba. Atletski klub Iskra se bo letos prvič predstavil tudi krajevni skupnosti Grm-Kandija, kjer ima svoj sedež. Ob krajevnem prazniku septembra bo priredil cestni tek po ulicah Grma. Ker naj bi do jeseni prenovili zgradbo na stadionu in uredili večje slačilnice in kopalnice, trenerska organizacija meni, da bo lahko pritegnila k organiziranemu rekreativnemu teku tudi netekmovalce in starejše pristaje teka za zdravje.

J. PENCA

GLOBLJE NI BIL V NOVEM MESTU ŠE NIHČE

«Aloooo!»
 «Jaaaa! Kaj jeeeee?»
 «Na dnu seeem! Pridi doooo!»
 «Okeeee!»

Trziljari vrvi, ki je napeta poleg mene, so se že zdavnaj umirili. To pomeni, da se je Tomaž že izpel iz vrvi, se razgledal po dvorani ter poiskal primerno zavetišče pred morebitnim padajočim kamenjem, sigo ali blatom, ki bi ga jaz lahko sprožil. Zategnem si plezalni pas, pregledam, ali so vponke pravilno zavite, povečam dotok vode v karbidovko, da se medla lučka na čeladi nenadoma poveča v soliden plamenček, ki oddaja dovolj svetlobe, da se brez strahu začnem priravati skozi razpoko, ki sem jo predtem eno uro širil, kajti odkrili smo nadaljevanje — ozko špranjo, skozi katero je bilo čutili močan preprih. Razpoko smo širili, dokler ni bila primerna za spust v neznane globine Kočevskega roga. Ko se na popkovini rutinsko vpenjam na nosilno vrvo, začutim v mišicah nekakšno negotovost. Končno sem le na robu 90-metrskega brezna, v katerem ni bil še nihče in ki nam zopet ponuja tisto, za kar nas pravzaprav vleče v podzemlje: odkriti nekaj novega, neznanega ter videti še tisti košček sveta izza prvega vogala. Ponuja nam priložnost, da snamemo drobno tančico, ki zakriva košček obraza matere Zemlje.

Luč je dobra, blata ni preveč, zato je vrv čista, desonder dobro deluje. V sunkih se odzivam od stene ter drvim v globino. Vsak odvir pomeni, da sem 4 metre globlje. Tako hudičevo čudovit je občutek, ko praktično lebdiš v zraku, pripet si le na 10-milimetrsko vrv, ki je v dvorani večjih dimenzij videti kot drobna pajkova nit. In ta pajkova nit nam pomeni življenje. Edina vez s soncem je. Zato jo toliko bolj varujemo, kajti ena sama je.

Na vmesnem pritrđišču sem. Občutek zanesljivosti se mi je že razlil v vsako mišico telesa. Opravim rutinske poteze: vpenem se v pritrđiščno vponko, vpenem ročno zavoro na vrvo, na kateri visim, izpnem desonder ter ga vpenem na vrvo pod pritrđiščem, ki zopet teče v neznano. Dna še ne vidim. Ja, Tomaž pred mano je tukaj našel zanimivo rešitev za vmesno pritrđišče. Zvezal je nekaj »gurten«, da je znižal pritrđiščno vponko ter s tem omogočil vrvi, da visi v popolni navpičnosti. S tem se vrvo v nobeni točki ne dotika stene. Tako je v veliki meri zmanjšana verjetnost, da bi se vrvo drgnila ob ostre skale ter se poškodovala. S poškodbo bi bila nosilnost vrvi seveda manjša, kar je ob morebitnem padcu v globino lahko odločilno. Pa še nekaj: vrhunske vrvi so tudi drage.

Že vidim lučko na dnu. Ta lučka vnese toplino v srce, čudovit občutek, da nisi sam, da je tu še nekdo, ki želi podobno, kateremu se misli gibljejo v isti smeri.

Še čez tole melišče, kjer se je potrebno še enkrat prepeti, še kakšnih 20 metrov skozi zrak in na dnu sem. Po najini oceni okoli 200 metrov od vhoda v brezno. In kaj sedaj na dnu?

Tomaž me je počakal, da bi nadaljevala skupaj. Dvoranica na dnu je široka 3 x 4 metre, v enem kotu je luža, kar pomeni, da ob vrnitvi ne bo problem za vodo. Okoli naju so visoke stene, le eno okno se odpira v steni. Poleg okna je na dnu še razpoka. Najprej se odločiva za razpoko. Suha je. Zemlja na dnu, ki jo je voda dolga stoletja spirala na dno, je zelo zbita. Voda si je za svojo večno potovanje v smeri središča Zemlje očitno izbrala drugo pot.

Prijatelju žari obraz. Navdušenja ne skriva.

«Malecki, v vodoravnem delu sva. Naprej gre! Mado-na, če prideva v Toplicah ven?»

Moičim. Preveč napet sem. Plaziva se po plitvem rovu, ki ima zelo dobro lastnost, namreč to, da je suh.

Hudičal Neee! Rov se konča. Blato, ki se je stoletja stekalo v ta požiralnik, ga je postopoma popolnoma zamašilo. Voda si je poiskala drugo pot v globine, rov pa se je sčasoma posušil. No, v tem delu brezna nadaljevanja ne bo. Nekaj upanja na uspeh nama daje še okno. Vrneva se torej v glavno dvoranico ter poskušava drugje. Na vsej steni ni primernege mesta za pritrđišče vrvi, zato si uredim stojišče ter varujem Tomaža, ki prosto prodira skoz okno po suhi, poševni razpoki, ki je oblit s sigo. Ustavi se pred previsom. Še vedno ne najde primernege pritrđišča, zato pač tvega ter nadaljuje spust.

«Ej, kaže, da sem na dnu razpoke. Nadaljevanja ni videti!»

S KARBIDOM BO ŠLO NA TESNO

Uh, kako sovražim te besede: na dnu sem; nadaljevanja ni videti; prepriha ni; konec je, naprej ne gre ter podobne. Ker hočem biti na najnižji točki brezna tudi sam, se spustim do Tomaža. Res je. Pogleda levo in desno nista navdušujoča. Le en kamin proti koncu razpoke nama še daje upanje. Že se začnem vzpenjati, pa kmalu trezno premislim: kline in kladivo sva pustila više, »gurten« nama je zmanjkalo, vrvi za varovanje tudi nimava. Bolje, da ne izzivam. Za danes nam je narava dovolj široko odprla možnjo, v kateri so njene skrivnosti. V vsakem primeru bo potrebno ponovno v jamo. Treba jo bo izmeriti, narisati ter pregledati vsak njen kotic zaradi morebitnega nadaljevanja.

Vzpenja se nazaj do luže ter se začneva pripravljati za vzpon. Kakšne 4 ure smo že na delu v tej temi pri temperaturi okoli 8° C. Luč mi komaj še gori. Verjetno mi v karbidovki zmanjkuje vode. Na srečo za vodo ni problem, saj je luža dovolj globoka. Očistim še notranjost karbidke ter izločim ostanke izgorlega karbida. Madona, s karbidom bo šlo pa na tesno! Dvomim, če ga bo dovolj do vrha.

Tomaž se strinja, da prvi začnem vzpon, čeprav sem kot drugi prišel na dno. Mu bom morda pomagal, da bo laže prišel skozi gornjo ožino. Pregledam, ali so pripomočki za vzpon na svojem mestu, zategnem pas, vpenem nožno ter prsno prižemo ter vklopim »avtomat za vzpenjanje«. Tako pravimo ritmičnemu dvigovanju obeh rok, s katerima po vrvi dvigujemo prižemo, jo obremenimo ter se s pomočjo obeh nog, ki ju imamo v stopni zanki, dvignemo. Dvigajoče telo hkrati dvigne tudi prsno prižemo, ki je pripeta na prsih. Prižeme imajo lastnost, da vpete na vrvi lahko potiskamo le v eno smer, v nasprotno pa ni mogoče, ker aluminijasti zobci zgrabijo vrvo, ter ji s tem preprečijo, da bi drsela skozi. Na ta način si vpeta s plezalnim pasom in prižemama na vrvo, po kateri se postopoma dvigneš. Dvigneš eno prižemo, obremeniš mišice, dvigneš spet drugo prižemo in že si 30 — 40 cm više. In tako naprej, vse do vrha. Vmesno prepenjanje mi ne dela preglavic, zaupam svojim rokam ter dokaj hitro premagam 90-metrsko steno. Še skozi razpoko na vrhu te vertikale se moram stlačiti, pa bo šlo. Ob tem mi je zelo dobrodošla Ivanova pomoč, ki je tačas vseskozi potrpežljivo čakal, če bo komu od naju potrebna pomoč. Ves zasopel ter prepoznajo zavpjem v razpoko proti dnu:

«Tomaaaaaž. Prostooo!»
 «Okeeee! Vzpenjam seeee!» nedoločeno odmeva od skal, vendar kljub temu vem, da je Tomaž razumel moj klic.

S tem da sem pripeljal v majhno dvoranico na globini 125 metrov, sem dal dovoljenje Ivanu, da se lahko vzpne stopnjo nad mano, ter hkrati Tomažu, ki je ostal na dnu, da se lahko vzpne do mene, ker na vrvi lahko visi le en jamar. Takšno tehniko pri vzpenjanju imenujemo štafetna tehnika.

Ivan je bil že pripravljen za vzpon do naslednje stopnje, kjer je še vedno Robert. Ostal je namreč v vhodni vertikali, da bi nudil pomoč ob vračanju skozi zahtevno štirimetrsko razpoko. Sladkal sem se s čokolado, ki mi jo je pripravil Ivan, ter lovil sapo. Ivan je na stroju dvoranice, 10 metrov nad mano, bantil, sopihal ter klical vse vrage sveta. Ne vem sicer, kako se je splazil skozi, vem le to, da mi je na glavo kar naprej prožil zemljo ter prod, ko je z nogama iskal najmanjšo možno oporo, ki bi mu omogočila, da bi se prebil skozi. No, lvč ne bi bil lvč, če se ne bi rešil sam in sicer za ceno ene hlačične kombinezona, ki jo je pustil v ožini.

S 100 METRI VRVI NA HRBTU

Medtem je Tomaž že prisopihal do mene, kar je pomenilo, da z vzponom lahko nadaljujem tudi sam. In resnično ni bilo tako lahko. Uporabiti sem moral vse znanje, da sem se splazil skozi. Pri tem sem moral sneti celo zaščitno čelado in odpeti vse dele opreme, ki jih nisem potreboval. Vso kramo sem navezal na vrvo, ki jo je lvč skozi razpoko potegnil više. Robert je bil medtem že tik pod vrhom, kmalu za njim je poslednjih 117 metrov začel premagovati lvč, sam pa sem čakal na Tomaža, ki je preklinjal razpoko pod mano. S

čelado ni šlo. Sleklet je plezalni pas, da sem ga varoval le s pomožno vrvo. Šele ko je sleklet tudi kombinezon, mu je uspelo, da se je rešil dvajsetminutnega objema dveh sten. Ko sva se oba oddahnila ter končno zravnala hrbte v vhodni vertikali, je bil lvč že na vrhu. Ja, precej časa smo se mudili v tej razpoki. Pa kaj, ko smo jo razširili le toliko, kolikor je bilo potrebno, da je človek splezal skozi. Za nazaj niti nismo razmišljali, le Robert je ostal tostran razpoke, da bi nudil pomoč ob vračanju.

V jami smo že kakšnih šest ur, razen čokolade nismo ničesar zaužili, čutara s čajem pa se je preveč ohladila, da bi bil čaj primeren za pitje, saj sva bila še vedno razgreta. Vode imam dovolj, karbid...? Ja, karbid moram še dodati. Že prejnjic sem ga shranil v plastični posodi, da bo pri roki, če komu ne bo zadostovalo za vzpon do vrha.

«Vsi hudiči, kje je karbid?» zabentim.

Tudi Tomažev pogled mi pravi, da bi moral biti karbid tu notri. Toda če ni, še vojska ne vzame, pravi pregovor. Le kdo si je vzjel večjo porcijo? Morda pa me je občutek varal, ko sem mislil, da bo škatlica karbida v sili za vse dovolj. Tako ali drugače — ostal bom brez luči. Ne smem izgubljati časa, samo ven, ven moram, in to čim hitreje, mi je vrtalo po možganih. Na hrbet si naložim 100 metrov rezervne vrvi, ki jo je potrebno odnesti ven, vzamem še nekaj klinov, merilni komplet ter kladivo pa še kramp, s katerim smo širili razpoko. Kar prijetno breme. Vpenem se na vrvo ter vklopim »avtomat za vzpenjanje«. Deset, petnajst metrov je že pod mano, ko me Tomaž opomni:

«Ti, nekam slabo luč imaš,» pravi.

«Ja, kaže, da krkuje.»

Potipam karbidovko, ki je vroča, ter jo stresem. S tem naj bi povečal dotok vode na karbid, posledica pa naj bi bila burnejša kemijska reakcija ter s tem več proizvedenega acetilena ter tudi večji plamenček na gorilniku, ki je pritrjen na čeladi. Toda to je bila poteza v trenutku, ko človek ne ve, kaj bi pametnega ukrenil. Poteza, storjena v strahu. Še tisti borni plamenček je ugasnil. Nobene vžigalnice mi niso več pomagale. Preklet, le kdaj bom zamenjal to mehko smučarsko čelado z doma narejenim gorilnikom za novo, sodobno, varno, na kateri bi le obrnil gumb in električna iskra bi opravila svoje. Sveto sklenem, da brez nove čelade s piezoelektričnim vžigom ne grem več globlje kot 10 metrov. Enkrat se to pomanjkanje kvalitetne opreme vendar mora nehati.

Visim sredi dvorane, ničesar ne vidim, rezervni vžigalnik sem izgubil, ne vem, kaj bi mi. Strah me je.

IZREDNO STANJE V CENTRU ZA RAVNOTEŽJE

Le kaj me je pripeljalo tega hladnega drugojanuarskega dne sem gor, na hrib, v kraljestvo medvedov? Prav gotovo je že večer. Mislim, da je zunaj zvezdna noč. Kako lepo bi bilo v topli sobi kramljati s

prijatelji ali poslušati glasbo. Lahko bi delali še tisoč drugih stvari, ki nas zanimajo, pa smo si izbrali ravno to nevarno lazenje po skalah, sigo in blatu. Le čemu? slišim marsikdaj. Ljudje, oprostite, saj vam ne znam odgovoriti, vem le eno: vleče nas v notranjost, v osrčje Zemlje. Vleče nas razdevičenje golih skal ali pa prečudovitih sigastih tvorb. Neizmerna je moč, ki nas vabi v prostore, kjer nikdar ne posije sonce, kamor še ni stopila človeška noga. Videti nekaj, česar človeško oko preboto še ni videlo, to je zares lepo. Le drobne živalce pa netopirji so tu življenje. Vse ostalo je tako resnično mrtvo. Pa vendar, kadar plezam, imam občutek, da kamen oživlja ter mi pomaga meter za meter više.

Odločiti se moram: ali bom sestopil do Tomaža ali pa bom tvegat in se v popolni temi vzpel do vrha. V prvem primeru bi prvi izplezal Tomaž ter mi nekako prinesel rezervni karbid. V tem primeru bi se moral ponovno spustiti do mene. Ne, nikakor! Nobenih variant, zavlačevanje ni dobrodošlo. Nadaljeval bom, dokler bo le šlo. Upam le, da se bom pri prepenjanju dobro znašel.

Žimarim. Vrvo se vrta okoli svoje osi in ker sem v popolni temi, me občutek ravnotežja zelo vara. V centru za ravnotežje v mojih možganih je sedaj prav gotovo izredno stanje.

Prizimam do vozla, ker je sredi brezna zvezana vrvo. «Brez naglice pri prepenjanju!» Ta stavek si nenehno ponavljam. Globoko vdahnem, z rokama se potegnem više, prsna prižema je zagrabila, izpnem ročno prižemo in jo vpenem na vrvo nad vozlom, se zopet dvignem z rokama ter storim enako še s prsno prižemo. Glej glej, prav v redu je šlo. Pridobivam samozavest. Zažvižgam si melodijo, nato še eno, medtem pa se vztrajno vzpenjam. Saj gre, in če gre gor, še toliko bolje.

Z ZVEZDAMI BI BILO VSE ŠE LEPSHE

Na točki, ki jo imenujemo Okno, imam probleme, saj se vzpenjam ob steni, ki je ne vidim, občutim pa trdo sigo na svoji čeljusti, ker sem izgubil ravnotežje ter »poljubil« skalno steno. Tudi čez kratko melišče hodim negotovo. Takšna je pač hoja v temi, v breznu pa je še toliko težja. Vpenem se na vrvo nad pritrđiščem, ko zalislim Tomaža na dnu:

«Malecki, kako gre?»

«Se med živimil!»

«A boš šel do vrha?»

«Bom poskušal!»

Kaj več med vzpenjanjem ne govorimo. Škoda časa pa še besede težko razločim, ker se zvok odbija od sten. Pogovor izzveni kakor kričanje v praznem vodnjaku.

«Malecki, a grem lahko za tabo?»

«Lahko, sem že čez melišče.»

«A boš pazil na kamne?»

«Bom, kolikor bom pač mogel brez luči.»

Te besede vsebujejo veliko veliko prijateljstva. Sožitja ter medsebojne pripadnosti ne znam opisati, pomembneje je, da ga čutim. In ta občutek je motiv, ki nas nosi preko vseh ovir. V mojem primeru vlija moč v mišice, da lahkohotno rinem proti vrhu. Pazim naj, da ne bom sprožil kakšnega kamna, ki bi prijatelja niže lahko poškodoval? Seveda bom pazil, na Tomaža še toliko bolj — ženo in hčerko ima doma.

Pri naslednjem prepenjanju sem imel težave. V temi sem v prsno prižemo vpel napačno vrvo, in preden sem spoznal napako, sem se že zapletel v vrvo. Počas sem otipaval tehnične pripomočke na plezalnem pasu ter si v temi skušal zapomniti njihov položaj. Vrvo se je nasukala okoli svoje osi. Včasih ima človek premalo rok, da bi lahko opravil vse delo, ki ga čaka, ali pa da bi kontroliral svoj položaj. Naj bo rešitev še tako preprosta, tokrat sem jo uporabil prvič. Umazano vrvo sem vtaknil med zobe, da sem imel prosto levo roko. Ja, če je potrebno, se človek v nerodni situaciji tudi znajde.

Še nekaj metrov, pa bom prizimari do debla, ki so ga v brezno prav gotovo vrgle bistré človeške glave. Samo da doni v breznu, ko se debla odbijajo od sten, pa so srečne. Kako srečne in prazne hkrati, se niti ne zavedajo. Jamarjem takšna debla, zagozdena v vertikalnem breznu, pomenijo smrtno nevarnost. In ta črna, mokra gmota nad mano s svojo skrito energijo preži kakor ujeta na pien.

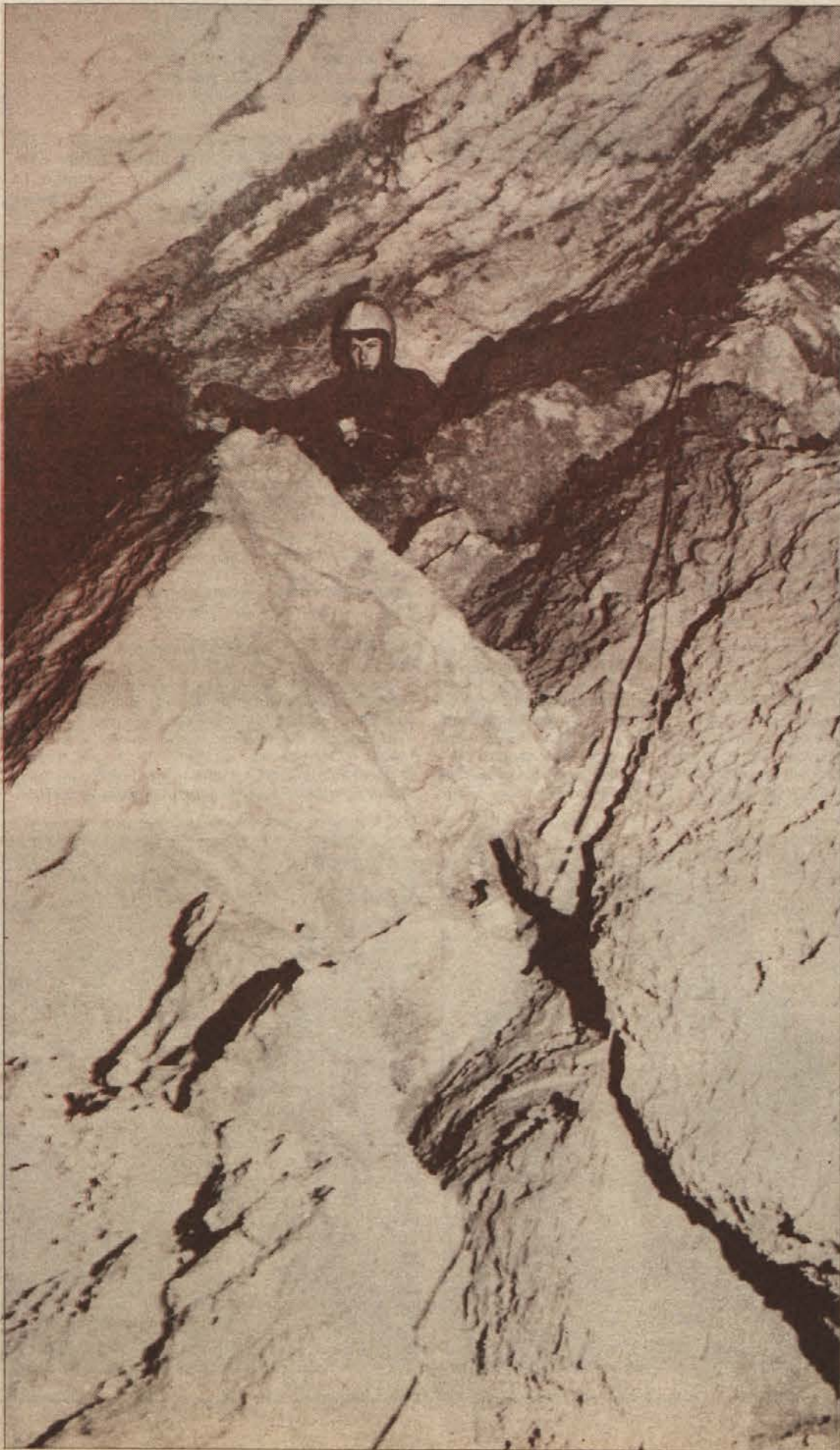
Deblo je ostalo na svojem mestu. Nisem ga sprožil na dno. Tako je prav, previden je treba biti, saj je spodaj še Tomaž.

«Ej, a je spodaj še kdo živ?» slišim vpiti lvča kakšnih dvajset metrov nad sabo.

«Več lučil zavpjem nazaj in res sta Ivan in Robert na rob brezna postavila čelado s prižgano lučjo. Toplo mi postaja pri srcu, čeprav je zunaj čutili krepak januarski mraz. Drobni plamenček, ki ga vidim nad sabo, mi pospešeno vlija moč v organizem. Čudovit je občutek zmagovalca. Zmagovalca nad kom ali čim? Nad naravo? Nikakor, saj nje ni potrebno premagovati, njo je treba spoštovati in jo občudovati. Danes je del mojega jaza, ki pravi »pojdi«, zopet premagal drugi del, ki pravi »stoj!»

Izpnem se z vrvi ter zravnam hrbet. Zares je zunaj mraz, najraje bi odšel do našega kombija na čaj, vendar moram počakati še Tomaža. Saj bo kmalu zunaj. Škoda le, da ni zvezdna noč. Lep trenutek mojega življenja bi bil v zvezni noči še za odtenek lepši.

Zapis je nastal, ko so Robert Bučar, Ivan Lukšič, Tomaž Bukovec in Marko Pršina (vsi člani Jamarskega kluba Vinko Paderšič — Batreja, Novo mesto) 2. januarja 1988 prodrli v najgloblje brezno v občini Novo mesto — v preko 200 metrov globoko Brezno pri Clink Križu v Kočevskem Rogu.

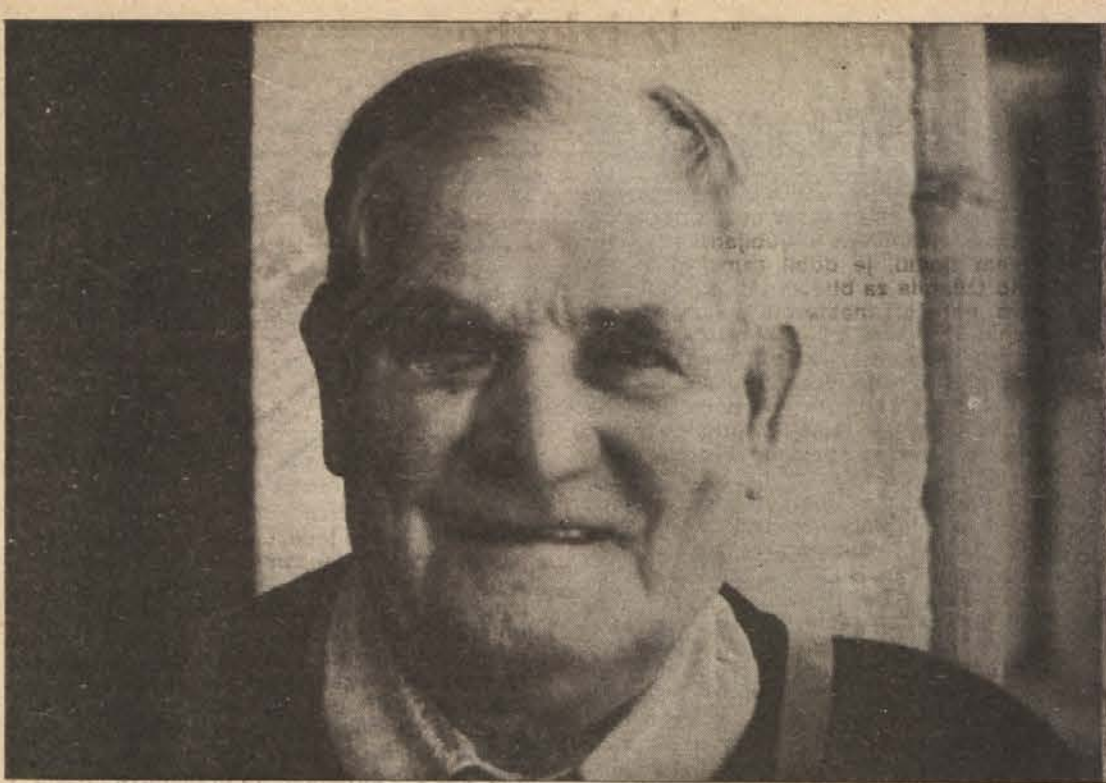
Opombe:

Popkovina je do enega metra dolga vrvo s premerom 9—10 mm, ki je z vozlom vpeta na plezalni sedež, je vez med plezalnim sedežem in pritrđiščem v steni — npr. klinom. Popkovina se imenuje zato, ker je na plezalni pas vpeta v višini plezalčevega popka.

Desonder ali slovensko »kolutna vrvena zavora« je pripomoček za varno spuščanje po vrvi. Vrvo je vpeta med dva koluta, ki vrvo stiskata ali sproščata, tako da vrvo s poljubno hitrostjo poizi skozi napravo ter omogoča spuščanje.

Gurtna ali ce. asti trak je pletena iz zelo močnega materiala, da se ob stiku z ostrimi skalami ne poškoduje, oz. natrga. Gurtno ovijemo npr. okoli skalnega rogla, nanjo vpenemo vponko (karabin), na vponko pa z vozlom vpenemo vrvo. Vse to delamo, da se vrvo v nobeni točki ne dotika stene. Če je gurtina poškodovana, jo zamenjamo, 100 metrov vrvi pa je težje zamenjati.

MARKO PRŠINA

OBRAZI

USODNO SREČANJE V KRANJU

cesti, je prvi stopil k vratom Medle Franc. Korak za njim in desno od njega pa je stal Kremžar Franc, ki je tudi pripravil svoj službeni samokres za vsak primer. Medle odpre vrata in vidi, kako v sobi že nekdo dviga revolver proti njemu. V tistem trenutku se je obema zasvetilo, koga imata pred seboj, še bolj pa je bil presenečen Hace, ker mu je prvi strel odpovedal. Še predno sta mogla stražnika doumeti, kaj je s prvim strelom, sta se z bliskovito naglico pognala naprej...

Tako opisuje »Slovenec« 15. marca 1940 dogodek, ko sta stražnika Medle in Kremžar v Kranju prijela Toneta Haceta, razbojnika, ki je bil že nekaj let prej strah in trepet dolenskih in štajerskih vasi. Skoraj celo stran je posvetil podrobno opisovanju dogajanja pred aretacijo, burni aretaciji in njenim posledicam. Končalo se je tako, da je Hace končno le pristal za rešetkami, oba stražnika pa v bolnišnici s prestreljenimi nogami. Hace je imel v žepih namreč več pištol, ki jih je tudi uporabil, ko se je obupno boril za svojo svobodo. Že prej je imel na vesti več ropov in tatvin, pa tudi prelitje krvi, zato se je zavedal, da ga ne more čakati nič dobrega. Stražnika, ki sta ga kljub ranam le ugnala, pa je zato slavila vsa Slovenija.

Skoraj natanko šestinštirideset let zatem sem s Francem Medletom in njegovo ženo Aljozijo v kuhinji na Ragovem, kjer z družino prebivata. Debeli marčevski preproga južnega snega prekrija okolico in zaradi nje od manj kot streljaj oddaljenega Novega mesta skoraj ni čuti hrupa. S štedilnika prihajajo omamni vonji poznega kosila, ko upokojeni Franc razpreda svoje spomine.

»Pred osemindesetimi leti sem se rodil v Gaberju. V družini nas je bilo pet otrok. Oče je imel še dokaj lepo kmetijo, ko pa nam je pogorela hiša, se je premočno zadolžil, tako da je moral vse skupaj prodati, in izgubili smo svoj dom. Za nas otroke se je pričel trd boj za kruh. Ker sta se oče in mati udinjala pri kmetih v belokranjskih Čurilih, sem končno tudi jaz pristal v Metliki. Tam sem se pri mojstru Urhu izučil kovaštva. Še prej pa sem se že kot petnajstleten fantič poskusil kot gozdni delavec, nakladač, prevoznik in prenašalec drv v Radohi in na Gorjancih. Tudi ko sem se izučil obrti, ni bilo kaj prida dela. Bili so to časi gospodarske krize in veliko fantov je hodilo okoli in iskalo delo. Tudi mene je pot zanesla v Zagreb, kjer sem se poskusil pri raznih delih, največ pa sem delal v kovačnicah. Stalne in trajne zaposlitve ni bilo, plače pa so bile slabe. Precej mi je tam pomagal tudi brat, ki je stalno živel v Zagrebu. Nasploh je bilo tam veliko Slovencev, predvsem hlapcev in dekel, pa tudi med lastniki obrtniških delavnic in trgovci jih je bilo precej. Zame pa Zagreb ni imel pravega kruha, zato sem se odpravil v 'frent'. Prevažal sem se po Sloveniji in iskal delo, preganjali so me orožniki, ker nisem imel stalnega bivališča, prespal sem po hlevih ali senikih. Od Celja do Maribora sem šel celo peš. Ko v Sloveniji nisem našel sreče, sem se zopet vrnil v Zagreb.«

Ko je Franc videl, da do stalnega kruha na tak način ne bo prišel, je sprejel pomoč artilerijskega častnika, pri katerem je prej služil vojake. Ta ga je usmeril k žandarjem. V Zemunu je opravil potrebno šolo in izpite in tako se je leta 1939 že

kot izurjen stražnik znašel pri kranjski policiji, kjer se je leto pozneje proslavil z opisanim dogodkom. In kaj pravi o tem Franc: »Še sanjalo se mi takrat ni, da bova naletela na Haceta. Prijavili so, da je na tistem stanovanju sumljiva oseba, pa sva šla preverit. Ko pa se je začelo ravnanje, je bilo tako vseeno. Paziti sva morala, da ga preveč ne poškodujeva in da naju ne bi ubil, kajti bil je znan nasilnež. Opravila sva pač svoje delo, če pa bi se poskusila umakniti, bi se za naju gotovo slabše izšlo.«

Dogodek, ki je tedaj močno razburkal slovensko javnost, saj je bil Hace proglašen celo za sovražnika države št. 1, bistveno ni vplival na Francevo življenje. Rana v stegnu se mu je pozdravila in ne čuti posledic, priznanja, ki jih je dobil, so pozabljena, pa tudi razbojnik Hace se je umiril in je že zdavnaj padel v pozabo. »Slišal sem celo,« pravi Franc Medle, »da je pozneje napisal spomine.« Na nadaljnje Francevo življenje to ni imelo vpliva, saj se kmalu zatem začela vojna tudi pri nas in kot stražnik je moral takrat Medle še posebej paziti, da se je izogibal pastem, ki so jih pripravljali narodni izdajalci, da bi take ljude, kot je Franc, pridobili na svojo stran. Ker jim to ni uspelo, so ga poslali v taborišče. Ko se je po razpadu fašističnih sil levnil v domovino, se je zaposllil pri železnici kot kovač in ključavničar in tam dočkal tudi pokojnino. Na en način pa je bilo tisto srečanje v Kranju le usodno. V vsej slovenski kriminalistični zgodovini bo ostal Franc Medle zapisan kot stražnik, ki je pomagal onesposobiti tedaj strah vzbujajočega razbojnika Haceta.

TONE JAKŠE

Dediščina

ŽENSKA, KI BI RADA REŠILA ČRNOMELJ

»Staro mestno jedro sicer ni moglo uiti napredku sedemdesetih let, vendar je napredek ravno prav zamudil, da ni bilo več časa za še večje napake, kot so bile v starem delu že storjene. Naj omenim le majhno pritično hišico, ki so jo porušili v Ulici Staneta Rozmana, čeprav njena naslednica ni zadostila merilom, ki jih je narekovalo mestno že zgrajeno okolje. Drugi, še veliko večji poseg pa je bil narejen v Ulici Mirana Jarca, kjer so podrl stare vojaške zapore in zgradili v stilu gradnje Dolenjskega projektivnega biroja sedemdesetih let veliko tržnico, ki nikoli ni prav zaživela,« pove Maleričeva, ne da bi ob tem omenila tudi izločbe in številne druge manjše posege, ki kazijo estetski videz mesta.

Lidija se je v svoji nalogi dotanila številnih hiš, zgrajenih na rečnem meandru, ki ga ustvarjata Dobljica in Lahinja, vendar v tem zapisu ni mogoče omeniti vseh. Prav pa je, da zremo, kako gleda na ureditev nekaterih pomembnejših stavb arhitekt.

»Če se ustavim na trgu, ki je danes obnovljen, a neurejen, saj tja ne sodi avtobusna postaja, naj najprej omenim grad, ki s svojim zgodovinskim, morfološkim in simbolnim pomenom za Črnomelj nima ustrezne vsebine. Dejavnosti, ki sta v njem, torej gostinstvo in občinska uprava, bi namreč vsaka zase gradu lažje povrnili ugled. Povsem drugače je s stavbo Ljubljanske banke, ki s svojo bogato dekorirano fasado predstavlja estetsko likovno dominantno trga, ki ga

prostorsko in likovno dopolnjuje v zaokrožen prostor nekdanja komenda.«

Medtem ko sta Ulica Mirana Jarca in Ulica Staneta Rozmana v očeh arhitekta vsaj delno urejeni, čeprav v slednji, ki edina daje staremu delu mestni značaj, žal, obnavljajo le pročelja, ne pa notranjosti stavb, je sosednja ulica Na utrdbah v zelo bednem stanju. Njena zaprtost je prava potuha odgovornim, ki ne poskrbijo za urejenost neposredne bližine mestnega središča, je zapisala Lidija. Nemarnost pa se začne že prav na začetku ulice, pri Stoničevem gradu, ki propada, kar se lepo vidi na pročelju, ki kaže kamnita »rebra«. Stoničev grad v svojih temeljih verjetno skriva ostanke najstarejše zidane stavbe v Črnomlju, saj je že leta 1165 Oton Kraški na tistem mestu zgradil grajsko poslopje. Maleričeva meni, da bi bila stavba zaradi zgodovinskega pomena in lege primerna za preureditev v kulturno-umetniške namene oz. za muzejsko dejavnost, za katero si Črnomeljci zelo prizadevajo najti prostor. Podoben predlog ima za Haringovo hišo, ki zapira vhod v mesto s severne strani. Po njenih domnevah predstavlja ta stavba, ki je uvrščena v I. kategorijo spomenikov naravne in kulturne dediščine, začetek razvoja mesta izven obzidja, ker ima tudi najbolj mestni značaj družinske stavbe. V veži Viniškega dvorca, kakor jo tudi imenujejo, je naslikana freska, za katero predvidevajo, da je delo Ferda Vesela, družinskega prijatelja Haringovih. Stavba je toliko pomembnejša zato, ker je v glavnem ohranjena v prvo-

tni obliki, žal pa je danes zapuščena in prepuščena propadanju.

Maleričeva ni pozabila omeniti tudi poti, ki so jih zgradili na obrežju rek. Tako je Črnomelj tudi brez Plečnika dobil tromostovje, ki pa je zanemarjeno, saj prebivalci niso znali izkoristiti tega, kar jim je ponudila narava. Tako je tromostovje z neurejenimi stavbami in zelenicami v okolici, propadajočo cerkvico sv. Duha, z velikim betonskim mostom, ki so ga postavili brez posluha za arhitekturno podobo mesta, v katero se je globoko zarezal, postalo namesto vezi med starim in novim delom mesta njegova ločnica in sramota Črnomlju.

To je le izsek iz tistega, kar je Lidija Malerič napisala poučnega v svoji referatni nalogi v upanju, da bo lahko pripomogla k ohranjanju starega črnomaljskega mestnega jedra. Z delom, za katerega je pred kratkim dobila tudi 3. nagrado občinske raziskovalne skupnosti pa želi preprečiti, da bi se še kdaj zgodilo to, kar se je njej, ko je nalogo še pripravljala: medtem ko je kot bodoča arhitektka iskala rešitev za Kobetičev grad, so ga porušili. Tam pa je zajejala praznina in Lidija ne verjame, da bo, kljub ohranjenim posnetkom hiše, na istem mestu kdaj zrastle enaka stavba. »Novi materiali in sodobni pogledi arhitektov tega gotovo ne bi dopuščali,« ne skriva razočaranja in nostalgije po nekdanjem Kobetičevem gradu.

M. BEZEK

Lidija Malerič se je kot študentka arhitekture na ljubljanski fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo odločila, da ostane zvesta rodnemu Črnomlju. Zato je na lastno pobudo v referatni nalogi obdelala staro mestno jedro, nakazala možne rešitve za ohranitev starih zgradb in ulic ter njihovo vključitev v sodobno življenje in razvoj mesta, seveda predvsem iz arhitektskega zornega kota. Prav to področje je bilo namreč močno zanemarjeno. Zakaj vsa ta leta ni hotel nihče ugrizniti v to kisllo jabolko, je postalo Lidiji jasno kmalu potem, ko je pred dobrima dvema letoma začela zbirati gradivo.

»Zbrala sem vse gradivo, kar ga je bilo moč doseči, čeprav se zavedam, da to še zdaleč ni dovolj za celovito nalogo. Če bi hoteli predstaviti celotno topografijo mesta, bi morali sodelovati tudi drugi strokovnjaki, na primer etnologi, zgodovinarji in še kdo, ter posvetiti študiju več let. O Črnomlju je namreč znanega in ohranjenega zelo malo, celo tega ne ve nihče, kod je potekalo srednjeveško obzidje,« potoži Maleričeva. Najstarejša skica Črnomlja je namreč Klobucharichova iz okrog leta 1600 pa Valvasorjeva upodobitev v Slavni vojvodine Kranjske ter francijskejski kataster iz leta 1823 s popravkom v letu 1868. Vse to in nekaj razglednic iz obdobja med obema vojnoma pa je premalo, da bi Lidija lahko celovito obdelala pomen in videz mestnega jedra nekdanj in ga primerjala z današnjim. Zato je njena naloga predvsem kritika malomarnosti in napak, storjenih na okljuku sotočja Lahinje in Dobljice. V zadnjih letih jih ni bilo malo, čeprav je staro mestno jedro spomenik II. kategorije naravne in kulturne dediščine. Zaradi tega in tudi zato, ker ima le glavni del starega naselja prav mestni značaj, bi ga bilo potrebno še posebej ohraniti takšnega kot je.

Bela krajina je bila v materialnem pogledu zelo revna, kar se kaže tudi v arhitekturi Črnomlja. Vendar so imeli Črnomaljški prav v tem, da je razvoj počasi prodiral v deželo ob Kolpi, tudi srečo.

Obzorja

knjižna

PREBRALI SMO

»STRANSKA« POT

Ta čas naše volilno dogajanje in sploh politične in gospodarske odčitve spremlja prava poplava odprtih pism in peticij, v katerih se občasno neposredno obračajo na predstavnike oblasti in javnosti, azgrinjajo ta ali oni nerešeni problemi. Čeprav se takih dejanj pri nas drži nekoliko sumljivih sloves, pa se to ena od oblik ravnanja, ki ima svoj prav zapisan tudi v ustavi. In udi prav nič novega ni ne v sloveniki in ne v jugoslovanski zgodovini. Pravi pred enim tednom, 6. marca, je minilo natanko 50 let od množične protestne podpisovalne akcije, ko je kakih 20.000 Slovencev podpisalo odprto protestno pismo zoper odlok notranjega ministrstva kraljevine SHS o prepovedi izhajanja časopisa Ljudska pravica. A če bi skali še globlje v zgodovino, bi se najbrž ne ustavili niti v srednjem veku, ko so slovenski kmetje odnašali peticije pred najvišje predstavnike oblasti. Nedvomno je peticionarstvo uveljavljena oblika osebnega angažmaja.

O vsem tem in še o marsičem drugem govori knjiga Alenke Puharjeve Peticije, pisma in tihotapski časi, ki je izšla pri Založbi Obzorja v zbirki Znamenja. Avtorica vzame za izhodišče svojega razmišljanja dvojnost in gledanje na peticije, odprta pisma, proteste in podobne oblike osebnega izjavljanja o določenih vprašanjih, ki se tičejo širše družbe. Dandanes se namreč peticij drži etiketa »nedopustnih metod pritiska«, »nedemokratskih poti«, »opozicijskega ravnanja« ipd., hkrati pa imamo v ustavi lepo zapisano, da imamo občan »pravico dajati vloge in predloge telesom in organom družbenopolitičnih skupnosti in drugim pristojnim organom in organizacijam, dobiti odgovor nanje in dajati politične in druge pobude splošnega pomena« ob prav tako zapisani zajamčeni svobodi javnega izražanja.

Ko avtorica skozi obdobje zadnjih 250 let pregleda, kako se je pisanje pritožb, peticij, pobud in podobnega uveljavljalo in pomagalo pri rojvanju moderne države in z njo pravnega reda, se s pozornostjo loti vloge tovrstnih osebnih dejanj pri uveljavljanju narodnostnih in državljanskih pravic Slovencev. Med starejšimi primeri je za nas še posebej zanimiva »novomeška štorija« izpred dobrih 120 let, ko je sodni pristav F. Zorko nastopil proti mestnim močem. Avtorica se loti tudi povojnega časa, ki pa je za razliko od poprejšnjih v tem pogledu neraziskan in zelo skromno dokumentiran, saj časkolektivnosti niti primeren za dajanje osebnih pobud. A vendar se iz kolektivnega spomina dvigne stara demokratična pridobitev in leta 1961 nastane prva peticija Spomenika arhitektov. Dogajanje v šestdesetih letih s študentskim gibanjem vred spodbudijo pisanje izjav za javnost, odprtih pism, pobud, pritožb, deklaracij in podobnega. Dandanes se z dogodki na Kosovem, ekološkimi problemi, s težavami v usmerjenem izobraževanju, tehnološkim zastojanjem in drugem osebnih pobude naravnost preraja in množijo.

Puharjeva vidi v vsem tem izstopanje posameznika iz sive uniformnosti izstop iz marša sive neosveščene množice skozi zgodovino k »svetlim ciljem«, kar pa je dejansko uveljavljanje osebnih pobud in odgovornosti in v bistvu znamenje demokratizacije družbe, v kateri misli in pogledov ni potrebno tihotapiti.

M. MARKELJ

SLOG JE PODPIS

Niti dve leti potem, ko je v založbi Dolenjskega lista izšla prva knjiga humoresk Tonija Gašperiča, je največja belokranjska delovna organizacija Beti ob svoji 30-letnici izdala njegovo drugo knjigo z naslovom Ljudje z zaščitenimi hrbti. Tako kot v prvi, gre tudi tu za izbor humoresk, ki jih Toni kot najboljši redni in zanesljiv sodelavec Dolenjskega lista že dolga leta pridobuje na zadnji strani našega časopisa. Tudi tokrat je izbor opravil Janez Pezelj, ilustracije Branko Babič. Izkušnje s prvo knjigo so pripomogle, da so se pri drugi v veliki meri ognili tehničnim pomankljivostim, ki so malce kazile podobo prve.

Vsekakor je Tonijeva knjiga lep in osvežujoč dogodek na slovenskem humorističnem Parnasu. Ne samo zato, ker so v naši vedno bolj

zadržti in zadržnjeni domovini humoristi, ki niso le pripovedovalci bolj ali manj vulgarno-seksualnih in politično namigujočih vicev, hudo na redko posejani, ampak zato, ker si je Toni v dvajsetih in več letih, kolikor se resno in odgovorno ukvarja s humorjem in satiro, izdelal povsem svoj slog. Da bi ga ljudje spoznali, se mu res ne bi bilo več treba podpisovati pod svoje humoreske.

Toni Gašperič nedvomno največ pobud za humoreske črpa iz ožjega delovnega in življenjskega okolja. Vendar to nikakor ne pomeni, da se za vsako osebo iz humoresk »skriva« resnični človek, kar je avtorju, žal, že večkrat prineslo precej neprijetnosti in nevedčnosti, tudi z družbenopolitičnim negativnim predznakom. Dogodki in osebe, ki v avtorju spodbujajo nastanek humoresk, so pač dvignjeni na neko višjo, občeslovensko, če ne kar občeslovensko raven, povzdignjeni so v tip, v simbol, in na tem nivoju so deležni avtorjeve (pa tudi bralečeve) jeze, prezira, zaničevanja, pa tudi simpatij, naklonjenosti in sočustvovanja. Če ne bi bilo tako, bi Tonijeva humoreske govorile in odmevale samo v Beli krajini ali, še ožje, samo v Metliki.

Da hoče to raven razumevanja za vsako ceno preseči tudi avtor, govori že naslov pričujoče knjige — Ljudje z zaščitenimi hrbti, ki je hkrati naslov ene od humoresk, in to tiste, ki je doslej vzbudila največ žolčnih razprav in napadov na avtorja. Izid take knjige je prizadevanje za človeški humor in satiro v humani družbi. Zato je škoda, da Ljudi z zaščitenimi hrbti ni moč dobiti v knjigarnah, kajti založnica, Beti, je vsa naklado obdržala zase in knjige deli po svoji presoji.

A. BARTELU

KRATKOTRAJNA SREČA

Slovenske raziskave bralnih navad so pokazale, da so n.a.t.i. žanrski lestvici domala pri vrhu knjige, ki življenjsko obravnavajo zgodovinske osebnosti, pri čemer sploh ni važno, ali gre za zgodovinsko neoporečna, a nekoliko suhoparna dela, ali pa za domiselno spisane romane. Založniki kajpak nočejo iti mimo okusa bralstva, zato polnijo tovrstne zbirke, po tehtnosti izbora pa je opazno zlasti prizadevanje Državne založbe Slovenije. Ta je v dokajšnjo vrsto življenjsko obdelanih tvorcev svetovne književnosti postavila še enega moža, Francoisa Villona; roman o njegovi »kratkotrajni sreči« je delo ameriškega pisatelja Johna

REZIJANSKE »BASIDE«

Eno od letošnjih nagrad Prešernovega sklada, podeljenih na večer pred slovenskim kulturnim praznikom v ljubljanskem Cankarjevem domu, je dobil zamejski pesnik Renato Quaglia za birko v rezijanski (solbiškem narečju) napisanih pesmi Baside (Besede). Knjiga je izšla lani pri Založništvu tržaškega tiska z denarno podporo Kulturne skupnosti Slovenije. Vseh 27 pesmi, kolikor jih je v zbirki, je v knjižno slovenščino prestavil tržaški pesnik in Quagliev prijatelj Marko Kravos, tudi avtor spremene besede. S to »dvojezično« izdajo so dosegli, da je postala Quaglieva poezija dostopna slehernemu slovenskemu bralec, kar prav gotovo tudi zasluži. Toda preden povemo kaj več o tej zanimivi knjigi, zapišimo vsaj nekaj stavkov o Reziji in Rezijanih.

Tisti, ki so hodili v šole, in drugi, ki jih je pot zanesla prek severozahodne slovenske meje, morda celo med Rezijane, bržkone vedo, da je Rezija med alpskimi pogorji stisnjena deželica, da živi tam še nekaj tisoč tako imenovanih rezijanskih Slovencev, ki jih je zla igra usode odrezala, z njihovimi kmečkimi domovi in neprebogato zemljo vred, od matične domovine Slovenije. Govorijo rezijansko, kar je splošna oznaka za sporazumevalno govorico, saj skoraj vsaka vas govori nekoliko drugače. Za nas je kajpak najpomembnejše vedeti, da je rezijansko komaj nekoliko podobna kateremu od slovenskih zahodnih narečij in da je v vidika knjižne slovenščine skoraj tuj jezik. Knjižne slovenščine pa v Reziji ne poznajo, ker nimajo slovenskih šol, kjer bi se je lahko naučili. Italijanske oblasti Rezijanov namreč ne priznavajo za pripadnike slovenske narodnostne skupnosti, živče v Italiji, zato jim tudi odrekuje pravico, da bi se šolali v materinem slovenskem jeziku.

Svojska govornica pa ni vse, po čemer se Rezijazi razlikujejo od ostalih Slovencev. Zadnje čase, ko se za Rezijo malo bolj zanimajo naše ustanove, še posebej kulturne, slovi izjemno bogato ljudsko izročilo Rezijanov. Proces natančnega imenovanja ljudskega blaga, pesmi, plesov in običajev, se ni ustavil pred »davnimi leti« kot drugod,

Erskina, poslovenil pa ga je Boris Verbič.

Erskine je spisal več zgodovinskih romanov, v katerih je prišla do izraza njegova humoristična in satirična žilica; kot nalašč zanj je bilo torej tudi upodabljanje Villonovega življenja, saj francoski srednjeveški pesnik sam sebi ni prizanašal s pikrim humorjem. Pisatelj v romanu Villona ne kaže

od malih nog, kajti leto pesnikovega rojstva je sporno, popolna skrivnost pa je, kdaj in kje je »prvi moderni pesnik«, kot ga označujejo poznavalci, umri, ko se je 1465 za njim izgubila vsakršna sled.

Pri Erskinu ga spoznamo kot magistra zdravilstva, ki pa si s tem nazivom in znanjem ni veliko pomagal, bolj ga je privlačevalo kockanje, kvartanje, potikanje z vlačugami po beznicah, dokler ni postal razvip lopov in celo ubijalec. Dvakrat se je izognil vešalom, v glavnem po zaslugi uglednih zaščitnikov, ki so cenili njegov izjemen pesniški dar. Končno je, kot rečeno, izginil brez sledu, dotlej pa so njegovo potepuško življenje obkroževale ženske in pesmi. Te so kajpak v ospredju Erskineve pripovedi, ki ni oprta na veliko stvarnih dejstev; preverljivi drobci, kolikor jih je na voljo, so povezani s pisateljsko domišljijo. Erskine je vseeno tolikanj prepričan, da kaže verjeti njegovi literarni podobi Villona, čigar življenjska neugnanost in pesniška veličina sta razpoznavni vsem, ki sežejo po (tudi poslovenjenem) Velikem testamentu.

D. RUSTJA

ampak še vedno teče. Ljudje ob najrazličnejših priložnostih posamič ali celo skupinsko »kujejo« nove pesmi. Ob besedilu si sproti izmišljajo tudi melodijo, saj pesmi pojo. To je potrebno vedeti, saj je na ta način začel pesniti tudi Renato Quaglia, le da je kot izobrazenec postal zahtevnejši pri ustvarjanju.

Rožice, izviri, dušice, sence, vetrovi, gore, volkovi nastopajo v njegovih verzih prav tako kot v ljudskih pesmih. Te prispedobe uporabljajo Quaglia zavestno, da bi njegova pesem čim razumljiveje govorila bralcem, ljudem iz njegove doline. Vendar pa imajo te ljudske prispedobe simbolno vrednost, saj jih je moč brati tudi kot sodobne ekspresivne personifikacije. Pesnik želi s svojimi »basidami« ljudsko pesem preseči z miselno-filozofskimi vprašanji, vtakal v pesem nekaj, kar ji potem daje večplastnost. So to zarotilne, izpovedane s posebnim glasom izpovedovalca, ki hoče svet spremeniti, ga izboljšati, da bi bilo tudi ljudem v rezijanski dolini boljše? Ga izboljšati, čeprav samo z »basidami«?

Vsekakor je Quaglia kot pesnik zanimiv ubesedovalec tudi v očeh sodobnih literarnih ustvarjalcev. Zanimiv ne nazadnje zato, ker je začel pesniti potem, ko se je leta 1969 po univerzitetnih študijih, ki jih je končal v Belgiji, vrnil v svojo »rožno« dolino. Tam je zdaj vse: vodja podjetja brusilnega orodja, pesnik, ljudskoprosvetni delavec. Kot nekakšen temeljni kamen za novo, na narodnostni prebui temelječe življenje. Vrnjen Reziji, najbrž za vselej.

I. ZORAN

NAJSTNICA

Državna založba Slovenije in Mladinska knjiga sta skupaj izdali knjigo Najstnica Petre Schuermann. Knjiga je namenjena v prvi vrsti odraslašajočim dekletom, se pravi najstnicam, kot jasno pove sam naslov dela, ne bo pa prav nič odveč, če bodo po knjigi pobrskali tudi starši in vzgojitelji.

Petra Schuermann je knjigo napisala kot neposreden nagovor in pogovor z najstnico o vseh tistih stvareh, ki naj bi mladoletnico v najbolj kritičnih in občutljivih letih telesnega in duševnega zorenja zanimale, oziroma morale zanimati. V pripoved vpleta svoje osebne izkušnje, kar bralki daje občutek, kot bi zares kramljala s potrpežljivo sogovornico.

Avtorica je knjigo začela z obravnavanjem temeljnih stvari, z razvojem osebnosti. V začetnih poglavjih pouči bralko, kako naj napore odraščanja pravilno vpne v odnose do staršev, prijateljev, a tudi o tem, kdo in kaj ji vse lahko pomaga pri postavljanju temeljev mlade osebnosti in pri samospoznavanju. Pri tem obdela sploh vprašanje odnosov med ljudmi, lepo vedenje, predstavljanje, odnos do heznarcev, sposobnost poslušanja itd. In ker je ljubezensko vrenje eno od najbolj značilnih dogajanj v najstniških letih, avtorica ustrezno obdela tudi čustvene in spolne odnose, pri čemer ne zanemari fizioloških in psiholoških pogledov na stvar. Ne pozablja tudi na nevarne pasti, ki preže na najstnico, od sanjarjenja, ki se lahko razraste do nevarnih razsežnosti, pa do resnično nevarnega alkohola, drog, zlorabe zdravil. Bralki na kratko odgrinja nekatere poti do spoznavanja same sebe, piše o avtogenem treningu, meditaciji, jogi, vajah za koncentracijo. Najbolj obsežen pa je tisti del v knjigi, v katerem Schuermannova govori o negi telesa, kozmetiki, oblačenju in modi, konjičkih, počitnikovanju, urejanju svojega dela stanovanja, o prostem času in zdravi ter pravilni prehrani.

Torej zares veliko vsega in vsakega po malem.

M. MARKELJ

KOMENTAR

Tudi v naši deželi, ki je sicer po sili razmer bolj odrezana od razvitega sveta, kot je dobro in zdravo, računalništvo že nekaj časa ni več eksotičen bavbav. Še posebno ne v Sloveniji, kamor je silicijev val najprej pljusnil z vso močjo in tako rekoč čez noč napravil v naše domove male računalnike, jih odložil v šole in premaknil tudi založbe, da so začele v svoje programe uvračati publikacije in knjige, za katere pred desetletjem niti vedeli nismo, še manj pa slutiti, da bodo postale naš vsakdanjik. Prva zmedenost in blaženost sta minili, zdaj je čas, ko je mogoče na sam pojav gledati bolj trezno in ga tudi postaviti na ustrezno mesto v našem življenju. Razumljivo je, da je tej streznitvi primerno nekoliko manjše splošno zanimanje za računalnike in računalništvo, a hkrati več resnega in realnega gledanja na novo tehnologijo. Po svoje se to kaže tudi v zložniških programih. Tokrat si oglejmo nekaj knjig, ki so v zadnjem času izšle pri Cankarjevi založbi in po svoje zanimivo kažejo, kako je z računalništvom pri nas.

Najprej in na prvem mestu moramo omeniti sicer drobno, a pomembno knjigo, angleško-slovenski in slovensko-angleški računalniški slovarček. Delo je najprej nastajalo med računalniškimi strokovnjaki in znanstveniki na Inštitutu Jožef Stefan, ki so opravili zbiranje, izbor in prvo urejanje angleških in slovenskih računalniških izrazov, nato pa so se v delo vključili še drugi sodelavci z ljubljanske univerze in SAZU. Tako smo dobili ustrezno slovensko raču-

NA SILICIJEVEM VALU

nalniško terminologijo, še predno bi angleščina, ki je pač svetovni jezik računalništva, pregloboko vdrila v slovenščino. Upati je samo, da se bodo izrazov oprijeli prevajalci strokovne in poljudne računalniške literature, domači strokovni pisci in novinarji. Opozoriti pa velja, da gre bolj za geslovnik kot pravi slovar, saj izrazi niso slovnično in pomensko obdelani, marveč navedeni le kot ustrezni termini za tujo oziroma domačo besedo.

Druga izvirna domača novost je knjiga Matjaža Gamsa Osnove dobrega programi-

ranja, v kateri se avtor loteva nič kaj lahkega odgovora na sicer preprosto vprašanje, kaj je dobro programiranje. Programiranje je v bistvu edini ustvarjalni del računalništva, to je tisto, kar visoko zmogljivim strojem ustvarjalnega človeka lahko da in jih tako kar najbolj izkoristi. Avtor se v knjigi zavzema za uveljavitev ustreznega računalniškega jezika, pri čemer razširjeni jezik malih hišnih računalnikov basic zavrača, prednost pa daje pascalu in drugim visokim programskih jezikom. Osrednji del knjige zavzema obravnavo načrtovanja programov in pravi dobrega programiranja od priprav do kodiranja, na koncu pa avtor dodaja še seznam literature za bolj zahtevnega in ukažejnega bralca.

Cankarjeva založba je poskrbela tudi za nekoliko drugačen pogled na računalništvo, kot smo ga bili doslej v obdobju navdušenja nekritično vajeni. Poskrbela je za prevod knjige Silicijev val, ki jo je napisal britanski strokovnjak Michael Shallis. Že sam podnaslov dela Blišč in beda računalništva nakazuje avtorjev kritičen pristop k obravnavanju računalništva, ki je po avtorjevemu mnenju še kako potreben v siceršnjem pomanjkanju kritike nove tehnologije.

NA KRAJU SAMEM

KJER »SREČNO!« NI LE POZDRAV

Prišla sva globoko v rove pod zemljo, meni je temno, kdor si, daj mi roko.

Ti verzji iz Župančičeve Jerale so nama prišli na misel, ko sva se s tesnobo v srcu znašla v temačnih globinah kanižarskega rudnika. Nova rubrika v Prilogi Dolenjskega lista »Na kraju samem« daje novinarjem nove čudovite možnosti za spoznavanje in slikanje življenja okoli nas, ko pa sva se znašla dobrih 300 metrov pod zemeljsko površino, se nama je za trenutek zazdelo, da sva tokrat v svojih pustolovščinah le šla nekoliko predaleč. Tukaj, na dnu sveta, v ozkih rovih, ob vlažnem preprihu z eksplozivnimi plini pomešanega zraka, sva šele v polni meri dojela, kaj pomeni beseda »srečno«, ki se nama je zdela, predno sva se spustila s skipom v kraljestvo večne teme, bolj fraza. Spodaj pa, kjer so naju s srečno »pozdravljali rudarji, ki sva jih srečevala na delovnih mestih, nama je pomenila upanje in odrešenje.

TISOČLENI BOJ ZA ZAKLADE

Že tisočletja si je človek prizadeval, da bi iz zemeljskih grud ukradel bogastva, ki jih je nujno potreboval, in zemlja se je prav tako vztrajno in trdno borila, da bi ta bogastva obdržala zase. Ne samo, da jih je znala dobro skriti, ljudem, ki so s trdno voljo in vztrajnostjo kopali rove v njeno notranjost, je pripravila obilo nevarnih pastí, v katerih je izgubilo življenje že nešteto pogumnih rudarjev. Tako je tudi v rudniku rjavega premoga v Kanižarici blizu Črnomlja. Že desetletja in desetletja so iz rudnika pridobivali premog. Nekaj časa z dobičkom, potem spet z izgubo, kajti zaloge so se kopičile. Ravno ko so se premogu zopet pričeli smehljati boljši časi, je narava pokazala svoje zobe. Rove je skoraj do vrha napolnila voda, in še sreča, da so se iz jame vrnili vsi rudarji živi. Njihova delovišča, orodja in naprave si je za nekaj časa priposestovala voda. To je bilo leta 1976. Položaj je bil dokaj brezupen in mnogi so v mislih za vedno odpisali kanižarski rudnik. Vendar se strokovnjaki niso dali. Počasi so izčrpali vodo, tiste predele, ki so bili najbolj brezupni in v katerih je ostalo tudi nekaj najbolj dragocene mehanizacije, pa so za vedno zaprli z močnimi pregradami iz betona, tako da voda sedaj odprtih rudniških rovov ne more več ogrožati. Prisotna pa je povsod in vedno stalna nevarnost zalitja, eksplozije nevarnih plinov, samovžiga premoga in zasutja.

O tem sva premišljala, ko sva po dolгих rovih sledila urnim korakom najinega vodiča Miralema Imširoviča. Vendar naju je tehnični vodja elektro-strojne službe hitro pomiril in nama zagotovil, da so te zadeve pod budnim nadzorstvom varnostnikov, ki neprestano spremljajo vse spremembe v jami, tako da neposredne jevarnosti ni. »Seveda pa,« pravi Miralem, »ostajajo vsi problemi, ki jih imajo mali rudniki na robu ekonomičnosti izkoriščanja. Sedaj znane zaloge so premajhne, pa tudi sestava tal je taka, da bi bila večja modernizacija rudnika in uvedba še več strojev neracionalna in predraga naložba.«

To sva čutila, ko sva prišla nekoliko dlje v jamo in srečala ob transportnih postajah prve rudarje. Komaj sva se prebila do njih, saj je med transportnim trakom in steno le malo prostora, čeladi sta nama kar naprej butali ob strop, ob stenah ali visečo železno traverzo, po kateri s

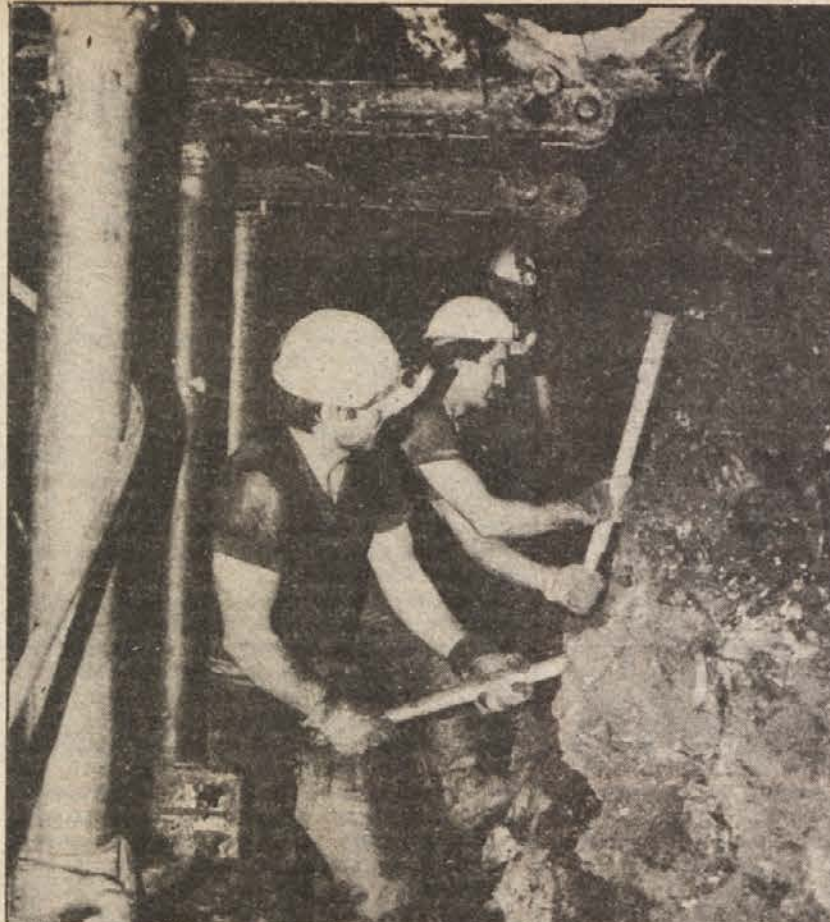
NAJVEČJE PLAČE V JAMI

Lani je rudnik Kanižarica prvič posloval kot tozdr v okviru delovne organizacije Rudniki rjavega premoga Slovenije, v katero so vključeni tudi premogovniki Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Senovo in Laško. Konec preteklega leta je bilo v tozdru zaposlenih 445 delavcev, povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega pa je bil 74.383 din. Delavci in nadzorno osebje v jami so prejeli po 83.147 din, delavci izven jame in administrativno osebje 61.407 din ter zaposleni v gostinski enoti 60.639 din.

posebnimi vozički prevažajo jamski les in železne opornike. No, tam seveda, kjer taki transportni pripomočki so. Naletela pa sva tudi na predore, ki jih je pritisk že tako zožil, da se je v njih moč plaziti le po vseh štirih. Tukaj seveda vsaka menanizacija odpade in rudarji se morajo pri prenašanju težkih tovorov zanesti le na moč svojih mišic.

V KRALJESTVO TEME IN STRAHOTNIH PRITISKOV

Predeno sva šla v jamo, sva dobila vso rudarsko opremo. Poleg oblike tudi pas s torbico za akumulatorsko svetilko, čelada in torbico z reševalnim priborom. Sem spadajo tudi močni in visoki gumasti škornji. Vsa ta oprema tehta nekaj kilogramov, in spodaj, v rovu, kjer je postajalo že

ROČNI ODKOP — Jusuf Čabrić, vodja odkopa, pomočnik kopača Suljo Ikanović in vozač Muhamed Tonjić so nam v rovu drugega sloja pokazali, kako ročno kopljejo premog. Zaradi močne koncentracije nevarnih eksplozivnih plinov v »špicu« kopa, kjer pridobivajo največ premoga, tam ni bilo dovoljeno fotografirati z bliskavico.

kar pošteno vroče, prehodi pa vse ožji in nižji, je bilo njeno težo že pošteno čutiti. Človek se zlahka vživi v vsakdanjik rudarja, ki mora od postajališča skipa do svojega okrog 2 kilometra oddaljenega delovišča vsak dan dvakrat prehoditi to pot, ki vzame približno uro časa. No, vživi že in razume, da pa bi po teh naporih še prijel za orodje in pričel delati, bi bilo že več kot preveč za nevarnega obiskovalca.

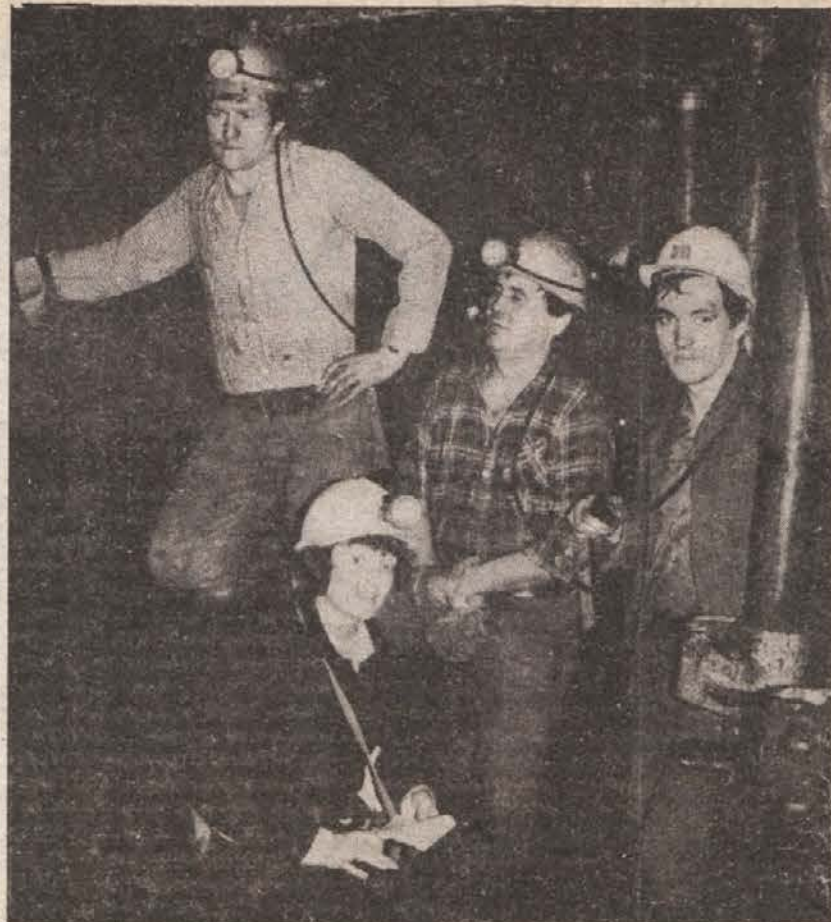
Premog v kanižarskem nahajališču leži v več plasteh in tem plastem sledijo tudi sistemi rudniških rovov. Prvi sloj je že izkoriščen, drugi sloj odkopavajo sedaj, v tretjem in četrtem pa urejajo dostope in odpirajo nove kope. Najbolj težavno je delo v drugem in tretjem sloju, kjer se delavci srečujejo s strahotnimi pritiski laporja, ki je tukaj bolj krhek. Tako jim nanovo obokane in podprte rove stisne že v nekaj mesecih, najpozneje pa v enem letu. Mogočni železni oboki se pod pritiskom zvijajo, ko da bi bili iz gume, leseni opaži nad njimi pa s treskom razpadajo v trske. Pri tem močno poka in tudi kak premogov ali laporjev drobec pada na tla. Nevajenemu obiskovalcu, kakršna sva bila midva, ob takim poku zledeni kri v žilah, saj je prepričan, da je prišlo do eksplozije, rudarji, ki poznajo svojo jamo, pa se za take stvari niti zmenijo ne in hitro pomirijo obiskovalca, ki jo je hotel popihati v najbližji rov. Rov postaja čedalje manjši in ko se po njem niti plaziti ni več mogoče, ga morajo čimprej obnoviti. To je v drugem sloju stalna naloga in proti mogočnemu razdejanju, ki ga povzročata silni pritisk, se bori skupina rudarjev transporterjev v zelo težkih delovnih razmerah. Z njimi sva se srečala, ko sva se plazila navzgor iz tretjega na delovišče v drugem sloju. Obod kakih sto metrov dolgega rova je pritisk dobesedno zmlél. Prej dobra dva metra visok rov je tako stisnilo, da je bila na nekaterih mestih odprtina visoka le slab meter. In skozi ta rov sva se plazila z velikimi težavami, med potjo pa sva se umikala še transportnim delavcem, ki so navzgor vlačili kakih 90 kilogramov težke kose železnih podporov. Te podporovnike v stiskalnici, ki jo imajo kar v rudniku, znova zravnajo, zlomljene prodajo na odpadu, zavarovalnica pa jim povrne razliko.

ŠTIRI IZMENE V KONICI ROVA

Prišla sva do trenutno glavnega delovišča v drugem sloju bloka A južnega polja, kjer ni mogoč strojni odkop, ampak le klasični, torej ročni. S premogom se bori skupina rudarjev kopačev pod vodstvom gospodarja čela Jusufa Čabrića. Ker so pritiski veliki in je nevarnost ogrevanja premoga, delajo v štirih izmenah po šest ur. Pravijo, da se ta način zelo obnese in da

NAKLADALNA LOPATA — Zelo prikladna naprava za odiranje nakopanega premoga in nakladanje na transportni trak je iznajdba direktorja rudnika Vladimirja Breznika. Posnetek smo napravili v čelu bogatega nahajališča v četrtem sloju.

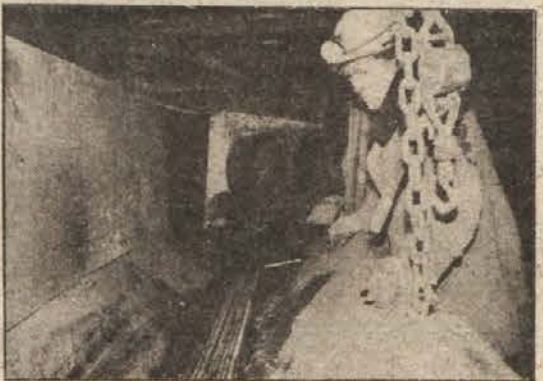
V ROVU DRUGEGA SLOJA — Kratek odmor in pogovor po težavnem vzponu smo si privoščili v rovu drugega sloja, kjer trenutno pridobivajo največ premoga. Od leve proti desni stojijo izmenski nadzornik Jože Kastelic, njegov pomočnik Vitomir Dragotinić in najin vodnik, tehnični vodja elektro-strojne službe Miralem Imširović.

je učinek dela posameznika tako večji. Res je delo kopačev zahtevno, vendar pa je v takih razmerah, kot jih ima Kanižarica, še težje prej omenjenim transporterjem. To potrdi tudi Jože Kastelic, izmenski nadzornik, ki nas je spremljal do vrha. Sicer pa je hoja po jami zanj vsakdanja stvar, saj, kot pravi, prehodi v osmih urah povprečno po 10 do 12 kilometrov, torej dve dolžini sedaj odprtih rovov, včasih pa tudi več.

V drugem sloju nama spremljevalca pokažeta prelomnico, ki gre skozi vse sloje nahajališča in povzroča rudarjem veliko težav, saj morajo izravnati nivo, kar povzroča nevšečnosti zlasti pri transportu materiala. To južno polje je nasplošno poznano po tem, da je tektonsko močno porušeno, zamiki pa so ponekod celo po 6 metrov ali za cel sloj. V tem sloju je premog slabše kvalitete, čim globlje pod zemljo pa gremo, tem starejši in kvalitetnejši je.

Po skoraj takšnem rovu kot smo prišli v drugi sloj, se tudi spuščamo v četrtega, le da so tu zamenjali podporovnike šele pred dvema mesecema, pa jih je pritisk že izmaličil. Čelade butajo ob strop, pod nogami zdrsne, v upognjene hrbte pa se zapikujejo ostri ostanki zlomljenih desk s stropa.

Tako pridemo v četrti sloj, kjer so razmere povsem drugačne. Plast premoga je tu kvalitetnejša in debelejša, lapor je močnejši in ne pritiska toliko na upornike. Zato pa imajo drugačne težave, ki zasenčijo prednosti. Pri izdelavi proge namreč prihaja do porušitve slojev, s tem pa do nevarnosti samovžiga premoga. Da bi preprečili nesrečo, naredijo začasno pregrado iz

TRANSPORTNI TRAK — Za delovanje gumijastega transportnega traku, ki iz čelnih kopov prevaža premog v zbirališče, skrbi tudi vzdrževalec, strojni ključavničar Srečko Švajger. Z vsemi delovišči je povezan s posebnim signalnim sistemom, preko katerega kopači in transportni delavci dobivajo sporočila in navodila.

ZOPET ZUNAJ — Tudi novinarsko delo v rudniku je naporno, kaj šele rudarsko. Ko sva, premočena in utrujena, napravila tale spominski posnetek, morava priznati, da sva se kar oddahnila in z olajšanjem vdihnila hladni, toda sveži zimski zrak.

lesa, jo obijejo z mrežo in omečejo s cementom. Ko bodo začeli z odkopavanjem premoga, jo bodo porušili. Tam, kjer rove zapirajo dokončno, pa so pregrade iz betonskih blokov z vdela-nimi sifoni za odtok morebitne vode in s cevmi za uhajanje in hkrati merjenje plinov. V četrtem sloju so sedaj prav na začetku po njihovih

DELALI 31 PROSTIH SOBOT

V preteklem letu so rudarji nakopali 126.600 ton premoga, kar je sicer za 5,5 odstotka več, kot so načrtovali, vendar z rezultatom kljub temu, da so bili slabši odkopni pogoji, niso zadovoljni. Poleg rednega delovnega časa so delali še 31 prostih sobot in 32-krat ob nedeljah in praznikih. Glede na vrste premoga je bilo največ praha (48 tisoč ton), graha (27,3 tisoč ton), oreha 17,5 tisoč ton, kosovca (17,3 tisoč ton) ter najmanj kockovca (16,5 tisoč ton).

zagotovili okrog 60 metrov dolgega odkopa zelo kvalitetnega premoga, ki ga bodo pridobivali nadkopno. To pomeni, da bodo zvrtili vrtnice v strop ter tako »kopali« premog.

Med najinim pohodom po jami sva videla v glavnem le ročno kopanje premoga, v tretjem sloju pa nama je vodič pokazal tudi edini stroj za delanje rovov, ki ga premorejo v rudniku Kanižarica. Na prvi pogled je podoben velikemu oklepemu vozilu na gosenicah, spredaj ima svedre, s katerimi vrta sloj, z rokami pa zgrinja premog na lastni tekoči trak in ga potiska nazaj. Rekla sva, da je to edini stroj te vrste v kanižarskem rudniku, vendar ima tudi dvojčka, ki je potopljen v tistem delu rudnika, ki ga je pred desetletjem zalila voda. Ostal je zazidan in ne računajo, da ga bodo lahko še kdaj rešili. Sicer pa zaradi karakterja rudnika — tako pravijo strokovnjaki — težke mehanizacije nikoli ne bo možno imeti in tudi ta stroj ni popolnoma izrabljen, čeprav opravlja delo trikrat hitreje kot rudarji. Tudi ko sva bila midva na obisku, je stal.

Z LASTNO INOVACIJO DO VEČJEGA UČINKA

Naporno ročno delo pa je kopačem vendarle olajšala naprava, ki jo je iznašel direktor rudnika Vladimir Breznik. To je nakladalna lopata, nek-ooliko širša kot lopata za odmetavanje snega in z ročajem, ki ga rudar lahko krepko drži z obema rokama. Rudar jo zapre v kup premoga, ki so ga že prej odkopali ali odstrelili, in posebna vlečna naprava jo potegne s premogom vred do transportnega traku. Naprava je tako praktična, da so jo začeli uporabljati tudi v nekaterih drugih rudnikih v Sloveniji.

Po slabih treh urah križarjenja po rovih v različnih slojih in različnih koncih rudnika, prepotena od znoja in vlage, ki je udarjala iz stropa, sten in tal, umazana od premogovega prahu, tako da naju ne bi nihče več ločil od prvih rudarjev, naju je Imširović začel voditi proti izhodu. Poslovala sva se od Jožeta Kastelice s krepkim rudarskim »srečno« in stiskom roke, in ko se je zdaj že širši in zračnejši rov usmeril navzgor, se nama je odvalil kamen od srca. Noge pa so ostale vseeno težke. In takrat nama je prišla prav vlečnica, podobna smučarski, na katero sva se priključila s preprostimi železnimi kavljem. Privedla naju je do spodnje postaje skipa, vozička na tračnicah, s katerim iz jame izvažajo nakopani material, z njim pa se vozijo na delo in z dela tudi rudarji.

Šele ko sva v tesnem skipu brzela proti izhodu rudnika, sva lahko pričela zbirati in urejati vtise. Že prej sva se zavedala, da delo rudarjev ni lahko, ko pa sva sama okusila delček rudarskega življenja, nama je postalo jasno, da bova čisto drugače znala ceniti vsak kos dragocenega premoga, pridobljenega s toliko truda in zagnanosti. Tega nimamo v mislih, ko jadikujemo nad njegovim pomanjkanjem na tržišču, niti ko kritiziramo visoko ceno, ki pa je, vsaj če pomislimo, kako se pridobiva eno ali drugo, v velikem nesorazmerju z lesom. Pa še na nekaj naju bo spominjal ta črni zaklad: na tovarništvo, na pogum in na tisti odkriti »srečno«, ki tam v temnih in tesnih rovih pomeni še veliko več kot samo pozdrav.

M. BEZEK
T. JAKŠE

ZDRAVKO KERIN je imel največ sreče pri zadnjem zrebanju reševalcev naše 7. nagradne križanke. Zrebnost mu je dodal zanimivo in poučno knjigo dr. Mihe Likarja **Ljudje pravijo o zdravju**. V nji je avtor šel po sledovih ljudskih izročil in jih primerjal z ugotovitvami sodobne medicine. Tako je knjiga hkrati nekakšen pregled ljudske modrosti in zbir navodil za zdravo življenje in poznavanje bolezni.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 21. marca na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Garmova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom **KRIŽANKA 9**.

NAGRADNA KRIŽANKA

SEST.: J. UDIR	MIRUJ.: DEL. EL. MOTORJA	ZABAVA	IRANSKI NOMADI	GLAS	DL	KEM SIMBOL ZA GALIJ	REKA NA POLJSKEM	POPUST	VOJ. POČIVA LISICE
GOST NA PORDKI						OBISKOVA LEC/AVTOR SLAV. VOJ. KRANJSKE.			
GIMNASTI- KA									
TELESNI POLOZAJI V JORG							SUZENJ/ LESEC		
POLT/ OKTOBER				J. AM. STEPA/ TRTA					
DL	LETUVISCE PRI MAKARSKI	KOTAC	REKA NA PELOPONE- ZUJAP. LUKA	M. IME/ NAPAD			AVT. OZN. TURKLE/ IZDELOVA- LEC TLAKOV		DL
JEZ			ZNANA ANGL. ZALDZBA/ TUR. JEZERO					DEL SKLABBE	INKOVSKI VLAJAR
SOP				VRSTA ZIRAFE/ ANGL. M. IME					
IZBRANA DRUŽBA			NAPEV./AVT. OZNAKA SLAV. POZEGE				BERSA/ MITO TREFALT		
ZVEZNA REPUBLIKA V SZ								PISATELJ TWIN	
RIZEVO ZGANJE			BOG GOZDOV			VINSKA RASTLINA			

**PRGIŠČE
MISLJ**

Med pomanjkanjem in trpljenjem se v resnici pokaže, kaj je zares naše, kaj nam je ostalo zvesto in česar nam ni mogoče vzeti.

H. HESSE
V praktičnem življenju pa je idealizem samo spotika in zavira, zavede človeka na pota, ki jim ni konca ne cilja.

I. CANKAR
Kolikor mož, toliko raznih rogonoš.
H. de BALZAC

Gozd — zeleni svetovni bolnik

Hudo uničevanje svetovnih gozdov v Aziji in pacifiških deželah — Vsak dan izgine 5.000 hektarov gozdov — Čipko gibanje za ohranitev dreves

Evropski gozdovi so na smrt bolni. Bolehajo tudi domači, slovenski gozdovi. Znano je tudi, zakaj. Prekomerno onesnaženje okolja, pa naj gre za industrijsko, prometno ali kakšno drugo onesnaženje, je načelo občutljivo nit življenja evropskih gozdov. In ker je povzročitelj bolezni znan, je znano tudi, kako bi lahko gozdove najprej ozdravili, potem pa še očuvali. Zdravljenje ne bo poceni, vendar se nujnosti zdravljena ljudje bolj ali manj že zavedajo in tudi prvi ukrepi za varstvo gozdov so že stekli.

Povsem drugače pa je z ogromnimi in prostranimi azijskimi gozdovi. Ne uničuje jih onesnaženo okolje, marveč človek neposredno s prekomernim izsekavanjem. Prebivalci Bombaya, Kalkute in drugih večjih indijskih mest pokurijo okrog 20 milijonov ton lesa vsako leto zgolj za kuhanje in ogrevanje. V New Delhiju je poraba drv tolikšna, da so ji komaj kos. Drva morajo voziti celo iz Asama, to je 1.000 kilometrov daleč. S povečano porabo so se seveda dvignile tudi cene in danes revnejša indijska družina izda več kot petino svojih dohodkov za drva. Iskanje hrane in drv, to je osnovna naloga revnejših slojev. Posledica pa je vidna: okoli mest in naselij ni več gozdov, marveč ogolela pušča, ki jo uničuje erozija. Uničuje se tudi vse več plodne zemlje. Na obzorju je grozeča nevarnost še večje revščine.

Ce k temu pristejemo še pospešeno izsekavanje gozdov iz gospodarskih koristi — iz azijskih in pacifiških držav gredo ogromne količine lesa na surovinsko lačni razviti Zahod — potem je jasno, da je velik del svetovnih gozdov zares nevarno ogrožen. Po izračunih Organizacije za prehrano in kmetijstvo pri OZN je uničevanje gozdov največje prav v azijsko-pacifiškem bazenu. Studija je pokazala, da ta predel sveta vsak dan (!) izgubi okrog 5.000 hektarov gozdnih površin. Od leta 1950 je na območju jugovzhodne Azije izginito že 38 odstotkov gozdov.

Od 16 najboljših gozdnatih azijskih držav je uničevanje gozda najbolj pereče v Indiji in Indoneziji. Obe državi izgubita vsako leto okrog milijon hektarov gozdov. Na Tajskem je vsakoletno uničenje polovico manjše, se pravi pol milijona hektarov, toda tudi to je grozljiva stopnja.

V teh državah, podobno kot v drugih azijskih gozdnatih predelih, so razlogi za pospešeno uničevanje gozdov: velika revščina, močan porast prebivalstva in pohlepnost po hitrem zaslužku s prodajo lesa.

Ta stari način kmetovanja požre okrog 50 odstotkov uničenih gozdov. Na Tajskem so poskusili ohraniti svoje naravno gozdno bogastvo tako, da so prepovedali izsekavanje in izvažanje hlodovine in rezanega lesa, vendar ne morejo zaustaviti črnih posekov. Kako tudi bi, če lahko kmet s črnim posekom zasluži v enem mesecu več kot s kmetovanjem v celem letu!

Preteklo leto je tajska vojska nekajkrat preiskala gozdnata območja. V eni sami uspešni akciji so v provinci Nan odkrili 12 premičnih žag in celo krdelo slonov, izučenih za prenašanje hlodovine. Vladni predstavniki pravijo, da v teh primerih ne gre za revščino, marveč za pohlep osameznikov.

V Indiji, kjer je uničevanje gozdov najhujše, beležijo naravnost grozljive številke. Samo še 11 odstotkov Indije pokrivajo gozdovi. Najhujše je uničevanje gozdov na nekdanjem zelenem vznožju Himalaje vzdolž reke Ganges. V treh desetletjih so izsekali že skoraj polovico tamkajšnjih gozdov. »Kazen« za nepremišljeno početje pa je že sledila. Ker ni gozdov, se je močno povečala erozija tal in hkrati nevarnost poplav in zemelj-

naselij ni več gozdov, marveč ogolela pušča, ki jo uničuje erozija. Uničuje se tudi vse več plodne zemlje. Na obzorju je grozeča nevarnost še večje revščine. Ce k temu pristejemo še pospešeno izsekavanje gozdov iz gospodarskih koristi — iz azijskih in pacifiških držav gredo ogromne količine lesa na surovinsko lačni razviti Zahod — potem je jasno, da je velik del svetovnih gozdov zares nevarno ogrožen. Po izračunih Organizacije za prehrano in kmetijstvo pri OZN je uničevanje gozdov največje prav v azijsko-pacifiškem bazenu. Studija je pokazala, da ta predel sveta vsak dan (!) izgubi okrog 5.000 hektarov gozdnih površin. Od leta 1950 je na območju jugovzhodne Azije izginito že 38 odstotkov gozdov. Od 16 najboljših gozdnatih azijskih držav je uničevanje gozda najbolj pereče v Indiji in Indoneziji. Obe državi izgubita vsako leto okrog milijon hektarov gozdov. Na Tajskem je vsakoletno uničenje polovico manjše, se pravi pol milijona hektarov, toda tudi to je grozljiva stopnja. V teh državah, podobno kot v drugih azijskih gozdnatih predelih, so razlogi za pospešeno uničevanje gozdov: velika revščina, močan porast prebivalstva in pohlepnost po hitrem zaslužku s prodajo lesa. Revščina je seveda zasnovana na primitivnem kmetijstvu, ki za kakih 300 milijonov kmetov brez zemlje še vedno temelji na starem načelu »izkrči in poiži«. Kmetje izkrčijo del gozda, krčevino posejajo in izkoriščajo dve leti, potem pa se premaknejo naprej na nedotaknjen gozd. Šele čez kakih deset let se vrnijo na prvo krčevino, ki jo medtem zaraste ras-

skih plazov. V 30 letih je zaradi hujših poplav umrlo 2.000 ljudi, poginilo 40.000 glav živine in bilo poplavljenih 65.700 vasi. Gmota in človeška škoda je torej velikanška, najbrž večja, kot je bila korist od uničenega gozda. Tudi v Nepal, kjer so v dveh desetletjih iztrebili četrtino svojih gozdov, je več poplav in plazov. V temni podobi razgodovanja pa so tudi svetlejši toni. Ze od leta 1973 je opaziti, da se prebujata med ljudmi zavest o vrednosti gozda. Tega leta je nastalo prvo gibanje za ohranitev gozdov. Vaščani odmaknjene himalajske vasi Gopešvar so se postavili po robu sekačem tako, da so objeli posamezna drevesa in jih zaščitili pred žago. Iz teh »objemov« je nastalo gibanje Čipko, kar je hinduska beseda za objem. Tudi indijska vlada kaže zdaj več zanimanja za pogozdovanje in skuša slediti Kitajcem in Južnokorejcem, ki so uspešno izvedli pogozdovanja. V akcijo pa se od lani vključuje ves svet. Kongres za svetovno gozdarstvo namerava vložiti 8 milijard dolarjev za pogozdovanja v Aziji, Afriki in Južni Ameriki. Upajmo, da res še ni prepozno.

MIM
(Vir: Time)

Balonček zoper apetit

Kako učinkovito odpraviti občutek stalne lakote

Za ljudi, ki čutijo neizmerno lakoto in tej želji ustrezno uživajo neizmerne količine hrane, ni bilo rešitve pred prekomerno debelostjo. Občutek lakote jih je silil k stalnemu žretju, plast maščob okoli mišic pa je bila vse debelejša in debelejša. Volja po vitkejšem telesu je bila vsekakor šibkejša od občutka lakote. No, zdaj ponujajo zdravniki takšnim kroničnim požeruhom uspešno metodo odpravljanja lakote pri samih koreninah. Stalna občutka lakote naj bi deluhel rešil želončni balon.

Izumila sta ga zakonca Lloyd Gre za poliuretanski balon, ki ga vstavijo v želodec skozi požiralnik. Ko je napravljena, jo napihnejo do ustrezne velikosti. Zapolnjen želodec daje občutek sitosti. Tako je tisti zares prvinski nagon k hrani vsaj deloma ukročen. Obstajajo pa seveda neukročene duševne sile, ki so po mnenju mnogih poznavalcev prav tako odgovorne za to, da se posameznik prekomerno baše s hrano.

Je samomor nalezljiv?

Porast mladostniških samomorov v ZDA — Gre morda za zgledovanje? — Samomor odrešuje

Ali je samomor nalezljiv? Pod tem provokativnim naslovom je ameriški tednik Time priobčil zanimiv članek o seriji najstniških samomorov, ki so pretresli šolarje in ostale prebivalce predmestja Omaha. V petih dneh so kar trije učenci tamkajšnje šole naredili samomor, med njimi je bil najstarejši star 18 let, dekle je imelo 16. najmlajši pa 15 let.

Mladi samomorilci se med seboj niso dobro poznali in niso kazali kakšnih posebnih znamenj notranjih stisk in problemov. Njihova dejanja so šokirala druge učence. Omenimo, da v ZDA samomor še daleč ni tako pogost, kot je pri nas ali sploh v srednjeevropskih državah. Nekateri učenci so tako presunjeni, da so za nekaj časa opustili pouk, vodstvo šole poskuša vplivati na učence in jih opozarja, naj se ne odlučajo za nobeno stvar prehitro, ena od pedagoških delavk na šoli pravi, da med učenci vlada histerija in občutek ogroženosti, »kdo bo naslednji«.

Dogodki na šoli v Omahi so zastavili skrivnostno vprašanje, ali je samomor nalezljiv. Nekaj primerov podobnih skupinskih samomorov kaže, da bi se dalo odgovoriti pritrdilno. Leta 1983 je tako naredilo samomor 7 najstnikov v Planu, februarja lani je zapored dvignilo roko nase 5 dečkov v Westchestrju, na šoli v Spencerju je en učenec naredil samomor, štirim, ki so ga poskusili za njim, pa se poskus ni posrečil.

Za raziskovalce so tovrstni samomori dokaj skrivnostni. Pravijo jim »skupinski samomori«, čeprav ne gre za istočasno dejanje skupine ljudi, marveč za posamične samomore, vendar v krajšem časovnem razdobju in v istem ožjem okolju. Možno je, da gre za

naključno sovpadanje, še vez pa je možnost, da en samomor potegne kot zgled še druge za seboj.

O skupinskih samomorih doslej niso kaj dosti razmišljali, ker so jih strokovnjaki najbrž prezrli. Razlog za to jetudi v tem, da se o samomorih običajno molči. Šele novejši čas, ki je prinesel porast najstniških samomorov, je odprl oči tudi za tovrstna dejanja mladostnikov. Od leta 1958 se število samomorov med mladimi v starostni skupini od 15 do 19 let potrojilo.

Nekateri raziskovalci razlagajo porast samomorov med najstniki kot posledico vietnamske vojne, prekomernega gledanja televizije, kot posledice stresov in mamilarke kulture mladih, nekateri pa jih pripisujejo tudi pogostemu preseljevanju družin, pogostejšim ločitvam in sploh pomankljivemu življenju v družini, kar vse ne daje mladostniku zadovoljivega čustvenega ozadja.

Za newyorško psihologinjo Louise Kaplan je nevarnost samomora stalna med odraslanjem. Najstnik se mora odtrgati od otroštva, od staršev, poiskati mora svojo pot in lastno istovetnost. Starši bimu morali stati ob strani pri tem težkem in depresivnem stanju ter mu pomagati, da se osamosvoji. Mladostnik se namreč zlahka znajde na točki, ko ne vidi pred seboj nobene prihodnosti, iz družine je že »izločen«, doživi, denimo, še ljubzensko razočaranje, in misel na samomor je odrešujoča.

Kot vsak samomor tudi nedavni trojni samomor dejansko predstavlja svojevrstno sporočilo, namenjeno živim. Le odkriti je treba njegovo pravo vsebino.

MIM

Več poceni avtomobilov

Ameriško tržišče postaja vse bolj zanimivo za avtomobilske proizvajalce iz Azije

Našemu izvoznemu konju avtomobilu yugo je postalo kar vroče na ameriških tleh. Najprej so mu Američani malo bolj temeljito pogledali v zobe in našli nekaj črvičev in gnilih med njimi, zdaj pa se v naš posel stoletja vmešava vse več drugih avtomobilskih izdelovalcev, ki poskušajo svojo poceni delovno silo prodati na ameriškem trgu s cenenimi izdelki. Prav ta hip poteka uvajanje novega avtomobila na ameriško tržišče, in sicer gre za poceni mali avtomobil, ki ga izdelujejo v Južni Koreji po japonskih licencah.

Excels, kot se modelu pravi, se poskuša na tržišču uveljaviti z nizko ceno, okrog 5.000 dolarjev, s čimer

našemu yugu ni konkurenčen, vendar je izdelan nekoliko bolj po ameriškem okusu, se pravi solidneje, udobneje in natančneje.

Predstavniki podjetja Hyundai Motor America imajo v načrtu prodajo kakih 100.000 avtomobilov excel v letošnjem letu, kar naj bi pomenilo, da si nameravajo odrezati kar stotinko od bogatega ameriškega avtomobilskega tržišča.

Kot pravijo poznavalci razmer na avtomobilskem trgu, je excel le prvi znanilec prodora azijskih proizvajalcev avtomobilov, ki nameravajo zavzeti ameriški trg. Pri tem pa računajo na kupce, ki si ne morejo privoščiti »pravih« avtomobilov.

MIM

vaša zgodba

ČAŠČENA POMLAD

me je zalil mesec maj. Šepetanje bukovih listov po vejah boža ušesa. Moja senca hodi molče po rahlo zarisani stezi. Ptičji pevc razlivajo glasove po svežih bukovih listih. S pomladno pisavo živali je popisana dobra gozdna zemlja. Sklonim glavo, odmaknem se veji. Na vratu čutim toploto sonca. V tančico zavita potresa muha pajčevino. Z vrha do tal se spusti kuna zlatica. Za njo pridri po hrpavi skorji samček. Kot bi prebiral strune na kitari, se oglašja glas stržka iz kupa preprelih vej. Na travni bilki sta se zlila v eno kačja pastirja. Trobim na drobno rumeno trobentico, ključem metulje, čebele in čmrlje. Povezujejo nežnost s svilo, prede pajek svojo veliko umetnino. Divja češnja pri studencu siplje belo cvetje, videti je kot nevesta. Marjetice na cvetnem prtu pred kočjo odpirajo oči. Bukov kozliček napenja dvojna krila, odleti sončnim žarkom nasproti. Grlica gruli na smrekovi veji, prileti samček in svatbeni ples se začne. Čist gozdni zrak polni pljuča in razganja srce. Divji petelin bruski s pahljačo perja po bukovih gredi in kliče kokoši. Ustnice se gibljejo, prav tiho pojejo. V brezmejnem zelenju se izgublja moj glas. Nos je poln pomladnega vonja, šepetanja drevja in ptičjega petja. PETER VOVK

Pojoča zemlja je pokrita s prvimi nežnimi travami. Zimskega obraza v gozdu ni več. Toliko novih cvetic je v travi. Prst diši po trohnbni, klisce jelk in bukevine rinejo iz tal. Drevesa ob poti, polna gostih vej, me pozdravljajo. Vse poje, cvrči, šumi, brečči in leti. Ne vem, kam bi stopil, da ne bi pohodil mravljincev. Oglašja se kos, prelepe melodije ubira. Zgubil sem svoj glas, tako lepo je v pomladnem gozdu. Glasovi ptičev vise po vejah. Oglašja se grahasta kukavica in šteje leta. Ne vem, koliko jih bo našela. Noge se zapletajo med koreninami, skalami in kamni. Ustnice se gibljejo, prav tiho pojejo. Brez prave teže sem. Polno brezimnih živalic, ogretih od sonca, se oglašja. Čudežni so ti drobni glasovi. Toliko rumenozelenih barv listov in iglic gledam, kot bi tisočkrat posijalo sonce. Prikakljata verveci, samček in samica, s polnima gobčikoma suhih vejic. Brez glasu stojim za drevsom, da jih ne motim pri spletanju gnezda na smrekni nad glavo. Oglasha se drevesna žaba, napenja svoj meh. Naznanja prihod toplih deževnih kapljic. Odtisi medvedjih tac v mehki zemlji me nesajo naprej. Zvezdasti mah topi stopinje mojih nog. Korak se ustavlja. Ptičji goliči dihaljo v puhastem gnezdu. Prileti drozgovka, spusti črva v lačno grlo. In spet je vse tiho. Bokajoči glas srnjaka moti tišino pomladnega gozda. Odnáša glas brnečih kril kačjega pastirja. Kot mlada jelka sem, v mahovnatih skali zasidrana. Slamica, ki jo nosi mravlja, živi v meni. Krt pokuka na svetlo in se znova vrne med korenine. V vejah lipe brnijo čebele. Vse je uglaseno s petjem ptic, brnenjem hroščev, čebel, čmriljev in os. Noga se ugreza v mehko listje, nihče me ne sliši. Vijoličaste cveticke polnijo oči. Bolj stiskam oči, lepše barve dajejo od sebe. Svež in zelen se po skalnati steni plazi bršljan. Pod prsti držim palico, capljam

me je zalil mesec maj. Šepetanje bukovih listov po vejah boža ušesa.

Moja senca hodi molče po rahlo zarisani stezi. Ptičji pevc razlivajo glasove po svežih bukovih listih. S pomladno pisavo živali je popisana dobra gozdna zemlja. Sklonim glavo, odmaknem se veji. Na vratu čutim toploto sonca. V tančico zavita potresa muha pajčevino. Z vrha do tal se spusti kuna zlatica. Za njo pridri po hrpavi skorji samček. Kot bi prebiral strune na kitari, se oglašja glas stržka iz kupa preprelih vej. Na travni bilki sta se zlila v eno kačja pastirja. Trobim na drobno rumeno trobentico, ključem metulje, čebele in čmrlje. Povezujejo nežnost s svilo, prede pajek svojo veliko umetnino. Divja češnja pri studencu siplje belo cvetje, videti je kot nevesta. Marjetice na cvetnem prtu pred kočjo odpirajo oči. Bukov kozliček napenja dvojna krila, odleti sončnim žarkom nasproti. Grlica gruli na smrekovi veji, prileti samček in svatbeni ples se začne. Čist gozdni zrak polni pljuča in razganja srce. Divji petelin bruski s pahljačo perja po bukovih gredi in kliče kokoši. Ustnice se gibljejo, prav tiho pojejo. V brezmejnem zelenju se izgublja moj glas. Nos je poln pomladnega vonja, šepetanja drevja in ptičjega petja. PETER VOVK

Kdo je bil prvi na vrhu?

Iskanje zamrzlega planinca in starega filma

Kdo je prvi stopil na najvišjo goro sveta? Poznavalci planinstva se ob tem vprašanju nasmejiijo, ko je vendar povsem jasno, da je bil to Edmund Hillary, ki se je leta 1953 s Šerpo Tenzingom povzpel na Čomolungmo ali Everest, 8.848 metrov visoki vrh v Himalaji. Kasneje so najvišjo točko sveta osvojili še mnogi planinci, med njimi tudi slovenski. Toda povsem brez sence ta dosežek le ni. 29 let prej sta se namreč proti vrhu odpravila George Mallory in Andrew Irvine. Po pričevanjih sta skrivnostno umrla le kakih 250 metrov pod vrhom.

Morda sta pale priplezala na vrh? N to zanimivo vprašanje bomo mogoče kmalu imeli točen odgovor. Leta 1987 je namreč japonska odprava zagledala zamrznjeno truplo nesrečnega planinca Malloryja. Može imel s seboj tudi fotografsko kamero in je gotovo zabeležil na film morebitno osvojitve vrha. Letos se bo posebna odprava v Himalajo pozanimala tudi za usodo nesrečnega planinca. Poskušali bodo najti njegovo truplo in prinesli njegovo fotografsko kamero. Pri Eastman Kodaku so že povedali, da zanje ne bo poseben problem: razviti 62 let star film. Če bo uprava našla kamero in če jim bo pri Kodaku uspelo film razviti, potem bo uganka, kdo je prvi stopil na Čomolungmo, rešena. Kdo ve, če nebo treba popraviti leksikone in enciklopedije in namesto Hillaryja vpisati Malloryja in Irvineja? MIM

POTA IN STRANJANJE

§

dežurni poročajo

IZTOČIL 34 LITROV BENCINA — V noči na 4. marec je bil v garažah na Cesti herojev v Novem mestu tat. To je prvi ugotovil Branko Bec, ki mu je iz osebnega avtomobila zmanjkalo okoli 34 litrov bencina.

HLAJENJE PO RAZGRAJANJU — Novomeški miličniki so imeli 4. marca opravka s 43-letnim Alojzom Poljančcem iz Vinice pri Šmarjeti. Mžakar je vinjen razgrajal v Mercatorjevem bifeju na Zagrebški cesti v Novem mestu, tako da je bistro glavo dočkal v prostorih, ki jih imajo v ta namen na novomeški postaji milice.

UKRADEL TOVORNI AVTO — V noči na 7. marec je neznan storilec odpeljal s parkirnega prostora v Novem mestu tovorni avto z registrsko tablico NM 945-94 znamke Kamaz, last DO Gorjanci. Vozilo je pustil čez noč voznik Martin Dolinšek iz Sevnice.

ODNESEL ROČNO KROŽNO ŽAGO — Med 20. in 28. februarjem je neznan tat ukradel iz odprtega priročnega skladišča novomeške IMV, tozdr Črnomelj, ročno krožno žago in oškodoval tozdr za okoli 70 tisočakov. Storilca še iščejo.

LOKOMOTIVA ZAKRIVILA IZPAD ELEKTRIČNEGA TOKA

DOBOVA — 7. marca nekaj po 23. uri je prišlo na železniški postaji v Dobovi do nezdode, zaradi katere je bil ves predel med Dobovo in Brežicami vse do jutra brez električnega toka. Strojvodja električne lokomotive, 39-letni Anton Sabljčič iz Vinkovcev, je med premikom lokomotive pregledal dvignil odjemalnik toka, ob tem pa zadel v električno napeljavno pod napetostjo 3 tisoč voltov. Ker je lokomotiva prirajena za precej večjo napetost, je prišlo do kratkega stika na omrežju, potrganih je bilo nekaj žic, tako da je med Brežicami in Dobovo izpadel električni tok. Vlake so na tej relaciji prevažali s pomočjo dieselske lokomotive, zato je prišlo tudi do nekaj zamud. Materialne škode je bilo za 500.000 din.

Tona kablja končala pri Dinosu

Branku Kovačiču leto, Edvardu Brajdiču pa leto in 5 mesecev zopora za kraje kablov v IMV — Ljubljanska IMP oškodovana za blizu milijon dinarjev

NOVO MESTO — O številnih lanskih krajevih barvnih kovin, predvsem kablov, širom po Dolenjski in uspešni akciji novomeške UNZ, ki jestorilce kmalu prijela, smo lani dovolj pisali, pred dnevi pa je svoje reklo tudi sodišče. Tako sta morala med številnimi obtožbenimi prejšnji teden sestiti na zatožno klop 38-letni Edvard — Edo Brajdič iz Jedinšice in 27-letni Branko Kovačič iz Dobruške vasi.

Obtožnica je Brajdiču in Kovačiču očitala, da sta skupaj z mladoletno T. B. lanskega maja in junija kradla na gradbišču novomeške IMV, s krajo kablov pa ljubljanski IMP, tozdr Elektromontaža, oškodovala za natanko 997.158 din. Vse se je začelo pravzaprav takrat, ko je mladoletna T. B. lanske pomlad opazila kolote kablov na tovarniškem dvorišču IMV in o »najdbi« takoj obvestila Edvarda Brajdiča in Branka Kovačiča. Tako so se v noči

na 29. maj skupaj odpravili v IMV in ukradli 130 metrov debelega in 70 metrov nekoliko tanjšega kablja. Plen je tehtal 410 kilogramov ali 445.700 din. V noči na 31. maj so odnesli 120 kilogramov 145 metrov dolgega kablja, ki je bil vreden 155.911 din, njihov zadnji podvig pa sega v noč na 7. junij, ko so odnesli 392 kilogramov kablja, vrednega 395.547 din. In kako je delo potekalo? Kovačič je skupaj z mladoletnico v zunanjem skladišču odžagal več kosov kablja, ki so ga nato naložili v Brajdičev osebni avtomobil in odpeljali v Jedinšico, ob tam pa ga je Edvard Brajdič »predelana« odpeljal v brežiški Dinos: 27. maja 79 kilogramov, 29. maja 400 kilogramov, 31. maja 138 kilogramov in 7. junija ponovno 400 kilogramov.

Sodišče za ugotavljanje krivde ni imelo pretežkega dela. Miličniki in kriminalisti so namreč na mestu kraje našli sandal mladoletne T. B., prav tako so bili vidni sledovi vartburga, s katerim je Brajdič prevažal kable, dovolj očitni pa so bili tudi sledovi vlečenje kablov po tleh.

Senat sodišča je Branka Kovačiča obsodil na 1 leto zopora, Edvarda — Edo Brajdiča na 1 leto in 5 mesecev zopora, prav tako pa morata ljubljanskemu IMP povrniti povzročeno škodo. Sodba še ni pravnomočna. **B. B.**

MILIČNIKOM PRIJAVIL ROP

NOVO MESTO — Nanovomeški postaji milice se je 5. marca oglasil Vančko Brajdič iz Žabjeka in prijavil, da ga je nekdo oropal. Prejšnji večer je bil namreč na obisku pri Romih v Žužemberku, tam pa ga je pištolo strahoval Ciril B. in zahteval od njega denar. Ker mu ga ni hotel takoj izročiti, ga je Ciril fizično napadel, tako da mu je zatem vendarle odšel 10 bankovcev po 500 din. Zaradi dobljenih poškodb je Brajdič iskal pomoč v novomeški bolnišnici, miličniki pa so zoper Cirila B. napisali kazensko ovadbo.

Prijatelji pijače in noči

Nad polovico vseh kršitev javnega reda na Dolenjskem je bilo storjenih ponoči in v družbi maliganov

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Da Dolenjci še zmeraj dokaj ljubimo noč in gostilne, potrjuje že bežen pogled v lanske letne kršitve javnega reda in miru. Še zmeraj je bilo daleč največ kršitev, kar 416, storjenih v gostinskih lokalih, natanko polovico manj jih je bilo na cestah in ulicah, 160 pa v stanovanjih, največ v obliki družinskih ali kakih drugih z ljubeznijo povezanih preprih. No, seveda je še en podatek nad vse pomemben: da je bilo domala 60 odstotkov kršitev storjenih v družbi maliganov. Sicer pa je bilo v minuletem letu na Dolenjskem kar 560 preprih, seveda takšnih, ki so jih morali prekiniti miličniki, 214 preprih, 71 pijančevanj, ki so se končala na postaji milice, da o hazarderjih, omalovaževanjih uradnih oseb in še čem ne govorimo. Vsega skupaj so dolenjske postaje milice vročerkvrnežem priskrbele 139 nočitev.

Na Dolenjskem je tudi precej skritega in neprijavljenega orožja. Miličniki so tako lani odvzeli 38 raznih pušk, 8 pištol, 10 nožev in bajonetov, več eksploziva in več vžigalnikov, vžigalnih vrvic, petard, bokserjev in tudi nabojev. Največ tega orožja je bilo namenjenega krivolovcu, nič manjši del pa ni bil zasežen Romom, ki ga uporabljajo predvsem v številnih medsebojnih obračunih.

Maščevanje sprožilo petelina

Sedem let zopora za 35-letnega Milana Škoberneta — Z lovsko puško umoril lovskega tovariša — Orožje se ni samo sprožilo

NOVO MESTO — Predlanskega 9. septembra okoli 20. ure je prišlo v Stranjah pred hišo številka 28 do tragičnega dogodka, v katerem je 35-letni Milan Škobernet iz Dobrave iz razdalje kakih štirih metrov ustrelil v svojega lovskega tovariša Srečka Žvegljča. Z lovsko puško ga je zadel v levo stran prsno-trebušnega dela, poškodbe pa so bile tako hude, da jim je Žvegljč že po nekaj minutah podlegel.

Milan Škobernet se je pred senatom novomeškega sodišča, ki mu je pred nekaj dnevi sodilo zaradi opisane umora, zagovarjal takole: Žvegljčem sta bila skupaj na lovu, ob vračanju pa so se najprej ustavili ob lovski koči na Bohorju, tam malicali in pili. Žvegljčevim osebnim avtomobilom so se potem odpeljali

do domačije Antona Županca, kjer je imel Škobernet spravljien moped. Tudi tam so jedli in pili, pri tem pa je prišlo do prerekanja. Žvegljč mu je, kot pravi Škobernet, pričel očitati, da ga je pred leti prijavil zaradi črnega zakola. Škobernet tega ni priznal, vendar ga je Žvegljč vseeno trikrat mahnil po nosu, udarcev pa obtoženec zaradi poškodovane roke ni vrnil. Pri tem dogodku se je ozračje umirilo, skupaj so popili še nekaj kozarcev, nakar sta Žvegljč in Škobernet stopila do avta, kjer je Žvegljč obtožencu izročil njegovo puško. Kot je na obravnavi izjavil Škobernet, naj bi bilo orožje nabito in se je, ko se je hotel obrniti proti mopedu, samo sprožilo.

Sodišče je menilo drugače. Obravnavna je namreč pokazala, da se je Škobernet hotel maščevati za poprejšnje udarce in se je zavestno s puško obrnil proti Žvegljču, dal vanjo nabojev in repetiral, hip kasneje pa tudi ustrelil. Navsezadnje govori o tem tudi pričevanje sosedu, h kateri je stopil že po dogodku in jo zaprosil vode, rekoč, da sta z Žvegljčem že poročevala. In še en dokaz je krepko potrjeval, da ni žlo za samosprožitve: analiza puške je namreč pokazala, da se je petelin sprožil šele, ko je nanj pritislila sila kar treh kilopondov. Do tega pa ni moglo priti naključno.

POBEGLEGA VOZNIKA ŽE PRIJELI

GABRIJELE — Na lokalni cesti ob vasi Gabrijele pri Krmelju je prišlo 1. marca ob 20. uri do hujše prometne nezdode, v kateri se je poškodoval 26-letni pešec Frane Trater z Vrha pri Trzišču. Trater je pešahal po levi strani ceste proti Gabrijelam, takrat pa mu je nasproti pripeljal neznan voznik osebnega avtomobila. Z neznanjšano hitrostjo je drvel proti Traterju, ki je zadnji hip odskočil v sneg, vendar mu je vozilo vseeno zapeljalo čez nogo. Trater, ki je pomoč zdravnikov iskal šele čez nekaj dni, ima hudo poškodovano nogo. Pri zbiranju obvestil so posavski miličniki ugotovili, da je bil neznan voznik 22-letni Igor Kranjc iz Ljubljane.

KAP JO JE

SODRAŽICA — Frančiško Stupica, staro 84 let, so našli 28. februarja mrtvo v svoji hiši, kjer je živela sama. Umrla je zaradi možganske kapi.

Vse to je senat ob izreku sodbe upošteval, prav tako pa tudi dejstvo, da je bil Škobernet izzvan in doslej še nekažnovan, in odmeril Milanu Škobernetu kazen 7 let zopora; vanjo je vštete tudi pripor, v katerem je bil obtoženi od 9. septembra. Sodba še ni pravnomočna **B. B.**

ROKO POTEGNILO V STROJ

BREŽICE — V brežiški tovarni pohišstva se je 3. marca ob 13.10 pripetila huda delovna nezdoda. 30-letni Zvonko Hribšek iz Brežice je delal na formatni žagi, pri tem pa so mu valji žage zaradi nepazljivosti zagrabili levo roko in jo potegnili v stroj. Na srečo je nezdoda dovolj hitro opazil sodelavec Ivan Levak, ki je stroj takoj izkjučil in preklopil v obratno smer. Roko je potislino iz stroja, Hribšek pa je imel poškodovano zapestje in zlomljene štiri prste. Odpeljali so ga v ljubljanski Klinični center.

ODNESEL MARKE IN DOKUMENTE

PIŠECE — V noči na 7. marec je v Pišecah pri Brežicah nekdo vlomil v osebni avto tuje registracije, last Jožeta Sodiča iz Pišec, ki je sedaj na začasnem delu v Zahodni Nemčiji. Storilec je razbil steklo na vratih in iz notranjosti vozila odnesel potni list, v katerem je bilo 200 nemških mark, dokumente, kovček z osebno prtljago in nekaj pijače. Sodič je oškodovan za najmanj 50.000 din.

Neizkušenosť pelje v smrt

Tako kaže analiza prometnih nezdod traktoristov — Polovica žrtev brez vozniškega dovoljenja

LJUBLJANA — Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pripravil zanimivo, a hkrati zadržujočo analizo prometnih in delovnih nezdod traktoristov za obdobje med leti 1981 in 1985. Kajti takšna analiza daje povsem drugačne rezultate od tiste, ki je vsa ta leta govorila le o nezdodah traktoristov na kategoriziranih cestah. 224 mrtvih in 386 poškodovanih voznikov traktorjev v tem obdobju pa sta prav gotovo številki, ki terjata širšo družbeno akcijo še posebej zato, ker je v zadnjem času vse več traktorjev opremljenih z varnostno kabino ali lokom, število nesreč pa prav nič ne pomenjuje.

Če pogledamo podatke še nekoliko podrobneje, vidimo, da je kar 120 voznikov traktorjev izgubilo življenje na lokalnih cestah, le 7 pa na regionalnih. Pri delovnih nezdodah je bilo 23 voznikov mrtvih na poljskih poteh, 22 na gozdnih, prav toliko jih je izgubilo življenje na njivah, 18 jih je poškodobam podleglo na travnikih, trije v vinogradih, 8 na dvorišču in 1 v sadovnjaku. Je pa še ena statistična zanimivost, ki kaže koristnost varnostne kabine ali loka: kar 75,6 odstotka voznikov je bilo mrtvih zaradi preventivne traktorja, ko jih je vozilo pokopalo pod seboj. Poglejmo sedaj še vzroke: v 77

Nov pogin rib zaradi izlitja

Huda prometna nesreča pri Jezeru — Mrtve ribe v Temenici

JEZERO — Pregledaj je še govoriti o tem, ali bo huda prometna nezdoda, do katere je prišlo 3. marca zvečer na magistralni cesti pri Jezeru, vnovič zagrozila z ekološko katastrofo, zaenkrat ostaja le dejstvo, da je tisti večer po cesti izteklo kar 22.100 kilogramov natrijevega hipoklorida.

Mulaga Imanovič iz Mihotovičev pri Tuzli je tisti večer vozil tovornjak s cisterno iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Jezeru je zaradi okvare na cesti stal drug tovornjak, zato je Imanovič zaviral, pri tem pa ga je močno zaneslo. Cisterna se je prevrnila na bok, medtem ko je vlečni del vozila obstal na cesti. Pri tem se je na cisterni odtrgal pokrov, da je izteklo preko 22 tisoč litrov rdevarne kemijske spojine. Na mesto nesreče so takoj prihitali novomeški poklicni gasilci s posebnim vozilom, poleg njih pa tudi pristojni inšpektorji in predstavniki Vodnogospodarskega podjetja, ki so nemudoma pričeli odpravljati posledice. Zaenkrat kaže, da izlitje ne bo povzročilo hujših posledic.

Promet na magistralni cesti je bil zaradi nezdode zaprt za ves promet dobro uro, vse do 3. ure jutraj, ko so delavci trebanjskega Cestnega podjetja odstranili oviro s ceste, pa je potekal izmenično. Nastala škoda je ogromna. Samo na vozilu so jo ocenili na 3 milijone 50 tisoč

dirinjev, medtem ko je na tovoru za 120.000 din škoda.

• Močna odjuga in dež pa sta, kot kaže, le naredila svoje. Natrijev hipoklorid je skozi kraška tla nepričakovano hitro zašel v Temenico, kjer je že prišlo do pogina rib. Ob tem sta v ponedeljek svoje povedala Pavle Erjavec, vodnogospodarski inšpektor novomeške ULS, in Alojz Hrastar, tajnik novomeške ribiške družine. Pavle Erjavec pravi takole:

«Resda je prišlo do manjšega pogina rib, vendar je najhujša nevarnost po mojem že mimo. Obstajala je namreč bojazen, da pride s Temenico tudi do zastrupitve v ribogojnici Luknja pri Prečni. Zato smo odredili kaljenje Temenice, pri čemer se je prosti klor vezal na umazanijo. Pri tem je zanimivo, da je bila ugotovljena prisotnost klora v Temenici sicer v mejah normalne koncentracije za pitno vodo, vendar za postrvi očitno prevelika.»

Alojz Hrastar pravi, da so ribiči na razdalji kakih 400 metrov pobrali 345 poginjenih rib, ocenjuje pa, da je njihovo število vsaj še dvakrat večje, saj majhnih rib niso pobirali, prav tako pa niso mogli do rib v globoki vodi. «To pa še ni najhujše. Ta del Temenice je namreč tudi drstišče postrvi, ker pa se te drstijo januarja, je povsem utemeljen sum, da je uničen ves letošnji zarod postrvi. Bali smo se tudi za ribogojnico, vendar je, kot kaže, največja nevarnost že mimo.» **B. BUDJA**

Kako si šolarji zamišljajo cesto

Nagrajeni posavski likovniki — Tudi banka

KRŠKO — Medobčinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pod predsedstvom Jelka Štojsa iz Sevnice je imel minuli četrtek več kot štiriurno sejo.

Proučili so delo posavskih avto šol in krškega izpitnega centra in poročilo o prometnih razmerah v regiji (več o tem prihodnjič). Posebna komisija je pregledala kar razveseljuje število del učencev posavskih osnovnih šol, ki so poslali svoja likovna dela na temo »Promet in mi«.

Po pogledu del so določili po pet nagraj za nižjo in višjo stopnjo. Na nižji stopnji so nagradili dela: 1. Melite Keber iz Šentjanža, 2. Dejana Šoštarec iz Dobove, 3. Darje Rak iz Telč, 4. Brigite Bedek iz Sevnice in 5. Leonide Strmešk iz Artič. Pri višji skupini je razvrstitev naslednja: 1. Renata Koretič iz Velike Doline, 2. Silvija Orlič iz Krškega, 3. Robi Perc iz Boštanjca, 4. Gašper Roštarh iz Krškega in 5. Peter Omerzu iz Brežic. Vsi omenjeni bodo prejeli garnituro za likovni pouk, Ljubljanska banka — Temeljna banka Krško pa bo vsakemu primaknila po tisočaka na hranilno knjižico. Vsi in tudi njihove šole bodo prejeli še pisna priznanja.

Natečaj je torrej uspel, nabralo se je zanimivo gradivo za razstavo. **A. Ž.**

Več kandidatov za voznike

Novi soferji povprečno mlajši od 22 let — Predsednik AMD Ribnica, ki praznuje 35-letnico, ponovno žnidar

RIBNICA — Kljub visokim cenam motornih vozil in goriva stalno narašča število kandidatov na tečajih za voznike motornih vozil, so ugotovili na nedavnem občnem zboru Avto moto društva Ribnica, ki slavi 35-letnico obstoja. V zadnjih štirih letih je avto šolo obiskovalo 686 kandidatov, katerih povprečna starost je bila pod 22 let, izpit za B kategorijo in traktor pa jih je naredilo 624.

tečaja za varno delo s traktorji, dopolnilno-izpopolnjevalni tečaj za strokovtorje in še vrsto oblik strokovnega izpopolnjevanja za člane, šolarje, poklicne voznike in za bodoče voznike. Na osrednji svečanosti ob 35-letnici bodo podelili priznanja AMZ Slovenije.

Društvo je v minulem obdobju uspešno poslovalo, posebno še na preventivnem področju. Sodelovalo je z osnovnimi šolami v Loškem potoku, Sodrzičici in Ribnici pa tudi z občinskimi svetom za vzgojo in preventivo v cestnem prometu. Organizirali so predavanja za poklicne šoferje v delovnih organizacijah, a so bili uspešni le v Riku. Za predavanja po krajevni skupnosti ni bilo odziva.

V načrt dela za letos so zapisali, da bodo organizirali pet tečajev iz cestnoprometnih predpisov, dva

Izvolili so vodstvo za naslednja štiri leta. Izvršni odbor šteje 9 članov. Za predsednika so ponovno izvolili Jožeta Žnidarja, za podpredsednika pa Vinka Kerniča. Podelili so priznanja za dosedanje delo v društvu. Srebrni plaketi sta dobila Ivan Petrič in Vesna Lavrič, bronaste pa Stane Škrabec, Miran Lavrič, Edvard Šilc, Jože Žnidar, Alojz Mihelič, oddelek za notranje zadeve občinske skupščine v Ribnici, postaja milice v Ribnici, Eurotrans Ribnica, Zavarovalna skupnost Triglav — izpostava Ribnica. Pisna priznanja je prejelo sedem članov društva. **MILAN GLAVONJIČ**

Reprezentanti brez kopalnice

Marjan Zupanc, predsednik IC KD Krka, o skrivnostih uspeha dolenjskega kolesarstva — Razvili svoj model, ki ga skušajo drugi posnemati

NOVO MESTO — Verjetno bi bilo že kar dolgočasno, če bi sedaj, na pragu nove kolesarske sezone, vnovič naštevati cilje novomeških kolesarjev. Ti so namreč že nekaj časa jasni: dokončno potrditi, da ima KD Krka ta čas najboljše kolesarje v državi. Temu primerno pa morajo seveda bititi tudi rezultati. A tokrat smo sklenili poseči malo dlje. Mnogi se namreč sprašujejo, kje in kakšna je skrivnost tako naglega vzpona dolenjskega kolesarstva. In kar je najpomembnejše: še ne tako dolgo nazaj so mnogi navzlic uspehom precej mačehovsko gledali na dosežke novomeških kolesarjev, danes pa imajo dolenjski kolesarski delavci ne ravno majhno besedo celo pri odločitju o najpomembnejših zadevah v naši kolesarski organizaciji.

Marjan Zupanc, predsednik IC KD Krka, pravi takole: »Zadnja seja predsedstva Zveze slovenskega kolesarstva Slovenije ki je bila v začetku marca v Ljubljani je doela potrdila našo usmeritev. O njej naj bo dovolj če povem da je postala celo model za reorganizacijo Kolesarske zveze Slovenije. Ta pobuda je prišla iz naših vrst, reorganizacija pa naj bi se v celoti oprla na naše, dolenjske izkušnje. Sistem dela pri nas je verjetno jasn. Vrhunske tekmovalce strniti v KD Krka, ob tem pa podpirati razvoj in ustanjvanje ostalih klubov. Tako imamo danes za seboj že klube v Metliki — s tem že nekaj let izredno uspešno sodelujemo — pa v Krškem, Trebnjem, Črnomlju. Nekaj podobnega naj bi se zgodilo v zvezi. Ustanovljene naj bi bile nekakšne podzveze, ki naj bi delale z roko v roki s »centrom« v Ljubljani. Ob tem je potrebno vedeti še nekaj. Kolesarstvo je danes na približno enakem mestu, kot je bila naša alpka smučarija leta 1975. Smučarji so znali svoj trenutek takrat temeljito izkoristiti — imeli so Vogrinca, Križajca — mi bi morali sedaj svojega. Seveda pa moramo zvezo poprej kadrovske precej okrepi.«

danosti, ki jih imamo v klubu. Le nekaj primerov. Pri nas imamo danes v klubu kar okoli 30 do 40 ljudi, ki domala vsakodnevno žrtvujejo kolesarstvu nekaj svojega prostega časa. Brezplačno seveda. Po drugi strani pa imajo v Savi, Rogu in še kje povsem drugače pogoje za delo. Tisti, ki delajo v klubu, so v Savi oziroma Rogu tudi zaposleni. O prednostih ni treba posebej govoriti. Poglejmo naprej.

Naš tekmovalce ima danes za svoj trening le mesto. Ponuditi mu ne moremo niti kopalnice, da bi se po štirimurnem treningu v njej oprhal.

Pa imamo v Novem mestu kar dve tretjini vseh državnih reprezentantov! Ne bi rad ob naštevanju vsega tega načeljal kake polemike, vendar moram reči, da tudi v novomeški ZTKO se zdaj nimamo podpore, kot bi si jo glede na rezultate in delo zaslužili. Da bo smola še večja, nas tudi ostali športi gledajo dokaj neprijazno, kot da koga ogrožamo. Mogoče le z rezultati, kajti smo za vsakršno sodelovanje!

In kakšen bo kolesarski jutri na Dolenjskem? Kako tehtne so trditve o gradnji velodroma v Novem mestu?

»Če bi imeli normalne možnosti za delo, potem bi nas težko kdo spravil z vrha. Kajti razvili smo svoj, znanstven pristop k temu športu, k čemur je veliko pripomoglo naše sodelovanje s kolesarji iz ČSSR: pred meseci smo bili na obisku v Brnu pri klubu Favorit.

Govorimo o razcvetu dolenjskega kolesarstva. Kje je skrivnost vašega uspeha?

»Rekel sem že, da smo našli svoj model dela, ki je po svoje enkraten in ga skušajo drugi posnemati. Dosem vse lepo in prav. Prav tako pa je po drugi strani res, da so tekmovalni dosežki naših kolesarjev že prerasli materialne in prostorske

kjer to metodo izrazito razvijajo. Z eno besedo: imamo kadrovske in organizacijski potencial, da postane zares vrhunski klub, vse ostalo pa ni več stvar zgolj nas v klubu. Kar pa zadeva velodrom, to je izven nje, da postane Novo mesto jugoslovanski kolesarski center. To pa je že veliko. In ob takšni podpori je navsezadnje tudi na dovolj trdnih nogah naša želja da ob velodromu dobimo še organizacijo svetovnega mladinskega kolesarskega prvenstva. Vse to verjetno dovolj nazorno kaže, da vsi tisti iz dolenjskega združenega dela, ki sodelujejo v našem kolesarskem skladu, brez katerega si, mimogrede, takšnega razvoja tega športa sploh ne bi mogli zamisliti, vedo, kam in za kaj vlagajo svoj denar.

B. BUDJA

Marjan Zupanc: »Razvili smo svoj model, ki postaja vzor za reorganizacijo slovenske kolesarske zveze.«

Vlečnica »po lastnih umih«

Samouk Ivan Zevnik je naredil smučarsko vlečnico ki omogoča dobro smuko po Galičevem krču

V bregu Galičev krč pri Lazah v brežiški občini so zadnje zime živahnje kot prejšnja leta, imajo vlečnico. Pobudo zanjo je dal Ivan Zevnik, 29-letni fant, doma iz Pirošice, ki se je priženil na Laze. Po poklicu je električar in na šihu so se večkrat pomenkovali o vlečnici, izdelal pa jo je čisto po svoje, po lastnih umih, bi rekli. Pred temi ni videl ne Tomosove ne kake druge vlečnice, slišal pa je o vlečnici, ki jo imajo v krški občini, nekje nad Leskovcem. In si je mislil, kako bi si tudi v njihovi vasi ne bilo napačno omisliti kaj takega.

Tako se je lotil dela. Za pogon je uporabil elektromotor, kardansko gred, menjalnik, pol diferenciala iz osebnega avtomobila. Ostalo (materialna kolesa, ograjenje in steber za vlečno vrvi) je izdelal doma. Vlečna vrvi je kupljena. Cela stvar ga je stala nekaj več kot štiri stotine milijone, a prispevali so tudi nekateri stalni vaški smučarji, ki jih je v vasi kakih deset, starih od 8 do 27 let. Na ta način so zbrali okoli 7000 din, kar je krilo komaj stroške za nakup škipcev in vlečne vrvi. Vlečnico je Ivan izdelal sam v delavnici. Za delo je porabil teden dni. Tudi vaški fantje se pomagali, predvsem pri barvanju in postavljanju vlečnice, in seveda tast, ki je po poklicu kolar. Eno popoldne in na Galičevem krču je bila postavljena vlečnica.

MEDŠOLSKO TEKMOVANJE

V počastitev 200-letnice poučevanja na potiški šoli smo pred kratkim pripravili medšolsko tekmovanje v veleslalomu. Poleg šolarjev z naše šole so se ga udeležili tudi učenci ljubljanskih šol, iz Podpreške, Sodražice, Ribnice in Kočevja. Bilo je tako kot na pravih velikih tekmovanjih. Za to pa se moramo zahvaliti predvsem pokrovitelju, skuščnici občine Ribnica, njenemu predsedniku Stanku Rusu, tovarišu Lapajnetu za spodbudne besede na začetku tekmovanja, smučarskemu klubu iz Ribnice in seveda vsem Potočanom, ki so nam pomagali. Ob tem pa ne smemo pozabiti našega Draga Lavriča, ki je zasadel 3. mesto.

NOVINARSKI KROŽEK
OŠ Loški potok

TUDI V DRAGATUŠU TVD PARTIZAN

DRAGATUŠ — Pred kratkim je bil tudi v Dragatušu kot v zadnjem večjem krajevem središču v črnomljski občini ustanovljen TVD Partizan, predsednik pa je postal Zvonc Kocjan. Hkrati so osnovali štiri sekcije, in sicer za nogomet, košarko, namizni tenis in šah. Ob krajevnem prazniku, ki bo maja, bodo pripravili športne igre, prihodnje leto pa v okviru tega praznika tudi stare kmečke igre, po katerih so nekaj v Dragatušu že zasloveli.

TREBANJSKI GOZDARJI TUDI DOBRI SMUČARJI

GAČE — Smučarski center Rog na Gačah pri Črmošnjicah je pred kratkim gostil letošnje prvenstvo delavcev novomeškega Gozdnega gospodarstva. Tradicionalni Zelenkov memorial je tokrat presenetljivo osvojila ekipa TOK Gozdarstvo Trebnje, drugo so bili tekmovalci tozda Transport in gradnje, tretji pa smučarji novomeškega TOK. V posamični konkurenci je pri ženskah zmagala Tahodževska, pri moških do 30 let Rogelj, do 40 let Bonnar, nad 40 let Grabrijan, v konkurenci članov nad 50 let pa je bil najboljši Aljož Serini. Najboljši čas med 56 tekmovalci je dosegel Bobnar.

N. GOLES

V ŠPORTNEM TEKMOVANJU NAJBOLJŠA KAŠČA

SEMIČ — TVD Partizan je pred dnevi organiziral na Gačah veleslalom, točke pa v okviru športno-rekreativnega tekmovanja štejejo tudi za pokal krajevnih skupnosti Semič. Nastopilo je 46 smučark in smučarjev, najboljši pa so bili: med mladinci Dušan Kambič (Kašča), med člani Dušan Štukelj (Kot), pri veteranih Anton Matkovič (Črmošnjice) ter pri ženskah Mateja Ogrinc (Semič). Ekipno je zmagala Kašča, 2. Streklejavec, 3. Vavpča vas. Po petih disciplinah v športno-rekreativnem tekmovanju vodi Kašča (42 t.), sledijo pa Blokarij (41 t.) in Streklejavec (34 t.).

SMUČARSKO PRVENSTVO

Na šolskem prvenstvu v veleslalomu in smuku so se pomerili vsi učenci višjih razredov. Razredni prvaki v veleslalomu so bili: Katja Pelko in Borut Papež (5. r.), Ksenija Prosenik in Peter Božar (6. r.), Tina Hočevar in Aleš Logar (7. r.) ter Ariana Bastardi in Franci Meronc (8. r.). Isti učenci so bili najuspešnejši tudi v smuku, je v 8. razredu je bil med fanti najboljši Tomaž Metekl.

Dopisniki osnovne šole XII. SNOUB, Krmelj

SMUČARSKI TEČAJ

Ker med zimskimi počitnicami ni bilo snega, smo imeli smučarski tečaj kar nekaj popoldnevov po pouku v februarju. Učila sta nas tovarši Janč Studenca in Dušan Žičkar. Tovariša sta najprej pripravila vlečnico, potem pa smo se vsi zapeljali po hribu navzdol, da vas je lahko razvstil v skupine. Večji smo se imenovali Asi, mlajši pa so bili Medvedki. Vadili smo različne veščine: pluzni zavoj, kratki zavoj, pravilno držo palic itd. Učitelj je bil z nami zadovoljen. Pridno smo vadili štiri popoldneve, zadnji dan pa je bilo tekmovanje. Pri Medvedkih je zmagala Erika Mirt, pri Asih Maj Slemenšek. Na tečaju je bilo res zanimivo. Naučili smo se veliko novega in izpopolnili tehniko smučanja.

ALENKA MEŠIČEK, 7. r.
OŠ Blanca

Na Javorovici prek tristo smučarjev

Največ uspeha tekmovalcem SD ROG iz Novega mesta

JAVOROVICA — Na Javorovici je bilo v nedeljo že 14. tekmovanje v veleslalomu za prehodni pokal IV. bataljona Cankarjeve brigade. Organizator tekme je bilo SD Šentjernej, smučarji pa so nastopili v vseh kategorijah. Veleslalom je potekal hkrati na dveh progah, največ pa so pokazali smučarji iz Roga, trebanjskega Trima in Šentjerneja. Najboljši je priznanja in plakete podelil predstavnik odbora Cankarjeve brigade, generalmajor Alojz Hren.

Rezultati — cibabanke: 1. More (SD Rog), 2. Rančigaj (Trimo), 3. Pavček (Gorjanci); cibicani: 1. Rečelj (Šentjernej), 2. Turk (Rog); 3. Hrovat (Gorjanci); mlajše pionirke: 1. Počrvina (Rog), 2. Hribar (Trimo), 3. Furlan (Rog); mlajši pionirji: 1. Petan, 2. Novak (oba Krško), 3. Lavrič (Rog); starejše pionirke: 1. Kusič, 2. Kos, 3. Artač (vse Rog); starejši pionirji: 1. Žunič, 2. Jakše (oba Rog), 3. Medle (Gorjanci); mladinke: 1. Jakša, 2. U. Kusič (obe Rog), 3. Kužnik (Krško); mladinci: 1. Koprivnik, 2. Vesel, 3. Račević (vsi Rog); članice: 1. Zugič (Podbočje), 2. Potočar (Šentjernej); 3. Pugalj (Pionir); člani: 1. Kušer (Rog), 2. Lazar (Trimo), 3. Rešetič (Šentjernej); veteranke: 1. Šuštar (Pionir), 2. Rebernik (Pionir), 3. Židan (Gorjanci). Med ekipami je zmagalo SD Rog pred SD Trimo in Šentjernem.

Nastopilo je kar 305 tekmovalcev.

START DŠI Z VELESALOMOM

SEVNICA — Komisija za šport in rekreacijo pri OS ZS Sevnica je ob pomoči SK Lisca iz Sevnice pripravila prvo športno disciplino letošnjih delavskih športnih iger — veleslalom. Tekme na Hraštah se je udeležilo 55 posameznikov in 9 ekip. Med moškimi ekipami je zmagal Stilles, pri ženskah Lisca, medtem ko je moški posamični vrstni red tak: 1. F. Guček, 2. A. Guček (oba Stilles), 3. Možic (Jutranj-ga), pri ženskah je zmagala Fliskova iz Betona pred Guštinovo in Blasovo iz Lisce.

J. BLAS

PORAZA INLESA

RIBNICA — V okviru priprav za bližnji pričetek tekmovanja v republiški rokometni ligi so igralci ribniškega Inlesa odigrali dvoje prijateljskih srečanj. V prvem jih je premagal drugoligaš Dinos Slovan iz Ljubljane s 30:26, v drugem pa prvotiga iz Sovjetske zveze, ekipa Burevestnika, z 29:25. Mate je bil na obeh tekmah najboljši strellec.

M. G-č.

OBČINSKO PRVENSTVO VAVTI VASI IN MIRNI PEČI

NOVO MESTO — V soboto je bilo v Novem mestu občinsko prvenstvo osnovnih šol v streljanju. Pri pionirjih je zmagal Lukan pred Bobnarjem in Petkovcem (vsi OŠ Vavta vas), pri pionirkah pa Arsenovičeva (Vavta vas), druga je bila Jarčeva (OŠ Mirna peč) in tretja Košmrljeva (OŠ Grm). Pri pionirjih je ekipno zmagala OŠ Vavta vas pred OŠ Katje Rupena in OŠ Grm, pri pionirkah pa OŠ Mirna peč.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

II. ZVEZNA LIGA, zahod. moški, 16. KOLO: RIJEKA — PIONIR 2 : 3 (9 - 8, 8 - 10, 7)

Pionir: Vernig, Babnik, Primc, Komadina, Gregurek, Prah

LESTVICA: 1. Modriča Optima 30, 7. Pionir 14 točk.

V 17. kolu igrajo Novomeščani doma z drugouvrščenno ekipo Jedinstva Interplet.

I. SOL, moški, 17. KOLO: KOČEVJE — STAVBAR ml. 2:3 (4-15, 3, 13, -2, -3)

Kočevje: Levstik, Polovič, Miklič, Merhar, Hvala, Bradač, Marinič, Planinc, Obranovič, Figel.

LESTVICA: 1. Salontin 32 točk, 12. Kočevje 6, 13. ČIB Bovec 0.

I. SOL, ženske, 13. KOLO: KOČEVJE — PALOMA BRANIK II 2:3 (-8, 13, -10, 12, -13)

Kočevje: Klun, Piškur, Lajpah, Levstik, Drobnič, Ahac, Kočevar.

Kakšno darilo za jubilej?

Letna skupščina RK Inles — Letos 30 let ribniškega rokomet — Kritično o napakah — Vendarle prvaki?

RIBNICA — Rokomet, ki je že zmeraj najkvalitetnejša in tudi najpopularnejša športna panoga v ribniški dolini, v preteklosti ni povsem izpolnil zastavljenih ciljev. Inles je izgubil drugoligaški status, prav tako tudi mesto tretje najboljšie moške rokometne ekipe v Sloveniji za Slovanom in Aerom, sedaj pa vrsta zaostaja celo za vrhom v republiški ligi. Tako kritično so ocenili prehejeno pot udeleženci teško pričakovane skupščine kluba, ki je bila pred dnevi v Ribnici.

KEGLJANJE ZAKONSKIH PAROV

MOZELJ — Kulturno športno društvo Ciril Dekval iz Mozolja je tudi letos pripravilo izredno popularno in zanimivo kegljaško tekmovanje zakonjskih parov. Rezultate so razglasili na nedavni svečanosti, ob tem pa dodajmo, da je bilo to že 8. tekmovanje po vrsti. Zmagala sta Stanka in Franc Salomon, ki sta podrla 1.059 kegljev, sledita jima Zinka in Marjan Kurtelj s 1.050 in Anka in Vlado Hajdinjak s 1.026 podrtimi keglji. Med ženskami je bila v čiščenju najboljša Kurezeva, v metanju na polno Lužarjeva, pri moških na čiščenje Urh in v polno Hajdinjak. Najboljša »ripiča« sta bila Vesna in Alojz Urh.

M. G-č.

Po besedah predsednika kluba Viktorja Pogorelca je voz krenil navzdol po izpadu iz I. B lige, ko igralci nenaodoma niso bili več motivirani, postali so brezvoljni in malodušni. To se je poznalo tudi v letošnjem prvenstvu. Inles je izgubil nekaj pomembnih točk v srečanjih z novinci v ligi, kar je dokaz, da ekipa za to tekmovanje ni bila dovolj psihično pripravljena. »Jasno pa je,« je dejal Pogorelec, »da so želje vseh še naprej enake: Inles naj v drugem delu prvenstva poskuša nad-

Za dosedanje uspešno delo je Viktor Pogorelec sprejel skromno darilo, zategem pa je bilo izbrano novo vodstvo kluba. Predsednik skupščine je inž. France Šile iz Rikostroja.

oknaditi za zamuno, osvojiti prvo mesto in skoz kvalifikacije vendarle priti v II. zvezno ligo.»

Kot je izjavil trener Radič, je strokovno delo v klubu vse preveč nihalo, več je bilo slabega kot dobrega dela.

V imenu igralcev je nekaj besed povedal še Andrej Mate, ki je potrdil, da se v klubu že kaka tri leta ne dela dobro, za kar so po njegovem krivi vsi od uprave in trenerja do igralcev. »Če želimo priti iz te poprečnosti, je potrebno boljše in bolj zavzeto delo vseh, saj klub ni le Inlesov, ampak vse ribniške doline,« je pristavil. Podobnih kritičnih misli je bilo še nekaj, govorniki pa so nazivali tudi nekaj konkretnih predlogov, kako ribniškemu rokometu vrniti omajnan ugled. Slednje je tolikanj pomembnejše, ker slavi rokomet v Ribnici letošje že 30-letnico. Možnosti so, da bi ob tem jubileju konec leta pripravili večji turnir, na katerem naj bi sodelovala tudi zlata državna reprezentanca. Vsekakor pa bi bilo seveda najlepše darilo za jubilej, če bi osvojili naslov republiških prvakov.

M. GLAVONJIČ

MIRNA—GORENJA VAS 85:83

MIRNA — Zaradi napake zapisničarja so morali igralci mirenškega Partizana in Gorenje vasi vnovič odigrati prvenstveno srečanje zahodne skupine II. republiške lige. Take odločitve ni nihče pričakoval, zato tudi ekipi, ki že nekaj časa ne trenirata več, nista prikazali boljše igre. Boljši pri gostiteljih je bil Gračan.

SPOMINSKI POHOD

NOVO MESTO — Izletniška sekcija novomeškega planinskega društva vabi planince na spominski pohod na Porezen. Odhod posebnega avtobusa iz novomeške avtobusne postaje bo v nedeljo, 23. marca, ob 6. uri. Cena izleta je 1.000 din, prjavite pa se lahko v torek med 17. in 18. uro na sedežu društva.

PRVENSTVO SLOVENIJE S SERIJSKIM ZRAČNIM OROŽJEM

LESKOVEC '86

Ostrostrelci s trofejnim orožjem

Razmah strelstva med mladimi sevnške občine

SEVNICA — Strelstvo v sevnški občini je z novim vodstvom doseglo razveseljiv razmah, predvsem med mladimi.

Znani so, da se Krčani pripravljajo na republiško strelsko prvenstvo z zračno puško za vse kategorije. Umestno je, da to v regiji jemljejo tudi za izziv nadaljnemu razvoju tega športa. Tako se tekmovanja kar vrstijo. Na tekmovanju v Leskovcu sredi februarja je bilo skupno 23 strelcev iz sevnške občine. »Najostrejši«, Slavko Zakošek iz SD Kopitar, je bil prvi s 367 krogi, tesno mu je sledil samo s krogom manj Stane Kovačič iz SD Boštanj, 3. pa je bil prof. Mirko Ognjenovič (SD Marok) s 364 krogi. Žal Sevnčanom svojih strelcev iz posameznih družen še ni uspelo zd-

Takšnih uspehov strelske družine sevnške občine ne bi dosegale, če ne bi uživale podpore občinskega štaba TO in oddelka za ljudsko obrambo. Posebno zahvalo so na skupščini izrekli (Mercator) Kopitarni, ki je svoji družini kupila štiri puške, Lisca, ki je omogočila izgradnjo strelišča v tovarni, krmeljski Metalni, ki pomaga pri gradnji strelišča v tem kraju, zgleďno pomoč strelcem tudi tudi Stilles, od krajevnih skupnosti pa Boštanj, Blanca in Sevnica. Ni več težava v tem, kje streljati, temveč s čim.

nitiži v občinski ekipo, zato je prvo ekipno mesto ostalo leskovškemu Partizanu. Najboljša boštanjka članica, Anica Kovačič, je dosegla 351 krogov. Tudi posavska zlata puščica je tokrat pripadla Sevnčanu prof. Mirku Ognjenoviču (547 krogov). Od vseh 21 posavskih strelcev je bilo kar 14 strelcev iz sevnške občine, ki so prav tako pobrali prva tri mesta.

Rezultati so torej na moč razveseljivi. Na zadnji skupščini občinske strelske organizacije so v Sevnici potožili nad kilavo dotacijo temu športu, saj ne zadošča niti za polovico stroškov te dejavnosti. Na skupščini so slednje sprejeli tudi pobudo o ustanovitvi enotne ekipe, ki naj bi poslej nastopala na republiških prvenstvih. Ostaja pa problem pri nabavi orožja, na kar v Sevnici opozarjajo že dolgo. Nekateri si sami kupujejo puške, kar postavlja v neenakopravni položaj mlajše strelce oziroma mlajše, ki nimajo nikogar med zadolžitelji. Takšen mačehovski odnos do strelstva kajpada ni v prid krepivi obrambne sposobnosti naše dežele.

A. ŽELEZNIK

obveščaja

v vsaki številki objavlja mnogo zanimivih izvornih reportaž iz domačih in tujih krajev, komentarjev in izborov iz tujega tiska ter prinaša obilo barvnih in črno-belih slikovnih informacij

zabava

v sleherni številki po tri humoreske, veliko risanih šal in nagradne križanke

vzgaja

7 D ima tudi veliko zanimivega za gospodinjstvo (V svetu mode, Kuhajte z nami, Kotiček za nego, Praktični nasveti), več strani za najmlajše itd.

koristi

v 7 D je obširen spored slovenske, hrvatske, avstrijske, madžarske in italijanske televizije, rubrike Vprašujemo za vas, Klementina, horoskop in druge

7D

svež
sočen
sodoben

Ne pozabite: vsako sredo zjutraj slovenski tednik 7 D v vašem kiosku

ISKRA SERVIS LJUBLJANA

objavlja za potrebe Servisa na Prekopi prosta dela (za nedoločen čas)

SERVISER ZA ELEKTRIČNA ROČNA ORODJA

Pogoji:
— končana poklicna šola — elektromehaničar
— zaželeno delovno izkušnje
— opravljen vozniški izpit B kategorije
— 2-mesečno poizkusno delo

Kandidati naj vloge dostavijo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA SERVIS, KOSTANJEVICA NA KRKI, SERVIS PREKOPA.

179/11-86

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE OBČINE LJ. MOSTE-POLJE LJUBLJANA, Proletarska 1

PRILOŽNOSTNA ZAPOSILITEV

Zveza prijateljev mladine občine Ljubljana Moste-Polje razpisuje dela in naloge kuharice, pomočnice v kuhinji in snažilke v otroškem počitniškem domu v ZAMBRA-TIJI pri Umagu od 1. junija do 20. septembra 1986. Delo je pogodbeno in primerno za mlajše upokojenke. Kandidatke, ki imajo kvalifikacijo in veselje do opravljanja naštetih del, naj se javijo na Občinsko Zvezo prijateljev mladine, Proletarska 1, LJUBLJANA. Informacije po tel. (061) 447-272.

176/11-86

DS — Elektrarna Brestanica Brestanica

razpisuje dela in naloge

vodja splošnega sektorja

— delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
— visoka izobrazba pravne, politološke, filozofske, psihološke ali organizacijske smeri
— znanje angleškega ali nemškega jezika
— 6 let delovnih izkušenj

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v 15 dneh po razpisu na naslov: Razpisna komisija, Elektrarna Brestanica. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 20 dneh po končanem zbiranju prijavnosti.

177/11-86

Nuklearna elektrarna Krško, p.o. Vrbina 12, 68270 Krško,

objavlja prosta dela in naloge

vodje knjigovodske službe

Pogoji:
— opravljena visoka, višja ali srednja šola ekonomske smeri
— 42 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
— izpolnjevanje kriterijev iz družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Krško
— poskusno delo 3 mesece

Kandidati naj pošljejo svoje vloge v 10 dneh po dnevu objave. Odgovore bodo prejeli v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

178/11-86

RAZPISNA KOMISIJA MIZARSKEGA PODJETJA »HRAST«, ŠENTLOVRENC, p.o. na podlagi 86. čl. statuta organizacije združenega dela

razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

Za opravljanje del in nalog morajo kandidati poleg pogojev, določenih v 511. čl. zakona o združenem delu, izpolnjevati še naslednje pogoje:

— da imajo srednjo, višjo oz. visoko izobrazbo lesne, organizacijske ali ekonomske stroke
— da imajo 10 let prakse, od tega 5 let na vodilnih delovnih mestih
— da so moralno-politično neoporečni
— da so predložili program razvoja.

VEČ KV MIZARJEV

Pogoji:
— končana lesna šola IV. stopnje
— 3-mesečno poskusno delo
— odslužen vojaški rok.

Kandidati naj pošljejo prijave s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 14 dneh po objavi komisiji za imenovanja Mizarškega podjetja »HRAST«, ŠENTLOVRENC, p.o. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po dnevu razpisa.

181/11-86

Razpisna komisija DO »GKP« Trebnje TOZD GRADBENIŠTVO Trebnje

razpisuje po določilih 74. — 82. člena statuta TOZD Gradbeništvo Trebnje ter na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD dela in naloge

individualnega poslovnega organa TOZD

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
— da je državljan SFRJ in ustreza splošnim pogojem za sprejem delavca v delovno razmerje,
— da ima visoko ali višjo izobrazbo gradbene ali temu sorodne smeri,
— da ima pet let delovnih izkušenj,
— da ima pozitiven odnos do samoupravljanja, družbenopolitičnih organizacij in socialistične družbene ureditve in je moralno neoporečen,
— da ob imenovanju poda program razvoja TOZD. Mandat traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: »GKP« Trebnje, Goliev trg št. 9, Trebnje, s posebnim pripisom »ZA RAZPISNO KOMISIJO«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijavnosti.

K sodelovanju vabimo še:

1. dipl. ing. gradbene smeri

(VII. stopnja zahtevnosti), eno leto delovnih izkušenj

1. ing. gradbene smeri

(VI. stopnja zahtevnosti), eno leto delovnih izkušenj.

Objava velja do zasedbe. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov »GKP« Trebnje, Goliev trg št. 9, Trebnje, Komisija za delovna razmerja.

182/11-86

Osnovna šola Vavta vas

Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

računovodja — tajnika

Pogoji:
— srednja izobrazba ekonomske smeri
— 3 leta delovnih izkušenj
Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja 3 mesece. Prijave z dokazili o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.

193/11-86

Obrtna zadruga Bela krajina, Črnomelj,

razpisuje prosta dela in naloge

saldakontista

Pogoji:
— srednja izobrazba ekonomske smeri
— 5 let delovnih izkušenj v knjigovodstvu
Zaposlitev je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Obrtna zadruga Bela krajina, Ulica 21. oktobra 17b, 68340 Črnomelj. Kandidate bomo obvestili o izbiri v roku 30 dni. Stanovanja ne nudimo.

187/11-86

OBRITNO ZDRUŽENJE ČRNOMELJ

razpisuje na podlagi sklepa Izvršnega odbora

natečaj za oddajo (najem) poslovnega prostora

v velikosti 65 m² v stavbi Obrtnega združenja, Črnomelj, Ul. 21. oktobra, namenjenega za »BIFE«. Vsi zainteresirani naj pošljejo pismene prijave najkasneje do 21. 3. 1986 na naslov: Obrtno združenje Črnomelj, Črnomelj, Kolodvorska 25. Vse dodatne informacije dobite na Obrtnem združenju Črnomelj.

180/11-86

ČGP DELO — TOZD Prodaja Ljubljana, podružnica Novo mesto

vabi k sodelovanju

RAZNAŠALCA za območje Novega mesta in RAZNAŠALCA za območje Krškega

Za delo, ki je pogodbeno in v zgodnjih jutranjih urah, nudimo stimulativno nagrado. Vsa dodatna pojasnila lahko dobite po telefonu 22-142 ali pa se osebno zglasite pri ČGP Delo — TOZD Prodaja, podružnica Novo mesto, Cesta herojev 30, kamor pošljite tudi prijave.

183/11-86

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE MIRANA JARCA CESTA KOMANDANTA STANETA 26/28 68000 NOVO MESTO

Objavlja prosta dela in naloge:

1. knjižničarja s strokovnim izpitom

na študijskem oddelku za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), s polnim delovnim časom v izmeni.

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

— končana srednja šola
— zaželeno delovno izkušnje v knjižničarstvu
— trimesečno poskusno delo

2. višjega knjižničarja s strokovnim izpitom

v pionirski knjižnici za nedoločen čas, s polnim delovnim časom v izmeni.

Pogoji:
— višji knjižničar s strokovnim izpitom ali

— višja izobrazba pedagoške smeri s strokovnim izpitom ali

— višji knjižničar-pripravnik

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi. O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh.

175/11-86

Ljubljanska banka Temeljna dolenska banka Novo mesto Delovna skupnost

Komisija za delovna razmerja

oglašja naslednja prosta dela in naloge:

1. vodenje in organiziranje del v odseku knjigovodstva za nedoločen čas

2. kontrola porabe in odplačil kreditov za določen čas — nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

pod 1: višja šola ekonomske smeri in najmanj 2 leti delovnih izkušenj
pod 2: srednja šola ekonomske smeri in najmanj 1 leto delovnih izkušenj

Kandidati, ki menijo, da bi navedena dela in naloge lahko uspešno opravljali in izpolnjujejo pogoje, naj oddajo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi v kadrovski službi Ljubljanske banke — Temeljne dolenske banke, Novo mesto, Kettejev drevored 1.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po zaključku zbiranja prijavnosti.

186/11-86

Avto-moto društvo Novo mesto

razpisuje

javno licitacijo

za prodajo osebnega avtomobila Zastava 750, letnik 1984. Licitacija bo v ponedeljek, 17. marca 1986, ob 15. uri na Ljubljanski cesti 8/b. Interesenti morajo pred licitacijo položiti 10-odst. varščino.

192/11-86

MERCATOR KMETIJSKI KOMBINAT
SEVNICA
TOK KOOPERACIJA
Sevnica, Glavni trg št. 25

Razpisna komisija TOK Kooperacija razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

— direktorja TOK Kooperacija

Pogoji za zasedbo razpisanih prostih del in nalog:

- višja ali srednješolska izobrazba agronomske smeri
- 3. oz. 5 let delovnih izkušenj
- kandidat mora izpolnjevati pogoje določene v 511. členu zakona o združenem delu.

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Za opravljanje razpisanih del in nalog bo delavec izbran za dobo štirih let.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na zgornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po imenovanju kandidata.

196/11-86

KOVINARSKA tovarna industrijske opreme in konstrukcij Krško n. sol. o.

TOZD PRODAJNI INŽENIRING n. sub. o. KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge

DVEH REFERENTOV UVOZA — IZVOZA

Pogoji: visoka ali višja izobrazba ekonomske ali tehnične smeri, zunanjetrgovinska registracija, znanje tuje jezika ter 4 oziroma 6 let delovnih izkušenj.

Dela in naloge so za nedoločen čas in s trimesečnim poskusnim delom. Objava velja 8 dni po objavi. Prijavljene kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 30 dneh po poteku objavnega roka. Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: KOVINARSKA Krško, kadrovska splošna služba. Prijav brez priloženih dokazil ne bomo upoštevali.

198/11-86

Komisija za delovna razmerja TOZD Gradišče Trebnje

objavlja prosta dela in naloge

prodajalca

v poslovni enoti Samopostrežba Veliki Gaber.

Pogoji:

- končana triletna šola za prodajalce,
- tečaj o higienskem minimumu.

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in enomesečnim poskusnim delom. Kandidati pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov Mercator Rožnik TOZD Gradišče Trebnje, Golijev trg 11, v roku 8 dni od dneva objave. O izbiri bodo obveščeni v nadaljnjih 14 dneh.

195/11-86

NOVOLES lesni kombinat Novo mesto—Straža, n. sol. o. TOZD TEHNIČNO ENERGETSKE STORITVE

Delavski svet TOZD TES razpisuje prosta dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJO CENTRALNE PRIPRAVE DELA

pod naslednjimi pogoji:

- visoka strokovna izobrazba strojne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju podobnih ali sorodnih del ali z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje teh del
- organizacijske in vodstvene sposobnosti
- osebnostne kvalitete, določene v družbenem dogovoru o izvajanju kadrovske politike v občini Novo mesto

Kandidati oddajo vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev v 8 dneh od objave na naslov: NOVOLES — lesni kombinat, kadrovska socialna služba, 68351 Straža.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 30 dneh po končanem zbiranju vlog.

194/11-86

SREDNJA KMETIJSKA ŠOLA GRM, Novo mesto, Sevno na Trški gori 13,

objavlja prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- a) traktor ZETOR 5718
- b) traktor IMT 540
- c) rotacijsko kosilnico RK 165
- d) kosilnico BCS
- e) trosilec mineralnih gnojil VICON
- f) sejalnico za žito GAMA 18
- g) krožne brane BRATSTVO
- h) silofrezo.

Prodaja osnovnih sredstev bo 19. 3. 1986 ob 10. uri na posestvu pod Trško goro.

197/11-86

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

Z datumom 3. 3. 1986 je izšla 4. številka Skupščinskega Dolenjskega lista, v kateri objavljajo:

VSEBINA

— občina Črnomelj razglas liste kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Črnomelj;

— občina Krško odredbo o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v letu 1986 na območju občine Krško in razglas liste kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Krško;

— občina Metlika odlok o določitvi števila delegatov in razporeditev delegatskih mest v skupščini občine Metlika, razglas liste kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Metlika, odlok o ureditvenem načrtu dela mesta Metlika med CBE in Cankarjevo cesto, sklep o imenovanju občinske volilne komisije in sklep o imenovanju volilne komisije v skupnost kmetov;

— občina Novo mesto razglas liste kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Novo mesto, odlok o delegiranju delegatov v zbor skupščine Novo mesto, odlok o spremembi odloka o komunalnih taksah v občini Novo mesto, odlok o zaključnem računu proračuna občine Novo mesto za leto 1985, odlok o proračunu občine Novo mesto za leto 1986 in odlok o ureditvi taksi službe na območju občine Novo mesto;

— občina Ribnica odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po okoliših za zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti, sklep, s katerim se odreja javna razgrnitev osnutka srednjeročnega družbenega plana občine Ribnica za obdobje 1986—1990, sklep o imenovanju upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč občine Ribnica, poročilo o izidu glasovanja na referendumu dne 16. 2. 1986 za uvedbo enkratnega krajevnega samoprispevka v KS Ribnica za naselje Grič pri Ribnici in razglas liste kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Ribnica;

— občina Trebnje razglas liste kandidatov za delegate v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Trebnje, poročilo o izidu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka v krajevni skupnosti Šentrupert, sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka na območju krajevnih skupnosti Šentrupert in sklep o odstotnem povišanju preživilin v letu 1986.

MEDOBČINSKE OBJAVE

Sklep o imenovanju načelnika Medobčinskega inšpektorata občin Brežice, Krško in Sevnica.

Mercator - Kmetijstvo Industrija Trgovina n. sub. o. Ljubljana

kmetijska zadruga krka
n. sub. o. novo mesto, cesta komandanta staneta 10

TZO Kmetovalec Novo mesto, n. sub. o. Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 34

Komisija za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge za nedoločen čas:

prodajalec v prodajalni Mirna peč

Kandidati morajo imeti šolsko izobrazbo IV. zahtevnostne stopnje — smer prodajalec tehnične stroke in eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili o šolski izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo na gornji naslov v 8 dneh po objavi.

Kandidate bomo obvestili o izbiri najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

184/11-86

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je 1. marca po hudi bolezni za vedno zapustil naš dober mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

JOŽE TOMC

iz Krivoglavic št. 5

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v žalostnih trenutkih pomagali in stali ob strani, darovali vence in cvetje, izrekli sožalje ter pokojnika spremili na zadnji poti. Posebna zahvala kolektivoma TKO Novoles in KZ Vinska klet iz Metlike, godbenikom, govorniku Antonu Žuniču za poslovilne besede ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

igmp
SAVA KRŠKO
n. sol. o.

tozd IGM

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge in vabi k sodelovanju

10 NK delavcev

za opravljanje manj zahtevnega dela pri proizvodnji betonskih izdelkov

Pogoji: osnovna šola ali nepopolna osnovna šola, zaželeno so delovne izkušnje. Delo je za 5 delavcev za nedoločen čas in 5 delavcev za določen čas (3 mesece). Delo je občasno tudi na terenu in v izmenah.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj zainteresirani kandidati dostavijo v 8 dneh po objavi na naslov: IGMP Sava Krško, tozd IGM, CKZ 59, Krško.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku roka za zbiranje prijav.

189/11-86

Moško in žensko frizerstvo Albina Žnidaršič, Krško, Cesta 4. julija 35,

razpisuje prosta dela in naloge:

moški in ženski frizer

Pogoji: končana poklicna šola, najmanj 5 let delovnih izkušenj. Možnost nastopa dela takoj. Kandidati naj pošljejo pismene prijave v 8 dneh po objavi.

185/11-86

Razpisna komisija skupne delovne skupnosti upravnih organov Občine Trebnje

razpisuje

prosta dela in naloge

katastrskega referenta

za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom

Pogoji:

- srednja izobrazba ekonomske ali administrativne smeri
- 1 leto delovnih izkušenj
- opravljen strokovni izpit.

Pisne ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili morajo kandidati poslati na gornji naslov v 8 dneh po dnevu objave. Kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v 30 dneh po izteku roka za prijavo na razpis.

190/11-86

DO Elektro Ljubljana, n. sub. o. tozd Elektro Novo mesto, o. sub. o. Ljubljanska 7 68000 Novo mesto

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela oz. naloge:

- 1. elektrotehnika — 1 delavec
- 2. snažilke — 2 delavki

Pogoji pod 1: Delavca želimo usposobiti za delo v centru vodenja, zato mora imeti končano elektrotehniško šolo za jaki tok (V. stopnja strokovne izobrazbe — energetika) in vsaj dve leti delovnih izkušenj. Usposabljanje bo trajalo predvidoma 1 leto. Pred začetkom dela v CV mora opraviti ustrezen izpit.

Pogoji pod 2: Nepopolna osemletka I. stopnja strokovne izobrazbe

Delovno razmerje bomo z izbranimi kandidatkami sklenili za nedoločen čas. Prošnje pošljite na naslov tozda v 15 dneh po objavi. O rezultatih izbire bomo prijavitelne kandidate obvestili v 30 dneh po končanem roku za prijave.

188/11-86

ZAHVALA

Ob nenadni, prerani smrti našega dragega moža, očeta, sina in brata

PAVLA VARDJANA

iz Črnomlja

se pristrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih dneh stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje ter ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo BELTU Črnomelj za organizacijo pogreba in vsestransko pomoč ter njegovemu sodelavcu Sašu Miketiču za tople besede slovesa. Naša zahvala velja tudi delavcem LB Črnomelj, BETI Črnomelj, sostanovalcem Ul. 21. oktobra 17/c in 17/a, razrednima skupnostma 6. b in 4. b razreda OŠ Črnomelj, godbi na pihala ter duhovniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Anica, sinova Peter in Matjaž, mama, sestra z družino in ostali sorodniki

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 13. marca — Kristina Petek, 14. marca — Matilda Sobota, 15. marca — Klemen Nedeljek, 17. marca — Jerica Torek, 18. marca — Edvard Sreda, 19. marca — Jožef Četrtek, 20. marca — Srečko

LUNINE MENE
18. marca ob 17.40 — prvi krajec

KINIO

BREŽICE: 14. in 15. 3. hongkonški akcijski film V krempljih agentov. 16.

in 17. 3. mehiški akcijski film Blago Amazone, 18. in 19. 3. ameriška komedija Poročna zveza.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 13. 3. filmsko gledališče — angleški film Skrivenostna moč, 14., 15. in 16. 3. ameriški film Dokončni obračun, 15. 3. ameriški fantastični film Zvezdni bojevnik, 17. 3. slovenski film Butnskala, 18. 3. slovenski film Doktor, 19. 3. slovenski film Christophoros.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 14. do 16. 3. nemški film Sostanovale. Od 17. do 19. 3. ameriški film Kondorjev let.

SEVNICA: 13. 3. film Poročna zveza, 14. in 15. 3. film Trije bratje, 16. in 17. 3. film Konan, 19. in 20. 3. film Zlo pod soncem.

VARTBURG, letnik 1974, obnovljen, prodam. Stane Bukovec, Ragnovska 14/17, Novo mesto.

SKODO coupe, letnik 1980, prodam. Peter Baloh, Šmarješke Toplice, tel. 84-914.

R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Drska 10, Novo mesto.

VW 1302 S prodam. Informacije po 15. uri. Anton Plut, Mačkovec, n. h., 68331 Suhor.

Z 750, letnik 1981, in menjalnik ter kostonjave stebre za vinograd prodam. Ledeča vas 15, Šentjernejski.

ZASTAVO 750, letnik 1977, dobro ohranjeno, prodam. Rado Mlakar, Vinica 17, 68220, Šmarješke Toplice.

R 4, letnik 1984, v zelo dobrem stanju prodam. Franc Lušina, Bela cerkev 13, Šmarješke Toplice.

GOLF diesel, letnik 1983, prodam. Alojz Salmič, Družinska vas 36, Šmarješke Toplice.

Z 750, letnik 1978, ugodno prodam. Franc Ljubi, Doblice 40, Črnomelj.

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Franc Jordan, Dobrava 3, Kostanjevica.

JUGO 45/84 prodam. Ogled v petek popoldne ali soboto dopoldne. Milana Majcna 10, Novo mesto.

JUGO 45, star dve leti in pol prodam. Informacije dopoldne 23-013, popoldne 24-827.

Z 101, letnik 1981, prodam. Gotna vas 51 c, Novo mesto.

PRODAM motor za FIAT 750, letnik 1978, akvarij, otroško posteljico in FIAT 750, letnik 1974, Jevšek, Kettejev drevored 36.

ZASTAVO 101, letnik 1981, s plinsko napravo, prodam. Fink, Straža 116, telefon 84-655.

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1983, ugodno prodam. Mojstrov, Dobrava 44 pri Škocjanu. Ogled v popoldanskem času.

BMW 1502, letnik 1975, in glasbeni center Benyton 2 x 25 W prodam. Tel. 22-551 int. 14, dopoldne.

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1984, prodam. Informacije na telefon (068) 26-033, dopoldne, in popoldne (068) 26-205.

UGODNO prodam Z 101, letnik 77, in Z 101 C, letnik 1981. Marica Zupan, Škocjan 66.

kmetijski stroji

PRODAM motokultivator Gorenje special (8 KM), nov. Jože Jakše, Potok 31, Straža.

TRAKTOR Štore 502, letnik 1984, prodam. Tel. 84-972.

PRODAM traktor IMT Ferguson (35 KM) z bočno koso. Franc Zaman, Hrvaški Brod 10, 68310 Šentjernejski.

PRODAM traktor Štore 504, star eno leto (200 delovnih ur), ali zamenjam za manjši traktor. Cvelbar, Male Poljane 16, Škocjan.

UGODNO prodam sipovo nakladalno 17 m³, Janez Majde, Luža 4, Dobrič.

PRODAM traktor Štajer 30, starejši letnik. Jože Povše, Zagrad 9, Škocjan. Ogled vsak dan od 16. ure dalje.

PRODAM TRAKTOR Steyer, starejši tip (30 KM), generalno obnovljen. Miha Basarac, Tanča gora 12, Dragataš.

TRAKTOR IMT 539 s kompresorjem, star tri leta, prodam. Tanča gora 10, Dragataš.

PRODAM plug za motokultivator, Honda F 400. Telefon 44-748, popoldne.

TRAKTOR Ursus C 335 s kabino prodam. Jože Kolenc, Zalog, Škocjan.

PRODAM originalno prikolico za kosilnico Gorenje Mutu, staro pol leta. Tel. 56-029.

PRODAM prikolico za traktor (nosilnost 1 tona, cena 55.000 din) in dele za fiat 125 PZ. Miloš Dragoš, Semeška 6, Črnomelj.

PRODAM traktor MAN (18 KM), Anton Zore, Malkovec 39, Tržišče.

KABINO za IMT 33.39, tovarniško, prodam. Colarič, Ul. talecv 10, Kostanjevica.

KOSO za traktor ursus 335, odlično ohranjeno, in nove gume FULDA 11-2-10-28 prodam. Ivan Pezdirc, Primoštek 5, 68332 Gradec pri Metliki.

TRAKTOR paskvali (21 KS) prodam. Vprašati na tel. (068) 62-060.

TRAKTOR univerzal 445 prodam. Vel. Bučna vas 6, Novo mesto.

TRAKTOR ursus 355 prodam po ugodni ceni. Franc Bregar, Cerovi log 47 (KIRA), 68310 Šentjernejski.

PRODAM bočno traktorško kosilnico na kardan. Tel. 22-187.

PUHALNIK prodam. Jernej Vrsk, Ravne 20, Zdole.

PRODAM novo bočno kosilnico za traktor tovarne Tomo Vinkovič in 30% ceneje 2.000-litrsko novo železno cisterno ter gorilec calomat. Ponudbe dopoldne na tel. (061) 324-882, popoldne 217-169.

PRODAM traktor Fend s koso in hidraulično, ter menjam trifazni elektromotor za enofaznega (3 KS), Mirtič, Kotarjeva 3.

prodam

PRODAM zamrzovalno skrinjo Gorenje (310 l), staro eno leto. Tel. 51-510.

PRODAM 900 l evička, Slavka Vrhovšek, Mali Podlog 9, Leskovec pri Krškem.

PRODAM TOMOS APN 6 in črnobeli TV sprejemnik Iskra panorama senzor. Informacije Robi Belšak, Mali Slatnik 45, Novo mesto.

SENO prodam po 30 din kilogram. Telefon 22-408.

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ AEG (3 KW) prodam. Telefon 62-401, interna 20.

PRODAM CB radijsko postajo HY-GAIN 2 z dovoljenjem. Miro Robek, 68275 Škocjan 54.

PRODAM dva fotelja, mizo in pralni stroj. Kristanova 22, Novo mesto, Marija Brulc.

PRODAM rešetko, kurilno. Ferromoto 35, Lipovec, K Roku 32, Novo mesto.

OTROŠKO ZIBELKO, kot novo, prodam. Stanič, tel. 26-844.

UGODNO prodam sedežno garnituro. Ercegovčevič, Ragnovska 10/12, Novo mesto.

PRODAM rabljeno avtoprikolico in cca 5 m³ hrastovih desk. Alojz Petric, Bršljin 10, Novo mesto.

PRODAM kozolec (topler) v Strugah na Dolenjskem ali zamenjam za dobro kravo in še brejo oslic, vozno, ter blajevico za motorno žago Stihl 051. Ančka, Vojko Smerke, Črešnjice 58, 68263 Cerklje ob Krki.

200 obdelanih kostonjavih kolov prodam. Franc Mervar, Boričevo 4, Novo mesto.

PRODAM mlado kravo. Tine Zupančič, Rumanja vas 29.

PRODAM dva kavčeva. Tel. 26-297.

PRODAM prikolico za osebni avto, 15 col. Penca, Mokro polje 1, Šentjernejski.

PRODAM kilske piščance za nadajanje reja ali zakol. Jožica Geržetič, Šmarjeta 30.

PRODAM 5 t sena. Rifelj, Ločna 22, Novo mesto.

JOGI LEŽIŠČE, moško in žensko kolo ter hladilnik (200 l) prodam. Šmihel 44, Novo mesto.

PRODAM avto prikolico. Tel. 51-194.

KOBILO prodam. Alojz Šutar, Orešje 11, Šmarjeta.

SENO poceni prodam. Vprašajte popoldne na tel. 25-029.

PRODAM 5 ton krme. Interesenti se lahko javijo vsak dan po 15. uri na naslov: Vojko Vrličin, Bojanci 12, 68344 Vinica pri Črnomlju.

1 m³ krajevo prodam. Naslov v upravi lista (1239/86).

KRAVO po izbiri prodam. Vel. Brunice 46.

PRODAM dobro ohranjeno navadno harmoniko. Vel. Brusnice 42.

UGODNO prodam več sena. Nace Vodopivec, Roje 15, Šentjernejski.

PRODAM črnobel TV 107 gorenje, garancija do junija 1986. Telefon 81-701.

ZAMRZOVALNO SKRINJO (310 l) in plinsko peč iskra super ugodno prodam. Informacije na telefon 71-924.

NEMŠKEGA OVČARJA, starega 3 mesece, brez rodovnika, prodam. Telefon 74-890.

PRODAM rabljen traktorski obračalnik in 10 m gabrovih drv. Viktor Rataj, Dolenja vas 6, Otočec, tel. 85-173.

POCENI prodam novo peč emo central 23 in kosilnico figaro. Franc Kozinc, Dol. Brezovo 26, Blanca, tel. 88-353.

PRODAM gumo 14, 9/13/28 in 4 K 700 x 16, glavna gred z ležaji za lado 1500 in starejši šivalni stroj singer. Rodine 12, Trebnje.

PRODAM dva meseca staro škotsko ovčarko — lesija. Telefon dopoldne (068) 51-032.

PRODAM eno leto star TV jasna. Luzar, Mestne njeve 1, popoldne.

PRODAM kravo, brejo 8 mesecev 3 teletom, dobra mlekarica. Telefon 26-903.

PRODAM barako, punte in zunanjo omarico s števcem za priključek zunanje elektrike. Tel. 24-314.

SABA TV color prodam. Tel. 22-008.

PRODAM stružnico za les, suhe smrekove deske in plinsko napravo za osebni avto. Tel. 26-393.

UGODNO prodam 400 betonskih kvadrov za stolpni silos in kovaško mehanično kladivo. Vincenc Urbančič, Žužemberk 142.

ZX SPECTRUM 48 K s kasetnikom ali brez in fotoaparati PRACTICAL z objektivom tovarne Carl Zeiss 2.8/50 prodam. Telefon 21-446.

PRIKOLICO za osebni avto — novo in zadnji traktorski nakladalnik za gnoj prodam. Franko, Razdrto 6, Šentjernejski.

PRODAM pralni stroj gorenje v okvari in zamrzovalno skrinjo gorenje ter 1,5 m³ suhih smrekovih plohov. Naslov v upravi lista (1240/86).

PRODAM komat konjski v dobrem stanju in 5 t sena. Milan Lončar, Žurkov do 8, 68290 Sevnica.

PRODAM poročno obleko številka 42 ter otroški športni voziček. Tanja Kocjan, Jerman vrh 18, 68275 Škocjan.

PRODAM črna bel TV sprejemnik gorenje, star dve leti. Jože Vidovič, Ardri 22, Raka 68274, tel. (068) 75-699.

PRODAM cirkular z enofaznim motorjem tomos avtomatik ter TLS 14 moped in trajnozarečno peč. Možna na kredit. Slavko Jerman, Gornji Lakenc 19, Mokronog.

PRODAM 2000 kg kvalitativnega sena kg 25 din. Marija Kočvar, Dolnja Lokvica 15, Metlika.

PRODAM 15 colski gumi voz. Zdravko Vukčević, Bojanci 26, Vinica, tel. 55-392.

PRODAM cisterno SKIP 2000 l gorilnik KALOMAT OG 2 En, potem 2 — 5,5 kg/h — 1,6 E/ 20° C. Telefon (068) 56-104 od 18. do 20. ure.

kupim

KUPIM starejši pralni stroj Gorenje v okvari za rezervne dele. Cvetko Tramte, Breška vas 3, 68310 Šentjernejski.

STARO HIŠO v Novem mestu ali bližnji okolici kupim. Telefon 21-145.

ZAZIDLJIVO PARCELO v Novem mestu kupim. Tel. 21-145.

KUPIM vrt ali njivo v okolici Ribnice. Vinko Mate, Kurirska pot 14, Ribnica.

KUPIM harmoniko CFB ali BSA. Vpišite cenę, Alojz Pavlič, Gor. Maharivec 14, Šentjernejski.

KONTEJNER, manjši, zaprt, za spravilo orodja in podobno, kupim. Tel. 23-979.

razno

MLADEGA PUDELČKA prodam ali oddam ljubitelju živali. Alojz Kastelic, Dol. Ponikve 29, Trebnje.

IŠČEM upokojenko ali uslužbenko za pomoč bolni ženi. Stanovanje v lastni hiši (soba, hrana in ostalo po dogovoru). Martin Vukšinič, Vavpča vas 4, 68333 Semič.

NA KMETIJI sprejem poštena upokojenka ali drugače socialno varen zakonski par. Možna je tudi kombinacija z obrtjo. Ponudbe pod šifro: -IZREDNA PRILOŽNOST-

VSEM, ki se je spominjate, ji prinašate cvetje in svečke na grob, prisična hvala!

VSI NJENI

KMEČKI FANT, star 44 let, v večjo mehansirano kmetijo (ob glavni cesti) želi spoznati dekle za življenjsko spremljevalko. Pišite na naslov Uredništvo Dolenjskega lista pod šifro: -SREČA-

posest

V NOVEM MESTU prodam podkletno atrijsko hišo v tretji gradbeni fazi z zasteklitvijo. Prilžitje 130 m², mansarda 100 m². Telefon (068) 22-252 po 16. uri.

VINOGRAD na Debencu prodam. Tel. 44-510.

obvestila

PRODAJAM sorte jagode -frapandula humi-, nemškega porekla, rodijo celo leto, sorte maline -moling eksplot- angleškega porekla, sorte maline brez trnja -tornfri- ameriškega porekla, sorte črnega ribeza -veliktan- angleškega porekla. Sorte so visokorodne, izvrstne kvalitete. Garantiramo dobre sadike z navodilom pošljemo po povzetju, najmanj 20 komadov bilo katerih. Jagode, maline — 40 dinarjev komad, ribez in maline — 60 dinarjev. Poština posebej. Dušan-ka Čajetinac, selo Dublje 37240 Trstenik, tel. (037) 714-392.

JARČKE, rjave, pasme hiseks, stare sedem tednov, prodajam vsak dan. Jože Jeršin, Račselo, Trebnje, tel. 44-389.

KOKOŠI ZA ZAKOL ali nadaljnjo rejo, prodajamo. Naprodaj so tudi piščanci vseh vrst. Franc Humeč, Irča vas 18, Novo mesto, tel. 24-496.

HITRO, POCENI IN Z GARANCIJO, popravljam vse gospodinjske stroje in elektromotorje. Tel. 25-393 od 16.—22. Se priporočam!

OBVEŠČAM cenjene stranke, da sem odprla frizerski salon v Straži — vrstna hiša in se priporočam. Branka PLESKO, Gor. Straža 186, Delovni čas od 8. do 20. ure, sobota od 7. do 12. ure.

čestitke

Dragi TILKI TURK s Cikave iskreno čestitam za god in ji želim zdravlja, sreče in izpolnitev želja. Enako tudi možu Jožetu, največ za zdravlja, z željo, da bi še mnogo let praznovala skupaj. Nekdo.

JOŽETU IN JOŽKU BARBORIČU iz Žihovega sela 5 pri Otočcu želim vse najboljša za njihov god, Jožku pa, da bi mu dnevi in vojaški suknji hitro minili. Žena Micka, hčerka Majda, teta Micka z družino.

Dragi, dobri ženi in mami JOŽEFI MALEŠIČ iz Črnomlja želim za 40. rojstni dan vse najboljša, mnogo zdravlja in srečnih let, mož Jure in hčerka Mojca.

Dragi in skrbni mami JUSTINI GOLOB iz Birčne vasi za njen 68. rojstni dan iskreno čestitam in ji iz srca želim zdravlja ter še mnogo srečnih let v krogu svojih najdražjih. Njeni sinovi in hčere z družinami.

SLAVICA ŽUNIČ

11. marca je minilo žalostno leto, odkar nas je komaj v 47. letu starosti zapustila naša draga žena, mama in stara mama

iz Gradca v Beli krajini

Vsem, ki se je spominjate, ji prinašate cvetje in svečke na grob, prisična hvala!

VSI NJENI

V SPOMIN

SLAVICA ŽUNIČ

iz Gradca v Beli krajini

Vsem, ki se je spominjate, ji prinašate cvetje in svečke na grob, prisična hvala!

VSI NJENI

DOLENJSKI LIST

IZDAJA DIC, tozid Dolenjski list, Novo mesto.

USTANOVITELJICE LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Tone Jesenko.

UREDNIŠKI ODBOR: Drago Rustija (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Anton Jakše (vodja novinarskega servisa in EPS), Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Pero, Jože Primc, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 80 din. Letna naročnina 3.000 din. Za delovne in družbene organizacije 6.000 din, za tujnino 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun 52100-620-970-257300-128-4405/9 (Ljubljanska banka) — Temeljna dolenska banka Novo mesto.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu za komercialne oglase 1.200 din, za razpise, licitacije ipd. 1.600 din, 1 cm na prvi ali zadnji strani 2.400 din. Vsak mali oglas do 10 besed 600 din, vsaka nadaljnja beseda 60 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici ŠDK Novo mesto 52100-603-30824. Naslov: Dolenjski list, 88001 Novo mesto, Germova 3, p. p. 33, telefon uredništva (068) 23-606 in 24-200, telefon novinarskega servisa 23-610, telefon ekonomske propagande, malih oglasov in naročniškega oddelka 24-006. — Nenaročeni rokopisov in fotografij ne vračamo — Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozid Grafika, Novo mesto — Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

OPEKARNA NOVO MESTO p. o.

Novo mesto, Zalog 21, tel.: (068) 21-403, 22-291, p. p. 10

- Proizvodnja opečnih izdelkov
- Trgovina z gradbenim materialom na debelo in drobno

OD TEMELJEV DO STREHE

V naši prodajalni v Zalogu št. 21 vam nudimo:

- opečne in cementne izdelke
- pesek, apno, cement
- betonsko železo, armaturne mreže
- ostrešja po načrtu, gradbeni les
- okna, vrata
- izolacijske materiale
- strešne kritline
- fasadne materiale
- orodja: mešalce za beton, samokolnice in druga orodja

NUDIMO STROKOVNE NASVETE ZA GRADNJE IN IZRAČUNE KOLIČIN MATERIALOV PO NAČRTIH

NOVI DELOVNI ČAS TRGOVINE:

od 6. do 16. ure od 1. aprila 1986 dalje, ob sobotah od 7. do 12. ure

Mene ni požela kosa,
bila sem ko v jutru rosa,
ki jo pije sonca žar.
Zdaj več nisem svetna stvar,
nisem roža in ne kamen,
sem le zate svetel plamen.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše najdražje žene, mame, tašče, tate, sestri in tete

ALOJZIJE MRVAR

roj. VOVK

iz Gotne vasi

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom, njenim bivšim sodelavkam iz Dolenjke in sodelavcem iz kolektivov Beti, GIP Pionir in Elektrotehna, ki so nam izrekli sožalje, darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremenili na njeni zadnji poti. Nadalje se zahvaljujemo govornikom, pevcem ter medicinskemu osebju intenzivne terapije kirurškega oddelka novomeške bolnišnice za skrbno nego.

VSJ NJENI

Tam pod cipreso
tiha je gomila,
kjer naša Malči
za večno se bo odpočila.

ZAHVALA

Po dolgem in hudem boju z zahrbtno boleznijo nas je v 67. letu starosti za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama, sestra in teta

AMALIJA ROZMAN

roj. Bobič

Kristanova 1, Novo mesto

Od nje smo se poslovili 4. februarja na šmihelskem pokopališču. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo obiskovali v Domu starejših občanov in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in vence, nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Novo mesto za požrtvovalnost, patru Niku iz Kloštra za pogrebni obred in poslovilne besede, družini Hudoklin in Novina, Tovarni zdravil Krka, sosedom Kristanove ulice in vsem, ki so pokojno imeli radi.

Sin Rudi, sestre Pepca, Ančka, Rezka, brat Tonče in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama, sestra in teta

TEREZIJA TURK

roj. TURK

Gor. Mokropolje 5

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter pokojno spemili na zadnji poti. Naša zahvala IMV za podarjene vence ter g. kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

Kje si zdaj, naš ljubi Joža,
kje tvoj ljubi je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

V SPOMIN

10. marca minevajo tri žalostna leta,
odkar nas je zapustil

JOŽE PUNGERŠIČ

s Štrita 2

Teško je življenje brez tebe, naš dom je prazen in otožen. Obstalo je tvoje srce, tvoje življenje, ostalo je spoznanje, da se ne vrne več. Iskrena hvala vsem, ki mu na grob prinašate cvetje in svečke.

VSJ NJEGOVI

ZAHVALA
V 75. letu starosti nas je 18. februarja 1986 po težki bolezni za vedno zapustila naša draga

MIJA STURBEJ

iz Leskovca, Wolfova 19

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, Občinski ZPM, OŠ Leskovec, Skupnosti otroškega varstva in ostalim organizacijam in društvom, ki so bili z nami v bolečih trenutkih ter izrazili sožalje, darovali cvetje in spemili pokojno na zadnji poti. Hvala zdravstvenemu osebju ZD Krško in bolnišnice v Brežicah — interna II za lajšanje bolečin v zadnjih dnevih življenja, godbi Celuloze za zaigrane in okteto s Senovega za zapete žalostinke, pionirjem OŠ pa za zapete pesmi. Prizrčna hvala tov. Bojanu Petanu za poslovilne besede, izrečene v imenu DPO in KS Leskovec, in tov. Danici Zalokar, ki se je poslovila v imenu prijateljcev mladine.

Žalujoci: Rezi Pirce, Rosvita Sturbej in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 87. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama in tašča

JOŽEFA TAVČAR

iz Dragatuša

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, posebno pa dr. Špecovi za pomoč. Prav tako zahvala za poslovilne besede Vladki Šuštar ter vsem, ki so pokojno darovali vence in cvetje in jo spemili na njeni zadnji poti. Hvala g. župniku za lepo opravljeni obred in pevskemu zboru iz Dragatuša. Vsem še enkrat iskrena hvala!

ŽALUJOČI: hčerke z družinami

Že leto dni v grobu spiš,
a v srcih naših še živiš,
ne mine ura, dan ne noč,
povsod si z nami ti navzoč.

V SPOMIN

9. marca je minilo leto žalostnih dni,
odkar je prenehalo biti srce našega ljubega moža, ata, starega ata, brata in strica

LEOPOLDA RUSA

iz Meniške vasi 2 pri Dol. Toplicah

Zapustil si nas, ostali smo sami. Obiskujemo tvoj grob in se z žalostjo v srcih vračamo domov.

Vsi njegovi

ZAHVALA
V 86. letu je prenehalo biti plemenito srce našega dragega moža, očeta, opa in prijatelja

ALOJZA LESARJA

iz Kočevja

Prizrčno se zahvaljujem sorodnikom, prijateljem, znancem, gasilskim enotam, govorniku za prizrčne in tople poslovilne besede ter vsem, ki ste v težkih trenutkih priskočili na pomoč. Zahvala medicinskemu osebju ambulante Kočevje za veliko razumevanje pri negi dragega pokojnika ter vsem, ki ste pokojnega spemili na zadnji poti in mu darovali cvetje in vence. Še enkrat hvala!

Žalujoca žena Štefanija Lesar

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 83. letu nas je nenadoma zapustila naša draga mama in stara mama

MARIJA CONTA

roj. BAKŠE

iz Cerovega loka 36

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo spemili na zadnji poti. Prizrčna hvala kaplanu za lepo opravljeni obred.

ŽALUJOČI: vsi njeni

ZAHVALA

Nenadoma nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta in svakinja

LJUDMILA ŠTUPAR

Dolenji vrh 1

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se od nje osebnostno poslovili, z nami sočustvovali in pomagali v najtežjih trenutkih ter jo spemili na zadnji poti. Hvala vsem, ki jo boste ohranili v lepem spominu.

VSJ NJENI

ZAHVALA
Ob smrti naše sestri, svakinje in tete

ZALI KOVAČIČ

iz Martinje vasi pri Mokronogu

se prizrčno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali in izrazili sožalje. Posebna zahvala sosedom.

Vsi njeni

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni pustilo.
Zdaj globoko pod zemljo
Tvoje truplo poleg mame spalo bo.

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je zapustil dragi mož, brat in stric

IVAN KIRAR

iz Zavinka pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in prijateljem, ki ste nam pomagali, darovali cvetje in vence. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku za lepo opravljeni obred in vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena, sestra in sorodstvo

Ne solze naše, žalost in trpljenje
ne more obuditi, dragi ate in mama,
vaju v življenje.

V SPOMIN

Te dni mineva leto ozir, tri leta žalosti,
odkar smo izgubili naše najdražje starše

MIHAELA in ROZALIJO LIPAR

iz Blatnega

Ne moremo se sprijazniti s kruto resnico, da vaju ne bo več med nami.

Žalujoci: vsi vajini

NA KONCU JE VEDNO SLOVO —
KAKO TO BOLI.

V SPOMIN

MIRKU DRENOVCU

16. marca 1986 mineva žalostno leto, odkar je nenadoma prenehalo biti tvoje srce. Pogrešamo te!

VSJ NJEGOVI

STANE BAJUK

Nobenega trefnega razloga ni, da na bližnjih volitvah Stane Bajuk ne bi bil izvoljen za predsednika skupščine občine Metlika. Če kdo, je Bajuk gotovo deležen tistega, čemur pravimo najširša podpora. Prav ta »najširša podpora« ga je tudi naredila za kandidata za ta odgovoren položaj. Sam si tega res ni želel in je vso zadevo spremljal nekako bolj od strani. Če bi bilo po njegovem, ne samo, da ne bi kandidiral za župana, celo na sedanjem mestu direktorja Temeljne združne organizacije Kooperacije pri metliški Kmetijski zadrugi ne bi bil. »Vseskopi sem si najbolj želel ostati in delati v metliški Vinski kleti, v kolektivu, v katerem sem delal, z njim raste in napreduje celih dvajset let.« pravi Bajuk.

Seveda zaradi tega, ker se mu ta želja ni uresničila, Stane Bajuk ni nikarkršer razočaran zamerjenec. Res je v vseh desetletjih doživel in sam veliko pripomogel k hitremu in kakovostnemu napredku metliške kleti, kjer se je strokovno in praktično razvil od kletarskega delavca do priznanega vinarskega strokovnjaka. A ko je bilo treba, je disciplinirano, odgovorno in s strokovno zavzetostjo začel delati kot direktor TZO Kooperacija. Kdor že površno pozna Bajuka, ve, da nikakor ni direktor pisarniškega kova, da ni teoretični suhoparnež. Če je že v metliški občini kakšen kmet, ki ga Bajuk ne pozna, gotovo ni nikogar, ki ne bi poznal njega.

Od osmih Bajukovih otrok iz Čuril pri Metliki je preudarni oče drugorojenemu sinu Stanetu namenil, da bo ostal doma na

kmetiji, vendar ne kot neuk kmečki fant, marveč gaje pokončani nižji gimnaziji poslal v srednjo kmetijsko šolo v Maribor. In to v tistih časih, ko je zemlja dajala bore malo denarja in je bil najstarejši sin Jože že v uku v Ljubljani. In tudi vse ostale otroke je do kruha spravila njihova kmetija. Stane je kasneje ob delu končal najprej prvo, nato pa še drugo stopnjo agronomske fakultete. »Kot etnolog sem v kleti vodil predelavo in nego vina in v letih, ko sem opravljal to delo, je metliška klet močno napredovala: od prvotnih 500.000 litrov se je zmogljivost povečala na 3,3 milijona litrov, nabavili smo sodobno prevzemnico grozdja in avtomatsko polnilnico, to je bil čas izrednega napredka tehnologije tudi na tem področju.« se rad spominja tistih časov. »Delo v kleti je bilo dokaj ozko strokovno, medtem ko je novo delovno mesto v Temeljni združni organizaciji zahtevalo ne toliko ozke strokovnosti kot širših razgledov in tesnejših stikov s kmeti.« Zadnjih osem let je Bajuk tudi član metliškega izvršnega sveta, zadolžen za področje kmetijstva. »Mojavratasobila v vedno bodo odprta za našega kmeta, ki ga poznam kot poštenega, pridnega in delovnega človeka. V naši zadrugi se dobro zavedamo, da smo tu zato, da pomagamo kmetom, da je to praznaprav kmetova zadruga. To vedno bolj dojemajo tudi naši kmetje.«

Mislím, da ni naključje, da bo, kot kaže, Stane Bajuk že drugi zaporedni metliški župan, ki prihaja na to dolžnost iz kmetijske zadruge, in to zaradi takega odnosa zadruge do kmetov in kmetov do zadruge in njenega vodstva. Kakorkoli že: nikoli ni nihče mogel Stanetu Bajuku oponesti, da hoče kmeta žejnega prepeljati čez vodo in da kar nekaj v prazno govori, flaka. Ko je Bajuk prvo leto široke akcije metliške kmete nagovarjal, naj pridelajo čimveč tržnih presežkov pšenice, je je sam dal zadruzi 4 tone. In vse kaže, da bo Stane Bajuk eden redkih, če ne kar edini slovenski župan, ki bo v prostem času prideloval pšenico. In še nekaj: njegov pogoj, da je pristal na kandidaturu, je bil, da se po izteku županstva zagotovo vrne nazaj v kmetijsko zadrugo.

A. BARTELIJ

Seznam nagrad je vse daljši

Poleg renaulta 4 GTL, darila IMV, bomo 29. maja našim naročnikom z žrebom podelili tudi hladilnik, vinotekarje, počitnice, hranilne knjižice itd.

Minuli teden smo pri Dolenjskem listu začeli veliko nagradno igro, v kateri bo žreb med naše stare in nove naročnike podelil za več kot 3.000.000 din nagrad, med njimi je tudi renaul 4 GTL, ki ga je prispevala generalna pokroviteljica igre Industrija motornih vozil Novo mesto.

Danes predstavljamo del preostalih nagrad: Emona Dolenjka iz Novega mesta je prispevala velik hladilnik, Opekarna Zalog več kompletov priljubljenih in iskanih vinotekarjev, Krkina zdravilišča vikend paketa v Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, Jutrjanjka iz Sevnice podarja otroški komplet iz programa Nana, Beograjska banka iz Novega mesta 3 hranilne knjižice s po 5.000 dinarji, Ljubljanska banka-Temeljna dolenjska banka Novo mesto pa je obljubila nekaj hranilnih pisem.

Katera prijetna presenečenja še vse čakajo naše stare in nove naročnike, bomo objavili v naslednji številki. Kako sodelovati v nagradni igri Dolenjskega lista in njegovih pokroviteljev? Bralci, ki imajo poravnano tekočo celoletno naročnino na naš teden, so storiši vse potrebno in lahko mirno čakajo 29. maj, ko bo javno žrebanje nagrad.

Tisti, ki niso naši naročniki, se še vedno lahko uvrste v 29.000 — glavo

Pismonoše, izkažite se!

V naši veliki nagradni igri — podelili bomo za več kot 3 milijone dinarjev nagrad, prva je renault 4 GTL Industrije motornih vozil — nam bodo pomagali tudi poštarji. Pravezprav bodo pomagali tudi sebi, za vsakega na novo pridobljenega naročnika Dolenjskega lista jih čaka 300 din nagrade, poleg tega pa se lahko vsak pismonoša poteguje tudi za darilo, ki smo ga v sodelovanju z novomeško Novotehno pripravili samo zanje. Poštari, ki bo od danes do vključno 22. maja letos pridobil največ novih naročnikov Dolenjskega lista, bomo podarili nov nocoj tomos APN-4. Prepričani smo, da je ta hitri in priločni motorček vsem poštarjem dobro znan. Da kasneje ne bo nespornost, že zdaj povemo, da bodo v tekmovalni tekmi za motor šli samo naročniki s plačano naročnino! Sama pridobitev naročnika torej ni dovolj, novi bralec mora Dolenjski list tudi plačati do konca leta. V vsaki številki našega tednika bomo na zadnji strani objavljali lestvico desetih poštarjev, ki bodo vodili v tekmi za Novotehn tomos APN-4. Pismonoše, izkažite se!

armado ljudi, ki so naročeni na največji pokrajinski časopis v Jugoslaviji. Treba je samo izpolniti naročilnico, ki jo objavljamo na tej strani, ali pa bo to za vas opravi vaša pismonoša. Pogoj za sodelovanje v žrebanju je seveda celoletna plačana naročnina. Boben bo upošteval samo naročnike, ki so poravnali obveznost.

SALAMARJI ŽE ČETRT STOLETJA

SEVNICA — Na letošnjem tradicionalnem, že 25. tekmovalju domačih salamarnjev v gostilni Vrtovec je zmagal Stane Jazbec iz Planine pri Sevnici. Na drugo mesto je bila uvrščena salama v Novem mestu udomoljenega Sevnčanina Rudija Ivančiča, tretji je bil izdelek Franca Jazbarja iz Sevnice, četrto, peto, šest, sedem, osem, deset, enajst, dvajset, trideset, štirideset, petdeset, šestdeset, sedemdeset, osemdeset, devetdeset, sto, sto deset, sto dvajset, sto trideset, sto štirideset, sto petdeset, sto šestdeset, sto sedemdeset, sto osemdeset, sto devetdeset, sto sto, sto sto deset, sto sto dvajset, sto sto trideset, sto sto štirideset, sto sto petdeset, sto sto šestdeset, sto sto sedemdeset, sto sto osemdeset, sto sto devetdeset, sto sto sto.

RIBIŠKI SEJEM

LJUBLJANA — Od danes, 13. marca, pa do sobote, 15. marca, bo na Gosposkarskem razstavišču v Ljubljani 3. slovenski ribiški sejem. Ribiški opremo in pribor ter opremo za podvodni ribolov bodo razstavljali in prodajali Slovenijašport, Slovenijašportna trgovina in Metalka. Zavod za ribištvo bo predstavil letošnje pogoje ribolova na svojih vodah, Ribiška zveza pa na vodah posameznih ribiških družin. Organizirana bo tudi prodaja rabljene ribiške opreme. V okviru sejma bo tudi okrogla miza o muharjenju.

»GLAS MLADIH BELE KRAJINE«

ČRNOMELJ — Občinska konferenca ZSMS Črnomelj pripravlja v okviru občinskega praznika v četrtek, 20. februarja, ob 20. uri v Kulturnem domu 8. mladinski glasbeni festival, »Glas mladih Bele krajine 86.« Nastopilo bo 15 mladih pevcev in pevk amaterjev iz dežele ob Kolpi z že znanimi zabavnimi skladbami. Spremljal jih bo radijski ansambel Iva Umeka, prireditev, ki jo bo posnel tudi ljubljanski radio, pa bosta vodila Vera Marušič in Milan Krapčič. Za najboljši med nastopajočimi bo glasovalo občinstvo, na prireditvi pa se bo predstavil tudi gost večera, ki bo presenečenje. Vstopnice po 300 dinarjev bodo v predprodaji v blagovnici Dolenjke. »Glas mladih Slovenije«, ki je v zadnjih letih sledil prvemu festivalu takoj naslednji dan, pa bo letos v Črnomlju 17. maja.

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj.: _____

Št. osebne izkaznice: _____

Celoletno naročnino bom poravnal, ko bom dobil položnico.

Datum: _____

Podpis: _____

Porodni krči dolenjskega radia

V Novem mestu nastaja lokalna radijska postaja — Kaj še manjka in kaj je še treba narediti, o tem govori Uroš Dular, ki vodi ustanavljanje

NOVO MESTO — Če bo zagotovljenega dovolj denarja in ne bo posebnih organizacijskih težav, se bo radio Novo mesto prvič oglašil že 1. julija letos. bo zagotavljajo v Novem mestu, kjer so do sedaj, kljub temu da je novi radio v rokah vseh štirih dolenjskih občin, edini prispevali denar za nakup drage opreme in preureditev prostorov. Prav v tem času čakajo, da svojo obveznost poravnata tudi občini Metlika in Črnomelj pa tudi Trebnje, čeprav so tam predlog samoupravnega

sporazuma zavrnil, češ da »ni finančnih sredstev«.

V Novem mestu se je ideja o lokalni radijski postaji rojevala že pred desetletji. Na plodna tla je padla šele pred letom dni, ko je Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko prvič obravnaval in podprl predlog o ustanovitvi regionalne radijske postaje. Kljub temu da so Metlika (v Črnomlju in Trebnjem pa

• Radio Novo mesto se bo prva oglašal vsak popoldan na III. radijskem programu in ga bomo na svojih sprejemnikih lahko našli na frekveni med 104 in 107 mhz. 2.287 kw moči bo pokrival prav vsi Dolenjski, del Kočevske tja do Grosupljeja, silikali ga bodo tudi do Celja in Zagreba, seveda bo pokrili tudi vse območje Žumberka in Bele krajine. Ob delavnikih bo ekipa pripravila triurni program, ob sobotah in nedeljah pa ga bomo lahko poslušali kar pet ur.

so še premišljevali), se je OK SZDL Novo mesto odločila, da pred napovedano podražitev opreme za studio sama zagotovi najnujnejša sredstva. Tako so iz proračuna občine s pomočjo Kulturne skupnosti in SLO zagotovili 17.356.000 din. Z omenjenim denarjem so kupili prav vsi potrebno opremo za delovanje radia v vrednosti skoraj 10 milijonov dinarjev. 5 milijonov dinarjev je bilo oddvojenega za delovanje oddajnika na Gorjancih, 2,2 milijona pa so že veljala gradbena dela v novih prostorih radia. Prav takšno vsoto, ki jo je novomeška občina že vložila v radio naj bi pred začetkom delovanja prispevale ostale tri občine: Črnomelj 7.617.200 din, Metlika 3.561.180 din in Trebnje 7.194.640 din. Tak znesek po mnenju Uroša Dularja, predsednika skupščine občine Novo mesto, ki vodi radio v ustanavljanju, še vedno ne bo zadostoval za dokončanje investicije. Manjkajoči denar bo mogoče dobiti z dobrodelno akcijo preko delovnih organizacij. Seveda bo pričetek delovanja radia še tesno povezan tudi z

začetkom delovanja oddajnika na Gorjancih. Po zagotovilih RTV Ljubljana ga bodo usposobili v poletnih mesecih. Oddajal bo I. II. in III. radijski program in I. televizijski program.

Na radiu naj bi bilo v začetku uradno zaposlenih le šest oseb. Pristvarjanju programa bi si ves čas v veliki meri pomagali s honorarnimi sodelavci, med katerimi bi bili glavna opora novinarji Dolenjskega lista. Predlog je tudi, da bi lokalna radijska postaja Radio Novo mesto postala tozid Dolenjskega informativnega centra, v sklopu katerega deluje tudi časopis Dolenjski list. Za delovanje radia bo že v letošnjem letu potrebno zagotoviti 20 milijonov dinarjev, prihodnje leto pa bo ta vsota še za 10 milijonov din večja. Že v najkrajšem času bodo ustanovili tudi programski svet, kot družbeni organ upravljanja, seveda pa bodo morale občine najprej podpisati samoupravni sporazum, s katerim bodo radiu zagotovile delovanje.

J. PAVLIN

VROČA VRTINA — Delavci Geološkega zavoda Ljubljana bodo na Mostecu pri Dobovi najpozneje do konca aprila letos zvrtili 1.000 metrov globoko vrtno, ki jo financirajo brežiška Agraria in Terme Čatež. Tedaj bo povsem jasno, kolikšne so količine termalne vode na levem bregu Save in kakšna je njena temperatura. Zadostne količine termalne vode bodo omogočile nadaljnji razvoj zdraviliškega turizma in rekreacije, na Čateškem polju pa bodo kmetijci lahko še razširili intenzivno pridelavo. Prejšnji četrtek so delavci zvrtili že 360 metrov vrtno, ki je imela pri 300 metrih kar 40,2° C, pričakovali pa so le 3°. (Foto: Perec)

»Nikoli nisem vedela, kdo trka na okno«

Prva članica Rdečega križa v Pišecah

PIŠECE — Ivanka Podgoršek, ki si je naložila osmi križ, je minuli teden vsa nasmejana sprejela čestitke Marjance Ogorevc v imenu krajevne organizacije RK. Pozornost si je zaslužila kot ustanovna članica Rdečega križa v Pišecah in kot dolgoletna aktivistka. Desetletja je obiskovala ostarele krajane in pomoči potrebne revne družine. Pomoč jim je bila dobrodošla zlasti v prvih povojnih letih, ko ljudje niso imeli kaj jesti in kaj obče. Pri Rdečem križu je Ivanka začela delati v začetku 1944 na pobudo partizanke Lasko. Takrat so članice odbora na skrivaj zbirale obvezni material, prale in šivale obleko za partizane ter obiskovale bolnike. Bili so hudi časi in Ivanka ni nikoli vedela, kdo trka za okno. Nemci, partizani ali celo ustaši.

»Izguljili sem dva brata partizana«, je pripovedovala. »Ivan je padel na Dolenjskem, Albin pol ure hoda od doma, v Orhevu. Nikoli ne bom pozabila dogodka, ko je Nemec med hajko v pozni jeseni 1944 pred mojimi očmi (gledala sem skozi okno) z brzostrelko pokosil deklico Roziko iz soseske. Tekla je v gozd posvariti očeta, ki je drvaril, naj se vrne zaradi hajke. Ranjena Rozika se je obrnila proti domu, prehodila precejšen del poti in med tem klicala Krulčevi Tončki: »Teta, jaz sem ranjena.« Ko je bilo streljanje mimo, je prišel pome Špelakov Rudi, da sva šla dekletce obvezat. Rozike nismo mogli rešiti. Ustreljena je bila v trebuh in je žive la do naslednjega popoldneva. Mor da bi ji v bolnici pomagali, toda Nemci v globokošli nas niso pustili do zdravnika.«

Ivanka Podgoršek je zrasla v čevljarski družini, prva od desetih otrok. S šestnajstim letom je odšla od doma. S seboj jo je vzela Dunajčanka, ki je imela v Pišecah teto. V tej zdravniški družini je služila od 1922 do 1940, najprej kot gospodinjstva pomočnica, nato kot kuharica. Ko je prišla na Dunaj, je bil sin njene delodajalke star 5 let. Nanjo ni nikoli pozabil. Tudi on je zdravnik kot oče in za vsak božič in veliko noč se je spomnil za darilom.

Po vojni je Ivanka delala v šolski kuhinji in si tam prislužila penzijo. Delu se je predala z veliko vnamo, zanj pa se je odločila ob srečanju z Ivanko Ostreljevo. Ona ji je pomagala voditi eno prvih odlično organiziranih šolskih mlečnih kuhinj v Sloveniji, za katero so krajani vsako leto zbrali veliko živeža. Kuharica Ivanka je poleg tega vkuhala vse sadje in zelenjavo s šolskega vrta. Nekajkrat so pišečko šolo prav zaradi tega obiskali ljubljanski televizijci in posneli bogato založene šrambe.

J. TEPPEY

JUGOSLAVIJA PLEŠE

NOVO MESTO — V četrtek, 20. marca, bo v dvorani Marof plezna prireditel Jugoslavija pleše, na kateri se bodo pomerili v latinskoameriških plesih plesni pari iz vse Jugoslavije, v standardnih plesih pa se bosta občinstvu predstavili Fredi Novak in Viktorija Tomič, profesionalna prvača SFRJ. Poleg njih bodo nastopile tudi članice skupine za jazzovski balet in mojstri break-danca. Vstopnice prodajajo pri Globtouru in Kompasu.

kozerija

SIT VSEH TEH ZVEZ IN ZVEZIC

Pokvarila se mi je moja kurnitja, stoenka. Zapeljal sem jo k avtomehaniku. Ko me je videl, je rekel: »O, to si ti. Zadeva bo urejena v tednu dni, ker se poznavam.« Obljubil mi je še to, da bo popravilo poceni, skoraj zastojni. Po mesecu dni je jadikoval, da ima dela čez glavo. Minila sta dva meseca, ko se mi je zvrtilo v glavi. Ne zaradi visokega krvnega pritiska, ampak zaradi računa, ki mi ga je izstavil. »Če se ne bi poznala, bi bila številka dvakrat višja,« je dodal. Ko se začne grmaditi nate, ni konca ne kraja. Crknila mi je ročna ura.

»Baterija,« ni bilo težko ugotoviti urarju. »Sicer jih nimam, a zate...« Odprl je in videl sem drobno. Vse skupaj ni trajalo več kot tri minute. »Tisoč dvesto dinarjev. Ne bi, a ker si ravno ti...« Rad nosim usnjene čevlje. Dragi so, a tudi pet jim rade odpadajo. Čevljar, h kateremu sem jih prinesel, me je najprej pogledal, nato pa vzdihnil: »Takšnih malenkosti sicer ne popravljam, toda če si to ti...« Pljunil je v roke in mi rekel, še preden bi lahko pojedel banano:

»Tako, pa sva uredila. Dva tisoč, prosim.« Zadnje čase sem se zredil. Sraje številka devetintrideset še komaj zapnem na prsih, zato ni nič čudnega, če mi odleti kakšen gumb. »Tole mi popravite, prosim.« sem rekel šivilji na Sončnem trgu. »Gumbov sicer ne prišivamo, toda če gre za vas, to ni vprašanje. Saj se vendar poznava,« je bila vsa sladka. Ko sem prišel na obračun, sem bil lažji za šeststo dinarjev. »Povem vam, da je to samo zato, ker vas poznam. Koga

drugača bi poslala k hudiču,« se je prijazno hihitala. Zaradi poznanstva, zvez in zvezic mi je možak popravil televizor, za kar sem odštél šest tisoč osemsto šestdeset dinarjev, ženska me je ostrigla za dva tisoč dinarjev, četudi lepša samo dame, nekemu privatniku pa sem odštél tri tisoč petsto dinarjev za zamenjavo tesnila pri pipi. Ne bi mi ga zamenjal, če me ne bi poznal s televizijskih nastopov. Hudičevo res se mi zdi, da bi prišel veliko bolje skozi, če ne bi imel na tem svetu niti najmanjšega poznanstva.

TONI GAŠPERIČ

Mladi fotografi in keramiki, na plan!

Do 15. marca razpis

KRŠKO — Podružnica mariborskega Študentskega servisa v Krškem v okviru predkongresnih prireditev slovenske mladine razpisuje za najboljše keramične izdelke in najboljše fotografije po tri nagrade. Tretja znaša 3.000, druga 5.000 in prva 5.000 din.

Sodelujejo lahko vsi mladi do 27. leta starosti (za keramike so navedli tudi spodnjo mejo — 15 let starosti). Poslati je treba najmanj dva in največ pet izdelkov iz pečene keramike, mladi fotografi pa največ deset črno-belih ali barvnih fotografij (najmanjši format je 13 x 18 cm). Pri fotografiji je v Delu tema svobodna, druga pa je »Delo mladih,« opremiti pa jih je treba tudi z vsemi podatki avtorja in imenom fotografije.

Keramikične izdelke in fotografije pričakujejo do 15. marca na naslov: Študentski servis Maribor, podružnica Krško. Najboljši izdelki bodo razstavljeni, vse fotografije, razen nagrajenih, pa bodo vrnili avtorjem.